

๑๑๓.๐๑
ว ๒๖๕ ก
ร. 3

การศึกษาที่คณะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของนักเขียนศตวรรษที่ 19
งานนวนิยายชิ้นสำคัญของอังกฤษ

ปริญญาโท

ของ

รวรดี วงศ์สง่า

20 ก.ค. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ

กรกฎาคม 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ดร.อัมพร ศรีเสริมโภค)

..... กรรมการ
(Mr. Martin Grose)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ดร.อัมพร ศรีเสริมโภค)

..... กรรมการ
(Mr. Martin Grose)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.สมทรง เจริญกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๒๖ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยคำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนการให้คำปรึกษาที่มีประโยชน์ยิ่งจาก ดร.อัมพร ศรีเสริมโภค ผู้เป็นประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ Mr. Martin Grose กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความเอาใจใส่ต่องานของผู้วิจัยอย่างละเอียด โดยมีเห็นเห็นน้อยตลอดมา รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ ผศ.สมทรง เจริญกุล ที่ได้กรุณาสละเวลาอ่านและตรวจทานความเรียบร้อยของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้อีกครั้งหนึ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความรัก ความเข้าใจ ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ต่อสังคมอันเป็นความปรารถนาสูงสุดของผู้วิจัย ซึ่งหากขาดความสนับสนุนจากท่านทั้งสองแล้ว ผู้วิจัยคงไม่มีโอกาสเช่นนี้ในชีวิต

ขอขอบคุณพี่สาว น้องชาย และเพื่อนร่วมงาน ที่ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่เพื่อทำให้ผู้วิจัยได้มีเวลาเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้า ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่นพี่ รุ่นน้องทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณมิตร ผู้คอยให้กำลังใจเสมอมา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยหวังว่าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ และต่อสังคมได้บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแง่มุมเกี่ยวกับสตรี

วราดี วงศ์สง่า

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	18
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	19
นิยามศัพท์เฉพาะ	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
2 ภูมิหลัง	31
2.1 สถานภาพทางสังคมของสตรีในศตวรรษที่ 19	31
2.2 ชีวประวัติที่สะท้อนถึงทัศนะเกี่ยวกับสตรีในผลงานของ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต จอร์จ เอเลียต และทอมัส ฮาร์ดีย์	43
3 วิเคราะห์ตัวละครเอกจากนวนิยาย 4 เรื่อง	58
3.1 <u>Pride and Prejudice</u>	58
<u>Jane Eyre</u>	85
3.2 <u>Middlemarch</u>	108
<u>Tess of the d'Urbervilles</u>	136
4 สรุปและอภิปรายผล	157
ข้อเสนอแนะ	174
บรรณานุกรม	175

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วรรณกรรม เป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งสร้างขึ้นมามีด้วยถ้อยคำและศิลปะการใช้ภาษาเล่าเรื่องราว พรรณาภาพ และเสนอข้อคิดของผู้ประพันธ์สู่ผู้อ่านซึ่งข้อคิดดังกล่าวจะสะท้อนความจริง และความเป็นไปได้ทั้งในเรื่องของสังคมมนุษย์ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดมากมายที่ยังเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของวัฒนธรรมในสังคมและยุคสมัยของผู้ประพันธ์ ซึ่งวรรณกรรมบางชิ้นสามารถสะท้อนวิญญูณประจำชาติของเจ้าของวรรณกรรมได้อย่างชัดเจนยิ่งอีกด้วย (เสริมจิตร สิงหนณี. 2529 : 13 - 18)

นวนิยาย เป็นงานวรรณกรรมประเภทหนึ่งซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความในแง่วิชาการไว้หลายท่าน อาทิ เชวาลเลย์ (Mr. Abel Chevalley) กล่าวว่านวนิยายเป็น "เรื่องราวที่แต่งขึ้นในลักษณะร้อยแก้ว" ฟอร์สเตอร์ (E.M.Forster) ให้ความเห็นว่า นวนิยายคือ "การบรรยายเรื่องราวตามลำดับของเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น" และแมคนิส (Louis Mac Niece) ได้กล่าวถึงนวนิยายว่าเป็น "การเปิดเผยถึงประสบการณ์ชีวิตของผู้ประพันธ์ด้วยการสมมุติเค้าโครงเรื่อง และตัวละครขึ้นมาเพื่อถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน" ดังนั้นจึงอาจสรุปลักษณะของนวนิยายจากคำจำกัดความดังกล่าวได้ว่าเป็นงานประพันธ์เชิงร้อยแก้วที่แต่งขึ้นเพื่อเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและประสบการณ์ของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ โดยแต่ละเรื่องจะมีเนื้อหาลักษณะแตกต่างกันไปตามความสนใจและจุดมุ่งหมายของนักเขียนแต่ละคน สำหรับวิธีการเขียนนั้นนักเขียนบางคนอาจเขียนด้วยวิธีง่าย ๆ ตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ทันที ในขณะที่นักเขียนบางคนอาจใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็นและปรัชญาอันลึกซึ้งที่แฝงในนวนิยายเรื่องนั้น ๆ ดังนั้น นวนิยายจึงมิใช่เป็นเพียงสิ่งที่ให้ความรื่นรมย์แก่ผู้อ่าน หากยังเป็นสิ่งที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอดีต เช่น ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีนิยม ลักษณะเด่นประจำสมัย หรือปัญหาความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สร้างความ

เข้าหาธรรมชาติมนุษย์ เช่น นวนิยายที่วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้จิตใจของคน และเป็นสิ่งที่นำพาความเห็นอกเห็นใจสู่เพื่อนมนุษย์ด้วยกันด้วย เช่น นวนิยายที่แสดงภาพปัญหาการต่อสู้ระหว่างบุคคลในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือปัญหาการเรียกร้องสิทธิอันพึงมีต่าง ๆ ของผู้ถูกกดขี่และถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม เป็นต้น (รมณี กอวัฒนา. 2528 : 5 - 8)

* ศตวรรษที่ 19 ถือเป็นยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่สำหรับประเทศอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านการดำเนินชีวิต ทักษะต่าง ๆ ในการมองโลกหรือความรู้สึกนึกคิดใหม่ ๆ ทอมสัน (David Thomson) ได้กล่าวถึงศตวรรษนี้ไว้ใน England and the 19th Century (1950) ว่า "เป็นยุคแห่งความยากเข็ญและการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เป็นยุคแห่งทักษะอันหลากหลาย เป็นยุคแห่งความไม่สงบทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นยุคแห่งการประดิษฐ์คิดค้นและการขยายตัว" (Abrams. 1987 : 1890) ลักษณะดังกล่าวเป็นผลกระทบโดยตรงจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ที่เริ่มเข้ามามีอิทธิพลในอังกฤษตั้งแต่ประมาณปี 1770 จนปรากฏชัดเจนในช่วงปี 1830 ในช่วงเวลาเดียวกันนี้เอง แนวคิดใหม่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นผลกระทบทางอ้อมจากการปฏิวัติในสหรัฐอเมริกา (American War of Independence 1776) และการปฏิวัติในฝรั่งเศส (French Revolution 1789) ก็ได้ปรากฏขึ้นและได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างแพร่หลายในอังกฤษ ในขณะที่ผู้คนต่างพากันพูดถึงสิทธิที่บุคคลควรจะได้รับในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยกันนี้เอง แต่ปรากฏว่าในขณะที่เดียวกันสภาพภาพและสิทธิสตรีกลับยังคงถูกจำกัดและวางกรอบเอาไว้ให้อยู่ในฐานะที่เป็นรองเพศชาย ทั้งโดยทางกฎหมายและประเพณีนิยม (Gilbert. 1985 : 167) รัสกิน (John Ruskin) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้หญิงก็คือเป็นที่พึ่งพิงให้กับผู้ชาย เธอจะต้องไม่คำนึงถึงตนเองและมีชีวิตอยู่เพียงเพื่อการเสียสละ ทั้งนี้เนื่องจากบุรุษเป็นเพศแห่งการสร้างสรรค์และคิดค้น ในขณะที่สตรีเป็นเพศแห่งความอ่อนหวาน สติปัญญาของพวกเธอมีไว้เพียงเพื่อเรียนรู้คุณสมบัติต่าง ๆ ที่จะมาบรรณนิบัติสามีให้มีความสุข ด้วยเหตุที่สังคมได้กำหนดค่านิยมของผู้หญิงไว้แคบ ๆ แต่เพียงในบ้าน ในขณะที่ผู้ชายจะมีโลกภายนอกที่เหลือทั้งหมดเป็นที่ที่พวกเขาจะได้ศึกษาวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพตนเอง จึงทำให้ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสภาพที่ต้องพึ่งพาผู้ชายทางด้านเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของตน ดังนั้นจุดประสงค์ในการมีชีวิตของผู้หญิงจึงจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับการทำงานเท่านั้น

(Williams. 1984 : 23 - 24) จากแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นสาเหตุที่ทากให้สตรีไม่ได้รับโอกาส และสิทธิอันพึงมีต่าง ๆ ดังเช่นที่เพศชายได้รับ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสทางการศึกษา สิทธิตามกฎหมายทางสังคมหรือทางการเมือง ซึ่งความไม่เท่าเทียมกันดังกล่าวทากให้เพศหญิงไม่มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากเพศหญิงไม่อาจจะ เป็นชนชั้นใดก็ตามจะถูกกำหนดบทบาททางสังคมไว้ค่อนข้างชัดเจนและตายตัว กล่าวคือในด้านการศึกษา เด็กหญิงในครอบครัวชนชั้นสูงและชนชั้นกลางจะเรียนหนังสืออยู่ที่บ้าน โดยพ่อแม่จะจ้างครูมาสอนวิชาต่าง ๆ ที่ใช้เสริมสร้างคุณสมบัติของผู้หญิง เช่น วิชาขับร้อง ดนตรี วาดเขียน เย็บปักถักร้อย หรือภาษาฝรั่งเศส ส่วนเด็กชายจะได้รับการศึกษา เช่น เข้าศึกษาในโรงเรียนที่รัฐจัดให้ และไปเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อศึกษาวิชาการที่ตนถนัดและสนใจ ในอันที่จะนำมาประกอบอาชีพในอนาคต แต่การศึกษาสำหรับผู้หญิงสามัญชน เธออาจได้รับการศึกษาในโรงเรียนวัดในท้องถิ่นซึ่งไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียน เมื่ออายุประมาณ 12 - 13 ปี ก็จะต้องออกไปหางานทำ เช่น งานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเหมืองถ่านหินหรือในโรงงาน ซึ่งค่าจ้างก็มักจะ ไม่เกิน 7 ปอนด์ต่อปี (จิระวิภา ทวีสวัสดิ์. 2527 : 33) ในด้านสิทธิส่วนบุคคลสตรีชั้นกลางและสูงจะ ไม่มีโอกาสสังสรรค์กับเพื่อนต่างเพศโดยพลการหรือโดยลำพัง นอกจากจะได้รับอนุญาตจากบิดามารดาแล้วเท่านั้น เมื่อตกลงให้มีการหมั้นหมาย ฝ่ายหญิงก็จะหมดสิทธิในการใช้จ่ายโดยมิได้รับอนุญาตจากฝ่ายชายก่อน แม้ว่าจะเป็นทรัพย์สินส่วนตัวก็ตาม และหากมีการหย่าร้างฝ่ายหญิงก็จะ ไม่ได้รับสิทธิเลี้ยงดูบุตรนอกจากฝ่ายชายเท่านั้นที่เป็นผู้มีสิทธิแต่ผู้เดียว ซึ่งสิทธิอันนี้ยังครอบคลุมไปถึงสมบัติทุกชิ้นของภรรยาด้วย ส่วนในด้านการเมือง สตรีทุกชนชั้นไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นความไม่เท่าเทียมกันทางเพศดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้ผู้หญิงมีฐานะทางสังคมเสมือนพลเมืองชั้นสองตลอดระยะเวลาอันยาวนานของศตวรรษ (Abrams. 1987 : 1902)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทบาทของผู้หญิงจะถูกกำหนดให้ขึ้นต่อผู้ชาย แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 19 ไปจนถึงต้นศตวรรษที่ 20 บทบาทของผู้หญิงก็ได้ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป สเตรซี (Ray Strachey) นักประวัติศาสตร์ผู้มีแนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรีผู้หนึ่ง ได้บันทึกไว้ใน The Cause (1928) ซึ่งเป็นหนังสือเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของสตรีอังกฤษว่า "ประวัติศาสตร์ที่แท้จริงของการเคลื่อนไหว

เพื่อการร้องสิทธิสตรีก็คือประวัติศาสตร์ทั้งหมดของศตวรรษที่ 19" (Gilbert. 1985 : 161) ในยุคนั้นได้ปรากฏกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีขึ้นมากมาย บรรดานักคิด นักเขียนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเขียนนวนิยาย ต่างก็ใช้ผลงานวรรณกรรมของตนเป็นเวทีร่วมแสดงทัศนะที่มีต่อปัญหาดังกล่าวกันอย่างกว้างขวาง วูลสโตนคราฟท์ (Mary Wollstonecraft 1759 - 1797) กล่าวว่า "ถึงเวลาแล้วที่จะต้องช่วยกันผลักดันการปฏิวัติคุณลักษณะใหม่ของผู้สตรีให้บรรลุผล ถึงเวลาแล้วที่จะต้องถอนผู้ศักดิ์ศรีของผู้สตรีที่สูญหายไปให้กลับคืนมา ในฐานะที่เป็นมนุษย์ผู้แบกรับภาระของโลกไว้ผู้หนึ่ง สตรีจะต้องพร้อมใจกันปฏิรูปตนเองเพื่อก้าวเข้ามาร่วมรังสรรค์โลก" ในหนังสือชื่อ A Vindication of the Rights of Woman (1792) วูลสโตนคราฟท์ได้กล่าวถึงสิทธิ และความเสมอภาคที่ผู้หญิงควรได้รับ รวมทั้งคัดค้านความอยุติธรรมที่สังคมได้กระทำกับเพศหญิงโดยการโจมตีแนวคิดของมิลตัน (John Milton) โปป (Alexander Pope) และรุสโซ (Jean Jacques Rousseau) ซึ่งเป็นแนวคิดแบบประเพณีนิยมที่มีอิทธิพลสูงต่อการจำกัดบทบาทและคุณสมบัติของเพศหญิงให้เป็นเพศที่อ่อนแอและด้อยกว่าเพศชาย ทัศนะเกี่ยวกับสตรีของวูลสโตนคราฟท์ที่สะท้อนไว้ในผลงานของเธอดังกล่าว จึงนับเป็นครั้งแรกของศตวรรษที่ 19 ที่แนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรีได้ปรากฏขึ้นในวรรณกรรมอังกฤษ และปรากฏการณ์ดังกล่าวก็ทำให้วูลสโตนคราฟท์กลายเป็นบรรพบุรุษผู้วางรากฐานแนวคิดดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักเขียนผู้มีทัศนะที่สอดคล้องกันในรุ่นหลังอีกเป็นจำนวนมาก (Gilbert. 1985 : 135 - 138) และนับจากการเสียชีวิตของวูลสโตนคราฟท์ในปี 1797 จนกระทั่งทศวรรษที่ 1840 เป็นต้นมา ผู้คนได้เริ่มตระหนักว่าสตรีควรได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อการมีอาชีพของตนโดยสมบูรณ์ มิใช่เพียงเพื่อเป็นการเรียนรู้การเข้าสังคมในอันที่จะเตรียมตัวแต่งงาน แต่เพียงอย่างเดียวดังเช่นที่ผ่านมา ดังนั้นในปี 1848 จึงได้มีการก่อตั้งสถาบันสำหรับฝึกสอนสตรีที่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพครูเป็นครั้งแรก คือ Queen's College และตามด้วย Bedford College ในปีถัดมา และหลังจากนั้นสถาบันต่าง ๆ ก็ได้พากันเปิดขึ้นตามมาอย่างมากมาย กล่าวคือในปี 1850 ได้มีการก่อตั้ง The North London Collegiate School ปี 1858 Cheltenham Ladies College ปี 1869 Girton College ปี 1873 The Girls' Public Day School Trust และอีกหลาย ๆ สถาบันตลอดช่วงทศวรรษที่ 1870 ถึงแม้ว่าขณะนั้นจะยังไม่มีที่ยอมรับผู้หญิงให้เข้า

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge University) และอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford University) ก็ตาม แต่พวกเธอก็ได้รับอนุญาตให้ใช้ข้อสอบชุดเดียวกันกับ นักศึกษาผู้ชาย ซึ่งผลปรากฏว่าพวกเธอสามารถหาคะแนนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย (Williams. 1984 : 17) จนกระทั่งในปี 1878 มหาวิทยาลัยลอนดอน (London University) ก็ได้ มีการให้ปริญญาทางด้านอักษรศาสตร์แก่ผู้หญิงเป็นครั้งแรก ทำให้โอกาสทางการศึกษาของสตรี มีมากขึ้น ตลอดจนถึงช่วงปลายศตวรรษ ได้ปรากฏว่ามีผู้หญิงจำนวนมากออกเดินทางสู่โลกกว้าง เพื่อจุดประสงค์ทางการศึกษาหลังจากที่เคยถูกปิดกั้นมาเป็นระยะเวลาที่ร่ำยาว

ในด้านสิทธิและความเสมอภาคทางด้านต่าง ๆ ที่สตรีไม่เคยได้รับมาก่อนเลยนั้น ได้ปรากฏว่ามีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิอันพึงมีของสตรีเกิดขึ้นมากมายตั้งแต่ระหว่าง กลางไปจนถึงปลายศตวรรษ ในปี 1830 กลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องการปฏิรูปทางสังคม และการเมืองโดยชนชั้นสามัญ (The Chartists) ได้เคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้สตรี ได้รับสิทธิในการเลือกตั้งการเคลื่อนไหวดังกล่าวได้รับความเห็นชอบอย่างมากจากคนร่วมสมัย ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีบทความและความเปลี่ยนแปลงในด้านสิทธิสตรีเกิดขึ้นตามมา เช่น บทความ ที่ชื่อ The Plea for Women (1843) ของ เรด (Mrs. Hugo Reid) และ The Enfranchisement of Woman (1851) ของ เทเลอร์ (Harriet Taylor) ที่ตีพิมพ์ ในนิตยสาร The Westminster เป็นต้น ซึ่งบทความดังกล่าวต่างก็มีเนื้อหาในการเรียกร้อง สิทธิทางการเมืองและการศึกษาสำหรับผู้หญิงทั้งสิ้น และปัญหาสิทธิสตรีในการออกเสียงเลือกตั้งนี้ ก็ได้ถูกนำเสนอเข้าสู่ที่ประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกในปี 1867 โดยมิลล์ (John Stuart Mill) นอกจากนี้เขายังได้เขียนบทความที่ชื่อ The Subjection of Women (1869) เพื่อสนับสนุน แนวคิดแห่งความเสมอภาคระหว่างเพศอีกด้วย ยังผลให้ในปี 1870 รัฐสภาได้ผ่านกฎหมายฉบับ แรกที่ยินยอมให้สตรีที่แต่งงานแล้วมีสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล (Married Women's Property Acts) และได้มีการปรับปรุงให้สมบูรณ์อีกครั้งในปี 1882 (Abrams. 1987 : 1902) ในระยะเวลาเดียวกันนั้น สมาคมเพื่อสิทธิในการเลือกตั้งของสตรี (London National Society for Women's Suffrage) ก็ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อสืบทอดแนวคิดนี้ในทางปฏิบัติ การดำเนินงานของสมาคมดังกล่าวแม้ว่าจะยังไม่ปรากฏผลในทันที แต่ภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ 1 สตรีอังกฤษก็ได้รับสิทธิในการเลือกตั้งอย่างสมบูรณ์ที่สุดในปี 1918

นับตั้งแต่แนวคิดสนับสนุนลัทธิสตรีได้เริ่มเปิดฉากขึ้นในคอนต้นของศตวรรษที่ 19 นวนิยายที่มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงก็ได้ออกมาเรื่อยๆ ปรากฏมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งนวนิยายดังกล่าว เจมส์ (Henry James) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้ประพันธ์ไม่เพียงต้องการสะท้อนปัญหาพื้นฐานแห่งความไม่เท่าเทียมกันโดยทั่วไป เช่น ทางด้านการศึกษา การเมือง และเศรษฐกิจเท่านั้น หากผู้ประพันธ์ยังต้องการเปิดเผยให้เห็นว่าสตรีได้รับการปฏิบัติเช่นไรจากสังคม และพวกเขาก็ได้มีปฏิบัติการโต้ตอบเช่นไร ในฐานะที่เป็นสมาชิกผู้หนึ่งของสังคมด้วย (Abrams. 1987 : 1904) ในขณะที่บทบาทของผู้หญิง ถูกจำกัดและงานอาชีพส่วนใหญ่ถูกกีดกัน งานวรรณกรรม จึงเป็นสิ่งเดียวที่เปิดโอกาสสำหรับผู้หญิง นิตยสาร Monthly Review บันทึกไว้ในปี 1773 ว่านวนิยายเกือบจะถูกผู้หญิงครอบครองโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้เนื่องจากผู้หญิงเป็นทั้งผู้อ่านและการเขียน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ศตวรรษแห่งการปฏิบัติเพื่อลัทธิสตรีนี้ยังเป็นยุคทองของนักเขียนสตรีอีกด้วย เนื่องจากในครั้งแรกของศตวรรษนั้นปรากฏว่าในจำนวนงานวรรณกรรมทั้งหมดเป็นของนักเขียนสตรีถึงร้อยละ 20 และเฉพาะในด้านนวนิยายนั้นปรากฏว่ากว่าครึ่งของนวนิยายที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นผลงานของนักเขียนนวนิยายสตรีทั้งสิ้น (Williams. 1984 : 13) สำหรับการแสดงทัศนะเกี่ยวกับสตรีนั้น นักเขียนใช้วิธีการถ่ายทอดโดยผ่านบทบาทของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายซึ่งมักจะถูกกำหนดบุคลิกลักษณะให้เป็นแบบผู้หญิงแนวหน้า (Unconventional women) กล่าวคือจะมีจิตใจเข้มแข็ง มีอิสระในการตัดสินใจเป็นของตนเอง มีเหตุผล และคุณธรรม นักเขียนเหล่านี้ยังได้ต่อต้านวิถีการดำเนินชีวิตและค่านิยมทางสังคม และบางครั้งก็คัดค้านการแต่งงานแบบประเพณีนิยมด้วย ถึงแม้ว่าในขณะนั้นจะมีนักเขียนจำนวนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดสนับสนุนลัทธิสตรีก็ตาม แต่ปรากฏว่านักเขียนกลุ่มสนับสนุนลัทธิสตรีกลับทวีจำนวนมากขึ้น นวนิยายของพวกเขาต่างเสนอบทบาทผู้หญิงในลักษณะที่เป็นเสรีชนผู้มีบทบาทในสังคมมากกว่าที่ผ่านมา และนวนิยายเหล่านี้ต่างก็ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของสถานภาพทางสังคมในด้านต่าง ๆ ของสตรีอีกด้วย (Williams. 1984 : 21)

ในจำนวนนักเขียนนวนิยายทั้งหมดของศตวรรษที่ 19 นี้ วูล์ฟ (Virginia Woolf) กล่าวว่า มีนักเขียนสตรีสี่คน คือ เจน ออสเตน (Jane Austen) ชาร์ลอตต์ (Charlotte) และเอมิลี บรอนเต (Emily Bronte) และจอร์จ เอเลียต (George Eliot) ซึ่งเป็น

ผู้สมควรได้รับการยกย่องว่าเป็น "สี่นักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่" (the four great novelists) ผู้สามารถสะท้อนวิวัฒนาการแห่งยุคสมัยได้อย่างกระจ่างชัด และผู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนปากกาต่อต้านความอยุติธรรมที่สังคมกระทำต่อเพศของเธอได้อย่างชัดเจนที่สุดในยุคนี้ก็คือ บรอนเต และ เอเลียต เนื่องจากนักประพันธ์ทั้งสองมิได้เรียกร้องเพียงสิ่งที่สตรีมีความสามารถกระทำได้ หากแต่เธอพยายามเรียกร้องให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เพศของเธอถูกปิดกั้นโอกาสที่จะเข้าไปกระทำ (Spacks. 1976 : 36) เจน ออสเตน (Jane Austen 1775 - 1817) เริ่มชีวิตการเป็นนักเขียนครั้งแรกด้วยการเขียนนวนิยายเชิงล้อเลียนลักษณะของผู้หญิงแบบประเพณีนิยม รวมทั้งผลกระทบของลักษณะดังกล่าวที่มีต่อการเติบโตและพัฒนาการทางความคิดของผู้หญิงที่อยู่ในกรอบประเพณีนั้น ๆ ด้วย ในนวนิยายของออสเตน จะปรากฏลักษณะเชิงซับซ้อนในการวิจารณ์ถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นแบบประเพณีนิยมของสังคมในยุคลสมัยของเธอ เช่น การให้คุณค่ากับความรักที่มากเกินไป การศึกษาที่ไม่ถูกต้องสำหรับผู้หญิง กลอุบายต่าง ๆ ในการหาสามี การชิงดีชิงเด่นในระหว่างผู้หญิง เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้ชาย ความอ่อนแอและไม่เป็นอิสระของผู้หญิง รวมทั้งความขัดแย้งระหว่างโลกส่วนตัวอันคับแคบของผู้หญิงกับโลกภายนอกอันกว้างใหญ่ ซึ่งการเขียนนวนิยายเชิงล้อเลียนดังกล่าวทำให้ออสเตน กลายเป็นนักเขียนที่ได้รับความนิยมและกล่าวถึงอย่างมาก ทั้งในกลุ่มนักประพันธ์ร่วมสมัย นักอ่าน และนักวิจารณ์วรรณกรรมในยุคต่อมา แบรดบรูค (Frank W. Bradbrook) กล่าวถึงออสเตนไว้ใน Jane Austen and her Predecessors (1966) ว่า

"ลักษณะที่แสดงถึงแนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรีในนวนิยายอังกฤษได้เริ่มมีการวางรากฐานอย่างเป็นจริงเมื่อออสเตนเริ่มเขียนนวนิยาย และแม้ว่าแนวคิดดังกล่าวจะยังไม่ชัดเจนนัก แต่ผลงานของเธอก็เป็นสิ่งที่ทำให้ทัศนะในการมองชีวิตอีกแง่มุมหนึ่งเริ่มเป็นรูปร่างขึ้น..." (Kirkham. 1983 : 34)

ขณะเดียวกัน บราวน์ (Lloyd W. Brown) ก็ได้นำความเห็นที่ว่าออสเตนเป็นนักเขียนนวนิยายที่มีแนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรีในลักษณะของผู้วิเคราะห้เพื่อการค้าค้นหาลักษณะที่เหมาะสมให้กับผู้หญิง ออสเตนได้ใช้วิธีอื่นนำเสนอแนวคิดดังกล่าวโดยผ่านบทบาทและอุปนิสัย

ของตัวละครเอกหญิงซึ่งบทบาทเหล่านั้นจะมีความใกล้เคียงกับสตรีในทัศนะของวูลสโตนคราฟท์ ที่สะท้อนไว้ใน A Vindication of the Rights of Woman ดังนั้น ออสเตนจึงได้รับการพิจารณาว่าเป็นนักเขียนนวนิยายคนแรกของศตวรรษที่ 19 ผู้มีความเชื่ออันเดียวกันกับ วูลสโตนคราฟท์ในเรื่องหลักการแห่งเสรีภาพ (a liberationist principle) ซึ่งเป็น เนื้อหาของลักษณะแนวคิดที่สนับสนุนสิทธิสตรีที่เคยปรากฏในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 (Kirkham. 1983 : 3, 34) นวนิยายของออสเตนจะสะท้อนความรู้สึกของผู้หญิงที่ต้องอยู่ในกรอบ ประเพณีได้อย่างสมจริง สังคมอันสมัยของเธอจะวัดคุณค่าของผู้หญิงแต่ละคนด้วยการแต่งงาน โดยพิจารณาว่าใครจะได้แต่งงานหรือไม่ และได้แต่งงานกับ "ใคร" โอกาสสำหรับการแต่งงาน ของผู้หญิงส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับโชค ความสวย และความเพียบพร้อมในคุณสมบัติแห่งกุลสตรี และปัจจัยที่สำคัญอีกอันหนึ่งก็คือชาติตระกูลด้วย (Williams. 1984 : 45) ออสเตน ไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานแบบประเพณีนิยมที่ไม่มีพื้นฐานมาจากความรักและศรัทธาซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้ ออสเตนจึงสร้างตัวละครเอกหญิงที่ไม่เป็นไปตามแบบประเพณีนิยมคือ อลิซาเบธ (Elizabeth Bennet) ขึ้นมาในเรื่อง Pride and Prejudice (1813) โดยให้ ตัวละครดังกล่าวปฏิเสธการขอแต่งงานจากคอลลินส์ (Collins) บุรุษผู้ได้รับการพิจารณา ในด้านฐานะจากผู้ใหญ่แล้ว ทั้งนี้เนื่องจากเธอไม่มีความรักและศรัทธาให้กับเขา และใน นวนิยายเรื่อง Emma (1816) ออสเตนให้ตัวละครเอกหญิงของเรื่องคือเอมมากล่าวว่ เธอยอมที่จะ ไปเป็นครูในโรงเรียนดีกว่าที่จะยอมแต่งงานกับชายที่เธอไม่ได้รัก ในจำนวน นวนิยายทั้งหมดของออสเตน Pride and Prejudice เป็นเรื่องที่ได้รับการนิยมนิยมสูงสุด และมีผู้อ่านมากที่สุด ทั้งนี้นอกเหนือจากบทสนทนาที่ชวนติดตามและ โครงเรื่องที่ได้สัดส่วนอัน พอเหมาะแล้ว ยังเป็นเพราะความประทับใจที่มีต่อตัวละครเอกหญิงของเรื่องอีกด้วย อลิซาเบธ เป็นตัวละครเอกที่ต่างจากลักษณะของผู้หญิงที่เป็นแบบประเพณีนิยมโดยทั่วไปในยุคนั้น กล่าวคือ เธอมีความคิดเห็นของตนเอง มีสติปัญญาอันชาญฉลาดทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์รอบ ๆ ข้างได้อย่างมีเหตุผล ในจำนวนตัวละครเอกหญิงของออสเตนทั้งหมด อลิซาเบธเป็นตัวละคร ที่น่าประทับใจและดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้มากที่สุด เนื่องจากคุณลักษณะที่พอดีสำหรับความ เป็นมนุษย์ กล่าวคือ เธอจะไม่ใช้ตัวละครที่มีแต่ความสวยงามและคุณความดีที่พบเห็นได้ยากใน ชีวิตจริง หากแต่อลิซาเบธจะมีคุณสมบัติพื้นฐาน คือ สติปัญญา คุณธรรม ความมีน้ำใจและ

มีเหตุผลเป็นของตนเอง และคุณสมบัติเหล่านี้จะค่อย ๆ พัฒนาอย่างมีขั้นตอนที่สมดุลย์ระหว่าง เหตุผลและความรู้สึก ซึ่งลักษณะของการพัฒนาการเช่นนี้จะ เป็นไปตามรูปแบบที่เรียกว่าพัฒนาการ แบบผู้หญิงแนวหน้า (a common tradition of feminist development) ที่จะนำ ตัวละครไปสู่ความเป็นปัจเจกชน จึงทำให้ทอเลียซาเบธเป็นตัวละครเอกหญิงที่มีทั้ง เส้นที่อันรัดตึงใจ ควบคู่ไปกับศักดิ์ศรีอันงามสง่าแห่งความเป็นมนุษย์ด้วย (Hardy. 1984 : xiii - xv) จากคุณสมบัติดังกล่าว ทอเลียซาเบธกลายเป็นตัวละครที่เป็นแกนกลางสำหรับตัวละครเอกหญิง ในนวนิยายสามเรื่องหลังของออสเตน และเนื้อเรื่องก็จะขยายออกไปสู่แง่มุมของสังคมที่กว้าง ขึ้นกว่าเป็นเพียงเรื่องราวของการล้อเลียนแบบเบาสมองดังที่ผ่านมา ปรากฏการณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งที่ท้าทายภาพของแนวคิดที่สนับสนุนลัทธิสตรีของออสเตนเด่นชัดขึ้นและ เริ่มมีผลกระทบมากขึ้น ต่อความรู้สึกของผู้คนร่วมสมัยที่ยังมองแนวคิดดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่ (Kirkham. 1983 : 91 - 92) หลังจากออสเตนเสียชีวิตในปี 1817 นวนิยายที่ปรากฏลักษณะ แนวคิดสนับสนุน ลัทธิสตรีกลับซบเซาลงไปบ้าง ตัวละครหญิงในนวนิยายส่วนใหญ่จะเป็นไปตามแบบประเพณีนิยม ของยุคนั้น หรืออาจจะแตกต่างบ้างก็เป็นลักษณะที่ไม่โดดเด่น จนกระทั่ง ชาร์ลอตต์ (Charlotte 1816 - 1855) และ เอมิลี บรอนเต (Emily Bronte 1818 - 1848) สองงานี่พี่น้องนักประพันธ์ตระกูลบรอนเตได้สร้างตัวละครหญิงที่มีลักษณะแตกต่างไปจากผู้หญิงที่ ปรากฏในนวนิยายส่วนมากในยุคนั้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เช่น ในขณะที่ตัวละครหญิงในนวนิยาย ของดิกเคนส์ (Charles Dickens) ไม่อาจแสดงอารมณ์และความรู้สึกที่แท้จริง ไม่อาจมี ความรักโดยพลการ หรือไม่อาจแสดงความคิดที่คัดค้านเพศชายได้อย่างเปิดเผย แต่ตัวละครหญิง ของพี่น้องบรอนเตสามารถกระทำในสิ่งเหล่านี้ทั้งสิ้น และเป็นไปในรูปแบบที่แตกต่างกัน (Williams. 1984 : 88)

ชาร์ลอตต์ ได้แสดงทัศนะที่สนับสนุนลัทธิสตรีไว้อย่างเด่นชัดในนวนิยายหลายเรื่อง ในเรื่อง Jane Eyre (1847) ชาร์ลอตต์ปฏิเสธแนวคิดแบบประเพณีนิยมที่กำหนดคุณสมบัติ พื้นฐานข้อแรกของผู้หญิงไว้ที่ความสวยงามภายนอก ดังนั้น ตัวละครเอกหญิงคือ เจน จึงไม่มี ความโดดเด่นในเรื่องรูปร่าง และเธอก็ไม่ยอมที่จะปรุงแต่งด้วยเครื่องประดับอันงดงามที่ โรเชสเตอร์ (Rochester) ตัวละครชายในเรื่องพยายามจะให้เธอสวมใส่ ทั้งนี้เพราะ เจนปรากฏนาที่จะให้เขามองเห็นและรักในความงามแห่งจิตใจอันเป็นคุณสมบัติที่แท้จริงในตัวของเธอ

เธอ ในเรื่อง Shirley (1849) ตัวละครเอกหญิงของชาร์ลอตต์ได้แสดงออกถึงความรู้สึกที่มักยกย่องผู้ชายอย่างตรงไปตรงมาเมื่อเธอไม่เกิดความรู้สึกเช่นนั้นจริง ๆ นอกจากนี้เธอยังมีลัทธิที่จะก้าวออกไปจากชีวิตของสามีที่ไม่ดีได้อีกเช่นกัน ชาร์ลอตต์เชื่อว่าไม่มีตัวละครใดที่ควรค่าแก่การยกย่องมากไปกว่าตัวละครหญิงที่สามารถดำรงสถานภาพสตรีไว้ได้อย่างมีศักดิ์ศรีด้วยการหาเงินเพื่อหาเลี้ยงตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาเพศชาย เธอจึงสร้างตัวละคร แบบ ลูซี่ สโนว์ (Lucy Snowe) ไว้ในเรื่อง Villette (1853) โดยกำหนดให้ลูซี่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการโรงเรียน แทนที่จะจบลงด้วยการแต่งงานตามแบบที่นิยมกันเวลานั้น นวนิยายส่วนใหญ่ในยุคนั้น อย่างไรก็ตาม นวนิยายเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุด มีผู้นิยามอ่านมากที่สุดและมีอิทธิพลต่อการถกเถียงถึงปทัสตร์มากที่สุดของชาร์ลอตต์ ก็คือ Jane Eyre เนื่องจากบทบาทและคุณสมบัติของตัวละครเอกหญิง เป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดแนวคิดของผู้ประพันธ์ที่มีต่อปทัสตร์ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถชี้ให้เห็นถึงสามัญของความต้องการเสรีภาพของผู้หญิงในยุคนั้นได้อย่างตรงจุด Jane Eyre จึงเป็นนวนิยายที่ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสตรีที่มีจิตสำนึกแห่งศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อันสูงส่ง (Gilbert, 1983 : 350) นวนิยายหลายเรื่องของชาร์ลอตต์ได้สะท้อนทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของผู้ประพันธ์ไว้อย่างเด่นชัด แต่ในขณะเดียวกัน นวนิยายของเอมิลีกลับมิได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจน เช่นของพี่สาว ในเรื่อง Wuthering Heights (1847) เอมิลีสะท้อนให้เห็นถึงความเสียเปรียบต่าง ๆ ทางกฎหมายของผู้หญิงในช่วงปี 1800 รวมทั้งได้แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจอย่างไร้ขอบเขตของเพศชายในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่กระทำต่อสมาชิกที่อ่อนแอกว่า แต่เอมิลีก็ไม่ได้แสดงความคิดเห็นตรง ๆ ต่อสถานภาพดังกล่าว นอกจากจะสะท้อนภาพความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นจริงในยุคลสมัยของเธอดังนี้เองเท่านั้น ดังนั้น ผู้ที่สะท้อนทัศนะสนับสนุนสิทธิสตรีในนวนิยายได้ชัดเจนที่สุดจำนวนหนึ่งนี้นักประพันธ์ตระกูล บรอนเต ก็คือ ชาร์ลอตต์ (Williams, 1984 : 89, 98)

นักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งปลายศตวรรษที่ 19 อีกผู้หนึ่งก็คือ แมรี อีแวนส์ (Mary Evans) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีสำหรับผู้อ่านภายใต้นามปากกาว่า จอร์จ เอเลียต (George Eliot 1819 - 1880) เจมส์ (Henry James) กล่าวว่า "สำหรับผู้ที่ปรารถนาจะเห็นความก้าวหน้าของสตรีในอนาคตควรสร้างอนุสาวรีย์ให้กับเอเลียต เนื่องจากเธอเป็น

ผู้ทำลายข้อจำกัดต่าง ๆ ที่สังคมได้วางกรอบไว้ให้กับผู้หญิงโดยสิ้นเชิง" เธอเลียดไม่ได้มองสังคมจากสายตาของผู้หญิงสาวผู้แสนดีในโลกแคบ ๆ หากแต่เธอเป็นผู้หญิงที่มีสายตาสันดานกว้างไกลและมีความคิดที่ลึกซึ้งกว่านักเขียนในยุคเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เธอไม่เพียงแต่สามารถสร้างตัวละครหญิงได้อย่างโดดเด่น และน่าประทับใจเท่านั้น หากแต่เธอยังสามารถสร้างตัวละครชายที่มีบทบาทในด้านธุรกิจและการเมืองผู้เข้าไปร่วมเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในแง่มุมเชิงปรัชญาได้อย่างแหลมคมอีกด้วย เธอเลียดไม่เห็นด้วยกับลักษณะของผู้หญิงแบบประเพณีนิยมตัวละครเอกของเธอจึงมักเป็นสตรีที่มีศักยภาพสูง สวย ฉลาด และมีกิริยาสง่างามผู้ปรารถนาจะมีชีวิตอันดีงามตามอุดมคติ แต่มักจะต้องพบกับความเจ็บปวดจากความไม่ผืนดังกล่าว ในเรื่อง Middlemarch (1872) โดโรธี บรูค (Dorothea Brooke) แต่งงานกับคาสาบอน (Casaubon) นักวิชาการผู้อาวุโสด้วยความปรารถนาที่จะเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ จากสามี ในขณะที่เขาต้องการเพียงหญิงสาวผู้ไร้เดียงสาตามแบบประเพณีนิยมสักคนหนึ่งมาเป็นภรรยา ผู้คอยยกย่องในความคิดและความสามารถของสามีอย่างไม่มีข้อกังขาเท่านั้น การแต่งงานของโดโรธีจึงล้มเหลวเมื่อเธอค้นพบว่าเขาไม่สามารถให้ในสิ่งที่เธอต้องการ อีกทั้งเขายังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จในงานของตนเองได้อีกด้วย เธอเลียดกล่าวว่า "การเสียสละเป็นสิ่งดี หากแต่ผู้กระทำควรกระทำด้วยความสุข ความพอใจ และด้วยเหตุแห่งคุณธรรม มิใช่ต้องกระทำเพราะเป็นกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาจากมโนคติและใจของบุคคลเอาไว้" (Gilbert. 1985 : 761) ดังนั้น เธอจึงให้โดโรธีเสียสละเพื่อคาสาบอนเพียงขณะที่เขายังมีชีวิตอยู่ด้วยเหตุแห่งคุณธรรมเท่านั้น ถึงแม้ว่าเขาปรารถนาจะให้เธอดำเนินงานของเขาต่อไปให้ลุล่วง และถึงแม้เขาจะไม่ยินยอมให้เธอแต่งงานใหม่หลังจากที่เขาเสียชีวิตแล้วก็ตาม โดโรธีก็มิได้ยินยอมทำตามข้อของผู้ตายมาผูกมัดและทำลายชีวิตของเธอ ในทางตรงข้าม โดโรธีสามารถที่จะมองเห็นข้อผิดพลาดของตนเองในอดีตและนำมาสรุปเป็นบทเรียนเพื่อแก้ไขโดยการตัดสินใจละทิ้งทรัพย์สินมรดกของสามีเก่า เพื่อแต่งงานและเริ่มต้นชีวิตใหม่ จากการตัดสินใจดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นทัศนคติของเอเลียดที่ว่าสตรีควรมีสิทธิโดยชอบธรรมในการกำหนดหรือแก้ไขข้อผิดพลาดของชีวิตด้วยเหตุผลของตนเอง แม้ว่าอาจถูกคัดค้านจากสังคมก็ตาม

ตัวละครหญิงที่ำเนินถึงชีวิตในอุดมคติอีกลักษณะหนึ่งคือ ไดนาห์ (Dinah) ในเรื่อง Adam Bede (1859) เธอได้พลัดพบโดยตัวาของผู้อำเนินมาเป็นนักเทศน์ซึ่งก่อนหน้านี้ถือเป็นหน้าที่ของผู้ชายเท่านั้น ไดนาห์มีความคิดที่ขัดแย้งกับคนในสมัยของเธอซึ่งจะเห็นได้จากการปฏิบัติต่อความผิดพลาดของตัวละครหญิงในเรื่องที่ชื่อเฮตตี้ (Hetty) แม้ว่าเฮตตี้จะกระทำความผิดคือทำให้ลูกของตนเสียชีวิตเนื่องมาจากความกลัวว่าหากตัวละครชายที่ชื่อแอดัมรู้ความจริงจะปฏิเสธการแต่งงานกับเธอ และแม้ว่าผู้อำเนินต่างประนามเธอ แต่ไดนาห์กลับเป็นผู้เดียวที่คอยช่วยเหลือเฮตตี้อย่างจริงจัง เธอเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนต่างก็เป็นคนบาป และขณะเดียวกันต่างก็มีวิญญาณอันมีค่าด้วยกันทั้งสิ้น ไดนาห์เป็นแบบฉบับของผู้หญิงแนวหน้าที่เข้มแข็งและเชื่อมั่นในตนเองสูง แม้กระทั่งชายสองคนที่มาหลงรักเธอก็ต่างก็ตระหนักว่าไม่ว่าจะได้แต่งงานกับเธอหรือไม่เขาก็ไม่อาจครอบครองชีวิตเธอไว้ได้ หากยังต้องยินยอมให้เธอมีอิสระที่จะทำงานของเธอต่อไปอีกด้วย (Williams. 1984 : 142, 148)

เอเลียตกล่าวว่าจำนวนนวนิยายของเธอทั้งหมด ไม่มีเรื่องใดที่ได้รับการยอมรับอย่างจริงจังและกว้างขวางเท่า Middlemarch (1872) แม้กระทั่งเรื่อง Adam Bede (1859) ที่เคยได้รับความสนใจอย่างท่วมท้นมาก่อน เพราะไม่เพียงแต่คนอังกฤษเท่านั้นที่ให้ความชื่นชมกับนวนิยายเรื่องนี้ของเธอ หากแต่ท่านทูตอเมริกันในกรุงเบอร์ลินยังได้ส่งข่าวมาถึงเธอโดยตรงในปี 1873 ว่า Middlemarch ก็เป็นที่นิยมอ่านกันอย่างแพร่หลายที่นั่นด้วย (Speaight. 1968 : 107) ทั้งนี้ เนื่องจากแก่นเรื่องของนวนิยายเป็นเรื่องรวมเกี่ยวกับชีวิตในแ่งมุ่มต่าง ๆ ของสามัญชนในชนบทในช่วงทศวรรษที่ 1830 และเนื้อเรื่องก็จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนต่างเพศ อาชีพ และวัย ในสังคมเล็ก ๆ นั้น ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นาปอย่างสมดุลย์และสมเหตุผล จึงทำให้ Middlemarch กลายเป็นนวนิยายเชิงปรัชญาแห่งการศึกษาแ่งมุ่มต่าง ๆ ในชีวิตชนบท ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชีวิตคู่ กฎหมาย รวมทั้งเล่ห์เหลี่ยมทางการเมืองท้องถิ่นอีกด้วย (Gilbert. 1983 : 761 - 762)

หลังการเสียชีวิตของเอเลียตในปี 1880 ไปจนกระทั่งต้นศตวรรษที่ 20 ได้มีกลุ่มนักเขียนชายที่สนใจและแสดงความเห็นใจต่อปัญหาสถานะภาพสตรีอย่างจริงจังมากขึ้นซึ่งแนวคิดส่วนใหญ่ของนักเขียนดังกล่าวมีแนวโน้มที่สอดคล้องกับแนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรีที่ปรากฏในผลงานของนักเขียนเอกที่มีชีวิตอยู่ตั้งแต่ช่วงต้นจนถึงปลายศตวรรษ หากแต่ตัวละครหญิงใน

นวนิยายของนักเขียนช่วงหลังนี้จะ เปลี่ยนบทบาทจากผู้หญิงที่อยู่กับบ้านมาเป็นผู้หญิงที่ประกอบอาชีพอาชีพหนึ่งเพื่อเลี้ยงตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากขณะนั้นได้มีการออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินสมบัติของสตรีที่แต่งงานแล้ว จึงเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิในความเป็นตัวของตัวเองมากกว่าที่ผ่านมา เมอริديث (George Meredith 1828 - 1909) สนับสนุนให้สตรีมีสิทธิในความคิดและจิตใจของตนเอง เขาได้ให้คลารา (Clara) ตัวละครหญิงในเรื่อง The Egoist (1879) ลุกขึ้นมาประกาศว่า ไม่ว่าจะแต่งงานหรือไม่ก็ตามเธอย่อมมีสิทธิในความคิดและจิตใจของตนเองโดยไม่แตกต่างกัน แต่ในขณะเดียวกันแม้ว่า กิสซิง (George Gissing 1857 - 1903) จะเห็นด้วยกับแนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรี แต่เขาก็เกรงว่าการที่ผู้หญิงมีสิทธิโดยปราศจากพื้นฐานแห่งความเข้าใจที่ถูกต้องกลับจะยิ่งเป็นการสร้างความไม่สงบขึ้นในสังคม กิสซิงแสดงทัศนะดังกล่าวไว้ว่าภาพด้านลบของผู้หญิงยุคใหม่ผู้ปรารถนาความเท่าเทียมกันระหว่างเพศในนวนิยายหลายเรื่อง เช่น New Grub Street (1891) และ The Odd Woman (1893) ซึ่งขณะเดียวกันพวกเธอก็ยังมิได้เข้าใจถึงสิ่งที่เรียกร้องพอจะเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาคอรัวขึ้น กิสซิง เสนอทัศนะไว้ว่า ทราบิคที่สตรียังไม่มีการศึกษาและการฝึกฝนนิสัยดีปัญหาที่เพียงพอเช่นบุรุษ ทราบนั้น ความเสมอภาคก็ยังคงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากเนื่องจากความไม่บรรลุนิติภาวะอย่างแท้จริงของสตรีจะนำไปสู่ความยุ่งยากในชีวิต (Williams. 1984 : 171, 179)

ทอมัส ฮาร์ดี้ (Thomas Hardy 1840 - 1928) เป็นนักเขียนชายที่มีชีวิตอยู่ในระหว่างปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 ผู้มีทัศนะที่แตกต่างจากนักประพันธ์ในสมัยนั้นอย่างมาก เนื่องจากเขาให้ความสำคัญกับผู้ที่ไม่มีโอกาสในสังคมเช่นชนชั้นผู้ใช้แรงงาน และสตรี นวนิยายที่ได้รับความนิยมของฮาร์ดี้จึงเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสามัญชนผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่พบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตจริง สำหรับปัญหาเกี่ยวกับสตรี ฮาร์ดี้เป็นนักเขียนอีกผู้หนึ่งที่สนใจและเห็นอกเห็นใจต่อสภาพการกดขี่ทางเพศที่ผู้หญิงในยุคของเขาได้รับ นวนิยายชิ้นสำคัญหลาย ๆ เรื่องของฮาร์ดี้จึงมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งเขาได้สะท้อนภาพไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งได้ถ่ายทอดทัศนะของเขาไว้ว่านวนิยายเรื่องนั้น ๆ ด้วย ในระยะที่เขาเริ่มเขียนนวนิยาย การศึกษาและการทำงานเริ่มกลายเป็นสิ่งธรรมดาสำหรับผู้หญิงแล้ว ดังนั้น ตัวละครของฮาร์ดี้จึงมักปรากฏในลักษณะของผู้หญิงที่ประกอบอาชีพอาชีพหนึ่ง เช่น เป็นครู นักเขียน หรือ

ศิลปิน เป็นต้น ฮาร์ดีย์ยกย่องผู้หญิงที่ทว่านว่าเป็นผู้ที่มีคุณค่า เขาให้มารดาของแองเจส แคลร์ (Angel Clare) ตัวละครชายในเรื่อง Tess of the d'Urbervilles (1891) กล่าวว่าผู้หญิงที่ดีพร้อมก็คือผู้หญิงที่ทว่าน มีข้ออยู่เฉย ๆ และทว่านเป็นกุลสตรี หากแต่จะต้องเป็นผู้ที่ขี้นมสมอง สองมือ และจิตใจของเธอในอันที่จะสร้างสิ่งที่ดีงามแก่มวลมนุษยชาติ ฮาร์ดีย์ได้เสนอทัศนะใหม่ในการมองผู้หญิงว่าในนวนิยายทุกเรื่อง กล่าวคือ เขาจะสร้างตัวละครหญิงที่มีบุคลิกและคุณลักษณะที่โดดเด่น มีบทบาทที่แสดงถึงความเข้มแข็งและกล้าหาญ มีการตัดสินใจที่เป็นของตนเอง ฉลาด และมีวิญญานแห่งจิตสำนึกทางคุณธรรมอันสูงส่ง ฮาร์ดีย์สามารถสร้างบุคลิกของตัวละครหญิงได้อย่างเด่นชัดและไม่ปรากฏลักษณะที่คลุมเครือเนื่องจากความเข้าใจต่อสตรีอย่างลึกซึ้งของเขา ฮาร์ดีย์กล่าวว่า "เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเขามากในการที่จะลุกขึ้นมาพูดแทนผู้หญิง ทั้งนี้เพราะพวกเธอถูกข้อจำกัดต่าง ๆ ทางสังคมและธรรมชาติผลักดันให้เป็นเพศที่อ่อนแอกว่า ทั้ง ๆ ที่ผู้หญิงเป็นทั้งผู้ให้กำเนิดและเป็นทั้งผู้เสียสละ แต่หากมีความผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้นก็ดูราวกับว่า ความเลวร้ายทั้งหมดจะต้องมาตกอยู่ในความรับผิดชอบของผู้หญิงทั้งสิ้น" ในนวนิยายเรื่อง Tess ฮาร์ดีย์สร้างตัวละครเอกในลักษณะของผู้หญิงที่มีความผิดพลาด (fallen woman) หากแต่ความผิดพลาดทั้งหมดล้วนเกิดจากการกระทำของผู้ชายทั้งสิ้น ดังนั้น ฮาร์ดีย์จึงกล่าวว่า "เทสส์ ตัวละครเอกหญิงในเรื่องเป็นผู้บริสุทธิ์ ทั้ง ๆ ที่หากพิจารณาตามบรรทัดฐานของศาสนาคริสต์โดยยึดหลักพระคัมภีร์เก่า (Old Testament and Christian Standard) เทสส์ได้สูญเสียความบริสุทธิ์แล้วในทันทีที่เธอได้ (Alec) ตัวละครชายในเรื่อง ช่มชู้เธอ (Butler, 1978 : 106) ดังนั้น การที่ฮาร์ดีย์กล่าวถึงผู้หญิงที่ถูกข่มขืนจนต้องให้กำเนิดลูกไม่มีพ่อ รวมทั้งถูกกดขี่ทางเพศ จนต้องถูกผลักดันให้กลายเป็นชาดกรผู้รอกการประหารว่าเป็นผู้บริสุทธิ์นั้น จึงถือเป็นการกระทำที่ท้าทายต่อความรู้สึกของผู้คนในสังคมขณะนั้นเป็นอย่างยิ่ง จากการเสนอทัศนะดังกล่าวทำให้ฮาร์ดีย์ถูกโจมตีจากผู้ที่ไม่เห็นด้วยว่าเป็นผู้ไร้ศีลธรรม อย่างไรก็ตาม แม้ว่า Tess จะถูกพิจารณาว่าเป็นนวนิยายที่ไร้ศีลธรรมจากคนจำนวนหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันยอดชายของนวนิยายกลับทวีสูงขึ้นเรื่อย ๆ และนักวิจารณ์อีกจำนวนหนึ่งก็ให้ความยกย่อง Tess ในฐานะที่เป็นงานศิลปะอันยิ่งใหญ่ชิ้นหนึ่งที่เดียว ฮาร์ดีย์ได้กล่าวถึงเทสส์ไว้ว่า "เธอได้ทำในสิ่งที่สมเหตุสมผลที่สุดซึ่งผมคิดว่าใครก็ตามที่มีธรรมชาติเหมือนกับเธอจะต้องตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกับเธอในชีวิตจริงจะต้องทำเช่นนี้"

ทั้งสิ้น ..." (Williams, 1976 : 34) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่ฮาร์ดีสร้างตัวละคร เช่น เทลส์ขึ้นมา ก็เพื่อให้เธอเป็นตัวแทนแห่งความบริสุทธิ์ที่แท้นั้นของ เขา และชะตากรรม ที่เทลส์ต้องประสบก็เป็นสิ่งที่ฮาร์ดีนำมาชี้ให้เห็นว่าความบริสุทธิ์ที่แท้นั้นหาใช่ความบริสุทธิ์ทางกาย แต่อย่างใด หากเป็นความบริสุทธิ์แห่งชีวิตและวิญญาณของผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งตกเป็นเหยื่อผู้จนตรอก ของสังคม เศรษฐกิจ และค่านิยมรวมทั้งแนวปฏิบัติทางศาสนาที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นมนุษย์ อันแท้จริงนั่นเอง (Williams, 1984 : 28)

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานของศตวรรษที่ 19 จะเห็นได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับสิทธิสตรี เป็นสิ่งที่ได้รับการกล่าวถึงกันอย่างจริงจัง อย่างต่อเนื่องและอย่างกว้างขวาง นักเขียนที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุคจำนวนหนึ่ง ต่างเป็นนักเขียนผู้มีแนวคิดสนับสนุนสิทธิ สตรีและต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบทางเพศ และนวนิยายที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านจนเป็น ที่ยอมรับว่าเป็นนวนิยายชิ้นเอกที่สะท้อนวิญญานแห่งยุคสมัยได้อย่างกระจ่างจำนวนหนึ่งต่างก็มี แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ "คำถามเกี่ยวกับสตรี" ซึ่งนักเขียนดังกล่าวได้พยายามที่จะร่วมแสดง ทรรศนะส่วนตัวอันที่จะหาบทสรุปที่เหมาะสมให้กับคุณลักษณะของผู้หญิงยุคใหม่ว่าควรจะเป็น เช่นไร การแสดงทัศนะ เกี่ยวกับสตรีดังกล่าวได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องและแหลมคมขึ้น จนกระทั่งต้น ศตวรรษที่ 20 แม้ว่าในขณะนั้นสถานภาพของสตรีจะมีการเปลี่ยนแปลงไปทางดีขึ้นบ้างแล้ว เช่น การได้รับสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในปี 1928 แต่ผู้หญิงก็ยังคงไม่ได้รับโอกาสและสิทธิอัน พียงมีในสังคมเท่าที่สมควรจะได้รับทั้ง ๆ ที่ในระหว่างสงครามโลกทั้งสองครั้งผู้หญิงต่างพร้อมใจ กันอย่างเข้มแข็ง ในการเข้าร่วมแบกรับภารกิจของชาติ ซึ่งเดิมเคยถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ตลอดมา การแสดงความสามารถของผู้หญิงดังกล่าว จึงเท่ากับเป็นสิ่งพิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจน ว่าสตรีไม่ใช่เพศที่อ่อนแอและจะต้องขึ้นต่อเพศชายอีกต่อไป แต่ในทางปฏิบัติที่เป็นจริงกลับปรากฏ ว่า ภายหลังจากที่สงครามโลกยุติลง บทบาทและสถานภาพทางสังคมของสตรีกลับถูกปิดกั้น และ ผลักดันให้กลับไปอยู่ในรูปเดิมซึ่งก็คือการดูแลบ้านและมีชีวิตที่ขึ้นต่อผู้ชาย เนื่องจากต้องพึ่งพาทาง ด้านเศรษฐกิจ บทบาทของผู้หญิงจึงถูกกลืนหายไปกับการะหน้าที่ในบ้านเรื่อยมา จนกระทั่งใน ช่วงทศวรรษที่ 1960 แนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรีจึงได้นำกลับมาพูดถึงกันอีกครั้ง ทั้งในอังกฤษและ สหรัฐอเมริกา การแสดงทัศนะ เกี่ยวกับสตรีปรากฏให้เห็นอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบ ของการเคลื่อนไหวทางการเมือง หรือในสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ในด้านวรรณกรรม นักเขียน

นวนิยายแห่งยุคต่างก็ร่วมกันอภิปรายแสดงทัศนะ เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงยุคใหม่ ว่าควรจะเป็นนารูปใด ในเรื่อง The Golden Notebook (1962) เลสซิง (Doris Lessing) ได้ยกปัญหาพื้นฐานเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของผู้หญิงในสังคมขึ้นมา พร้อมทั้งเสนอทัศนะ เกี่ยวกับสถานภาพของสตรีที่ควรจะเป็นรวมทั้งลักษณะของอิสรภาพในการปกครองตนเอง แบบที่ผู้หญิงควรจะได้รับด้วย ในสหรัฐอเมริกา เบ็ตตี เฟรเดิน (Betty Frieden) ได้ตั้งประเด็นเพื่ออภิปรายระหว่าง เรื่องของสตรีที่อยู่ในกรอบประเพณีอย่างเคร่งครัดกับมิตินิยมแห่งการพัฒนาตนเองของสตรีไว้ในเรื่อง The Feminine Mystique (1963) ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวเริ่มที่จะเข้มข้นในช่วงทศวรรษที่ 1960 อันเป็นช่วงเวลาผู้หญิงได้ร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิมนุษยชนให้กับชาวอเมริกันผิวดำรวมทั้งการต่อสู้เพื่อต่อต้านสงครามเวียดนามด้วย แม้ว่าสตรีชาวอเมริกันจะเข้าร่วมแบกรับภาระทางสังคมร่วมกับบุรุษมากมาย แต่สถานภาพ สิทธิ และความเสมอภาคของผู้หญิงก็ยังเป็นสิ่งคลุมเครือและยังไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ชายนัก ดังนั้นในทศวรรษดังกล่าวจึงเป็นช่วงเวลา "คำถามเกี่ยวกับสตรี" ได้ปรากฏในสำนึกของชาวอเมริกันร่วมสมัยจำนวนมากในอันที่จะค้นหาคำตอบที่เหมาะสม (Alexander. 1989 : 2)

ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาสิทธิสตรี และการแสดงทัศนะ ต่อปัญหาดังกล่าวในวรรณกรรมของไทยก็เริ่มปรากฏเด่นชัดในช่วงศตวรรษที่ 20 นี้ด้วยเช่นกัน เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ได้กล่าวถึงบทกวีที่ชื่อ อหังการของดอกไม้มิ (2516) โดย จิระนันท์ พิตรปรีชา กวีหญิงรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนปี 2532 (The S.E.A. Write Award) ว่าเป็น "สิ่งที่สร้างคุณค่าใหม่ให้ผู้หญิงโดยการท้าทายภาพของพวกเธอกลายเป็นภาพลักษณ์ใหม่ของคนหนุ่มสาว ที่เคียงบ่าเคียงไหล่ เข้ามาคัดค้านความอยุติธรรมบนแผ่นดินอย่างทรงองอาจ" ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดมิตินิยามแห่งการประเมินฐานะและบทบาทของผู้หญิงอย่างประสานรับกับค่านิยมที่ว่า "สตรี เสมอภาค สร้างสรรค์" อันกระหึ่มก้องอยู่ในเวลานั้น คุณค่าของผู้หญิงซึ่งแต่เดิมเคยถูกกำหนดไว้ให้อยู่ที่การปรนนิบัติคนในครอบครัว ความสวยและความสามารถในการครองเรือน จึงได้เริ่มเปลี่ยนมาเป็นคุณค่าในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยทัดเทียมกับชาย (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 2532 : 7 - 9) ในปัจจุบันสตรีจึงเริ่มมีบทบาทในสังคมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม สมศรี สุกุมลนันทน์ ก็ได้เสนอทัศนะต่อเรื่องนี้ว่า แม้บทบาทและหน้าที่

ของผู้หญิงจะต้องเปลี่ยนไปตามสังคม แต่คุณค่าของความเป็นหญิงยังไม่เปลี่ยน ในฐานะที่เป็นผู้หญิง ก็จะต้องยอมรับภาระหน้าที่ทางธรรมชาติของเพศหญิงด้วยนั่นคือการให้กำเนิด สตรีจึงไม่ควรเรียกร้องความเหมือน หากควรเรียกร้องความเท่าเทียมกับเพศชาย จะต้องยอมรับตระหนัก และปรับตัวอย่างให้รับกันได้ด้วย ทั้งหญิงและชายจึงไม่ควรนำความเป็นหญิงหรือชายมาทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบซึ่งกันและกัน (สมศรี สุกุมลนันทน์. 2532 : 120, 134)

ในขณะที่เดียวกัน ในเรื่องสั้นชื่อ หม้อที่ขุดไม่ออก (2531) โดยนักเขียนรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ปี 2533 ผู้ใช้นามปากกาว่า "อัญชัน" กลับสะท้อนให้เห็นถึงภาพของผู้ชายที่ยังคงใช้ความเป็นเพศของตนในการเอาใจเอาเปรียบเพศหญิง ราวกับผู้หญิงมีเจตนาที่จะยืนยันกับผู้อ่านว่าแม้ในศตวรรษที่ผู้หญิงได้รับการยอมรับในเรื่องสิทธิและความเสมอภาคทางเพศแล้วนี้ แต่ในทางปฏิบัติ ผู้หญิงส่วนหนึ่งยังคงต้องมีชีวิตที่ขึ้นต่อสามี และยังถูกบทบาทของความเป็น "แม่" และ "ภรรยา" มาผลักดันให้กลืนหายไปกับภาระทางครอบครัวจนไม่มีโอกาสตระหนักถึงคุณค่าของตนเองในฐานะผู้ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้อัญชัน ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงรูปความคิดและการปฏิบัติของผู้ชายที่มีต่อผู้หญิง ซึ่งกระทำราวกับว่าพวกเขาไม่มีจิตใจและความรู้สึก รูปความคิดและปฏิบัติการดังกล่าวมีซ้ำของใหม่ หากเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาช้านาน และแม้ว่าจะมีการประเมินฐานะและบทบาทของสตรีใหม่อย่างไร แต่สิ่งที่ฝังอยู่ในความคิดเก่า ๆ ก็ยังสามารถถูกกล่าวซ้ำให้หมดไปจริง ๆ ได้

การแสดงทัศนะ เกี่ยวกับสตรีที่ปรากฏในวรรณกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ปัญหาสิทธิสตรี เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน และได้รับการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า การศึกษาทัศนะ เกี่ยวกับสตรีของนักประพันธ์อังกฤษผู้ยิ่งใหญ่ที่สะท้อนไว้ในนวนิยายชิ้นสำคัญของเขา จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายไม่เพียงเฉพาะสำหรับนักศึกษาวิชาวรรณคดีเท่านั้น หากแต่ยังมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจปัญหาเกี่ยวกับสตรีที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันด้วย จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของนักประพันธ์ผู้บุกเบิกแนวคิดนี้ในนวนิยายอังกฤษในศตวรรษที่ 19 โดยจะเลือกศึกษาผลงานชิ้นสำคัญของนักเขียนที่มีชีวิตอยู่ตั้งแต่ช่วงต้น กลาง และปลายศตวรรษที่ 19 ไปจนถึงยุคเชื่อมต่อศตวรรษที่ 20 ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพรวมของทัศนะ ดังกล่าวที่ปรากฏในยุคสมัยนั้น

จากการที่ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต และจอร์จ เอเลียต เป็นนักเขียนผู้หญิง กลุ่มผู้บุกเบิกแนวคิดที่สนับสนุนสิทธิสตรีที่สามารถสร้างตัวละครเอกหญิงที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้หญิงแบบประเพณีนิยมได้อย่างน่าประทับใจ และจากการที่ ทอมัส ฮาร์ดี เป็นนักเขียนชายผู้แสดงความเห็นใจต่อสถานภาพของเพศหญิงไว้อย่างชัดเจน และได้ถ่ายทอดลักษณะของผู้หญิงในทัศนะของเขาไว้ในบุคลิกของตัวละครเอกหญิงได้อย่างโดดเด่น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวละครเอกหญิงในนวนิยายชิ้นสำคัญของนักเขียนทั้งสี่ คือ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต จอร์จ เอเลียต และ ทอมัส ฮาร์ดี ผู้ซึ่งมีชีวิตอยู่ตั้งแต่ช่วงต้น กลาง และปลายศตวรรษที่ 19 ไปจนถึงยุคเชื่อมต่อศตวรรษที่ 20 ว่านักเขียนเหล่านี้มีทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีอย่างไรและในแง่มุมใดบ้าง รวมทั้งบทบาทของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายของนักเขียนดังกล่าวมีความแตกต่างจากบทบาทของผู้หญิงแบบประเพณีนิยมอย่างไรบ้าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย 4 เรื่อง ของนักประพันธ์ 4 คน คือ

1. อลิซาเบธ เบนเนต จากเรื่อง Pride and Prejudice ของ เจน ออสเตน
2. เจน แอร์ จากเรื่อง Jane Eyre ของ ชาร์ลอตต์ บรอนเต
3. โครโรธี บรูด จากเรื่อง Middlemarch ของ จอร์จ เอเลียต
4. เทสส์ เดอร์บีฟีลด์ จากเรื่อง Tess of the d'Urbervilles ของ ทอมัส

ฮาร์ดี โดยจะแบ่งการศึกษาจากสถานภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคมของตัวละครเป็นหลัก กล่าวคือ ส่วนที่หนึ่งจะศึกษาตัวละครที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมชนชั้นกลางและมีการศึกษา คือ อลิซาเบธ เบนเนต และเจน แอร์ และส่วนที่สองจะศึกษาตัวละครที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมชนบท หรือตัวละครเป็นผู้ใช้แรงงาน คือ โครโรธี บรูด และเทสส์ เดอร์บีฟีลด์

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทัศนะเกี่ยวกับสตรีที่ปรากฏในนวนิยายของ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต จอร์จ เอเลียต และ ทอมัส ฮาร์ดี ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นงานชิ้นสำคัญแห่งศตวรรษที่ 19

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้เข้าใจทัศนะเกี่ยวกับสตรีของ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต จอร์จ เอเลียต และ ทอมัส ฮาร์ดี
2. ทำให้ทราบว่าลักษณะของผู้หญิงในทัศนะของ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต จอร์จ เอเลียต และ ทอมัส ฮาร์ดี แตกต่างจากลักษณะของผู้หญิงแบบประเพณีนิยมของศตวรรษที่ 19 อย่างไร
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาทัศนะ เกี่ยวกับสตรีที่ปรากฏในวรรณกรรมยุคหลัง
4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาวิชาวรรณคดี ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ สตรี ตลอดจนภาพพจน์และบทบาทใหม่ของสตรี ในทัศนะของนักเขียนเอกสิทธิ์ในศตวรรษที่ 19
5. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจปัญหาเกี่ยวกับสตรี ทั้งในอดีตและในปัจจุบัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำการศึกษาตัวละครเอกหญิงในนวนิยายชิ้นสำคัญสี่เรื่องโดยนักเขียนสี่คน ดังต่อไปนี้

1. <u>Pride and Prejudice</u>	ของ เจน ออสเตน
2. <u>Jane Eyre</u>	ของ ชาร์ลอตต์ บรอนเต
3. <u>Middlemarch</u>	ของ จอร์จ เอเลียต
4. <u>Tess of the d'Urbervilles</u>	ของ ทอมัส ฮาร์ดี

คํานิยามศัพท์เฉพาะ

ตัวละครเอกหญิง หมายถึง ตัวนางเอกในนวนิยายที่ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดทัศนะเกี่ยวกับสตรีของตนไว้ในบุคลิกลักษณะ และพฤติกรรมของตัวละครนั้นอย่างเด่นชัด

ทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรี หมายถึง ทัศนะที่เห็นด้วยกับหลักการแห่งความเสมอภาคระหว่างเพศหญิงและชายในด้านสิทธิและโอกาสทางสังคมในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การทำงาน และโอกาสทางการศึกษา

ผู้หญิงแบบประเพณีนิยม (Conventional women) หมายถึง ผู้หญิงที่ยอมรับและปฏิบัติตามแนวคิดและกฎเกณฑ์ที่สังคมในแต่ละยุคได้กำหนดไว้ เช่น ผู้หญิงแบบประเพณีนิยมในศตวรรษที่ 19 จะถูกกำหนดหน้าที่ไว้เพียงในบ้าน คือ คอยดูแลสามีและลูก มีลักษณะเป็นผู้หญิงที่เรียบร้อยไม่มีความคิดเป็นของตนเอง ไม่กล้าแสดงออกเพราะถูกครอบงำจากความคิดเก่าในสังคมจนทำให้ไม่มีโอกาสตระหนักถึงสิทธิอันพึงมีของตน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาบทบาทตัวละครเอกหญิง ผู้วิจัยจะใช้หลักการการศึกษาที่เรียกว่า การแสดงทัศนะแบบเสรี (liberal viewpoint) ตามที่ ฮาร์วี (P.J. Harvey) เสนอไว้ใน Character and the Novel ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นลักษณะเดียวกับที่ใช้ศึกษาบทบาทของคนในชีวิตจริงโดยใช้วิธีการสังเกต (empirical) การใช้เหตุผลเชิงปฏิบัติ (pragmatic) การมองในแง่มุมที่หลากหลาย (pluralist) รวมทั้งการทดสอบตั้งสมมุติฐานในการวิเคราะห์ (tentative) (Harvey. 1970 : 150) จากหลักการเดียวกันนี้ ริดเคอร์ (Eric Reader) ได้ยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการศึกษาบทบาทตัวละครไว้ใน Introducing the novel : An Approach to Literature for GCSE ว่าจะสังเกตได้จากบทสนทนาของตัวละคร ปฏิกริยาและการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า บุคลิกภาพและสถานภาพทางสังคม รวมทั้งนิสัยใจคอและอารมณ์ความรู้สึก เป็นต้น (Reader. 1987 : 56) วิธีการศึกษาค้นคว้าปริยฐานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาชีวประวัติ และผลงานการประพันธ์ของ ออสเตน บรอนเต เอเลียต และชาร์ดี้ จากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจลักษณะเกี่ยวกับสตรีของนักเขียนทั้ง 4 คนดังกล่าว

2. ศึกษาสถานภาพทางสังคมของผู้หญิงในศตวรรษที่ 19 ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทำงาน และการศึกษา รวมทั้งศึกษาบุคลิกลักษณะโดยทั่วไปของผู้หญิงที่เป็นแบบประเพณีนิยมของศตวรรษที่ 19

3. ศึกษานวนิยาย 4 เรื่อง ของนักเขียน 4 คน ได้แก่

<u>Pride and Prejudice</u>	ของ เจน ออสเตน
<u>Jane Eyre</u>	ของ ชาร์ลอต บรอนเต
<u>Middlemarch</u>	ของ จอร์จ เอเลียต
<u>Tess of the d'Urbervilles</u>	ของ ทอมัส ฮาร์ดี้

4. ศึกษาบทบาทของตัวละครเอกหญิงในสถานภาพต่าง ๆ ในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง โดยดูจากบทสนทนา ปฏิกริยาและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า บุคลิกภาพและสถานภาพทางสังคม รวมทั้งนิสัยใจคอและอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครเอกหญิง

5. วิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงโดยดูจากข้อมูลตามข้อ 4

6. เปรียบเทียบลักษณะของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องอย่างกว้าง ๆ กับลักษณะของผู้หญิงแบบประเพณีนิยมว่ามีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

7. สรุปทัศนะเกี่ยวกับสตรีของนักเขียนทั้ง 4 คน จากบทบาทของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมอร์ริน วิลเลียมส์ (Merryn Williams. 1984 : ix) กล่าวว่าศตวรรษที่ 19 นอกจากจะเป็นยุคทองของนวนิยายอังกฤษแล้ว ยังเป็นยุคที่ผู้คนต่างพากันถกเถียงถึงปัญหาเกี่ยวกับสิทธิสตรีมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นตัวละครที่สำคัญที่สุดในนวนิยายจึงดูเหมือนว่าจะมีตัวละครหญิงเป็นจำนวนมากและนักประพันธ์ทั้งหลายต่างก็ค้นพบว่าตัวละครผู้หญิงนั้นเปรียบเสมือนเป็นชุมทองที่ยังไม่ได้ทำการขุดเจาะ ในช่วงนี้เองที่นักเขียนสตรีซึ่งมีจำนวนมหาศาลต่างช่วยกันสร้างความชอบธรรมในการที่จะกล่าวถึงปัญหาสิทธิสตรีกันอย่างจริงจัง แม้กระทั่งนักเขียนชายอีกจำนวนหนึ่ง ในช่วงปลายศตวรรษต่าง ก็ได้ให้ความสนใจในการร่วมแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของสตรีมากขึ้นด้วย

อันที่จริง การแสดงทัศนะ เกี่ยวกับปัญหาสิทธิสตรีรวมทั้งความพยายามที่จะค้นหาสถานภาพของสตรีในสังคม ได้ปรากฏให้เห็นตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 17 แล้วกล่าวคือในบทความทางศาสนาชื่อ A Serious Proposal to the Ladies for Advancement of their True and Greatest Interest (1694) โดย แมรี แอสเทล (Mary Astell) คริสตศาสนิกชนนิกายแองกลิกัน (High Church Anglican) ได้ปฏิเสธบทบาทที่ด้อยกว่าและเป็นเพียงผู้ตามของสตรี ซึ่งต่อมาแนวคิดอันเดียวกันนี้ก็ได้อีกปรากฏในวรรณกรรมอังกฤษอีกครั้งหนึ่งในช่วงทศวรรษสุดท้ายของศตวรรษที่ 18 ในบทความชื่อ A Vindication of the Rights of Women (1792) โดย แมรี วูลสโตนคราฟท์ ซึ่งแนวคิดอันนี้แม้ว่าในขณะที่นั้นจะยังเป็นแนวคิดที่ใหม่ น่าขัน และยังไม่เป็นที่ยอมรับกันสำหรับผู้คนในสมัยนั้นก็ตาม แต่ในเวลาต่อมา แนวคิดดังกล่าวก็ได้กลายเป็นทัศนะที่สำคัญในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 คนร่วมสมัยรวมทั้งนักเขียนนวนิยายจำนวนมากต่างร่วมแสดงทัศนะของคนที่มีต่อปัญหาดังกล่าวกันอย่างแพร่หลาย (Kirkham. 1983 : 6)

ทิล (Ty. 1989 : 2235 - A) ได้ศึกษานวนิยาย 5 เรื่องที่เขียนขึ้นในช่วงทศวรรษสุดท้ายของศตวรรษที่ 18 โดยนักเขียนสตรี 5 คน ผู้มีแนวคิดก้าวหน้าในเรื่องสิทธิสตรีคือ วูลสโตนคราฟท์ (Mary Wollstonecraft) เฮลีย์ (Mary Hays) วิลเลียมส์ (Helen Maria Williams) อินช์บาลด์ (Elizabeth Inchbald) และ สมิธ (Charlotte Smith) นักเขียนทั้ง 5 ได้ท้าทายกฎเกณฑ์ของสังคมที่เป็นอยู่ขณะนั้น รวมทั้ง

ได้สร้างลักษณะที่เป็นแบบฉบับดั้งเดิมของวรรณกรรมอีกด้วย โดยแสดงถึงความต้องการ การเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการปรับปรุงสถานภาพสตรี ที่ไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงรูปแบบต่าง ๆ ของความไม่เสมอภาคที่เกิดจากการปกครองของเพศชาย เช่น ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา ความเสียเปรียบในเรื่องการแต่งงาน และการขาดอิสรภาพในด้านต่าง ๆ แม้ว่านักประพันธ์ทั้ง 5 คน จะมีวิธีการจัดการกับปัญหาเหล่านี้ในลักษณะที่แตกต่าง กัน แต่พวกเขาก็ได้รับการยอมรับในลักษณะร่วมว่าเป็นนักเขียนที่โดดเด่นและมีแนวคิดแตกต่างไปจากนักเขียนส่วนใหญ่ที่ไม่รู้สึกยินดีในร้ายใด ๆ ต่อการจัดการทางสังคมที่ถูกครอบครองโดยเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากนักเขียนทั้ง 5 ต่างก็ปฏิเสธลักษณะทางเศรษฐกิจที่กำหนดให้เพศหญิงต้องขึ้นต่อเพศชาย นวนิยายทั้ง 5 เรื่องนี้จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงจากเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยเป็นแบบฉบับของนวนิยายในสมัยก่อนที่มีแต่เรื่องเกี่ยวกับชีวิตแบบผู้ชาย เช่น การผจญภัย การต่อสู้ หรือเรื่องของหนุ่มสาว เจ้าวร มาเป็นเรื่องราวที่มีบทบาทของผู้หญิงมากขึ้น เช่น เรื่องในบ้านกับความรับผิดชอบในความเป็นแม่ เรื่องของญาติพี่น้อง หรือชีวิตครู เป็นต้น ซึ่งทิลกล่าวว่ นับเป็นครั้งแรกของนวนิยายที่ได้เริ่มมาให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้หญิง นักเขียนทั้ง 5 ได้ใช้ตัวละครเอกหญิงเป็นสื่อเพื่อเตือนผู้อ่านว่าผู้หญิงเป็นมนุษย์ มิใช่เป็นเพียงวัตถุสำหรับผู้ชาย โดยการเปิดโอกาสให้สตรีได้ร่วมแสดงบทบาทในการสนทนากับผู้ชายด้วย ซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายการผูกขาดอำนาจในการควบคุมของเพศชายลงไป นอกจากนี้ทิลยังได้ศึกษาความหมายของคำว่าความดี ความบริสุทธิ์ และความรัก รวมทั้งได้ให้ข้อสรุปว่าคำเหล่านี้สมควรได้รับการพิจารณาให้คำจำกัดความอย่างกระจ่างใหม่ โดยจะต้องรวมเอาทักษะและความต้องการที่แท้จริงของผู้หญิงเข้าไว้ในส่วนหนึ่งของความหมายด้วย มิใช่เป็นเพียงความหมายที่สรุปจากความรู้สึกของเพศชายเท่านั้น

ในครั้งแรกของศตวรรษที่ 19 นวนิยายกว่าครึ่งที่ได้รับการตีพิมพ์จะเป็นนวนิยายที่เขียนโดยผู้หญิง ฟอสเตอร์ (Foster, 1985 : 14 - 15) กล่าวว่านักประพันธ์สตรีในยุคนี้ มักจะใช้แก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักและการแต่งงานในนวนิยายเป็นสื่อกลางในการแสดงทักษะ เกี่ยวกับสถานภาพที่เหมาะสม และบทบาทที่ชัดเจนของสตรีในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากแก่นเรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งที่พวกเขารู้จักดีและยังเป็นปัญหาสำคัญที่พวกเขาต้องเผชิญอย่างแท้จริงอีกด้วย แม้ว่านักเขียนจำนวนหนึ่งจะแสดงการคัดค้าน หรือเปิดโปงอย่างอ้อม ๆ ถึงความ

ไม่เป็นธรรมชาติสังคมที่เพศของเธอได้รับ แต่นักเขียนอีกจำนวนหนึ่งก็สะท้อนภาพดังกล่าวอย่างชัดเจน รวมทั้งแสดงทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีอย่างตรงไปตรงมาในนวนิยายของพวกเขา เธอได้กล่าวคือ นักประพันธ์เหล่านี้ จะกำหนดให้ผู้หญิงในนวนิยายของพวกเขา มีความปรารถนาที่จะเลือกทำในสิ่งที่ตนพอใจอย่างอิสระ โดยคัดค้านความปรารถนาที่จะปรุงแต่งคุณสมบัติแห่งกุลสตรีตามแบบประเพณีนิยม นวนิยายของนักเขียนสตรีกลุ่มนี้จึงมีเนื้อหาโดยรวมเกี่ยวกับการคัดค้านกฎเกณฑ์ของสังคมที่วางกรอบไว้สำหรับเพศหญิงซึ่ง เนื้อหาดังกล่าวเท่ากับเป็นกระบอกเสียงให้กับ การเรียกร้องสิทธิสตรีในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 ด้วย

นิวตัน (Newton. 1981 : 5 - 6) กล่าวว่า การที่นักเขียนสตรีคัดค้านกฎเกณฑ์แบบประเพณีนิยมที่วางกรอบไว้สำหรับเพศหญิง โดยการเสนอภาพของผู้หญิงในลักษณะที่มี "พลัง" หรือ "ความสามารถ" ไว้ในนวนิยายนั้นเป็นสิ่งที่เปลี่ยนภาพของตัวละครหญิงธรรมดาให้กลายเป็นวีรสตรีเลยทีเดียว ลักษณะอันหนึ่งของ "พลัง" หรือ "ความสามารถ" นี้ก็คือความเป็นตัวของตัวเองนั่นเอง ซึ่งลักษณะดังกล่าวมักปรากฏให้เห็นในนวนิยายของ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต และ จอร์จ เอเลียต ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการเน้นถึงความสามารถของสตรีอย่างเจียบ ๆ โดยการสร้างตัวละครที่มีพลังนี้เป็นวิธีการอันหนึ่งที่นักเขียนดังกล่าวใช้ต่อต้านอำนาจในการควบคุมและปกครองของเพศชายนั่นเอง

ฮาร์ดี (Hardy. 1984 : xii - xy) กล่าวถึงลักษณะ ของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายของเจน ออสเตน ว่าได้รับมรดกของการพัฒนาตัวละครที่เป็นแบบผู้หญิงแนวหน้ามาจาก วุลสโตนคราฟท์ ซึ่งตัวละครจะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน คือ สติปัญญาอันชาญฉลาด คุณธรรม ความมีน้ำใจและการใช้เหตุผลของตนเอง คุณสมบัตินี้ดังกล่าวนำตัวละครไปสู่ความเป็นปัจเจกชน ผู้ไม่ผูกติดอยู่กับกรอบของสังคมเช่นผู้หญิงตามแบบประเพณีนิยมโดยทั่วไป แม้ว่าคุณสมบัติอันนี้อาจทำให้ตัวละครของออสเตนหยุดนิ่งหรือเฉื่อยชาเลยเนื่องจากตัวละครเหล่านั้นได้ใช้ "ความรัก" และ "มิตรภาพ" ในการเอาชนะความโดดเดี่ยว กล่าวคือ แม้ว่าตัวละครเหล่านี้จะมีลักษณะปัจเจกชนที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่ตัวละครดังกล่าวจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้ความคิด หรือ การปฏิบัติต่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่แวดล้อมอยู่เสมอ ตัวละครของออสเตนจึงมีลักษณะเด่นอยู่ที่ความเป็นปัจเจกชน ผู้เลือกที่จะมีความสุขอยู่บนความพึงพอใจของตนเองลักษณะดังกล่าว เป็นสิ่งที่ทำให้ตัวละครของออสเตน มีทั้งเสน่ห์อันรัดรั้งใจควบคู่ไปกับศักดิ์ศรีอันงามสง่าแห่งความเป็น

มนุษย์ด้วย ฟอสเตอร์ (Foster. 1985 : 71) กล่าวถึง ชาร์ลอต บรอนเต ว่าเป็นนักเขียนสตรีผู้กล้าหาญที่จะสร้างค่านิยมใหม่ให้กับความเป็นตัวของตัวเองของผู้หญิง บรอนเตสร้างตัวละครหญิงที่มีอิสระทางความคิดผู้ซึ่งหลุดพ้นจากพันธนาการของกรอบประเพณีอันเคร่งครัดของสังคม การกระทำที่ท้าทายดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเธอได้สร้างภาพพจน์ใหม่ของผู้หญิงขึ้นมาจากโครงสร้างเก่าที่ยังเป็นแบบประเพณีนิยม แต่ทว่าคุณสมบัติใหม่ที่เราเพิ่มเติมเข้าไปให้กับตัวละครของเธอนั้นกลับเป็นสิ่งที่เรียกร้องให้มีการประเมินคุณค่าของผู้หญิงใหม่ และรวมทั้งลักษณะเนื้อหาของนวนิยายเองก็เป็นสิ่งที่ประกาศถึงคุณค่าใหม่ของสตรีตามทัศนะของบรอนเตด้วย คุณสมบัติของตัวละครเอกหญิง ในเรื่อง *Jane Eyre* ได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งสะท้อนถึงทัศนะของบรอนเตที่คัดค้านลักษณะประเพณีนิยม และความไม่เสมอภาคของสตรีในสังคมได้อย่างชัดเจน และนวนิยายเรื่องดังกล่าวก็ได้รับการกล่าวถึงในลักษณะที่เป็นตัวแทนของการต่อต้านลักษณะประเพณีนิยมและความไม่เสมอภาคในสังคม อีกทั้งยังเป็นคำขวัญดังต่อระบียบแบบแผนทางสังคมและการเมืองที่มีประสิทธิภาพยิ่งอีกด้วย

ไดเฮาส์ (Dyhouse. 1987 : 187) กล่าวว่า การแสดงทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในสังคมได้ดำเนินมาจนถึงจุดสูงสุดในทศวรรษที่ 1890 ซึ่งขณะนั้นเป็นระยะเวลาที่สิ่งตีพิมพ์ส่วนใหญ่มักจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสารรายเดือนที่ได้รับความนิยมเชื่อถือต่างพากันลงบทความที่เกี่ยวข้องกับ "คำถามเกี่ยวกับสตรี" กันอย่างมากมาายเป็นประวัติดำเนินการอภิปรายในบทความดังกล่าวมีทั้งลักษณะเชิงสังคมศาสตร์และเชิงเลียดลี ซึ่งผู้เขียนจะเสนอภาพของผู้หญิงที่ไม่ใช่แบบประเพณีนิยมตามทัศนะที่แตกต่างกันไปของผู้ประพันธ์ การเสนอภาพดังกล่าวเป็นไปอย่างเข้มข้นและแหลมคมขึ้นกว่าที่ผ่านมา ซึ่งภาพเหล่านี้ยังเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของบทบาทของสตรีในสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของอุดมคติที่มีต่อเพศหญิงจากการเสียสละตนเองมาเป็นการพัฒนาตนเองแทน

แกรนท์ (Grant. 1987 : 958 - A) ได้ศึกษาตัวละครหญิง 8 ตัว จากนวนิยายของเจมส์ (Henry James) คอนราด (Joseph Conrad) ลอว์เรนซ์ (D.H. Lawrence) และวูล์ฟ (Virginia Woolf) พบว่า ตัวละครทั้งแปดของนักประพันธ์ทั้งสี่คนสอดคล้องกับคำกล่าวของเจมส์ที่ว่า "นวนิยายคือประวัติศาสตร์" ด้วยเหตุว่าตัวละครหญิงแต่ละตัวต่างก็สะท้อนถึงสถานการณ์ของผู้หญิงในแต่ละช่วงตอนของประวัติศาสตร์แห่งโลกสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี

ซึ่งแต่ละสถานการณ์ที่ตัวละครเหล่านั้นต้องเผชิญ ได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่ต่อเนื่องของ
 ผู้หญิงซึ่งก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับจวบจนถึงปลายศตวรรษที่ 19 แกรนท์ ได้ศึกษาขั้นตอนของการ
 เปลี่ยนแปลงดังกล่าวจากตัวละครในนวนิยายของเจมส์เรื่อง The Portrait of a Lady
 (1881) และ The Golden Bowl (1904) ในนวนิยายของคอนราดเรื่อง Nostromo
 (1904) และ Victory (1915) ในนวนิยายของลอว์เรนซ์เรื่อง The Rainbow
 (1915) และ Women in Love (1921) และในนวนิยายของวูล์ฟเรื่อง Mrs.
dalloway (1925) และ To the Light House (1927) ซึ่งผลของการศึกษา
 ปรากฏว่า นวนิยายทั้ง 8 เรื่องดังกล่าวได้บันทึกกระบวนการ การค้นหาตัวเองของสตรี
 อย่างต่อเนื่อง และตัวละครทั้ง 8 ตัว ต่างก็เป็นตัวแทนทัศนะของนักเขียนที่นำเสนอความ
 คิดเห็นอันแหลมคม ในเรื่องของสภาพสตรีตั้งแต่ช่วงปี 1881 - 1927 ซึ่งเป็นช่วงปีแห่ง
 ความวุ่นวายของสงครามรวมทั้งเป็นช่วงปีแห่งการประ เหมินคุณค่าใหม่ทางด้านสังคมและคุณธรรม
 ด้วย

มัวร์ (Moore, 1989 : 958 - A) ได้ศึกษานวนิยาย 7 เรื่อง ของนักเขียนชาย
 5 คน ที่ได้เปิดเผยรูปแบบที่แตกต่างกันของสตรีในการปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระจากพันธนาการ
 ทางสังคมในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งนวนิยายทั้ง 7 เรื่องนี้มีแก่นเรื่อง
 ที่ร่วมกัน คือเป็นการแสดงให้เห็นถึงหนทางต่าง ๆ ที่ผู้หญิงได้กระทำเพื่อให้ตัวเองหลุดพ้นจาก
 การถูกเก็บรักษาเป็นสมบัติในบ้าน และก้าวออกมาสู่โลกแห่งการแข่งขัน รวมทั้งได้แสดงให้เห็น
 ถึงพัฒนาการจากความเป็นกุลสตรีผู้แสนดีในบ้านมาสู่ความเป็นผู้หญิงยุคใหม่ (new woman)
 มิเชล (Silas Weir Mitchell) แสดงภาพของหญิงสาวชาวอเมริกัน 2 คน ที่ได้รับ
 อิสรภาพมากขึ้นจากการแต่งงานที่ประสบความสำเร็จในเรื่อง Circumstance จอร์จ
 (Walter Lioner George) สะท้อนภาพนัยสาวชาวอังกฤษที่ถูกผลักดันให้ต้องไปเป็น
 โสเภณีหลังจากประสบความล้มเหลวที่จะเลี้ยงดูตนเองจากการเป็นคนเสิร์ฟอาหารในเรื่อง
Bed of Roses แต่อย่างไรก็ตามเธอก็ประสบความสำเร็จในการหาเลี้ยงดูตนเองจากอาชีพ
 โสเภณีได้ แม้ว่าจะเป็นความสำเร็จที่ไม่สู้จะปกตินักก็ตาม ในเรื่อง Esther Waters
 มัวร์ (George Moore) ได้กล่าวถึงชีวิตของหญิงชนชั้นสามัญชนหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงใน
 ชีวิตอย่างมากมาหลังจากที่ถูกบังคับให้ออกจากงาน และไปจากครอบครัวพร้อมบุตรนอกสมรส

ชอว์ (George Bernard Shaw) ก็ได้สะท้อนการแสวงหาภาพพจน์ให้ตนเองจากการแต่งงานของหญิงสาวชั้นกลางผู้หนึ่ง รวมทั้งได้กล่าวถึงหญิงสาวอีกกลุ่มหนึ่งที่ฝืนจะประสบความสำเร็จจากอาชีพศิลปะไว้ในงานนวนิยายยุคแรกของเขา คือ เรื่อง The Irrational Knot ส่วนในเรื่อง The Odd Woman in the Year of Jubilee และ The Emancipated กิสซิง (George Gissing) ก็ได้เขียนถึงหญิงสามัญชนผู้หนึ่งซึ่งรักษาความเป็นโสดไว้ กับหญิงที่ทาสธุรกิจซึ่งถูกผลักดันให้แต่งงานในลักษณะที่ไม่เป็นไปตามแบบแผน และหญิงผู้หนึ่งซึ่งได้รับอิสรภาพในการปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระ จากนวนิยายทั้ง 7 เรื่องดังกล่าว การปลดปล่อยตนเองของผู้หญิงจะเป็นไปได้ยากลำบากมากในสังคมที่ปกครองโดยเพศชาย นอกเสียจากผู้ชายจะยอมเห็นด้วยและให้การสนับสนุนเท่านั้น

ดิล (Deal. 1989 : 2666 - A) กล่าวว่า ในลักษณะการแสดงภาพการปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระของผู้หญิงนั้น นักเขียนมักแสดงภาพของผู้หญิงทั้งในลักษณะที่เป็นเหยื่อ (victims) และเป็นผู้ล่าเหยื่อ (victimizers) ดิลได้ศึกษาการสร้างตัวละครหญิงของทรอลโลบ ในลักษณะที่เป็นตัวร้าย (lady criminals) หรือลักษณะที่ตรงกันข้ามกับตัวเองแบบวีรสตรี (anti - heroines) ให้เป็นตัวละครของเรื่อง ซึ่งแต่เดิมนั้นตัวละครเอกหญิงในนวนิยายยุคกลางศตวรรษที่ 19 ที่เขียนโดยนักเขียนกลุ่มหนึ่งนั้นจะกระทำการต่อต้านแบบแผนดั้งเดิมของสังคมอย่างเปิดเผย เช่น การต่อต้านระบบครอบครัวที่ปกครองโดยเพศชาย เป็นต้น แทนที่จะสร้างตัวละครหญิงในลักษณะดังกล่าว ทรอลโลบได้ให้ตัวละครเอกหญิงในนวนิยายของเขาแทรกซึมเข้าไปครอบงำกลไกต่าง ๆ ของสังคมที่ปกครองโดยเพศชายนี้ในอันที่จะแสวงหาผลประโยชน์ ความมั่งคั่ง และอำนาจให้กับเพศหญิงโดยไม่เปิดเผย

ในนวนิยายที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก เสเปียร์ (Spear. 1990 : 1242 - A) ได้ศึกษานวนิยายของเอเลียต และกล่าวว่า นวนิยายของเอเลียตได้ทำลายแบบแผนความรักแบบประเพณีนิยม และได้นำเสนอความรักแบบใหม่ที่น่าจะพบเห็นได้ในโลกแห่งความเป็นจริงมาแทนที่ จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายให้นวนิยายของเธอฉีกแนวออกไปจากเรื่องของการแต่งงานตามแบบแผนดั้งเดิม และลักษณะเรื่องราวของสุภาพบุรุษแบบราชสำนักที่เคยนิยมกันนั้นนวนิยายแนวนวนิยายของเอเลียตจะเน้นในเรื่องคุณธรรม และการแสวงหาตนเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการค่อย ๆ ทำลาย ลักษณะเรื่องราวเดิมที่เคยปรากฏอย่างแพร่หลาย เสเปียร์ได้วิเคราะห์การทำลายลักษณะ

ตามแบบฉบับดั้งเดิม และการปรับปรุงรูปแบบใหม่ของนวนิยายของเอเลียตรวมทั้งไดว์เคราะห์ ลักษณะสัจนิยม (realism) แนวคิดที่สนับสนุนสิทธิสตรี (feminism) และบทสนทนา (dialogism) ที่เป็นลักษณะเฉพาะของนวนิยายของเอเลียตด้วย เสเปียร์สรุปการแทนที่ นวนิยายรักตามแบบประเพณีนิยมของเอเลียตไว้ว่า เอเลียตมักจะใช้วิธีสร้างตัวละครหญิงให้มี ทั้งลักษณะที่เป็นผู้หญิงแบบประเพณีนิยมและผู้หญิงแนวหน้า ตัวละครเหล่านี้ มักจะถูกผลักดันให้ตก อยู่ในสภาพที่ต้องตัดสินใจเลือกคู่และก็มีมักจะเลือกผิดพลาดในตอนแรก แต่หลังจากที่ตัวละคร เหล่านี้ได้พยายามที่จะหลุดพ้นจากสภาพที่เป็นอยู่ โดยต้องผ่านขั้นตอนการต่อสู้กับแนวคิดเกี่ยวกับ เรื่องความรักตามแบบประเพณีนิยมแล้ว ก็จะนำไปสู่พัฒนาการทางความคิดของตนเอง และ ในที่สุดตัวละครหญิงของ เอเลียตก็มักจะ เลือกปฏิบัติในสิ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งคุณธรรม และ ความรับผิดชอบที่มีต่อหน้าที่ของตัวเอง และต่อชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

แอดัมส์ (Adams, 1990 : 858 - A) กล่าวถึงคุณธรรมหรือพัฒนาการทางศาสนา ในนวนิยายของเอเลียตว่า มักจะ เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงจากความยึดมั่นในตนเอง (egoism) มาเป็นจริยธรรมแห่งความเมตตากรุณาและการช่วยเหลือ หรือการให้ผู้อื่นโดยไม่นึกถึงตนเอง ซึ่งตามอุดมคติแล้ว ใครก็ตามก็สามารถที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้ด้วยการอุทิศตนให้กับความดี โดยการตัดความเป็นตัวเองออกไป ในนวนิยายของเอเลียตประกอบไปด้วยเรื่องราวของคน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ชายกับลักษณะที่เป็นไปตามแบบประเพณีนิยม และกลุ่มผู้หญิงกับลักษณะของ ปัญหาที่ต้องเผชิญ ในนวนิยายกลุ่มแรกนั้น ตัวเอกชายจะเป็นตัวแทนของทัศนะคติทางศาสนาโดย จะแสดงออกมาจากการทักาน ครอบครัว หรือการเข้าร่วมทางสังคมและการเมือง ส่วน นวนิยายกลุ่มที่ 2 หรือกลุ่มที่มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับสตรีนั้นจะสะท้อนถึงปัญหาของพัฒนาการทาง ความคิดของตัวละครที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างจริยธรรมและความต้องการทางธรรมชาติ ความใฝ่ฝันและความปรารถนาในจิตใจที่จะออกสู่โลกกว้าง และความเจ็บปวดของตัวละครที่ เกี่ยวกับปัญหาครอบครัว ครอบครัวและชุมชนที่เธออยู่ แอดัมส์ ไดว์เคราะห์ตัวละครเอกชาย จากเรื่อง Adam Bede และ Daniel Deronda และตัวละครหญิงจากเรื่อง The Mill on the Floss และ Daniel Deronda เพื่อศึกษาลักษณะของคุณธรรม และ พัฒนาการของความคิดทางด้านศาสนาในตัวละคร ปรากฏว่าคุณลักษณะที่บ่งบอกถึงจริยธรรม คือ ความสุภาพอ่อนโยน และการแสดงความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์อย่างลึกซึ้ง จะเห็นเด่นชัด

ในตัวละครหญิงมากกว่า ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว นอกจากจะเป็นสิ่งที่ขัดแย้งจริยธรรมแล้ว ยังสะท้อนถึงแนวคิดทางการเมืองของนักประพันธ์ด้วย กล่าวคือ ก่อนที่ตัวละครหญิงจะพัฒนาความคิดและสร้างคุณลักษณะดังกล่าวขึ้นมาได้ พวกเธอจะต้องผ่านความเจ็บปวดและข้อจำกัดต่าง ๆ ของความเป็นผู้หญิงก่อน ดังนั้นกระบวนการของการพัฒนาอันนี้เอง จึงเป็นสิ่งที่บันทึกการคัดค้านข้อจำกัดต่าง ๆ ที่กระทบกับผู้หญิง ซึ่งการคัดค้านอันนี้รวมไปถึงอำนาจอันโหดร้ายของสังคมที่ปกครองโดยเพศชายด้วย

สเปิร์คแมน (Spreckman, 1989 : 3037 - A) กล่าวว่า นวนิยายส่วนใหญ่ ที่มีมาตั้งแต่เริ่มแรกมักจะเป็นเรื่องราวของตัวละครเอกในบทบาทใดบทบาทหนึ่ง ซึ่งหากเป็นตัวละครชายก็มักจะมีลักษณะก้าวร้าว และถ้าเป็นตัวละครหญิงก็จะมีนิสัยหัวอ่อนและว่องไว ลักษณะของตัวละครดังกล่าวเป็นเช่นนั้นเรื่อยมาจวบจนถึงปลายศตวรรษที่ 19 เมื่อฮาร์ดี้ (Thomas Hardy) เริ่มเขียนนวนิยายและพลิกบทบาทใหม่ให้กับตัวละครหญิงโดยให้มีลักษณะที่ก้าวหน้ากว่า "ผู้หญิงยุคใหม่" ของปลายศตวรรษที่ 19 กล่าวคือตัวละครเอกหญิงของฮาร์ดี้จะแสดงความเข้มแข็งภายใน มีการตัดสินใจที่เป็นของตัวเอง ฉลาด และมีวิสัยทัศน์แห่งจิตสำนึกทางคุณธรรมอันสูงส่ง ความสนใจของตัวละครหญิงของเขาจะไม่อยู่แต่เพียงแคบ ๆ ในห้องวาดภาพเล็ก ๆ ตามลักษณะความสนใจของผู้หญิงยุคนั้น หากแต่จะก้าวไกลออกไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ในขณะเดียวกัน ฮาร์ดี้จะแสดงความอ่อนแอของตัวละครชายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งลักษณะอันนี้จะพบได้ในตัวละครหญิงของนวนิยายเรื่องอื่น ๆ ฮาร์ดี้ไม่เพียงสร้างตัวละครหญิงที่เข้มแข็งขึ้นมาเท่านั้นแต่เขายังได้นำคุณลักษณะอันนี้มาเป็นจุดที่จะนำความสนใจไปสู่ความไม่เสมอภาคทางเพศในสังคมสมัยนั้นด้วย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วสิ่งที่ฮาร์ดี้ต้องการจะเน้นจริง ๆ ก็คือ ภาพชีวิตของผู้หญิงที่ต้องขึ้นต่อการแต่งงานเพียงอย่างเดียว รวมทั้งทัศนคติต่าง ๆ ของสังคมที่นำมาตัดสิน และสร้างบรรทัดฐานแห่งความดีในนวนิยายของฮาร์ดี้จึงปรากฏตัวละครหญิงที่มีคุณสมบัติโดดเด่น และมีคุณธรรมมากกว่าตัวละครชายฮาร์ดี้จึงไม่เพียงแต่สร้างทัศนะใหม่ในการมองผู้หญิงเท่านั้น แต่เขายังกลับบทบาทของตัวละครหญิงชาย รวมทั้งสร้างแบบแผนใหม่ให้กับวรรณกรรมและชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย สเปิร์คแมนได้ศึกษาตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย 5 เรื่องของฮาร์ดี้คือ Bethsheba Everdence Eustacia Vye Elizabeth-Jane Henchard Tess Durbeyfield และ Sue Bridehead ซึ่งตัวละครดังกล่าวต่างแสดงความเป็นวีรบุรุษ

มากกว่าวีรสตรี หรือวีรบุรุษหญิงที่นำคุณลักษณะใหม่มาเพิ่มเติมให้กับเพศของตน นั่นคือ ความเอาใจใส่และความละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกแห่งความเป็นมนุษย์

จิระวิภา ทวีสวัสดิ์ (2526 : 150) ศึกษาตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย 14 เรื่อง ของฮาร์ดี เพื่อคว้าตัวละครเหล่านั้นสะท้อนภาพของผู้หญิงในชีวิตจริงของฮาร์ดี และผู้หญิงในสมัยวิคตอเรียนอย่างไร โดยการแบ่งตัวละครออกเป็น 2 กลุ่มตามลักษณะนิสัยและนำมาเปรียบเทียบกับผู้หญิงในชีวิตจริงของฮาร์ดี และเปรียบเทียบกับผู้หญิงที่เป็นแบบฉบับในสังคมวิคตอเรียน ผลของการศึกษาปรากฏว่าตัวละครส่วนใหญ่ของฮาร์ดีมีบุคลิกภาพที่เข้มแข็ง เป็นตัวของตัวเอง มีความคิดความอ่าน และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผู้หญิงในชีวิตจริงของฮาร์ดีแล้วผลปรากฏว่าตัวละครสะท้อนให้เห็นภาพของผู้หญิงของฮาร์ดีและผู้หญิงสมัยวิคตอเรียน ในลักษณะที่ไม่เป็นไปตามแบบฉบับ และมักจะเป็นตัวเอก ส่วนผู้หญิงที่มีลักษณะตามแบบฉบับของสังคมวิคตอเรียน มักจะไม่ใช่ตัวละครเอกในนวนิยายของเขา

แจมเบอร์-สมิธ (Jamber-Smith, 1988 : 828 - A) กล่าวว่าต้นศตวรรษที่ 20 เป็นยุคที่แก่นเรื่องเกี่ยวกับการค้นหาอิสรภาพของสตรี ได้รับความสนใจ และเขียนถึงกันอย่างกว้างขวางในนวนิยายที่เกี่ยวกับผู้หญิง และตัวละครเอกหญิงส่วนใหญ่ในนวนิยายยุคนี้มักจะปฏิเสธขอบเขตที่สังคมจำกัดให้เธออยู่เพียงในโลกแคบ ๆ ซึ่งก็คือในบ้าน แต่แม้ว่าตัวละครหญิงเหล่านั้นจะสามารถหลีกเลี่ยงจากบทบาทของภรรยาและแม่ได้ แต่พวกเธอก็ยังคงถูกกีดกันจากการมีอิสระ และการมีตัวตนอยู่ในสังคมที่ยังมองว่าผู้หญิงเป็นผู้รับใช้ผู้ชายอยู่เช่นเดิม แจมเบอร์-สมิธ ได้ศึกษาและตรวจสอบบทบาทของพันธนาการต่าง ๆ ของผู้หญิง ที่มีอยู่ในการค้นหาอิสรภาพเพื่อการปกครองตนเองของตัวละครหญิงในนวนิยายต้นศตวรรษที่ 20 ที่เขียนโดยนักประพันธ์ชาวอังกฤษและอเมริกัน ซึ่งในนวนิยายเหล่านั้นได้สะท้อนถึงพันธนาการต่าง ๆ ของสตรีที่เป็นอุปสรรคต่อการค้นหาอิสรภาพดังกล่าว นั่นคือพันธนาการแห่งความเป็นผู้นำ (bonds of mentorship) พันธนาการแห่งมิตรภาพ (bonds of friendship) และพันธนาการแห่งสังคม (bonds of community) ซึ่งผลการศึกษาปรากฏว่า ตัวละครที่ยอมรับพันธนาการเหล่านั้น เป็นปัจจัยในการหนุนช่วยการค้นหาอิสรภาพเพื่อการปกครองตนเอง มักจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จซึ่งหมายความว่า ตัวละครหญิงที่ต้องการมีอิสรภาพในการปกครองตนเองจะไม่ได้ประสบความสำเร็จจนกว่าพวกเธอจะได้เรียนรู้คุณค่าที่แท้จริงของความเป็นผู้หญิงเสียก่อน

บทที่ 2

ภูมิหลัง

2.1 สถานภาพทางสังคมของสตรีในศตวรรษที่ 19

สถานภาพของสตรีในสังคมอังกฤษในศตวรรษที่ 19 ปรากฏว่าสตรีอยู่ในสถานภาพที่ด้อยกว่าเพศชายอย่างชัดเจน ทั้งนี้จะเห็นได้จากการด้อยโอกาสทางสังคมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางการศึกษา การทํางาน การเมือง และทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากนานาทัศนะที่มีอิทธิพลสูงของนักคิด นักเขียน หรือกระทั่งบุคคลสำคัญแห่งยุคจํานวนหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกัน ในอันที่จะสนับสนุนให้ผู้ชายเป็นเพศที่เหนือกว่า พระราชินีวิกตอเรียเคยทรงมีพระราชปรารภว่า

"...พระเจ้าทรงสร้างหญิงและชายให้แตกต่างกัน ดังนั้นมนุษย์จึงควรต้องดำรงไว้ซึ่งสิ่งที่พระองค์ทรงประทานให้ หากสตรีไม่ยอมรับความอ่อนแอแห่งเพศของตนแล้ว เธอจะกลายเป็นมนุษย์ผู้มีจิตสำนึกอันน่ารังเกียจยิ่ง เพราะหากสตรีทั้งโลกปฏิบัติตนเช่นนั้น จะมีเพศอ่อนแอใดอีกเล่าที่จะเหลือไว้ให้ชายได้ปกป้องตามพระประสงค์ของพระเจ้า..." (Williams. 1984 : 10)

ส่วน รัสกิน (John Ruskin) กล่าวว่า "ผู้ชายเป็นเพศแห่งผู้สร้าง ผู้กระทำและผู้ค้นคว้า แต่ผู้หญิงเป็นเพศแห่งความบริสุทธิ์และอ่อนแอ..." (Williams. 1984 : 24) นอกจากนี้ คาร์วิน (Charler Darwin) ยังได้ให้ข้อสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์อีกด้วยว่า สมองของผู้หญิงโดยเฉลี่ยมีน้ำหนักเบากว่าสมองผู้ชาย 5 ออนซ์ ซึ่งส่วนที่ขาดหายไปนั้นคือส่วนที่เป็นระบบความคิดทางด้านการเมือง ซึ่ง ฮักซ์เลย์ (Thomas Henry Huxley) นักชีววิทยาผู้หนึ่งก็ได้สนับสนุนแนวคิดนี้ โดยเสนอข้อมูลแห่งความแตกต่างทางด้านร่างกายและจิตใจของเพศทั้งสองว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เพศหญิงโดยเฉลี่ยมีคุณสมบัติที่อ่อนแอและด้อยกว่าเพศชาย (Mingay. 1986 : 171 - 172)

จากทัศนะดังกล่าว จึงทำให้เกิดความคิดรวบยอดในการมองเพศหญิงขึ้นในศตวรรษที่ 19 ว่าเป็นเพศที่อ่อนแอและต้องการการปกป้องจากเพศชาย และจากทัศนะของสังคมอันนี้เองทำให้เกิดการประเมินคุณค่าของสตรีมุ่งไปสู่แง่มุมของคุณธรรมและความดีงามมากกว่าการประเมินคุณค่าในเรื่องของความสามารถ สังคมในยุคนี้ได้วางมาตรฐานแห่งคุณธรรมและความดีงามอันพึงประสงค์ของผู้หญิงไว้ว่า เธอจะต้องมีความบริสุทธิ์และงดงามทั้งทางร่างกายและจิตใจ กล่าวคือ ในทางร่างกาย เธอจะต้องไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายคนใดก่อนแต่งงาน และจะต้องคอยปรับปรุงกิริยามารยาทให้เหมาะสมกับความเป็นกุลสตรีอยู่เสมอ ส่วนในด้านจิตใจ เธอจะต้องไม่ให้ความสนิทสนมกับตนเอง หากแต่จะต้องเสียสละเพื่อผู้อื่น คุณลักษณะดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยผ่านบทบาทของลูกสาวที่ปฏิบัติต่อพ่อ บทบาทของภรรยาที่ปฏิบัติต่อสามี และบทบาทของแม่ที่ปฏิบัติต่อลูก ๆ กล่าวคือ เด็กหญิงจะต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อทุกประการโดยไม่มีเงื่อนไข และเมื่อโตขึ้น เธอก็จะต้องประพฤติตนให้อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงามโดยไม่ทำสิ่งใดที่จะเป็นการทำให้บิดามารดาไม่สบายใจ เมื่อถึงเวลาที่จะแต่งงาน ชายที่เหมาะสมสำหรับเธอก็คือผู้ที่ได้รับการพิจารณาจากพ่อแล้วว่ามีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและสังคมดีพอที่จะเลี้ยงดูเธอได้ เมื่อแต่งงานแล้ว สตรีก็จะเปลี่ยนมาเคารพและเชื่อฟังสามีแทน เธอจะต้องดูแลบ้านช่องให้สวยงามและอบอุ่น หน้าทีของภรรยาที่ดีก็คือ ต้องไม่เข้าไปยุ่งกับกิจการใด ๆ ของสามี หากแต่ต้องคอยยกย่องสามี รวมทั้งให้ความเชื่อมั่นในตัวเองอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อมีบุตรสตรีที่ดีจะต้องพร้อมที่จะเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างให้กับเขาโดยไม่คำนึงถึงความสุขส่วนตัว หากสตรีใดสามารถปฏิบัติได้อย่างไม่บกพร่องครบถ้วนแล้ว เธอก็จะได้ชื่อว่าเป็นนางฟ้าในเรือน (angel in the house) ซึ่งถือเป็นสตรีในอุดมคติ หรือสตรีที่เป็นแบบประเพณีนิยมแห่งศตวรรษที่ 19 นั้นเอง (Foster. 1985 : 5) จากการประเมินคุณค่าของผู้หญิงในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่กำหนดให้กุลสตรีไม่ต้องทำงาน และไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจการงานของผู้ชาย บทบาทของเธอจึงมีเพียงในบ้านเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากนี้จะเป็นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ชายทั้งสิ้น ผู้หญิงจึงไม่มีความจำเป็นต้องมีความรู้มาก ดังนั้นพวกเธอจึงไม่ได้รับสิทธิและโอกาสใด ๆ จากสังคมเลย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา การทำงาน การเมือง และเศรษฐกิจ ชีวิตของสตรีทั้งชนชั้นกลางและสูงจึงขึ้นต่อเพศชายตลอดชีวิต กล่าวคือ เมื่อวัยเด็กก็ต้องขึ้นต่อพ่อ และเมื่อแต่งงานก็ต้องเปลี่ยนเป็นขึ้นต่อสามี ตามลำดับ

สำหรับผู้หญิงสามัญชนผู้ใช้แรงงาน รัสเซีย (Jean Jacques Rousseau)

กล่าวว่า

"แม้ว่าผู้หญิงสามัญชนจะไม่มีโอกาสกลายเป็นกุลสตรีผู้สูงศักดิ์ก็ตาม แต่อย่างน้อย พวกเธอก็ควรพยายามปฏิบัติตนตามลักษณะแห่งคุณธรรมอันดีงามเยี่ยงกุลสตรี และ แม้ว่าพวกเธอจะไม่มีทั้งคุณลักษณะที่อ่อนโยนดุจเทพธิดา และความงามสง่าดั่งเจ้าหญิง แต่พวกเธอก็สามารถที่จะทดแทนภาพเหล่านี้ได้ด้วยการปฏิบัติตนดุจแม่พระผู้มีชีวิต เพื่อ การเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อบิดา สามี และลูก ๆ เช่นเดียวกับกุลสตรีชนชั้นกลาง ผู้มีการศึกษา..." (Gilbert. 1985 : 170)

ทัศนะที่มีต่อผู้หญิงสามัญชนดังกล่าวเป็นสิ่งผลักดันให้พวกเธอต้องตกอยู่ในสถานภาพที่ลำบากที่สุดในสังคม กล่าวคือ นอกจากพวกเธอจะต้องทํานานหนักเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวอันเป็นสาเหตุ ที่กีดกันพวกเธอจากความเป็นกุลสตรีแล้ว พวกเธอยังไม่มีสิทธิในค่าแรงที่ได้มาอีกด้วย เพราะ กฎหมายกำหนดให้สามีมีสิทธิในทรัพย์สินของภรรยาทั้งหมด แม้กระทั่งเมื่อมีบุตร พวกเธอก็ ยังคงต้องทํานานหาเลี้ยงครอบครัวต่อไป และยังไปกว่านั้น เธอจะต้องเพิ่มภาระการดูแล บุตร สามี รวมทั้งภาระในบ้านทั้งหมดอีกด้วย แม้กระนั้นพวกเธอก็ยังคงถูกสังคมประเมินว่า หญิงสามัญชนที่ไม่แต่งงานจะมีแนวโน้มเป็นโสเภณีได้ทุกคน รัฐสภาจึงออกกฎหมายให้อำนาจ ตำรวจในการจับหญิงสามัญชนที่สงสัยว่าเป็นโสเภณีและมีเชือกามโรคมาตรวจได้ทุกคน หากใคร ไม่ยินยอมก็ให้ตัดสินได้ว่ามีความผิดจริง หรือหากยินยอมและตรวจพบเชื่อดังกล่าวก็จะต้องถูก ลงโทษตามกฎหมาย (Gilbert. 1985 : 177) จะเห็นได้ว่า สตรีไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้น ใดก็จะมีสถานภาพทางสังคมที่เป็นรองเพศชายทั้งสิ้น ผู้ชายจะได้รับโอกาสทางสังคมและสิทธิ ในด้านต่าง ๆ มากกว่า ทั้งในด้านการศึกษา การทํานาน การเมือง และในด้านเศรษฐกิจ

ในด้านการศึกษาและการทํานาน รัสเซียได้กล่าวถึงสิ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิงไว้ใน หนังสือ ชื่อ Emile (1762) ซึ่งต่อมาได้ถือเป็นแบบฉบับของสตรีในอุดมคติแห่งศตวรรษ ที่ 19 (the 19th century's ideology of femininity) ดังนี้

"การศึกษาสำหรับสตรีทั้งหมดจะต้อง เป็นไปเพื่อรองรับความปรารถนาของบุรุษ กล่าวคือ เธอจะต้องเรียนรู้เพื่อนำความสุขสู่ชีวิตของเธอ เพื่อทำให้สามีมีความสุข เป็นที่รักและเป็นที่ยกย่องสำหรับเขา สตรีต้องเรียนรู้ที่จะสนองบุตรของเธอ เมื่อยังเล็ก และให้ความเอาใจใส่เมื่อเขาโตขึ้น สตรีจะต้องเป็นที่พึงพิงทาง ด้านจิตใจให้กับสามีและลูกด้วยความอ่อนโยนและอ่อนหวาน รวมทั้งต้องปฏิบัติตน ให้เป็นที่ยอมรับสำหรับเขาด้วย เนื่องจากทั้งหมดนี้คือหน้าที่ที่สตรีต้องกระทำไป ตลอดชีวิต ดังนั้นพวกเธอจึงควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์" (Gilbert. 1985 : 168)

ด้วยเหตุนี้ สังคมจึงจัดการศึกษาสำหรับสตรีชั้นกลางและสูงไว้อย่างไม่เป็นระบบ คือพวกเธออาจเรียนหนังสือที่บ้านโดยพ่อแม่จะจ้างครูมาสอน หรืออาจถูกส่งเข้าโรงเรียนใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด การศึกษาสำหรับผู้หญิงก็จะเป็นไปในจุดประสงค์อันเดียวกัน คือ เพื่ออบรมพวกเธอให้พร้อมสำหรับการแต่งงานมิใช่เพื่อการทำงานอาชีพ ดังนั้นเมื่อจบ การศึกษา พวกเธอก็จะถูกคาดหวังให้มีคุณสมบัติอันเพียบพร้อมสำหรับกุลสตรี เช่น ต้องเล่น เปียโนและร้องเพลงได้ ต้องรู้ศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น วาดภาพ ต้องพูดภาษาฝรั่งเศสได้ รวมทั้งต้องเรียนรู้ที่จะใช้เวลาไปกับกิจกรรมเบา ๆ ต่าง ๆ ที่ไม่มีสาระใด ๆ นัก อันเป็น กิจกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตน (Williams. 1984 : 9) คุณสมบัติที่เพียบพร้อมแห่ง ความเป็นกุลสตรีของสตรีชั้นกลางและชั้นสูงนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะหากปรากฏจาก คุณสมบัติเหล่านี้ก็อาจทำให้ไม่มีสภาพบุรุษมาขอแต่งงาน และการไม่ได้แต่งงานในสมัยนั้น ถือเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจเป็นอย่างยิ่ง เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าสตรีผู้นั้นไม่มี คุณสมบัติของกุลสตรีเพียงพอ นอกจากนี้ เมื่อพ่อเสียชีวิตไป สตรีผู้นั้นก็จะไม่สามารถดำรง ชีวิตอยู่ได้เนื่องจากไม่มีผู้ชายอุปการะเลี้ยงดู สเปนเซอร์ (Herbert Spencer 1820 - 1903) กล่าวว่า "การที่สตรีได้รับการดูแลคุ้มครองจากบุรุษอย่างสุขสบาย โดยเธอไม่ต้อง ออกไปทำงานนั้นเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าของสังคม" ดังนั้นหากมีสตรีชั้นสูงหรือ ชั้นกลางคนใดพยายามดิ้นรนเพื่อทำงานหาเลี้ยงตนเอง เธอก็จะถูกมองว่าเป็นผู้ทำลายความ ก้าวหน้าของสังคม และก็ไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมในฐานะที่เป็นกุลสตรีอีกเลย (Dyhouse. 1978 : 176)

สำหรับผู้หญิงสามัญชน พวกเธอแทบจะไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเลยตลอดชีวิต หรือหากจะเป็นไปได้บ้างก็คือ ในรูปแบบของโรงเรียนที่เปิดสอนเพื่อการกุศลสำหรับเด็กยากจน ส่วนวิชาที่สอนก็จะ เป็นวิชาที่ฝึกอาชีพต่าง ๆ เพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมที่เปิดขึ้นมากมายในยุคนั้น เด็กเหล่านี้จะถูกสอนให้อ่านออกเขียนได้ในระดับเพียงพอที่จะอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล ส่วนเด็กผู้หญิงอาจได้รับการสอนวิชาเย็บปักถักร้อย หรือการทำงานบ้านโดยจะต้องเรียนหลังจากเลิกงานแล้ว คือประมาณ 5 - 6 โมงเย็น ที่โรงงานนั่นเอง ซึ่งอันที่จริงแล้ว การเรียนการสอนก็เป็นเพียงการฝึกเด็ก ๆ เหล่านี้ให้ออกไปเป็นคนรับใช้ตามบ้านคนร่ำรวย ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น (Walker, 1982 : 218) รอบอธัม (Sheila Rowbotham) นักประวัติศาสตร์อังกฤษผู้หนึ่งกล่าวว่า "ไม่ว่าสามีจะมีงานทำหรือไม่ ภรรยาของชนชั้นผู้ใช้แรงงานก็ยังคงเป็นทรัพย์สินสมบัติของสามี รวมทั้งเป็นคนรับใช้ส่วนตัวเดียวกันด้วย" นี่จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้หญิงสามัญชนจึงเป็นชนชั้นที่แบกรับภาระหนักที่สุด และมีสถานภาพที่ต่ำที่สุดในสังคม กล่าวคือ พวกเธอจะต้องทำงานอย่างหนักเพื่อเลี้ยงครอบครัวตั้งแต่ยังเล็ก ไม่ว่าจะเป็นงานในเมืองหรือในโรงงาน ซึ่งเป็นงานที่หนักไม่น้อยไปกว่างานที่ผู้ชายทำ คือวันละ 10 ชั่วโมงครึ่งตามกฎหมาย และเมื่อพวกเธอแต่งงาน ภาระหน้าที่กลับหนักยิ่งขึ้นไปอีก ทั้งนี้เพราะนอกจากพวกเธอจะต้องทำงานนอกบ้านแล้ว ก็ยังจะต้องดูแลสามีและบุตร อันเป็นภาระหน้าที่หลักของผู้หญิงอีกด้วย หญิงผู้ใช้แรงงานเหล่านี้ ต้องทำงานแม้กระทั่ง คริสต์มาส จนบางครั้งพวกเธอต้องให้กำเนิดบุตรในโรงงานนั่นเอง และหลังจากพักฟื้นได้เพียงไม่กี่วันก็ต้องกลับมาทำงานใหม่ โดยอาจให้แม่ซึ่งอายุมากเป็นผู้ดูแลทารกให้ หญิงที่มีลูกอ่อนเหล่านี้จึงต้องรีบกลับไปหาแม่บุตรที่บ้านเมื่อถึงเวลาทำงานตอนกลางวัน และในระหว่างชั่วโมงทำงานทารกอาจได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมวัวสดที่ยังไม่ได้ผ่านการฆ่าเชื้อโรค ทำให้อัตราการตายของทารกแรกเกิดมีค่อนข้างสูงในหมู่ชนชั้นผู้ใช้แรงงาน นอกจากนี้ สเตรชี (Ray Strachey) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า "หากสามีไม่พอใจในการปฏิบัติของภรรยา ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ภายในบ้าน เขามีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะ เขียนตีและลงโทษ เพียงแต่มีข้อห้ามมิให้ใช้ไม้ที่มีความหนาเกินกว่านิ้วหัวแม่มือของสามีเท่านั้น" (Gilbert, 1985 : 175 - 176)

ในด้านการเมือง สตรีทุกชนชั้นไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องมาจากทัศนะโดยรวมแห่งยุคสมัยที่มีต่อสตรีว่าเป็นเพศที่มีระดับสติปัญญาและความรับรู้อันจำกัด จึงไม่สามารถที่จะเข้าใจเรื่องการเมืองได้ ดังนั้นสังคมจึงมิได้จัดแบ่งหน้าที่ใด ๆ ที่นอกเหนือไปจากการะบ้านไว้ให้สตรีต้องร่วมแบกรับเลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมืองหรือธุรกิจต่าง ๆ แม้ว่าธุรกิจนั้น ๆ อาจเป็นของสามีก็ตาม

ในด้านเศรษฐกิจก็เช่นกัน ผู้ชายจะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมดตั้งแต่เศรษฐกิจในครอบครัวตลอดจนระดับชาติ การสืบทอดมรดกจึงเป็นสิทธิเฉพาะสำหรับเพศชายเท่านั้น กล่าวคือ หากพ่อตาย ลูกชายจะเป็นผู้รับสมบัติทั้งหมด แต่หากครอบครัวใดไม่มีลูกชายก็จะต้องหาญาติใกล้ชิดทางฝ่ายบิดาที่เป็นผู้ชายมารับมรดกแทน เพราะแม้ว่าผู้เป็นพ่อจะทิ้งสมบัติไว้ให้ลูกสาว แต่เมื่อเธอแต่งงาน ทรัพย์สินทั้งหมดก็จะตกเป็นของสามีทันทีตามกฎหมายที่ระบุไว้ชัดเจนว่า สตรีที่แต่งงานแล้วไม่มีสิทธิครอบครองทรัพย์สินส่วนตัว แม้ว่าจะเป็นเงินที่เธอได้รับมาก่อนแต่งงาน หรือเป็นเงินที่เธอได้มาเองก็ตาม สิทธิของสามีในเรื่องนี้จะครอบคลุมตลอดไป ไม่ว่าคู่แต่งงานจะอยู่ด้วยกันหรือแยกกันอยู่ นอกเหนือไปจากสิทธิในทรัพย์สินแล้ว สามียังมีสิทธิโดยสมบูรณ์ในตัวของการหย่าด้วย มิลล์ ผู้เป็นทั้งนักปรัชญา นักการเมือง และนักเขียนในยุคนั้น (John Stuart Mill) ได้ชี้ให้เห็นว่า "ไม่เพียงแต่หญิงสามัญชนเท่านั้นที่ถูกสามีทุบตีทำร้าย หากลักษณะเช่นเดียวกันนี้ก็เกิดขึ้นกับสตรีทุกชนชั้นด้วย ในช่วงทศวรรษที่ 1860 มีจำนวนของสตรีที่ถูกสามีกระทำทารุณจนเสียชีวิตปรากฏให้เห็นทุก ๆ ปี" (Williams, 1985 : 6) และปรากฏการณ์เช่นนี้ก็ดำเนินต่อไปราวกับเป็นเรื่องปกติ ดังที่ สเตรซี กล่าวไว้ว่า "สิทธิของสามีในการกักขังภรรยาไว้ในบ้านตนเองเป็นเรื่องธรรมดาที่ปฏิบัติกันทั่วไปจากจนถึงปี 1891" (Gilbert, 1985 : 174) สำหรับผู้หญิงสามัญชนก็เช่นกัน แม้ว่าพวกเธอจะช่วยเหลือสามีหาเงินเลี้ยงครอบครัว หรือแม้กระทั่งจะเป็นกำลังหลักสำคัญสำหรับการหารายได้เลยก็ตาม เงินที่เธอหามาได้ทั้งหมดก็คือเงินของสามี ส่วนรายได้ของสามีนั้นจะเป็นของเขาโดยถูกต้อง ภรรยาไม่มีสิทธิแบ่งปันหรือเรียกร้องเงินจำนวนนั้น แม้ว่าเธอจะไม่พึงพอใจกับสถานการณ์ดังกล่าวเพียงใด เธอก็ไม่มีสิทธิทอดทิ้ง หรือหย่าขาดจากเขา

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ของสตรีในศตวรรษที่ 19 ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นสูงหรือหญิงสามัญชน ผู้ใช้แรงงานต่างก็อยู่ในฐานะเดียวกันคือเป็นสมบัติของเพศชายตลอดชีวิต โดยจะเป็นสมบัติของ

พ่อเมื่อเป็นโสด และเป็นของสามีเมื่อแต่งงาน พวกเธอจึงไม่มีอิสระเสรีที่จะทำสิ่งใดตามอำเภอใจได้ เพราะสังคมไม่เปิดโอกาสให้กระทำนั้นเนื่องมาจากทัศนคติที่มองว่าสตรีเป็นเพศที่มีระดับสติปัญญาค่ำกว่า จึงต้องคอยให้ผู้ชายซึ่งเป็นเพศที่ฉลาดและเข้มแข็งกว่าคอยปกป้องคุ้มครองและให้คำสั่งสอน ผู้หญิงจึงถูกสังคมกำหนดให้ประพฤติตนอยู่ในกรอบประเพณีเท่าที่สังคมวางไว้ให้โดยมีบทบาทอันจำกัดแต่เพียงในบ้าน ส่วนบทบาททางด้านอื่น ๆ จะถูกเพศชายครอบครองทั้งสิ้น สังคมไม่เปิดโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาการอาชีพและศาสตร์ต่าง ๆ ให้กับผู้หญิง เพราะถือว่าความรู้ไม่ใช่ว่าจะเป็นสำหรับพวกเธอเนื่องจากสังคมกำหนดว่ากุลสตรีไม่จำเป็นต้องทำงาน นอกจากนี้พวกเธอไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องการเมือง เพราะไม่มีความสามารถที่จะเข้าใจในเรื่องนี้ได้ จึงไม่ให้สิทธิในการเลือกตั้ง และสิ่งสำคัญที่ทากให้เพศชายสามารถถือครองสิทธิของความเป็นเพศผู้ปกครองที่เหนือกว่าได้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานก็คืออำนาจทางเศรษฐกิจที่สังคมปิดกั้นและไม่ยินยอมให้ผู้หญิงได้มีโอกาสเข้าไปและต้องได้เลยไม่ว่าในกรณีใด ๆ โดยการออกกฎหมายจำนวนหนึ่งในอันที่จะไม่ให้ผู้หญิงมีสิทธิในทรัพย์สิน ทั้งนี้ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นมรดกจากพ่อของเธอ หรือเป็นเงินที่หามาได้เองอย่างชอบธรรมก็ตาม กฎหมายก็จะบังคับให้ทรัพย์สินนั้น ๆ ตกมาอยู่ในมือของเพศชายในที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงทากให้ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสถานภาพที่ต้องยินยอม เกรงกลัว และพึ่งพาเพศชายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตลอดชีวิต

จากสถานภาพทางสังคมอันไม่เป็นธรรมที่สตรีได้รับดังกล่าว เป็นสาเหตุให้พวกเธอเริ่มพยายามที่จะหาทางออกให้กับตนเอง ในครั้งแรกของศตวรรษ ขณะที่สตรีส่วนใหญ่อำนาจการเป็นโสด และยินยอมที่จะแต่งงานกับชายใดก็ตามที่สามารถเลี้ยงดูเธอได้ แต่กลับมีสตรีประมาณร้อยละ 11 - 14 ที่ไม่ยอมแต่งงาน หากแต่เลือกที่จะสละความเป็น 'กุลสตรี' แม้จะได้รับการดูแลจากสังคม เพื่อที่จะทำงานเลี้ยงตนเองโดยไม่ต้องพึ่งใคร เพราะอย่างน้อยที่สุดเธอก็ยังมีสิทธิในความเป็นตัวเองได้โดยสมบูรณ์พร้อมทั้งรายได้ซึ่งแม้จะเล็กน้อย แต่ก็ยังคงเป็นสิทธิของเธอโดยชอบธรรม ในครั้งหลังของศตวรรษ ประมาณ 3 ใน 4 ของสตรีที่มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเหมาะสำหรับการแต่งงานในสมัยนั้น กลับยังคงดำรงสถานภาพโสด (Williams, 1984 : 3) จากตัวเลขดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าสตรีเริ่มมีพฤติกรรมโต้ตอบต่อค่านิยมของสังคม โดยเริ่มต้นอย่างเงียบ ๆ จากการปฏิเสธกรอบประเพณี

ที่กำหนดคุณค่าและบทบาทของสตรีไว้ที่การแต่งงาน และก้าวออกมาสู่โลกแห่งความเป็นจริง เพื่อแสวงหาคคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่แท้มากขึ้น เนื่องจากในยุคนั้น โอกาสของการทำงานอาชีพที่เปิดให้กับผู้หญิงมีน้อยมาก ดังนั้นอาชีพที่พอจะเป็นไปได้สำหรับสตรีโสดที่พวกเธอจะทำ เพื่อเลี้ยงตนเองมีเพียงการเป็นครูสอนหนังสือตามบ้าน (governess) ซึ่งในช่วงกลาง ศตวรรษปรากฏว่าตัวเลขของสตรีโสดที่ประกอบอาชีพนี้มีถึง 20,000 คน ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่า ความต้องการ แม้จะเป็นอาชีพที่ให้รายได้ต่ำ ไม่แน่นอน รวมทั้งไม่ได้รับการยกย่องจาก สังคมเลยก็ตาม (Abrams. 1987 : 1903) การปฏิเสธกรอบประเพณีและค่านิยมอันไม่ เป็นธรรมต่อสตรี โดยการก้าวออกมาจากโลกแคบ ๆ เพียงในบ้านสู่โลกแห่งความเป็นจริง ภายนอกนี้ จึงนับเป็นปฏิกิริยาได้ตอบความไม่ถูกต้องของสังคม ในขั้นแรกที่สตรีได้กระทำไป โดยสัญชาตญาณ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อันแท้จริงมากกว่าที่จะ เป็นการกระทำเพื่อจงใจ ตอบโต้หรือคัดค้านความไม่เป็นธรรมของสังคม แต่ในระยะเวลาเดียวกันนี้เอง ได้ปรากฏว่า สตรีชนชั้นกลางและชนชั้นสูงผู้มีการศึกษา ต่างต้องพากันหันมามองปัญหาที่เกิดขึ้นกับเพศของตน กันอย่างจริงจังมากขึ้น พวกเธอได้แสดงความคิดเห็นและถ่ายทอดทัศนะออกมาในรูปของงาน วรรณกรรมในหลายรูปแบบ จนกระทั่งทำให้ศตวรรษที่ 19 กลายเป็นยุคทองของนวนิยาย และยังเป็นยุคแห่งนักประพันธ์สตรีอีกด้วย (Gilbert. 1985 : 180) ในจำนวนนักเขียน สตรีที่มีมากมายนี้ ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นสี่นักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุคก็คือ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ และ เอมีลี บรอนเต และ จอร์จ เอเลียต เนื่องจากนักเขียนทั้งสี่สามารถสะท้อน ภาพอันไม่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมที่ปกครองโดยเพศชายได้อย่างเด่นชัด นอกจากนี้ นักเขียนบางคน ยังได้เสนอทัศนะส่วนตัวที่มีต่อปัญหาสตรีไว้ในนวนิยายชิ้นสำคัญหลาย ๆ เล่มอีกด้วย ซึ่งทัศนะ ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อความคิดผู้คนในสมัยนั้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ คัดค้านกับกรอบประเพณีของสังคมที่ปฏิบัติกันมาช้านาน แต่ในขณะเดียวกัน กลับเป็นสิ่งที่สมเหตุผล และสอดคล้องกับความเป็นจริงตามธรรมชาติมนุษย์มากกว่า ดังนั้น แนวคิดใหม่เกี่ยวกับสตรีนี้ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายความรู้สึกของคนร่วมสมัยจนก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อันกว้างขวาง ในเวลา ต่อมา

ในด้านวรรณกรรม นับตั้งแต่นวนิยายของออสเตนปรากฏสู่สาธารณะในช่วงต้นศตวรรษ ก็ปรากฏว่ามีนักเขียนอีกมากในระยะหลังทั้งหญิงและชายหันมาให้ความสนใจกับปัญหาสิทธิสตรีมาก

ขึ้น แก่นเรื่องที่สําคัญอันหนึ่งในนวนิยายสมัยนั้นก็คือแก่นเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิง ซึ่งนักประพันธ์จะสะท้อนภาพในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งสอดแทรกทัศนะที่หลากหลายเอาไว้ในตัวละครของพวกเขาด้วย อาทิ นวนิยายส่วนใหญ่ของมิสซิสเกสเกิล (Mrs. Glizabeth Cleghorn Gaskell 1810 - 1865) จะสะท้อนภาพของผู้หญิงชนชั้นกรรมาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงคนงานในโรงงานผลิตเสื้อผ้าและสิ่งทอ ชีวิตของพวกเธอจะถูกทำลายโดยสภาพแวดล้อมของสังคมอุตสาหกรรมซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วทำให้ผู้คนไม่มีเวลาที่จะมาคิดเรื่องอื่นใด นอกจากการสนองความต้องการให้ตลาดแรงงานเพื่อบั่นเข้าสู่โรงงานให้เพียงพอเท่านั้น เช่นในเรื่อง North and South ตัวละครหญิงต้องตายเพราะสภาพอันเลวร้ายของโรงงานผลิตผ้า หรือตัวละครหญิง ในเรื่อง Ruth ต้องกลายเป็นโสเภณีเนื่องจากรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในโรงงานตั้งแต่เข้ามิด จนติดสองก็ยังไม่มีเพียงพอต่อรายจ่ายในบ้าน (Williams. 1984 : 12) นอกจากนี้ ยังมีนวนิยายของนักประพันธ์ทั้งหญิงและชายอีกจำนวนหนึ่งที่ผู้แต่งได้วิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งสะท้อนภาพความล้มเหลวของการแต่งงานแบบประเพณีนิยมที่ไม่ได้มาจากความรักเป็นพื้นฐาน นอกจากนี้ นักเขียนบางคนยังได้กล่าวถึงความผิดพลาดของกฎหมายที่ไม่อนุญาตให้มีการหย่าร้างอีกด้วย นวนิยายของเมอร์ดิธ (George Meridith 1828 - 1909) เรื่อง One of our Conquerors และ Lord Ormont and his Aminta นวนิยายของ กิสซิง (George Gissing 1857 - 1903) เรื่อง Denzil Quarrier รวมทั้งของฮาร์ดี้ (Thomas Hardy 1848 - 1928) เรื่อง The Woodlanders และ Jude the Obscure ต่างก็เป็นนวนิยายที่ผู้ประพันธ์ได้พยายามสำรวจสาเหตุของความล้มเหลวในเรื่องของการแต่งงาน นอกจากนี้ยังมีนวนิยายอีกจำนวนหนึ่งซึ่งได้แสดงทัศนะของผู้ประพันธ์ที่ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายที่ไม่อนุญาตให้มีการหย่า ซึ่งทำให้ตัวละครต้องเป็นทุกข์จากการแต่งงานที่ผิดพลาด จากทัศนะดังกล่าว ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นในงานซึ่งมักปรากฏว่าในกรณีที่เกิดความขัดแย้งและแรงกดดันระหว่างสามีภรรยา ก็จะมีการพลัดพรากเกิดขึ้นในรูปของการเดินทางหรือความตาย เพื่อให้ตัวละครอีกฝ่ายหนึ่งสามารถพบกับชีวิตที่ดีกว่าในที่สุด เช่นในเรื่อง The Tenant of Wildfell Hall David Copperfield The Woman in White Far From the Madding Crowd และ The Prime Minister เป็นต้น (Willimas. 1984 : 30)

จะเห็นได้ว่า นวนิยายในศตวรรษที่ 19 จำนวนมาก ต่างสะท้อนภาพและโจมตีความไม่ถูกต้องของการแต่งงานแบบประเพณีนิยมในสมัยนั้น รวมทั้งกฎหมายต่าง ๆ ที่มุ่งจะกดขี่ให้สตรีต้องอยู่ภายใต้การปกครองของเพศชายอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง โดยกำหนดให้สตรีไม่ต้องทำงาน หากให้ต้องพึ่งพาเพศชายดังกล่าว สำหรับสตรีที่ปฏิเสธกรอบประเพณีโดยเลือกที่จะไม่แต่งงาน จึงจำเป็นต้องหาเลี้ยงตนเองด้วยอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ดังนั้นความต้องการอันแรกอันหนึ่งที่จะทำให้สตรีมีรายได้เป็นของตนเองก็คือ ความต้องการการศึกษาและความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพ ปฏิบัติการตอบโต้ของสตรีที่มีต่อสังคมในลักษณะของการเคลื่อนไหวที่เห็นได้ชัดเจนเป็นขั้นที่สอง นับจากการปฏิเสธกรอบประเพณีของสังคมอย่างเจ็บ ๆ ในช่วงแรก ๆ ก็คือการต่อสู้เพื่อโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกับเพศชาย ในศตวรรษที่ 1840 จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่มีการขานรับอย่างต่อเนื่องในด้านการต่อสู้เพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว โดยกลุ่มสังคมนิยมคริสเตียน (Christian Socialists) ในอันที่จะกำหนดเงินเดือนที่แน่นอนต่อสตรีผู้ประกอบอาชีพนี้ แต่เนื่องจากทางสถาบันไม่สามารถจะรองรับความต้องการที่มีมากมายในขณะนั้นได้ ผู้ก่อตั้งจึงเปลี่ยนวิธีมาเป็นการจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับสตรีผู้ประกอบอาชีพครูแทน จากวิธีการดังกล่าวจึงทำให้สถาบันพัฒนามาเป็น Queens College for Women in London ในปี 1848 ซึ่งวิชาที่เปิดสอนจะเป็นวิชาพื้นฐานทางด้านศิลปศาสตร์ คือ วรรณคดี วิทยาศาสตร์ และปรัชญา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สถาบันดังกล่าวก็ยังคงเป็นสถาบันที่เปิดสอนเฉพาะผู้หญิง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้สตรีมากขึ้น แต่ก็มิใช่เป็นสิ่งที่ชี้ถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ดังนั้น เควีส์ (Emily Davies) นักต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีจึงได้พยายามผลักดันเพื่อให้ผู้หญิงได้มีโอกาสเข้าเรียนในสถาบันเดียวกันกับผู้ชาย คือ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และออกซ์ฟอร์ด ซึ่งความสำเร็จในขั้นต้นก็คือ ในปี 1848 ผู้หญิงได้รับสิทธิให้เข้ารับการศึกษานามหาวิทยาลัยลอนดอน (London University) ได้ ส่วนความตั้งใจที่จะให้สตรีได้รับการยอมรับให้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยทั้งสองนั้นประสบความสำเร็จมากที่สุดในปี 1884 ถึงแม้ว่าในระยะแรก ผู้หญิงจะไม่ได้รับอนุญาตให้รับปริญญาบัตรได้ก็ตาม เมื่อโอกาสทางการศึกษาเปิดให้กับสตรีมากขึ้น สตรีชั้นชั้นกลางและชั้นสูงจำนวนมากต่างพากันก้าวออกจากโลกแคบ ๆ ภายในบ้าน เพื่อออกแสวงหาความรู้ในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง และในขณะเดียวกัน ผู้หญิงชั้นชั้นผู้ใช้แรงงาน

ต่างก็เรียกร้องถึงสิทธิที่พวกเธอควรจะได้รับในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งด้วยเช่นกัน ผู้หญิงชั้นชั้นกรมาชีพเหล่านี้ได้จัดตั้งสมาคมเพื่อการปฏิรูปแรงงานสตรี (Female Labor Reform Association) ขึ้น ในอันที่จะแก้ไขปัญหาค่าจ้างไม่เท่าเทียมที่พวกเธอได้รับ อย่างไรก็ตาม การต่อสู้ของพวกเธอมิได้ปรากฏทิศทางและผลชัดเจนนักในขณะนั้น เนื่องจากมิใช่เป็นเพียงการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากเพศชาย หากแต่เป็นการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนอันเป็นการต่อสู้เพื่อชนชั้นผู้ไร้แรงงานทั้งหมดด้วย (Gilbert. 1985 : 181 - 182)

การที่สตรีประสบความสำเร็จและได้รับโอกาสทางการศึกษาในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 นับได้ว่าเป็นการเปิดเวทีการต่อสู้ทางความคิดสองกระแส คือ ความคิดแบบประเพณีนิยมหรือความคิดเก่า กับความคิดที่สนับสนุนสิทธิสตรีหรือความคิดใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสถานภาพของสตรีอย่างต่อเนื่อง การต่อสู้ระหว่างสองทัศนะดังกล่าวเป็นสิ่งที่กระทำกันอย่างจริงจังและกว้างขวาง นิตยสาร The Westminster Review ได้ตีพิมพ์บทความของเทเลอร์ (Harriet Taylor) ที่ชื่อ The Enfranchisement of Women ไว้ในปี 1850 ซึ่งมีใจความที่เรียกร้องความเท่าเทียมโดยสมบูรณ์ระหว่างเพศ เธอได้พยายามชี้แจงว่าทัศนะเช่นนี้เป็นสิ่งที่ยากแก่การยอมรับเนื่องจากว่ายังเป็นสิ่งใหม่ ซึ่งยังไม่มีใครเคยสัมผัสมาก่อนจึงทำให้คนจำนวนหนึ่งมีอคติ และอคติอันนี้ก็เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากความกังวลและหวั่นเกรงต่อความเปลี่ยนแปลงเท่านั้น สิ่งที่เทเลอร์ต้องการจะชี้ให้เห็นก็คือ ในระหว่างแนวคิดสองกระแสนี้ สิ่งที่เป็นเนื้อแท้ของแนวคิดใหม่ แท้จริงคือ ความเท่าเทียมในฐานะมนุษย์ซึ่งเป็นสิทธิที่สตรีควรได้รับโดยชอบธรรม แต่เนื่องจากสิ่งนี้ยังเป็นเรื่องใหม่ในสังคมและยังไม่มีใครพูดถึงมาก่อนจึงทำให้คล้ายกับเป็นเรื่องน่าขัน ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษ ปรากฏว่ามีนักเขียนที่แสดงทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีเพิ่มขึ้นมากทั้งหญิงและชาย นวนิยายของนักประพันธ์เหล่านี้มักจะเป็นการสะท้อนภาพความเจ็บปวดและความกดดัน อันเนื่องมาจากค่านิยมดั้งเดิมที่ประเมินเพศชายเป็นเพศที่เหนือกว่า และในขณะเดียวกันก็จะเป็นการสะท้อนถึงทัศนะส่วนตัวของผู้ประพันธ์ที่มีต่อสถานภาพสตรีไว้ด้วย อาทิ นวนิยายเรื่อง Can You Forgive Her (1865) ของ Anthony Trollope (1815 - 1882) ได้สะท้อนภาพของตัวละครหญิงที่ทนไม่ได้ต่อการที่จะยอมให้ชีวิตของเธอทั้งชีวิตต้องขึ้นต่อผู้ชาย

เพียงคนเดียว ที่รอลอบได้ทั้งคำถามว่าในตอนท้ายของเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านได้คิดเพื่อหาคำตอบว่า "แล้วผู้หญิงควรจะท้ออย่างไรกับชีวิตของตน" (Williams. 1984 : 19) ซึ่งคำถามดังกล่าวเป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในความรู้สึกของสตรีในช่วงต้นและกลางศตวรรษเรื่อยมา และราวกับว่าจะเป็นคำตอบให้กับคำถามของรอลอบ นวนิยายเรื่องหลัง ๆ จากนั้นมา ก็ได้ภาพที่ชัดเจนของสตรีที่ตัดสินใจปฏิเสธลักษณะประเพณีนิยม และเลือกที่จะดำเนินชีวิตโดยยืนอยู่บนเหตุผลของตนเอง แม้ว่าจะถูกสังคมประณามเช่นนารีก็ตาม เช่น ในเรื่อง Middlemarch ของเอเลียด หรือ The Portrait of a Lady ของ เฮนรี เจมส์ เป็นต้น ซึ่งตัวละครเอกหญิงของนวนิยายทั้งสองต่างถูกครอบคลุุมด้วยกรอบประเพณี แต่ด้วยความเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของตนเอง ตัวละครทั้งสองได้เลือกทางเดินชีวิตของตนเองในที่สุด การกระทำดังกล่าวกลับเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาในอิสรภาพของสตรีได้ชัดเจน ทั้งยังเป็นสิ่งที่ท้าทายภาพของความเป็นผู้หญิงในฐานะที่เป็นมนุษย์ผู้เท่าเทียมกับเพศชายยิ่งกระจำจขึ้นอีกด้วย

จากการต่อสู้ระหว่างความคิดเก่าและความคิดใหม่ตลอดช่วงระยะเวลาอันยาวนานของศตวรรษที่ 19 จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่เป็นลักษณะสนับสนุนสิทธิสตรีจะค่อย ๆ ได้รับการยอมรับมากขึ้น จวบจนถึงปลายศตวรรษ ดังจะเห็นได้จากจำนวนของนักเขียนที่มีทัศนะเดียวกันว่าปรากฏเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสถานภาพทางสังคมของสตรีก็ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวคือ ในปี 1870 ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับประถม (Education Act) ซึ่งจัดให้เด็กหญิงและเด็กชายได้รับการศึกษาในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน และในปีเดียวกันนี้ Married Women's Property Act ก็ได้อนุญาตให้สตรีครอบครองทรัพย์สินส่วนตัวจากรายได้ของตนได้ไม่เกิน 200 ปอนด์ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงให้สมบูรณ์อีกครั้งในปี 1884 โดยให้สตรีมีสิทธิในทรัพย์สินของตนเองได้ทั้งหมด จากการปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ ผลก็คือเท่ากับเป็นการปลดปล่อยสตรีให้หลุดพ้นจากการเป็นทาสทางเศรษฐกิจของเพศชาย ท้าให้สตรีมีอิสระและสามารถเป็นตัวของตัวเองได้ในที่สุด สำหรับสิทธิทางการเมืองนั้น ได้มีการแสดงทัศนะที่สนับสนุนให้สตรีมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นในรูปของบทความทางการเมือง การพูดในที่สาธารณะ และการก่อตั้งสมาคม หรือกลุ่มพลังต่าง ๆ เพื่อเคลื่อนไหวให้ได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าว เช่น บทความบันทึกคำปราศรัยของมิลล์ (John Stuart Mill) ชื่อ Admission of Women to Electoral

Franchise ตามด้วย The Subjection of Women (1869) ซึ่งทัศนะของมิลล์ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยชนชั้นผู้ใช้แรงงาน (The Chartists) ก็เป็นกลุ่มพลังที่เป็นหลักกลุ่มหนึ่งในการเรียกร้องสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งให้กับสตรี นอกจากนี้ยังมีสมาคมต่าง ๆ เช่น Foundation of National Union of Women's Suffrage Societies (1897) โดยมี มิลลิซฟอร์ดเซท (Mrs. Millicent Fawcett) เป็นประธานของสมาคม ต่อมา มิลลิซแพงเฮิสต์ (Mrs. Emmeline Pankhurst) และบุตรสาวสองคน คือ คริสเตเบิล (Christable) และ ซิลเวีย (Sylvia) ได้ก่อตั้ง Women's Social and Political Union ขึ้น โดยมีแผนการเคลื่อนไหวเพื่อการต่อสู้ที่รัดกุมและเข้มข้นขึ้น วนอันที่จะให้ได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าว ยังผลให้ในปี 1907 ได้มีการออกกฎหมายชื่อ Qualification of Women (County and Borough Councils) Act ซึ่งยอมรับให้สตรีดำรงตำแหน่งเทศมนตรี (councillors) ได้ การต่อสู้ของสตรีได้ดำเนินต่อมาอย่างเข้มข้นและรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งในปี 1918 สตรีที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป จึงได้รับการยินยอมให้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น (local elections) จากนั้นกระทั่งในปี 1928 สตรีจึงได้รับสิทธิในการเลือกตั้งอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ สตรีที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป จะมีสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาทั้งในระดับชาติ รวมทั้งการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นด้วย (Cook. 1983 : 133 - 134)

2.2 ปฏิกิริยาของนักเขียนทั้งสี่ต่อทัศนะเกี่ยวกับสตรีในสังคม

จากสถานการณ์ที่ถูกกดขี่ทางเพศของสตรีในสังคมที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นธรรมเป็นระยะเวลาอันยาวนานนี้เอง ทำให้เกิดแรงกดดันและนำไปสู่ปฏิกิริยาตอบโต้ในลักษณะที่ต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของการปฏิเสธแบบแผนทางสังคมบางประการในช่วงต้นศตวรรษ การแสดงทัศนะที่คัดค้านความคิดแบบประเพณีนิยมในรูปของงานวรรณกรรม หรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ค่อย ๆ รุนแรงขึ้นในช่วงปลายศตวรรษ ซึ่งปฏิกิริยาอันต่อเนื่องดังกล่าวเป็นพลังสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพของสตรีในสังคมในด้านที่ดีขึ้นเป็นลำดับ สำหรับนักประพันธ์ทั้งสี่ คือ เจน ออสเตน ชาร์ลอตต์ บรอนเต จอร์จ เอเลียต และ ทอมัส ฮาร์ดีย์

นอกจากการสร้างสรรค์นวนิยายขึ้นสำคัญที่เป็นส่วนผลักดันให้คนร่วมสมัยได้คิดและวิพากษ์วิจารณ์อันเป็นสิ่งจำเป็นไปสู่การเปลี่ยนแปลงในภายหลังแล้ว ปฏิกริยาของนักเขียนทั้งสี่ที่ได้ปฏิบัติในชีวิตจริง ก็ยังเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงทัศนะของผู้ประพันธ์ที่มีต่อสถานภาพสตรีในสังคมได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังเป็นสิ่งที่ทำให้สามารถเข้าใจทัศนะเกี่ยวกับสตรีของนักเขียนอย่างกว้าง ๆ ก่อนที่จะศึกษาและวิเคราะห์ทัศนะดังกล่าวในนวนิยายขึ้นสำคัญของพวกเขาคด้วย

เจน ออสเตน (1775 - 1817)

เจน ออสเตน เกิดที่เมืองสตีเวนตัน (Steventon) ในแฮมป์เชียร์ (Hampshire) เธอเป็นลูกสาวคนที่ 7 ในจำนวน 8 คน บิดา คือ จอร์จ ออสเตน และมารดา คือ นางคาซันดรา ออสเตน ครอบครัวของออสเตนสืบเชื้อสายมาจากชนชั้นผู้ปกครองในประเทศอังกฤษ เมื่ออายุ 7 ขวบ เธอและพี่สาวถูกส่งไปเรียนที่ออกซ์ฟอร์ด (Oxford) เซาท์แฮมป์ตัน (Southampton) และ รีดดิ้ง (Reading) ตามลำดับ หลังจากนั้น จอร์จ จึงรับบุตรสาวทั้งสองกลับมาให้การศึกษาเองที่บ้านพักในสตีเวนตัน (Steventon Rectory) ซึ่งการกระทำดังกล่าวนับว่าเป็นผลดีต่อพัฒนาการทางความคิดของออสเตนในเวลาต่อมา กล่าวคือ จอร์จมิได้เลี้ยงลูกตามแบบครอบครัวชนชั้นสูงโดยทั่วไป เขาจะปลูกฝังให้ลูก ๆ ทุกคนรักการอ่าน รวมทั้งสนับสนุนให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล เด็ก ๆ ทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย ต่างก็ได้รับมรดกทางปัญญาโดยเท่าเทียมกัน ในห้องสมุดที่บ้านของครอบครัวออสเตนจะบรรจุไว้ด้วยหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการหลาย ๆ แขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวรรณคดี เด็ก ๆ จะคุ้นเคยกับบทกวีของโปป (Alexander Pope 1688 - 1744) และเชกสเปียร์ (William Shakespeare 1564 - 1616) บทความของแอดดิสัน (Jeseph Addison 1672 - 1719) และจอห์นสัน (Samuel Johnson 1709 - 1761) สเตอร์น (Thomas Sterne 1713 - 68) ฟิลด์อิง (Henry Fielding 1707 - 54) และเบอร์เน (Fanny Berney 1752 - 1840) จอร์จ สนับสนุนให้ลูก ๆ รู้จักแสดงความคิดเห็นและทุกคนจะเคารพเหตุผลซึ่งกันและกัน และในขณะที่เขากำลังจะขัดเกลาให้ลูก ๆ มีรสนิยมดี มีอารมณ์แจ่มใส และปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยไม่บกพร่อง จึงนับว่าออสเตน

โชคคืออย่างมากที่มีบิดาเป็นผู้เห็นความสำคัญของการศึกษาและได้ปลูกฝังให้ลูก ๆ รู้จักใช้สติปัญญา มีความคิด และมีเหตุผลเป็นของตนเองโดยเท่าเทียมกันทั้งหญิงและชาย และที่สำคัญในขณะที่เด็ก ๆ ได้รับการอบรมให้เป็นตัวของตัวเอง แต่พวกเขาก็ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วย (Cecil. 1985 : 35 - 37)

แม้ว่าพี่น้องในครอบครัวออสเตนจะได้รับการศึกษา และมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดกันทุกคน แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ เจน ออสเตน แตกต่างจากคนอื่น ๆ ก็คือ เธอเกิดมาเพื่อเป็นศิลปินอย่างแท้จริง ด้วยสัญชาตญาณและความรู้สึกโดยธรรมชาติที่มีต่อสรรพสิ่งรอบ ๆ ตัว รวมทั้งพลังแห่งการสร้างสรรค์อันยิ่งใหญ่ต่องานศิลปะในรูปวรรณกรรมที่มีอยู่พร้อมในตัวเธอ จึงทำให้เธอไม่น่าประหลาดใจแต่อย่างใดกับการที่ออสเตนได้รับการยกย่องให้เป็นนักเขียนสตรีผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุค แว่แห่งความเป็นศิลปินและความสามารถทางด้านอักษรศาสตร์ของออสเตนเริ่มค่อย ๆ ปรากฏ ตั้งแต่เธออายุได้สิบปี ในขณะที่นั้น เธอสามารถอ่านและเข้าใจวรรณกรรมเอก รวมทั้งกวีนิพนธ์ระดับสูงของอังกฤษได้อย่างลึกซึ้งด้วยพื้นฐานความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ภาษารังเศส ตลอดจนภาษาอิตาเลียนซึ่งเธอได้ศึกษาด้วยตนเอง ออสเตนเริ่มงานเขียนตั้งแต่อายุ 12 ปี โดยจุดประสงค์แรกเป็นไปเพื่อความบันเทิงในครอบครัว เนื้อเรื่องจึงยังคงเกี่ยวข้องกับสภาพสังคม แคลบ ๆ และตัวละครที่จำลองมาจากผู้คนในชีวิตจริงที่เธอรู้จัก เธอจะสะท้อนภาพวิถีชีวิตที่ดำเนินไปตามกรอบประเพณีหรือมารยาทสังคมที่ถือปฏิบัติกันมาในเชิงตลกขบขัน ต่อเมื่อออสเตนเติบโตและมีโอกาสได้พบเห็นชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ที่ไกลออกไปจากวงสังคมเก่า ๆ มากขึ้น จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการขยายโลกทัศน์ของออสเตนในฐานะของนักประพันธ์ในภายหลัง

นอกจากความเฉลียวฉลาด ความสามารถอันโดดเด่น รวมทั้งความรู้ลึกซึ้งนึกคิดที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคมแล้ว ออสเตนยังมีความสามารถในการดำเนินชีวิตสองรูปแบบควบคู่กันไปได้อย่างกลมกลืน ทั้งในฐานะของสุภาพสตรีในตระกูลที่ดี และในฐานะนักเขียนผู้มีความคิดเป็นเอกเทศ กล่าวคือ ในสังคมภาพของออสเตนจะปรากฏในลักษณะของกุลสตรีผู้มีอารมณ์แจ่มใสอยู่เสมอ ส่วนชีวิตอีกด้านหนึ่งในครอบครัว เธอจะเป็นศิลปินผู้มีความคิดและพลังในการสร้างสรรค์อันแรงกล้า ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวของเธอจึงไม่แปลกใจเลยเมื่อนวนิยายของออสเตนได้รับความนิยมและเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในเวลาต่อมา สิ่งที่ทำให้เธอสามารถปรับชีวิตทั้งสองด้านได้อย่างสมดุลนั้น เนื่องมาจากความเป็นศิลปิน

โดยธรรมชาติของเธอซึ่งสร้างให้เธอมีสัญชาตญาณแห่งการเรียนรู้ สนใจ และศึกษาสังคม
 ในลักษณะของการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ด้วยเหตุนี้จุดประสงค์ในการเข้าสังคมของออสเตน
 จึงเป็นไปเพื่อรู้จักและศึกษาความคิดของผู้คนหลาย ๆ แบบ ในขณะที่สตรีอื่น ๆ จะใช้การเข้า
 สังคมและการออกงานเดินร่ำ เป็นโอกาสได้พบสุภาพบุรุษเพื่อนำไปสู่การแต่งงานในที่สุด จาก
 การที่ออสเตนได้มีโอกาสรู้จักคุ้นเคยกับผู้ชายลักษณะต่าง ๆ ทำให้เธอเข้าใจความคิดของเขา
 เหล่านั้น อาทิ ผู้ชายมักจะไม่ชอบให้ผู้หญิงแสดงความคิด หรือความรู้ในเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น
 ดังที่ออสเตนได้สะท้อนไว้ในนวนิยาย เรื่อง Northanger Abbey (1818) ว่า "...ถ้า
 ผู้หญิงสักคนบังเอิญโชคไม่ดีเนื่องจากมีความรู้เรื่องใด ๆ เข้าสักเรื่อง เธอจะต้องแสวงหา
 เป็นไม่รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้..." พร้อมกันนี้ เธอยังได้แสดงความเห็นไว้ด้วยว่า
 "...สำหรับผู้ชาย เล่นท์ของผู้หญิงก็คือความอ่อนต่อโลก และความรู้เพียงสาเท่านั้น ทั้ง ๆ
 ที่จริง ๆ แล้ว ผู้หญิงยังมีอะไรที่น่าพอใจอีกมากมายที่ผู้ชายไม่สนใจจะเรียนรู้..." (Cecil.
 1985 : 68 - 69)

การที่ออสเตนดำรงสถานภาพโสดตลอดชีวิต มิใช่เป็นเพราะเธอไม่มีคุณสมบัติเพียงพอ
 ที่จะมีสุภาพบุรุษมาขึ้นชอบ และมิใช่เพราะเธอเป็นสตรีที่กระด้างแต่อย่างใด ตรงข้าม ออสเตน
 มีสุภาพบุรุษมาขึ้นชมเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากเธอเป็นผู้ที่ให้คุณค่าและความสำคัญกับความรัก
 เป็นอย่างสูง เธอจึงไม่สามารถแต่งงานกับคนที่เธอไม่รักได้ ดังจะเห็นได้จากจดหมายที่เขียน
 ถึงหลานสาวว่า "...หลานจะต้องไม่ผูกมัดตนเองกับใคร หากหลานยังไม่มั่นใจว่าพอใจใน
 ตัวเขาจริง ๆ เพราะการแต่งงานควรจะมาจากรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน และ
 ควรมาจากการตัดสินใจของตัวเอง มิใช่ทำเพียงเพราะ เป็นสิ่งที่ต้องกระทำ..." (Cecil.
 1985 : 50)

สำหรับประสบการณ์ของออสเตนในเรื่องความรักนั้น ชายคนแรกที่เข้ามาในชีวิตของ
 เธอ คือ ลีฟรอย (Thomas Longlois Lefroy) ซึ่งเธอได้รู้จักในปี 1789 ความสัมพันธ์
 ของทั้งสองไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ด้วยดี เนื่องจากญาติผู้ใหญ่ของเขาเห็นว่าเขายังเด็กเกินไป
 และฐานะทางเศรษฐกิจก็ยังไม่มั่นคงเพียงพอที่จะคิดถึงเรื่องแต่งงาน แม้ลีฟรอยจะชอบออสเตน
 มาก แต่เขาก็เชื่อฟังและยินยอมเดินทางกลับไอร์แลนด์ ออสเตนรู้สึกผิดหวังกับการตัดสินใจ
 ของเขา แต่เธอก็สามารถเก็บความรู้สึกนี้ไว้ได้เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว

ของเขาและเธอเอาไว้ (Laski. 1972 : 5) จากนั้น ในปี 1798 ออสเตนก็รู้จักกับ แซมูเอล แบล็คคอล (Samuel Blackall) สภามหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Emmanuel College, Cambridge) ออสเตนนิยมเขาในลักษณะของความเป็นคนดีและมีความรู้ แต่เธอไม่ศรัทธาเขาเนื่องจากเขามักจะวางตัวเหนือผู้อื่น ต่อมาในช่วงที่ออสเตนมาใช้ชีวิตที่เมืองบาส (Bath) ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศก็เริ่มต้นอีกครั้งกับชายหนุ่มที่ชื่อ เอเวอลิน (Evelyn) ทั้งสองสนิทสนมกันดี หากแต่เป็นไปเพียงฐานะเพื่อนเท่านั้น ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งและจริงจังสำหรับออสเตนจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญสำหรับชีวิตเธอมากที่สุดนั้นเกิดขึ้นในช่วงที่เธอและครอบครัวไปพักผ่อนที่ชายทะเลใน ซิดมัทธ (Sidmouth) จากข้อมูลที่คาซันดรา (Cassandra) พี่สาวของเธอยอมเปิดเผย สภามหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เกี่ยวข้องกับตัวผู้นี้เป็นคนฉลาด มีเสน่ห์และเหมาะสมกับออสเตนมากที่สุด และที่สำคัญ เขาเป็นชายคนแรกที่ออสเตนรักและตกลงใจที่จะแต่งงานด้วย อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ทั้งสองจะเปิดเผยความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น สิ่งที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น กล่าวคือ เขาเสียชีวิตอย่างกะทันหัน เหตุการณ์ครั้งนี้กระทบกระเทือนจิตใจออสเตนอย่างรุนแรง และไม่มีใครคาดเดาได้ว่าความเจ็บปวดครั้งนี้ครอบครองจิตใจของเธอเนิ่นนานเพียงใด

ออสเตน ใ้รู้จักกับ แฮร์ริส บิก - วิธเธอร์ (Harris Bigg - Wither) ทายาทหนุ่มวัย 21 ปี ของตระกูลบิก - วิธเธอร์ ในปี 1802 เมื่อครอบครัวของเธอย้ายกลับมาสก็อตแลนด์อีกครั้งหนึ่ง แม้ว่าเขาจะอ่อนกว่าเธอถึง 7 ปี แต่เขาก็ยืนยันความรักที่มีต่อเธอด้วยการขอแต่งงาน ออสเตนไม่สามารถตัดสินใจตอบตกลงได้ ทั้ง ๆ ที่วัยของเธอขณะนั้นจะหาโอกาสเช่นนี้แทบไม่ได้อีกแล้ว แต่เนื่องจากเธอไม่ได้รักบิก - วิธเธอร์ เธอจึงตัดสินใจเลือกที่จะอยู่คนเดียว แม้ว่าการกระทำเช่นนี้จะผลักดันให้เธอต้องตกอยู่ในสถานภาพที่ลำบากทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ออสเตนก็ได้เลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างเด็ดเดี่ยว กระทั่งเสียชีวิตอย่างสงบ เมื่ออายุ 46 ปี ในอ้อมแขนของคาซันดรา (Cassandra) พี่สาว ณ บ้านพักที่ชอว์ตัน (Chawton)

ชาร์ลอต บรอนเต (1816 - 1855)

ชาร์ลอต บรอนเต เป็นบุตรสาวคนที่สามของแพทริก บรอนเต (Reverend Patrick Bronte) นักบวชนิกายโปรเตสแตนต์ อีแวนเจลิค (Evangetical Protestant) ชาวไอริช มารดาของเธอคือ มิสซิสมาเรีย บรานเวล (Maria Branwell) บ้านเกิดของบรอนเตอยู่ที่ฮาเวิร์ธ (Haworth) ซึ่งเป็นเมืองเล็ก ๆ ในยอร์กเชอร์ (Yorkshire) หลังจากที่มาเรียเสียชีวิตด้วยโรคหอบเรื้อรังหลังจากคลอดบุตรคนที่หก ท่านสาธุคุณบรอนเตได้รับอลิซาเบธ บรานเวล น้องสาวของภรรยามาร่วมชีวิตกับเขาเพื่อให้เธอช่วยทำหน้าที่ดูแลลูก ๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว อลิซาเบธไม่สามารถให้ความรักและความอบอุ่นแก่พี่น้องบรอนเตทั้ง 6 ได้เลย ในปี 1824 สาธุคุณบรอนเตได้ส่งลูกสาว 4 คน ไปอยู่โรงเรียน โคเวน บริดจ์ (Cowan Bridge) ซึ่งมีระบบการปกครองนักเรียนที่เข้มงวดมาก นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมิได้ให้การดูแลนักเรียนที่ติพอนในเรื่องโภชนาการและที่พักอาศัยด้วย ทำให้เด็ก ๆ ล้มป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ในจำนวนนักเรียนเหล่านี้ ได้รวมถึงมาเรีย และอลิซาเบธ พี่สาวคนโตสองคนของชาร์ลอตด้วย จึงเป็นเหตุให้เด็กหญิงทั้งสองถูกนำตัวกลับบ้าน ในปีต่อมาเด็กสาวทั้งสองก็เสียชีวิต พี่น้องบรอนเตจึงเหลือเพียง 4 คน คือ ชาร์ลอต บรานเวล เอมีลี และแอน

หลังจากออกจากโรงเรียนโคเวน บริดจ์ ชาร์ลอตก็ได้กลับไปเรียนหนังสืออีกครั้ง ในช่วงปี 1831 - 1832 ที่ โร เฮด (Roe Head) จนจบและได้ยืมอาชีพครูที่นั่นในระหว่างปี 1835 - 1838 จากนั้นเธอก็ลาออกมารับจ้างสอนหนังสือตามบ้านระยะหนึ่ง ในปี 1842 ชาร์ลอตและเอมีลีได้รับโอกาสคืออย่างไม่คาดฝัน กล่าวคือ นางสาวของเธอมอบเงินก้อนหนึ่งเพื่อให้เธอได้นำมาเปิดโรงเรียนของตนเอง ด้วยเหตุนี้ ชาร์ลอตและเอมีลี จึงตัดสินใจเดินทางไปศึกษาต่อเพิ่มเติมที่สถาบัน The Pensionnat Heger กรุงบรัสเซล (Brussels) ซึ่งเป็นสถานที่ที่ทำให้ชาร์ลอตเกิดแรงบันดาลใจในการเขียนนวนิยายในเวลาต่อมา กล่าวคือ เธอได้ตกหลุมรักมิสเตอร์ เฮเกอร์ (M. Heger) ผู้เป็นเจ้าของโรงเรียนนั่นเอง แต่เนื่องจากเขาแต่งงานแล้ว ชาร์ลอตจึงต้องต่อสู้กับความรู้สึกของตนและพยายามเก็บเป็นความลับเป็นระยะเวลานานระหว่างศึกษาอยู่ที่นั่น และเมื่อเรียนจบเธอจึงกลับไปอังกฤษเพื่อรักษาจิตใจตนเอง

รวมทั้งเพื่อเปิดกิจการโรงเรียนตามที่เธอได้วางโครงการไว้ร่วมกับ เอมีลี และแอน ทั้งสาม
ร่วมกันก่อตั้งสถาบันการศึกษาชื่อ The Misses Bronte's Establishment ซึ่งไม่ประสบ
ความสำเร็จ ทว่าที่พี่น้องบรอนเตทั้งสามต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่รัดตัวอย่างมาก
ในขณะนี้ นอกจากชาร์ลอตต์จะต้องเผชิญกับปัญหาด้านการเงินแล้ว เธอยังต้องต่อสู้กับปัญหา
ทางด้านความรัก ซึ่งเธอทราบดีว่าไม่อาจสมหวัง ชาร์ลอตต์ยอมรับความจริงและกล้าเปิดเผยให้
เขาทราบด้วยการเขียนจดหมายบอกเขาว่าเธอรักเขา แต่เธอไม่ต้องการสร้างปัญหาให้ครอบครัว
ของชายที่เธอรัก พร้อมกับอธิบายว่าเธอสามารถยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ด้วยความเข้าใจโดย
ปรารถนาเพียงจะเก็บความรู้สึกนี้ไว้เป็นความสุขส่วนตัวเท่านั้น เธอจึงก้าวออกมาจากชีวิต
ของเขา อย่างไรก็ตาม เฮเกอร์ มิได้ให้ความใส่ใจต่อสิ่งนี้เท่าใดนัก เขาเพียงตอบสนอง
ความยินดีตามมารยาทในเรื่องการก่อตั้งโรงเรียนและไม่เคยส่งข่าวใด ๆ อีกเลยนับแต่นั้นมา

จากสถานะเศรษฐกิจที่บีบคั้น ทว่าให้ชาร์ลอตต์ต้องเริ่มมองหาหนทางแก้ไข ซึ่งทางที่
ง่ายที่สุดสำหรับสตรีชนชั้นกลางในสมัยนั้นก็คือการแต่งงาน ในระยะนี้ชาร์ลอตต์เริ่มมีสุขภาพบุรุษ
จำนวนหนึ่ง เข้ามาแสดงความประสงค์ที่จะแต่งงานกับเธอ แต่ชาร์ลอตต์ก็มิได้ตกลงกับใคร
เนื่องจากเธอไม่คิดว่าการแต่งงานคือทางแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ หากแต่คือ การอยู่ร่วมกันด้วย
ความรัก ชาร์ลอตต์อดทนต่อสู้กับภาวะการเงินที่ฝืดเคืองระยะหนึ่ง จึงพบทางออกอย่างบังเอิญ
กล่าวคือ เธอได้ไปพบทกรูที่เอมีลีเขียนถึงไว้นานแล้ว และชาร์ลอตต์พบว่าเป็นทกรูที่น่าสนใจ
เธอจึงรวบรวมผลงานของเอมีลี แอน และของเธอเอง และส่งไปยังสำนักพิมพ์เพื่อพิมพ์รวม
เล่มภายใต้นามปากกาว่า เคอเรอ แอลิส และ อัคคอน เบล อันเป็นชื่อของผู้ชาย ทั้งนี้
เพื่อหลีกเลี่ยงอคติจากค่านิยมของสังคมที่มีต่อเพศหญิง ดังเช่นครั้งที่พี่น้องบรอนเตทั้งสามเคย
ได้รับเมื่อครั้งเปิดโรงเรียนโดยใช้อักษรจริง อย่างไรก็ตาม หนังสือรวมบทกวีของสามพี่น้องยัง
ไม่ได้รับความนิยมดังความคาดหมาย แต่ชาร์ลอตต์ก็ได้ห้อยย เธอหันมาจ้างงานเขียนในรูปแบบ
นวนิยายโดยมีแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ความรักที่ไม่สมหวังในอดีต และถ่ายทอดออกมา
เป็นนวนิยายเรื่องแรก คือ The Professor ซึ่งชาร์ลอตต์ใช้ตัวละครชายเป็นผู้นำดำเนินเรื่อง
ตามด้วย Jane Eyre Shirley และ Villette ตามลำดับ นวนิยายเรื่องแรกยังไม่
ได้รับการตีพิมพ์ขณะที่เธอยังมีชีวิตอยู่ หากเป็นเรื่องที่สองที่ทว่าให้ชื่อเสียงของชาร์ลอตต์เป็น
ที่รู้จักอย่างกว้างขวางในโลกวรรณกรรม เธอได้ถ่ายทอดประสบการณ์จากชีวิตจริงอันร้อน

ในวัยเด็กเมื่อครั้งอยู่โรงเรียน โครเวน บริดจ์ ตลอดจนช่วงที่เธอเป็นครูไว้อย่างละเอียด รวมทั้งประสบการณ์ความรักที่ไม่สมหวังในชีวิตจริงของเธอก็ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจอันที่จะสร้างจินตนาการและถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษร ในนวนิยายเรื่องนี้ ชาร์ลอตต์ได้ใช้ตัวดำเนินเรื่องเป็นผู้หญิงอย่างเต็มภาคภูมิ และเธอก็ได้ถ่ายทอดทัศนะที่เกี่ยวกับความรัก คุณธรรม รวมทั้งทัศนะที่เกี่ยวกับค่านิยมของสังคมในเรื่องของผู้หญิงไว้อย่างชัดเจนในตัวละครเอกด้วย ด้วยเหตุนี้ ทันทีที่นวนิยายเรื่อง Jane Eyre ได้รับการตีพิมพ์ จึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์เป็นสองแนวคิด กล่าวคือ ในลักษณะที่มองว่าเป็น "สัญญาณแห่งการปฏิวัติที่กระหึ่มที่สุดแห่งยุคสมัย" (the most alarming revolution of modern times) และทั้งในลักษณะกล่าวหาว่าเป็นเรื่องที่เขียนขึ้นโดย "ตัวประหลาดคนสังคมที่ไม่ยอมรับกฎระเบียบ" (an alien from society amenable to none of its laws) (Gilbert. 1985 : 347)

ในปี 1848 ชาร์ลอตต์ต้องพบกับความเศร้าโศกอย่างที่ไม่เคยประสบมาก่อนเลยในชีวิต กล่าวคือ หลังจากนวนิยายเรื่องที่สองประสบความสำเร็จ และสถานภาพทางเศรษฐกิจของเธอค่อย ๆ ดีขึ้น บรานเวล น้องชายคนเดียวของเธอก็เสียชีวิต และอีกไม่นานนัก เอมิลีและแอนก็จากไปด้วยวัณโรค ในปี 1848 และ 1849 ตามลำดับ ความเศร้าเสียใจจากการสูญเสียพี่น้องทั้งหมดภายในระยะเวลาใกล้เคียงกันเช่นนี้ ไม่สามารถทดแทนด้วยชื่อเสียงใด ๆ ทั้งสิ้น เธอกลายเป็นคนเจ็บช้ำเป็นเวลาหลายปี และในปี 1854 ชาร์ลอตต์ก็ตัดสินใจแต่งงานกับนิโคลส์ ในปีที่เธอมีอายุได้ 38 ปีแล้ว จึงนับได้ว่าเป็นการตัดสินใจที่มาจากเหตุผลส่วนตัว อันเป็นการกระทำที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นตัวของตัวเธออย่างสูง กล่าวคือ ในช่วงเวลาที่ชาร์ลอตต์ประสบปัญหาการเงิน ซึ่งเป็นช่วงที่เธออายุน้อยและสามารถหาเงินได้เป็นทางแก้ปัญหาให้กับชีวิตได้ ชาร์ลอตต์ก็เลือกที่จะรับผิดชอบตนเองอย่างมีศักดิ์ศรี แต่ในขณะที่ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจหมดไป และวัยของเธอได้ล่วงเลยมามากแล้ว ชาร์ลอตต์กลับแต่งงาน การกระทำครั้งนี้จึงเป็นการแสดงออกถึงความคิดที่อิสระ และความเคารพตนเอง ซึ่งบุคคลิกลักษณะดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดไว้ในตัวละครเอกหญิง ในเรื่อง Jane Eyre และในเวลาต่อมา ทั้งคำพูด และการกระทำต่าง ๆ ของตัวละครดังกล่าวก็กลายมาเป็นกระบอกเสียงที่ประกาศถึงความปราณาลิทธิ และความเสมอภาคของสตรีอีกด้วย (Gilbert. 1985 : 350)

จอร์จ เอเลียต (1819 - 1880)

แมรี แอน อีแวนส์ (Mary Ann Evans) อันเป็นนามจริงของ จอร์จ เอเลียต เป็นบุตรสาวคนที่สามของ รอเบิร์ต อีแวนส์ (Robert Evans) และหลังจากที่มารดาของ เธอเสียชีวิตในปี 1836 แมรี แอน และพี่สาวก็ถูกส่งไปเข้าโรงเรียน นูเนตัน (Nuneaton) และ มิสแฟรงคลิน สคูล (Miss Franklin's School) ใน โคเวนทรี (Coventry) ตามลำดับ เมื่อพี่สาวของเธอแต่งงานไปในปี 1837 แมรี แอน จึงต้องออกจากโรงเรียน ขณะอายุได้ 15 ปี และกลับมายัง กริฟ (Griff) เพื่อมาดูแลบ้านให้พ่อและพี่ชายแทน แต่ แมรี แอน ยังคงให้ความสนใจกับการศึกษาอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยจ้างครูจากโคเวนทรี มาสอนภาษาอิตาเลียนและเยอรมันที่บ้าน นอกจากนี้เธอยังมีมาเรีย เลวิส (Maria Lewis) อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอ่านอย่างใกล้ชิด ในปี 1841 เธอได้ติดตามบิดาไปอยู่ที่โคเวนทรี และได้มีโอกาสรู้จักกลุ่มบุคคลผู้มีความคิดก้าวหน้า จำนวนหนึ่งซึ่งนั่น อาทิ ชาร์ลส์ เบย์ (Charles Bay) ผู้เขียน The Philosophy of Necessity และ คารา (Cara) ภรรยาของเขา ตลอดจน ซารา เฮนเนล (Sara Hennell) น้องสาวของคารา ซึ่งเป็นกลุ่มนักคิดเสรีกลุ่มหนึ่ง แมรี แอน ได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งจากการได้ รู้จักกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ และทัศนะของเธอก็เริ่มเปลี่ยนไปโดยเฉพาะที่จะเห็นได้ชัดเจนคือ ในเรื่องศาสนา ในปี 1842 แมรี แอน ปฏิเสธการไปโบสถ์หลังจากที่เธอได้ค้นพบว่า พระคัมภีร์ของศาสนา (the Jewish and Christian Scriptures) นั้นเป็น "ประวัติศาสตร์ที่ผสมผสานกันระหว่างความเป็นจริงกับเรื่องที่แต่งขึ้นมาเอง" และเธอได้เขียน จดหมายเพื่ออธิบายการกระทำดังกล่าวของเธอให้ซาราเข้าใจว่าเธอได้ "ปลดปล่อยวิญญาณให้ หลุดพ้นจากเงื้อมมือของกฎเกณฑ์ที่ไม่มีข้อพิสูจน์ อันเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมากเพื่อเป็นเครื่องมือในการ ปกครองมนุษย์" จากปฏิกิริยาของ แมรี แอน เป็นสิ่งที่ทำให้บิดาผู้ยึดมั่นในศาสนาไม่พอใจ เป็นอย่างมาก เพื่อเป็นการประนีประนอมต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เธอจึงยินยอมติดตามบิดาของเธอ ไปโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ ในปี 1846 แมรี แอน ได้ผลิตผลงานแปลออกมาชิ้นแรกโดยไม่เปิดเผยชื่อผู้แปล คือหนังสือเรื่อง Des Leben Jesu (The Life of Jesus 1846) ซึ่งเขียนโดย สเตราส์ (David Friedrich Strauss) หนังสือเรื่องดังกล่าวได้สะท้อน

แนวคิดทางศาสนาว่า "พระเจ้าที่แท้จริงคือคุณงามความดีที่มีอยู่พร้อมแล้วในตัวมนุษย์นั่นเอง" (Gilbert, 1984 : 760) จากทัศนะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เขียนมิได้มีเจตนาที่จะโจมตีหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนา หากแต่เขาเสนอทัศนะใหม่ในการมองพระเจ้าว่าเป็นตัวแทนของความดีที่สามารถสัมผัสได้จากมนุษย์ด้วยกันนี้เอง ทัศนะดังกล่าวจึงเป็นการทำให้คุณค่ามนุษย์เป็นอย่างสูง ซึ่ง แมรี แอน ก็เห็นด้วยกับทัศนะเช่นนี้ เธอได้กล่าวถึงตนเองไว้ในปี 1868 ว่า เธอมิได้ต้องการเป็นกบฏต่อศาสนา หากแต่เธอต้องการที่จะอนุรักษ์สิ่งที่เป็นเนื้อแท้ของศาสนา เอาไว้โดยการปฏิเสธกฎเกณฑ์และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาจากวัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่ม อันเป็นวัตถุประสงค์ที่ไม่บริสุทธิ์ ดังนั้น การลบล้างศาสนาของเธอจึงเท่ากับเป็นการค้นพบความศรัทธาในความเป็นมนุษย์แทน (Ashton, 1983 : 3)

หลังจากที่บิดาของเธอเสียชีวิตในปี 1849 แมรี แอน จึงย้ายมาทำงานที่ลอนดอน เธอได้เข้าเป็นผู้ช่วยบรรณาธิการนิตยสาร Westminster Review ซึ่งเป็นแหล่งรวมของบทความทางการเมืองฝ่ายก้าวหน้า และบทความทางปรัชญาวัตถุนิยม ขณะนั้น แมรี แอน ได้เปลี่ยนชื่อตนเองเป็น แมเรียน อีแวนส์ (Marian Evans) แล้ว งานที่เธอได้รับมอบหมายก็คือการติดต่อกับนักเขียนประจำของนิตยสาร อ่านตรวจทานเรื่องที่จะตีพิมพ์ รวมทั้งเขียนสรุปเนื้อหาของหนังสือ (book review) ทางด้านศาสนาและปรัชญาด้วย จากลักษณะงานทำให้แมเรียนมีโอกาสรู้จักนักคิด นักเขียน และนักการเมืองอีกหลายคน อาทิ ชาร์ลส์ ดิกเกนส์ (Charles Dickens) จอห์น สจวร์ต มิลล์ (John Stuart Mill) แฮเรียต มาร์ติเนอ (Harriet Martineau) และเฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) เป็นต้น จากความสามารถในการทำงาน แมเรียนได้ก่อให้เกิดชื่อเสียงของนิตยสาร ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นที่นิยมอ่านอย่างกว้างขวางนั้นกลับคืนมาได้ ความสามารถดังกล่าวของแมเรียนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนร่วมงานทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแชปแมน (John Chapman) ผู้เป็นบรรณาธิการของนิตยสารฉบับนี้ (Gilbert, 1984 : 760)

ในปี 1852 แมเรียนได้พบประสบการณ์ด้านความรัก ซึ่งปฏิกิริยาของเธอที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นทัศนะและความเป็นตัวของตัวเองของแมเรียนได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ หลังจากที่ผิดหวังจากสเปนเซอร์ แมเรียนได้พบรักกับลูวิส (Henry George Lewis) ผู้เป็นนักเขียนคนสำคัญของนิตยสารที่เธอทำงานอยู่ ในขณะที่แมเรียนรู้จัก

กับลูวิส นั้น เขาได้แยกทางกับภรรยาแล้ว เพียงแต่ไม่สามารถหย่าให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ ด้วยความรักและความเข้าใจที่มีต่อกันและกันอย่างแท้จริง แม่เรียนจึงปฏิเสธประเพณีโดยตัดสินใจไปอยู่กับลูวิสโดยมิต้องแต่งงาน ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองมีความคิดเห็นตรงกันว่าความรักเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลสองคน ดังนั้นการแต่งงานจึงควรขึ้นต่อความรักหรือมาจของ เขาทั้งสองที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน มิใช่ขึ้นต่อระเบียบ ประเพณีหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่จะมากีดกันคนที่รักกันมาให้อยู่ด้วยกันได้ แม่เรียนกล่าวว่า เธอเห็นด้วยกับทัศนะของ ฟอร์บาด (Feuerbach) ที่เขียนไว้ใน Essence of Christianity ว่า ใจความที่แท้จริงของ คริสตศาสนาก็คือเรื่องราวความรู้สึกของมนุษย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนั้น อันที่จริงก็คือ ความศักดิ์สิทธิ์แห่งธรรมชาติของมนุษย์นั่นเอง ดังนั้นการแต่งงานในทัศนะของผู้เขียนก็คือ สิ่งที่ย้ำให้เห็นถึงความผูกพันที่สมบูรณ์ระหว่างหญิงและชายอันเนื่องมาจากความรัก มิใช่ข้อผูกมัดทางกฎหมายหรือประเพณีใด ๆ แม่เรียนได้แปลหนังสือเรื่องดังกล่าวและตีพิมพ์ในปี 1854 หลังจากนั้นเธอได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็นมิลลิสลูวิส (Mrs. Lewes) และเดินทางจากอังกฤษ พร้อมกับลูวิสไปเยอรมัน (Ashton. 1983 : 10 - 12)

ในปี 1855 ทั้งสองได้กลับมามีอังกฤษอีกครั้ง แม่เรียนเริ่มเขียนบทความประจักษ์ านนิตยสาร Westminster Review ซึ่งบทความดังกล่าวมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับปรัชญา แห่งกฎธรรมชาติ ในระยะนี้เธอได้เริ่มเขียนนวนิยายด้วย โดยนำชื่อต้นของสามีมาใช้เป็น นามปากกาว่า จอร์จ. เอเลียต (George Eliot) เพื่อให้ดูราวกับว่าเป็นนักประพันธ์ชาย ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงอคติจากผู้อ่านที่มักจะมีต่อนักเขียนสตรี นวนิยายเรื่องแรกของเธอ คือ Adam Bede (1859) ได้รับการตอบรับอย่างอบอุ่น และเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ชื่อของ จอร์จ เอเลียต พุ่งขึ้นสู่ความนิยมนในระดับเดียวกับนักเขียนเอกในยุคนั้นอีกหลายคนในระยะเวลา เพียงไม่นานนัก เช่น ดิคкенส์ (Charles Dickens) และแธคเคอเรย์ (William Makepeace Thackeray) เป็นต้น นวนิยายของเธอได้รับความนิยมเรื่อยมาทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่อง Middlemarch (1871) ซึ่งได้รับการพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่ เอเลียตประสบความสำเร็จสูงสุด

ในปี 1878 หลังจากเลวิสเสียชีวิต เอเลียตตกอยู่ในความเศร้าเสียใจเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ในปี 1880 เธอก็ได้แต่งงานกับครอส (John Walter Cross)

ชายหนุ่มผู้อ่อนกว่าเธอกว่า 20 ปี แม้ว่าขณะนั้นเอเลียตมีอายุ 61 ปี แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากทั้งสองมีความเข้าใจซึ่งกันและกันและสามารถยอมรับกันได้เป็นอย่างดี รวมทั้งลูวิสก็ได้เสียชีวิตไปแล้ว เอเลียตจึงตัดสินใจใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวในบั้นปลาย และเธอยังคงเขียนหนังสือโดยใช้นามปากกาเป็นชื่อต้นของสามีเก่าเช่นเดิม ชีวิตแต่งงานของเอเลียตดำเนินไปได้เจ็ดเดือน และเธอก็เสียชีวิตในเดือนธันวาคมปีเดียวกันนั่นเอง (Gilbert. 1984 : 762) จากบทกวีรายต่าง ๆ ในชีวิต ตลอดจนความสามารถอันเป็นที่ยอมรับของเอเลียต เป็นสิ่งที่ชี้และพิสูจน์ให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะอันแตกต่างไปจากผู้หญิงส่วนใหญ่ในสังคมของเธอสมาชิกนั้น นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของเอเลียตได้อย่างชัดเจนอีกด้วย

ทอมัส ฮาร์ดี้ (1840 - 1928)

ฮาร์ดี้ เกิดที่เมืองไฮเออร์ บอคแฮมตัน (Higher - Bockhampton) เมื่อปี 1840 ในครอบครัวสามัญชน เขาเป็นบุตรชายคนโตของนายทอมัส ฮาร์ดี้ ซีเนียร์ (Thomas Hardy Senior) และนางเจอไมมา (Jemima) ฮาร์ดี้ไม่มีโอกาสได้เข้าโรงเรียนดี ๆ เนื่องจากมีได้เกิดในตระกูลสูง แต่เขาก็ได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสมาคมจัดการศึกษาเพื่อผู้ยากไร้แห่งชาติ (National Society for Promoting the Education of the Poor) ในตำบลสตันส์ฟอร์ด (Stinsford) ต่อมามารดาก็นำเขาออกไปเข้าเรียนในเมืองดอร์เชสเตอร์ (Dorchester) ซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มคริสตศาสนิกชนผู้ไม่เคร่งในด้านพิธีการ (Nonconformist) ฮาร์ดี้ศึกษาอยู่จนกระทั่งปี 1856 จึงเริ่มฝึกงานอาชีพด้านสถาปัตยกรรม และในระยะนี้เองที่ฮาร์ดี้ได้ใช้เวลาว่างในการศึกษาด้วยตนเองจากการอ่าน วิชาที่เขาชอบที่สุดก็คือ วรรณคดี ซึ่งปรากฏว่าเขาได้อ่านวรรณกรรมคลาสสิกชิ้นสำคัญของอังกฤษมากเท่า ๆ กันที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีจะต้องอ่าน เช่น บทประพันธ์ร้อยกรอง และบทละครของเชกสเปียร์ รวมทั้งพระคัมภีร์ไบเบิล นอกจากนี้ ฮาร์ดี้ยังได้ศึกษาภาษากรีกและละตินเพิ่มเติมอีกด้วย การที่ฮาร์ดี้รักการศึกษามากนั้นกล่าวได้ว่าเขาได้รับอิทธิพลจากแม่ ทั้งนี้เพราะแม่ของฮาร์ดี้เป็นสตรีที่รักการอ่านเป็นชีวิตจิตใจ อันเป็นคุณลักษณะที่แปลกไปจากสตรีสามัญชนทั่วไป และฮาร์ดี้เองก็รักและใกล้ชิดกับแม่มาตลอดตั้งแต่เด็กจนโต เซซิล

(David Cecil) กล่าวถึงการศึกษาของฮาร์ดี้ไว้ใน Hardy the Novelist ว่า ฮาร์ดี้เป็นผู้จัดการศึกษาให้ตนเองได้อย่างยอดเยี่ยม และจากบรรยากาศทางการศึกษาที่เขาสร้างขึ้นมามีผลต่อตนเองในชีวิตประจำวันนั้นได้ทำให้เขาพัฒนาความคิดตนเองได้อย่างเป็นเอกเทศ ทั้งนี้เพราะมันได้ตัดเขาออกไปจากอิทธิพลของประเพณีและวัฒนธรรมในสังคม อันเป็นสิ่งที่อาจมีอิทธิพลต่อทัศนะของเขาได้ แต่จากการที่เขาไม่เปิดรับอิทธิพลดังกล่าว จึงทำให้แนวความคิดของฮาร์ดี้พัฒนาขึ้นมาอย่างบริสุทธิ์และเป็นธรรมชาติ (Williams, 1979 : 9)

ในปี 1862 ฮาร์ดี้ต้องย้ายไปอยู่ลอนดอน เนื่องจากได้งานใหม่ที่บริษัทรับเหมาก่อสร้างของบลอมฟิลด์ (Blomfield) ฮาร์ดี้ทำหน้าที่เสกซ์ภาพ ช่อมแซม และออกแบบโบสถ์รวมทั้งที่อยู่ของพระด้วย จากการใช้ชีวิตที่นั่นทำให้ฮาร์ดี้ได้มองเห็นภาพด้านลบของสังคมตลอดจนช่องว่างอันห่างไกลระหว่างคนรวยกับคนจน เช่น ภาพของโสเภณีข้างถนน และภาพของพระขี้เมาที่มีผู้หญิงขึ้นคานเป็นนางบำเรอ เป็นต้น ประสบการณ์ในช่วงนี้จึงเป็นเหตุให้เขาเลื่อมศรัทธาในตัวพระ นอกจากนี้ จากการอ่านหนังสือ เรื่อง The Origin of Species ซึ่งเป็นทฤษฎีของดาร์วิน (Charles Darwin) ที่อธิบายถึงต้นกำเนิดของมนุษย์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ว่ามีวิวัฒนาการมาจากสิ่งนั้น ยิ่งผลักดันให้เขาเกิดความสงสัยในพระเจ้า ฮาร์ดี้ไม่ไปโบสถ์เช่นที่เคยปฏิบัติตลอดมาและไม่ได้อ่านคัมภีร์ไบเบิลเป็นประจำอีกในขณะนั้น ฮาร์ดี้มีความสัมพันธ์กับหญิงสาวผู้นางอย่างเปิดเผย การกระทำดังกล่าวในยุคนั้นของเขานั้นเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามประเพณีและศีลธรรมเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ฮาร์ดี้มิได้คิดว่าเขากระทำผิดแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากเขามีได้ทำร้าย ก้าว่ำกาย หรือทำให้อื่นเดือดร้อน ฮาร์ดี้ได้รับอิทธิพลที่มีจุดยืนแห่งความคิดบนหลักการแห่งเสรีภาพนี้มาตั้งแต่สมัยที่เขาอายุ 19 ปี จากการอ่านหนังสือ ชื่อ On Liberty โดย มิลล์ (John Stuart Mill) ซึ่งกล่าวว่ามนุษย์ควรมีเสรีภาพที่จะพูด คิด และกระทำสิ่งใดก็ได้ หากไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น ทัศนะเช่นนี้จึงกลายเป็นพื้นฐานความคิดของฮาร์ดี้ในการตัดสินใจต่อสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของเขาในเวลาต่อมา

ฮาร์ดี้ย้ายกลับไปอยู่โฮเออร์ บอคแฮมตัน ในปี 1867 เนื่องจากปัญหาสุขภาพระยะนี้เขาเริ่มเขียนนวนิยายเรื่องแรก คือ The Poor Man and the Lady ซึ่งไม่ได้

รับการตีพิมพ์ ต่อมาในปี 1871 นวนิยายเรื่องต่อมาจึงได้รับการตีพิมพ์เป็นครั้งแรก คือ Desperate Remedies จากนั้นเขาก็เขียนนวนิยายเรื่อยมา จนเป็นที่รู้จักในวงการหนังสือ เมื่อผลงานของเขาเริ่มติดตลาดเขาก็เริ่มถูกวิจารณ์ในหลาย ๆ ลักษณะ อาทิ เป็นคนไร้รูปแบบพิธีการทางศาสนา (Nonconformist) ผู้คลางแคลงใจในพระเจ้า (Agnostic) ผู้ไม่เชื่อถือในศาสนา (Atheist) ผู้คัดค้านศาสนา (Infidel) คนไร้ศีลธรรม (Immoralist) คนนอกกรีต (Heretic) คนมองโลกในแง่ร้าย (Pessimist) และอื่น ๆ ในลักษณะที่รุนแรงแตกต่างกันไป อันที่จริงแล้ว ฮาร์ดีเป็นผู้มีสายตากว้างไกลและมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการประเมินคุณค่าสิ่งต่าง ๆ จึงทำให้เขาสามารถมองเห็นข้อจำกัดของกรอบประเพณีที่ถือปฏิบัติในสังคม ในขณะที่นักเขียนร่วมสมัยส่วนใหญ่มองไม่เห็น ฮาร์ดีจะชี้ให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมในสังคมที่ชนชั้นผู้ใช้แรงงานได้รับ โดยจะหยิบยกตัวอย่างจากชีวิตในมุมเล็ก ๆ ที่ฮาร์ดีเคยได้พบเห็นในวัยเด็กมาเสนอในนวนิยายเพื่อท้าทายให้ผู้อ่านต้องหันกลับมาคิดและตระหนักในที่สุดว่า ปัญหาชีวิตและความผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับสมาชิกของสังคมเหล่านั้น แท้จริงล้วนเป็นความผิดพลาดที่มาจากโครงสร้างสังคม ตลอดจนค่านิยมและประเพณีที่ต้องปฏิบัติกันมาอย่างไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงทางธรรมชาติของมนุษย์ด้วย (Walbank, 1976 : 6) นอกจากการกล่าวถึงความไม่เป็นธรรมที่ชนชั้นผู้ใช้แรงงานได้รับแล้ว ฮาร์ดียังได้เน้นถึงปัญหาของผู้หญิงสามัญชนอีกด้วย เนื่องจากฮาร์ดีมีความคุ้นเคยกับผู้หญิงลักษณะต่าง ๆ ในสังคมมาตลอด จึงทำให้เขาสามารถเข้าใจธรรมชาติของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี และในวัยเด็ก ฮาร์ดีเป็นผู้ที่รักและเทิดทูนแม่มาก จึงทำให้เขายกย่องเพศหญิงในลักษณะของเพศที่ยิ่งใหญ่ และมีความเท่าเทียมกับเพศชายโดยธรรมชาติ ดังนั้นเขาจึงกล่าวว่ามันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเขาที่จะต้องลุกขึ้นมาเป็นปากเสียงให้กับผู้ที่ถูกปิดกั้นโอกาสในสังคม ในนวนิยายเรื่อง Tess of the d'Urbervilles จึงเป็นเรื่องที่ฮาร์ดีถูกโจมตีอย่างหนักจากผู้ที่ไม่เข้าใจเจตนาของเขา เนื่องจากฮาร์ดีได้ชี้ให้เห็นว่าความผิดพลาดในชีวิตที่ตัวละครเอกหญิงต้องประสบนั้น เป็นความผิดของค่านิยมของสังคม ตลอดจนระเบียบปฏิบัติทางศาสนา ดังนั้นเธอจึงเป็นผู้บริสุทธิ์ (Williams, 1979 : 90)

ฮาร์ดีเลือกอาชีพสถาปนิกและหันมาเขียนนวนิยายเพียงอย่างเดียว ในปี 1874 หลังจากที่นวนิยายเรื่องที่สอง คือ Far from the Madding Crowd ประสบความสำเร็จอย่างสูง

ฮาร์ดีแต่งงานกับเอมมา (Emma Lavinia Gifford) และย้ายไปอยู่ที่แมกซ์ เกท (Max Gate) ชีวิตสมรสของเขามิสู้ราบรื่นนัก เนื่องจากความแตกต่างทางด้านชนชั้นและความไม่สอดคล้องกันทางความคิด เนื่องจากฮาร์ดีมาจากครอบครัวสามัญชน ส่วนเอมมาเป็นกุลสตรีจากชนชั้นกลาง ในระยะที่นวนิยายเรื่อง Tess ถูกโจมตีนั้น เอมมากลับรู้สึกอับอายและไม่พอใจฮาร์ดีจนต้องลุกขึ้นมากล่าวขอภัยต่อผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับงานของสามี รวมทั้งตอบโต้ฮาร์ดีต่อหน้าสาธารณชนว่า "อย่าลืมนะ ฮาร์ดี ว่าคุณแต่งงานกับกุลสตรี !" จากนั้นทั้งสองก็อยู่ร่วมกันอย่างคนแปลกหน้า จากความล้มเหลวในชีวิตจริง ทำให้ฮาร์ดีมองเห็นความผิดพลาดในการแต่งงานที่ไม่เหมาะสม เขาจึงเขียนนวนิยายเรื่อง Jude the Obscure เพื่อสะท้อนปัญหาและค้นหาสาเหตุแห่งความผิดพลาดนั้นด้วย (Williams. 1979 : 37) ในปี 1912 หลังจากที่เอมมาเสียชีวิต ฮาร์ดีได้แต่งงานใหม่กับฟลอเรนซ์ (Florence Emily Dugdale) ผู้ซึ่งอ่อนกว่าเขาถึง 40 ปี จากการที่เธอมาจากครอบครัวสามัญชนเช่นเดียวกับฮาร์ดี ตลอดจนเธอมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องศาสนาหรือการใช้ชีวิตในสังคมจึงทำให้ทั้งสองเข้ากันได้ดี และอยู่ร่วมกันจนกระทั่งฮาร์ดีเสียชีวิตในปี 1928

แม้ว่าตลอดชีวิตของฮาร์ดี เขาไม่เคยเข้าร่วมกับกลุ่มเคลื่อนไหวใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านศาสนาหรือการเมือง แต่ฮาร์ดีก็ได้รับการกล่าวถึงในฐานะของนักประพันธ์ที่สามารถใช้ปากกาเป็นอาวุธเงื้อมมือในการประท้วงสังคม และเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับชนชั้นผู้ซึ่งแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประท้วงค่านิยมของสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสตรีในยุคนั้น

บทที่ 3

วิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงจากนวนิยาย 4 เรื่อง

ในการวิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงจากนวนิยาย 4 เรื่อง คือ Pride and Prejudice Jane Eyre Middlemarch และ Tess of the d'Urbervilles นั้น จะแบ่งตัวละครออกเป็น 2 กลุ่ม จากสถานภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคมของตัวละคร กล่าวคือ ส่วนที่หนึ่งจะศึกษาตัวละครที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมชนชั้นกลางที่มีการศึกษา คือ อลิซาเบธ เบนเนต จากเรื่อง Pride and Prejudice และ เจน แอร์ จากเรื่อง Jane Eyre และส่วนที่สองจะศึกษาตัวละครที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมชนบทหรือตัวละครที่เป็นชนชั้นผู้ใช้แรงงาน คือ โครธรี บรูก จากเรื่อง Middlemarch และ เทสส์ เดอร์บีฟีลด์ จากเรื่อง Tess of the d'Urbervilles

3.1 วิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมชนชั้นกลางและมีการศึกษา

Pride and Prejudice

สังเขปเรื่อง

ตระกูลเบนเนต เป็นครอบครัวชนชั้นกลางครอบครัวหนึ่งในลองเบิร์น (Longbourn) ซึ่งเป็นเมืองเล็ก ๆ ในอังกฤษ มิสเตอร์และมิสซิสเบนเนตมีลูกสาวทั้งหมด 5 คน คือ เจน อลิซาเบธ แมรี ลิเดีย และคิตตี้ วันหนึ่งชาร์ลส์ บิงเลย์ สุภาพบุรุษหนุ่มผู้มีฐานะดีได้ย้ายมาอยู่ในคฤหาสน์ที่นีเธอร์ฟีลด์ (Netherfield) ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากลองเบิร์นนัก ดังนั้น มิสซิสเบนเนต ตลอดจนครอบครัวอื่น ๆ ต่างต้องการให้ลูกสาวของตนได้รู้จักกับเขา ในงานเลี้ยงของหมู่บ้าน บิงเลย์ได้พาเพื่อนมาร่วมสนุกด้วยคือ มิสเตอร์ฟิตส์วิลเลียมส์ ดาร์ซี่ สุภาพบุรุษหนุ่มผู้มีฐานะร่ำรวยมากและมีบุคลิกที่แตกต่างกับบิงเลย์อย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ บิงเลย์ เป็นชายหนุ่ม

ผู้ร่ำรวย และมีอภิยาชัยดี ในขณะที่คาร์ซีจะหยิ่งและไม่สนใจที่จะสนทนากับสุภาพสตรีคนใดในงานเลี้ยงเลย บิงเลยได้รู้จักกับเจน เขาเดินร่ำกับเธอสองครั้ง และตกหลุมรักเธอในคืนนั้น บิงเลยพยายามจะแนะนำให้คาร์ซีรู้จักและเดินร่ำกับอลิซาเบธ แต่เขาปฏิเสธด้วยท่าทีที่หัวดีว และคำพูดที่แสดงความหยิ่ง บิงเอิญเธอเห็นกิริยารวมทั้งได้ยินคำพูดของเขา เธอจึงไม่พอใจ และเกิดอคติกับเขาแต่แรกเห็น หลังจากคืนนั้นบิงเลยได้เชิญเจนมาทานอาหารที่ภัตตาคารของเขา ในนิวยอร์กฟิลด์ ระหว่างการเดินทางฝนตกอย่างหนักทำให้เจนป่วยเมื่อไปถึงที่นั่น เธอจึงต้องพักอยู่ระยะหนึ่งจนกว่าจะหายดี เจนส่งข่าวมาให้ทางบ้านทราบ อลิซาเบธเป็นห่วงพี่สาวมากและรีบไปดูแลเจน แต่เนื่องจากที่บ้านของเธอไม่มีพาหนะที่จะใช้เดินทาง เธอจึงตัดสินใจเดินไปนิวยอร์กฟิลด์ซึ่งเป็นระยะทางประมาณ 3 ไมล์ มิสซิสเบนเนธไม่พอใจ ด้วยเกรงว่าอลิซาเบธจะไปปรากฏตัวที่ภัตตาคารของบิงเลยในสภาพที่สกปรกและไม่งดงาม แต่อลิซาเบธไม่สนใจเพราะจุดประสงค์ของเธอคือต้องการไปพบเจนเท่านั้น

ระหว่างที่อลิซาเบธดูแลเจนที่นิวยอร์กฟิลด์ คาร์ซีจึงมีโอกาสดูเธออีกครั้งหนึ่ง เขาเริ่มสนใจเธอ และเริ่มนิยมนับคฤภิกที่ร่ำรวยแจ่มใส คาร์ซีขอเธอเดินร่ำ แต่เธอปฏิเสธอย่างไรก็ตามเขากลับนิยมและสนใจเธอมากขึ้นจากการปฏิเสธนั้น คาร์ซีเปิดเผยกับมิสบิงเลย น้องสาวของเพื่อนว่าเขาสนใจอลิซาเบธ มิสบิงเลยไม่พอใจและแสดงอาการทึงหวงโดยการดูถูกอลิซาเบธและครอบครัวของเธอ แต่คาร์ซีไม่ได้ใส่ใจนัก แม้ว่าเขาจะเคยรู้สึกไม่สนับสนุนความสัมพันธ์ของบิงเลยกับเจน ทั้งนี้เพราะเขาคิดว่าเธอไม่ได้รักบิงเลย นอกจากนี้ครอบครัวของเธอยังไม่เท่าเทียมกับเขาคิดว่า

วันหนึ่ง มิสเตอร์ วิลเลียมส์ คอลลิณส์ ผู้เป็นญาติและผู้สืบทอดมรดกของครอบครัวเบนเนธมาเยี่ยมเยียนที่ลองเบิร์นด้วยจุดประสงค์ส่วนตัวคือ ต้องการมาศุภรัพยา์สินซึ่งวันหนึ่งเขาจะได้ครอบครอง เพราะมิสเตอร์เบนเนธ ไม่มีบุตรชายสืบมรดก ทุกอย่างจึงต้องตกเป็นของญาติผู้ชาย นอกจากนี้เขายังต้องการจะหาภรรยา และคาดหวังว่าจะแต่งงานกับลูกสาวคนใดคนหนึ่งของมิสเตอร์เบนเนธด้วย เขายื่นข้อเสนอกับอลิซาเบธ แต่เธอปฏิเสธเนื่องจากไม่ได้รัก คอลลิณส์จึงเปลี่ยนไปขอชาร์ลอตต์ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของอลิซาเบธแทน และเธอก็ตอบตกลง ในระยะนั้นอลิซาเบธได้รู้จักกับนายทหารหนุ่มผู้หนึ่งคือ จอร์จ วิกแฮม ซึ่งเป็นบุุครบุุธรรมของพ่อคาร์ซี เขาบอกเธอว่าคาร์ซีกลั่นแกล้งเขาโดยไม่ยอมแบ่งสมบัติ

ที่พอได้แบ่งให้เขาด้วย หากให้อลิซาเบธยิ่งเพิ่มอคติที่มีต่อคาร์ซีมากขึ้น และเกิดความเห็นใจในตัววิกแฮม บิงเลย์เตือนเธอว่าเขาเป็นคนไม่ดี โดยเฉพาะมิส บิงเลย์ได้เยาะเย้ยว่า อลิซาเบธสนใจคนชั้นต่ำ เธอไม่เชื่อคำพูดของทั้งสอง เนื่องจากเป็นเพื่อนของคาร์ซี อย่างไรก็ตามเธอได้สังเกตกับปากของเธอคือ มิสซิสการ์ดิเนอร์ ว่าจะพิจารณาให้รอบคอบที่สุด

อลิซาเบธติดตามพ่อแม่ของชาร์ลอตไปเยี่ยมบ้านใหม่ของเธอที่คอลลินส์ซึ่งอยู่ใกล้กับคฤหาสน์โรซิง (Rosings) ของเลดี้แคเธอรีน ปากของคาร์ซี จึงเป็นเหตุให้คาร์ซีและอลิซาเบธได้พบกันอีกครั้ง เพราะ เลดี้แคเธอรีนเชิญเธอและครอบครัวคอลลินส์มาทานอาหารที่คฤหาสน์ และบิงเลย์คาร์ซีได้มาเยี่ยมปากของเธอ เลดี้แคเธอรีนไม่ชอบอลิซาเบธเพราะนางต้องการให้คาร์ซีแต่งงานกับลูกสาวของนาง แต่เขากลับชื่นชมอลิซาเบธอย่างเด่นชัด หลังจากนั้นไม่นานคาร์ซีขอลิซาเบธแต่งงาน แต่เธอปฏิเสธอย่างแข็งขันเนื่องจากเข้าใจผิดว่าเธอเป็นต้นเหตุให้บิงเลย์ห่างเหินจากเจนรวมทั้งไม่พอใจที่เขากลับแก้งวิกแฮมด้วยคาร์ซีเขียนจดหมายอธิบายความจริง ซึ่งอลิซาเบธมาตระหนักในภายหลังว่าเธอเข้าใจเขาผิด จึงหาก็คติที่มีต่อเขาเริ่มลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ลิเดียน้องสาวของเธอหนีตามวิกแฮมไปยังเป็นข้อพิสูจน์ข้อความในจดหมายของคาร์ซีที่กล่าวถึงพฤติกรรมไม่ดีต่าง ๆ ของวิกแฮมในอดีต

คาร์ซีได้พิสูจน์ความรักและความจริงใจที่เขามีต่อเธอด้วยการช่วยเหลือให้ลิเดียได้แต่งงานกับวิกแฮมอย่างถูกต้อง นอกจากนี้เขายังช่วยให้บิงเลย์กลับมาหาเจนอีกครั้ง เมื่อคาร์ซีจะทิ้งความหยิ่งยะโสของเขาลง อคติที่อลิซาเบธมีต่อเขาก็ค่อย ๆ หดหายไปกลายเป็นความรักและเข้าใจ ทั้งสองจึงแต่งงานกันที่สุดในที่สุด

วิเคราะห์ตัวละคร

โครงเรื่องของนวนิยายเรื่อง Pride and Prejudice นี้ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรักระหว่างอิลิซาเบธและดาร์ซี่ ซึ่งมีจุดเริ่มจากความหยิ่งทะนงตนของฝ่ายชาย อันเป็นผลให้ฝ่ายหญิงเกิดอคติและนำมาซึ่งความเข้าใจผิดต่อกัน จนจนกระทั่งทั้งสองได้หลุดพ้นจากความรู้สึกดังกล่าว จึงทำให้ทั้งคู่สามารถมองเห็นข้อผิดพลาดของตนเองและพัฒนาความรู้สึกที่มีต่อกัน จนเป็นความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกันในภายหลัง จากความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาดังกล่าว ทำให้สามารถมองเห็นคุณสมบัติแท้จริงของอิลิซาเบธที่แตกต่างจากสตรีส่วนใหญ่นับว่าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งโดยปรกติแล้ว ภาพของเธอที่ปรากฏต่อคนทั่วไปจะเป็นลักษณะของกุลสตรีสาวผู้งดงาม มีการศึกษาและฐานะทางสังคมที่ดี ตามแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้เธอดำเนินชีวิตตามแบบแผนของสังคมเช่นสตรีส่วนใหญ่ได้อย่างสบาย โดยไม่ต้องดิ้นรนในเรื่องใด ๆ แต่ชีวิตของอิลิซาเบธกลับต้องพบกับความยุ่งยากจากแรงกดดันของสังคมบางประการ จากการศึกษาคุณลักษณะของเธอ โดยดูจากปฏิสัมพันธ์กับตัวละครตัวอื่น พบว่าความยุ่งยากเหล่านั้นส่วนมากมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งระหว่างความเป็นตัวของเธอเองกับค่านิยมของสังคมแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเธอเป็นผู้หญิงที่มีคุณสมบัติแตกต่างจากสตรีอื่น ๆ ในหลาย ๆ ด้าน อย่างไรก็ตาม แม้อิลิซาเบธจะมีความคิดที่ไม่เหมือนใคร แต่เธอก็ไม่เคยแยกตัวโดดเดี่ยวหรือท้าวตนแปลกแยกออกไปจากสังคม ตรงข้าม เธอจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมอย่างปรกติ เพียงแต่ดำรงความเป็นตัวของเธอเอาไว้ได้อย่างมั่นคง ในการวิเคราะห์คุณสมบัติของเธอ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงอุปนิสัยและอารมณ์ความรู้สึกอันเป็นธรรมชาติของตัวละครก่อน เพื่อให้เข้าใจบุคลิกของเธออย่างกว้าง ๆ จากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์คุณสมบัติของเธอต่อไป

1. อุปนิสัยส่วนตัวของตัวละคร

1.1 ความเป็นคนช่างคิดและมีเหตุผล

อลิซาเบธ เป็นคนที่ช่างสังเกตและมักจะเก็บข้อมูลตามที่เธอได้พบเห็น หรือได้รับการบอกกล่าวมาวิเคราะห์ตามเหตุผลส่วนตัว โดยพิจารณาตามหลักความจริงทาง ธรรมชาติและตามความเป็นไปได้ ดังนั้นโดยปรกติแล้วเธอจะสามารถมองผู้คนรอบข้าง เธอ ได้อย่างเข้าใจ และทะลุปรุโปร่ง เช่น ในตอนที่เธอคุยกับเจนเพื่อแลกเปลี่ยนที่คณะที่มีต่อ ญาติของบิง เลย์ หลังจากงานแต่งงานครั้งแรก ขณะที่เจนชื่นชมอัยยาศัยและมารยาทสังคมอัน งดงามของสุภาพสตรีชั้นสูงเหล่านั้น แต่อลิซาเบธกลับมองเห็นว่าพวกเธอต่าง เชื้อหยิ่งและ คิดว่าตนดีกว่าผู้อื่นเสมอ ส่วนอัยยาศัยที่สุภาพสตรีเหล่านั้นแสดงต่อเธอและผู้อื่น ก็เป็นเพียง สิ่งที่พวกเธอต้องการแสดงความเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมมาอย่างถูกต้อง ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อ สังคมเท่านั้น

"Elizabeth listened in silence, but was not convinced ;
... she was very littel disposed to approve them. They
were infact very fine ladies ; ...but proud and conceited,
They were rather hadsome...had a fortune of twenty thousand
pounds ...and were therefore in every respect entitled to
think well of themselves and meanly of others."
(Austen. 1967 : 10)

โดยปกติ อลิซาเบธ เป็นคนมีเหตุผลและมักจะตัดสินเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยวิจาร์ญาณของตนเองโดยไม่ผูกติดอยู่กับกรอบของสังคมอันจำกัด เธอจะรู้สึกไม่พึงใจนัก หากพบว่าใครตัดสินใจกระทำสิ่งใดอย่าง ไม่สมเหตุผล หรือใครวัดคุณค่าของคนจากเพียง รูปลักษณ์ภายนอก แทนที่จะวัดกันที่จิตใจ ดังที่เธอแสดงความรู้สึกดังกล่าวกับเจนต่อกรรที่ บิง เลย์ห่างเหินไป และต่อการแต่งงานของชาร์ลอตต์กับคลอลินส์ ว่า

"The more I see the world, the more am I dissatisfied with it ; and every day confirms my belief of the inconsistency of all human characters, and of the little dependence that can be placed on the appearance of either merit or sense. I have met with two instances lately ; one I will not mention ; the other is Charlotte's marriage. It is unaccountable ! in every view it is unaccountable !" (Austen. 1967 : 101)

และถึงแม้ว่าในบางครั้งเธออาจมีการตัดสินใจผิดพลาดไปบ้าง เช่น ในตอนต้นที่เธอสรุปว่า คาร์ธี่เป็นคนไม่ดี ส่วนวิกแฮมเป็นคนดีนั้น ก็มีขึ้นเนื่องมาจากเธอคาดคะเนเอาเองโดยไม่มีเหตุผลรองรับ แต่นั่นเป็นเพราะคาร์ธี่แสดงความเยื่อหยิ่งและไม่เป็นมิตร รวมทั้งยังปฏิเสธที่จะรู้จักกับเธอด้วยลักษณะทะนงตน เธอจึงเกิดอคติกับเขาตั้งแต่แรก และเมื่อวิกแฮมได้เข้ามาหาความรู้จักกับเธอในลักษณะที่จริงจัง รวมทั้งกล่าวหาว่าคาร์ธี่พยายามกีดกันเธอออกจากกองมรดก อลิซาเบธจึงเชื่อวิกแฮม เนื่องจากเธอพิจารณาตามรูปการณ และ เปรียบเทียบบุคลิกของชายทั้งสอง เธอจึงพบว่าสิ่งที่วิกแฮมบอกเธอ นั้นสมเหตุผล และมีความเป็นไปได้อย่างยิ่ง "Elizabeth allowed that he had given a very rational account of it, and they continued talking together with mutual satisfaction..." (Austen. 1967 : 63)

นอกจากนี้อุปนิสัยที่ช่างคิดและมีเหตุผลของอลิซาเบธยังแสดงให้เห็นในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดและการปฏิบัติของมิสเตอร์เบนเนตต์ซึ่งเป็นบิดาบางประการ เช่น การปฏิบัติต่อมารดาของเธอ กล่าวคือ มิสซิสเบนเนตต์เป็นสตรีที่ไม่มีความคิดและไม่มีเหตุผล นางจึงมักจะแสดงกิริยาและวาทะที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนไม่สามารถอบรมลูก ๆ อย่างถูกต้องได้ และมิสเตอร์เบนเนตต์ก็ตระหนักในความจริงอันนี้ แต่เขาก็ไม่เคยพยายามช่วยเหลือภรรยาให้เข้าใจ และกลับปฏิบัติต่อเธออย่างขบขัน อลิซาเบธไม่เห็นด้วยกับวิธีการของบิดามาตลอด แต่เธอให้ความเคารพเขาเป็นการตอบแทน เนื่องจากเขาเป็นบิดาที่ดีและมีเหตุผลกับลูก ๆ

"To his wife he was very little otherwise indebted, than as her ignorance and folly had contributed to his amusement. This is not the sort of happiness which a man would in general wish to owe to his wife ... Elizabeth, however, had never been blind to the impropriety of her father's behaviour as a husband. She had always seen it with pain; but respecting his abilities, and grateful for his affectionate treatment to herself,..."

(Austen. 1967 : 175)

อย่างไรก็ตาม เธอคัดค้านการตัดสินใจของบิดาเป็นครั้งแรกในตอนที่เขายินยอมให้ลิเดียติดตามเพื่อนบ้านไปเมืองไบรตัน (Brighton) ซึ่งเป็นที่ตั้งค่ายพักของทหาร ด้วยเธอเกรงว่าลิเดียจะกระทำการโง่เขลาได้ง่ายจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แม้ว่ามิสเตอร์เบนเนตจะตัดปัญหาด้วยการยินยอมให้ลิเดียไป อลิซาเบธก็ยังยืนยันความคิดเดิมด้วยเหตุผลของเธอ

"With this answer Elizabeth was forced to be content; but her own opinion continued the same, and she left him disappointed and sorry."

(Austen. 1967 : 172) เมื่อลิเดียหนีตามวิคแฮมทหารหนุ่มไปจริง ๆ แม้อลิซาเบธจะตกใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่เธอก็ได้ตำหนิน้องสาวว่าเป็นคนเลวหรือกระทำการที่เสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ตรงกันข้าม เธอสามารถวิเคราะห์ตามหลักความจริงได้ว่า เนื่องจากลิเดียยังเด็กและไม่เคยถูกอบรมให้คิดเรื่องอื่นเลยนอกจากออกงานเต้นรำเท่านั้น นอกจากนี้วิคแฮมยังเป็นชายหนุ่มผู้มีเสน่ห์ จึงไม่แปลกอะไรที่ลิเดียจะหลงใหลได้ง่าย

"...She is very young ; she has never been taught to think on serious subjects ; and for the last half year, nay, for a twelve month, she has been given up to nothing but amusement and vanity... Since the _____shire were first quartered in Meryton, nothing but love, flirtation, and officers have been

in her head... what shall I call it ? Susceptibility to her feelings; which are naturally lively enough. And we all know that Wickham has every charm of person and address that can captivate a woman." (Austen. 1967 : 209)

จะเห็นว่าอลิซาเบธเป็นสตรีที่ช่างคิดโดยใช้เหตุผลซึ่งเป็นหลักความจริง เธอจึงสามารถเข้าใจผู้คนได้อย่างถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่

1.2 ความสนใจและเห็นใจต่อทุกข์สุขของผู้อื่น

จากความเข้าใจที่มีต่อผู้อื่นและความสามารถแยกความถูกผิดได้ด้วยเหตุผลอย่างชัดเจนทำให้อลิซาเบธสนใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนรอบข้าง และเธอจะรู้สึกเห็นอกเห็นใจในความทุกข์ที่เกิดกับเขาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพี่สาวที่เธอรักและสนิทสนม จากกรณีที่บิงเลย์เจ็บป่วยไปจากเจนนั่นเป็นเหตุให้เธอต้องเศร้าหมองนั้น อลิซาเบธรู้สึกเห็นใจมาก เธอพยายามคิดหาเหตุผลเพื่อหาทางช่วยพี่สาวตลอดเวลา จนกระทั่งได้รับข้อมูลจากญาติของคาร์ซึ่งว่าเขาเป็นต้นเหตุ อลิซาเบธเข้าใจว่าคาร์ซึ่งยุบบิงเลย์ให้ไปจากเจนเพราะถูกครอบครัวยุบ เธอ ดังนั้นเธอจึงโกรธเขามากที่เข้ามาก้าวก่ายการตัดสินใจของบิงเลย์จนทำให้เจนต้องตกอยู่ในความทุกข์ ดังที่เธอได้แสดงความรู้สึกต่อญาติของคาร์ซึ่งว่า

"Why was he to be the judge ? ... I do not see what right Mr.Darcy had to decide on the propriety of his friend's inclination, or why, upon his own judgement alone, he was to determine and direct in what manner that friend was to be happy. ... his pride and caprice were the cause, of all that Jane had suffered,..." (Austen. 1967 : 139)

นอกจากนี้ อลิซาเบธยังเห็นใจวิคแฮมเมื่อเขาบอกเธอเมื่อแรกรู้จักว่าคาร์ซิกลันแก๊ง
เขาด้วยการไม่ยอมมอบสมบัติส่วนที่พอบุญธรรมซึ่งเป็นบิดาของคาร์ซิกได้แบ่งให้เขาด้วย อลิซาเบธ
จึงไม่ชอบคาร์ซิกมากยิ่งขึ้น เมื่อรู้ว่าเขาเป็นต้นเหตุให้ผู้อื่นต้องมีความทุกข์

"I had not thought Mr.Darcy so bad as this-though I have never
liked him, I had not thought so very ill of him - I had
supposed him to be despising his fellow-creatures in general,
but did not suspect him of descending to such malicious revenge,
such injustice, such inhumanity as this !" (Austen. 1967 : 60)

จากความเห็นอกเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่น ยังแสดงถึงอุปนิสัยที่รักความเป็นธรรมในตัวของ
อลิซาเบธอีกด้วย

1.3 ความร่าเริงและมีอารมณ์ขัน

อุปนิสัยที่เด่นอีกประการหนึ่งของอลิซาเบธก็คือ เธอเป็นผู้ที่มีอารมณ์ขัน
ร่าเริงและไม่ชอบจมอยู่กับความทุกข์ ดังนั้นเมื่อมีความยุ่งยากหรือปัญหาเกิดขึ้น หากไม่ใช่
เรื่องใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรง เธอก็มักจะมองเป็นเรื่องตลก และหากเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ
ความทุกข์สุขของเธอหรือผู้อื่น เธอก็จะพยายามคิดด้วยเหตุผลเพื่อหาวิธีการแก้ไขให้เร็วที่สุด
ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเธอเป็นคนไม่จริงจังกับชีวิต แต่เป็นเพราะเธอเข้าใจและแยกความ
ถูกผิดได้อย่างสมเหตุสมผล เธอจึงรู้ว่าเรื่องใดเป็นเรื่องไร้สาระ และเรื่องใดเป็นเรื่อง
สำคัญที่ต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง เช่นในตอนที่เราและครอบครัวคอลลินส์ได้รับเชิญไปเยือน
คฤหาสน์โรสซิง เลดี้แคเธอรีนได้ถามถึงเรื่องส่วนตัวในครอบครัวของเธอด้วยคำถามซ้ำ ๆ
ที่ไม่สมควร ทั้ง ๆ ที่เธอรู้สึกว่าเป็นคำถามที่ก้าวร้าวเรื่องภายใน แต่เธอตอบทุกคำถามด้วย
ความใจเย็น ทั้งนี้เพราะเธอมองการกระทำของเลดี้แคเธอรีนเป็นเรื่องไร้สาระ เกินกว่าที่
เธอจะเก็บไปเป็นอารมณ์

"She asked her at different times, how many sisters she had, ...whether any of them were likely to be married, whether they were handsome..., what carriage her father kept, and what had been her mother's maiden name ? - Elizabeth felt all the impertinence of her questions, but answered them very composedly." (Austen. 1967 : 123)

โดยเฉพาะต่อคำถามที่เธอตอบนางไปว่าเธอและพี่น้องไม่เคยมีครูมาสอนที่บ้าน อลิซาเบธแทบจะกลืนยิ้มไม่ได้เมื่อเห็นเลดี้แคเธอรีนแสดงอาการตกใจราวกับบิดามารดาของเธอ กระทั่งความผิดอย่างมหันต์

"We never had any governess."

"No governess ! How was that possible ? ... Your mother must have been quite a slave to your education."

Elizabeth could hardly help smiling as she assured her that had not been the case. (Austen. 1967 : 124)

ในตอนทีเลดี้แคเธอรีนมาพบอลิซาเบธที่บ้านเพื่อบิขัณำให้เธอรับปากไม่แต่งงานกับคาร์ซี และเธอได้ตอบโต้นางไปอย่างแข็งกร้าวขึ้น เธอรู้สึกไม่สบายใจและไม่แน่ใจว่าคาร์ซีจะรู้สึกต่อเธออย่างไรหากทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เธอบอกตัวเองในที่สุดว่าภายใน 2 - 3 วันนี้ ถ้าคาร์ซีไม่มาที่บ้านของเธอกับบิงเลย์ตามที่นัดหมาย เธอก็พร้อมที่จะเลิกคาดหวังความสัมพันธ์ที่ดีจากเขา

"If, there fore, an excuse for not keeping his promise should come to his friend within a few days, I shall know how to understand it. I shall then give over every

expectation, every wish of his constancy. If he is satisfied with only regretting me, when he might have obtained my affections and hands, I shall soon cease to regret him at all." (Austen. 1967 : 267)

นอกจากนี้ ในเวลาปกติอลิซาเบธจะเป็นคนร่าเริงแจ่มใส บางครั้งเธอก็จะชอบพูดคุยสนุกและตลกขบขันด้วย ดังเช่นในตอนที่เราคุยกับมิสซิสการ์ดินเนอร์ถึงเรื่องของเจนกับบิงเลย์ มิสซิสการ์ดินเนอร์ถามเธอว่าบิงเลย์มีท่าทีว่าจะชอบพอเจนมากเพียงใด อลิซาเบธจึงบรรยายให้พี่ของเธอฟังอย่างติดตลกว่า เธอยังไม่เคยเห็นใครตกหลุมรักผู้หญิง และแสดงอาการรุนแรงเท่าบิงเลย์มาก่อนเลย เพราะเขามัวแต่สนใจเจนจนลืมมารยาทที่ดีของสุภาพบุรุษที่จะขอเต้นรำกับสตรีอื่น ๆ ในงานเลี้ยงที่เขาจัดขึ้นเอง ยิ่งไปกว่านั้นบิงเลย์ยังลืมแม้กระทั่งจะหันมาตอบคำถามอลิซาเบธ และปล่อยๆ ให้เธอพูดเก้อถึงสองครั้ง

"I never saw a more promising inclination ; he was growing quite inattentive to other people, and wholly engrossed by her. Everytime they met, it was more decided and remarkable. At his own ball he offended two or three young ladies by not asking them to dance ; and I spoke to him twice myself, without receiving an answer. Could there be finer symptoms ? Is not general incivility the very essenced of love ?" (Austen. 1967 : 106)

จอห์น ฮาลเพอริน (John Halperin) ให้ข้อสังเกตว่าอุปนิสัยส่วนตัวของอลิซาเบธได้ถ่ายทอดมาจากลักษณะของออสเตนอย่างเห็นได้ชัดแทบทุกเรื่อง โดยเฉพาะความร่าเริงและมีอารมณ์ขัน นอกจากนี้รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ประพันธ์และตัวละครเอกของเธอก็เป็นไปอย่างใกล้เคียงกันด้วย กล่าวคือ ออสเตนจะสนิทสนมกับคาซานดรามากเช่นเดียว

กับท็อลลิชาเบธสนิทสนมกับเจน ในชีวิตของออสเตนจะเป็นไปอย่างราบเรียบและไม่มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงมากนักตามรูปแบบของสตรีชนชั้นกลางทั่วไป ซึ่งไม่แตกต่างกับท็อลลิชาเบธ ทั้งสองสามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับสังคมได้ดี แต่ในขณะที่สนุกสนานกับงานเดินรถไฟหรือการเข้าสังคมในลักษณะใด ๆ ก็ตาม ออสเตนและท็อลลิชาเบธจะศึกษาผู้คนรอบข้างเสมอ ทำให้สามารถเข้าใจแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นทั้งสองจึงเรียนรู้ว่าเรื่องใดที่มีผลกระทบสูงก็จะจัดการแก้ไขอย่างจริงจัง และกรณีที่ไม่มียผลกระทบมากนัก ก็จะถือเป็นเรื่องไร้สาระ และจะใช้วิธีปฏิบัติต่อปัญหานั้น ๆ ในลักษณะที่ฮาลเพอรินเรียกว่า "comic irony" ซึ่งเขาได้อธิบายไว้ว่ามีที่มาจากความรู้สึกบางอย่าง กล่าวคือ "คนเรามักหัวเราะเยาะกับความน่าขันของมนุษย์ หรือร้องไห้เพราะเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และขณะเดียวกันก็อาจหัวเราะเยาะ เย้ยหยันกับความสิ้นหวังในการที่จะแก้ไขความไร้สาระหรือไร้คุณประโยชน์ของมนุษย์ได้เช่นกัน" (Halperin. 1983 : 77)

จะเห็นได้ว่าอุปนิสัยของท็อลลิชาเบธดังกล่าวข้างต้นล้วนมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เกิดคุณสมบัติของเธอในด้านต่าง ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

2. คุณสมบัติของตัวละคร

2.1 ความเป็นตัวของตัวเอง

จากความช่างคิดและชอบหาเหตุผลตามหลักความจริงนั้น ทำให้ท็อลลิชาเบธมีทัศนคติในการมองโลกที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนชั้นกลาง ดังนั้นความคิดของเธอจึง เป็นเอกเทศและมักขัดแย้งกับค่านิยมของสังคม ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากทัศนคติเกี่ยวกับความรักและการแต่งงาน ในตอนที่เธอคุยกับชาร์ลอตต์เรื่องเจนกับบิงเลย์ ชาร์ลอตต์ต้องการให้เจนแต่งงานกับบิงเลย์ให้เร็วที่สุด ทั้งนี้เพราะเธอมองการแต่งงานเสมือนเป็นหน้าที่ที่สตรีจะต้องปฏิบัติ ดังนั้นเมื่อโอกาสมาถึง ผู้หญิงจึงควรรีบฉวยโอกาสนั้น เพราะหากได้ทำความรู้จักกันมากเกินไปและฝ่ายชายหมดความสนใจ ก็จะทำให้ฝ่ายหญิงพลาดโอกาส ซึ่งทัศนคติของชาร์ลอตต์เป็นสิ่งที่สตรีชนชั้นกลางส่วนใหญ่คิดและปฏิบัติกันมาตลอด แต่ขณะเดียวกันท็อลลิชาเบธเห็นว่าเจนยังไม่ควรติดแต่งงานกับบิงเลย์ เพราะเธอยังรู้จักเขาน้อยไป

"...She has known him only a fortnight. She danced four dances with him at Meryton ; she saw him one morning at his own house, and has since dined in company with him four times. This is not quite enough to make her understand his character." (Austen.

1967 : 15)

ทั้งนี้เพราะอลิซาเบธมองว่าการแต่งงานจะต้องมีพื้นฐานมาจากความรัก ความเข้าใจ และการยอมรับในความเป็นตัวเองของกันและกันได้อย่างแท้จริง ออสเตนได้ถ่ายทอดทัศนะเกี่ยวกับความรักและการแต่งงานของเธอไว้ในตัวละครเอกหญิงผู้นี้อย่างเด่นชัด ทัศนะของเธอจะเห็นได้จากจดหมายที่เธอเขียนแนะนำหลานสาวว่าการแต่งงานจะต้องมาจากความรักและความพึงพอใจของตัวเอง ไม่ใช่จากแรงกดดันของสังคม เธอยังได้กล่าวเตือนหลานสาวไว้อีกว่าให้ใคร่ครองและตัดสินใจหมั้นด้วยตนเอง และหากพบว่าไม่ได้รักชายผู้นั้น หรือไม่พอใจในความบกพร่องของเขา ก็ควรจะเลิกกับเขาได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องผูกมัดตนเอง เพราะกลัวสายตาของสังคม

(Cecil. 1985 : 170)

ด้วยเหตุนี้ อลิซาเบธจึงรู้สึกผิดหวังและเสียใจมากเมื่อทราบข่าวการหมั้นของชาร์ลอตต์ ทั้งนี้เพราะเหตุผลในการตัดสินใจของชาร์ลอตต์เป็นการแสวงหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและหนีจากสถานภาพโสด การเลือกดำเนินชีวิตเช่นนี้จึงเท่ากับเป็นการยินยอมอยู่ภายใต้การปกครองของเพศชายอย่างไม่มีเงื่อนไข และจากสถานภาพดังกล่าว เธอเห็นว่าชาร์ลอตต์จะไม่มีความสุขในชีวิต

She could not have supposed it possible that when called into action... (Charlotte) would have sacrificed every better feeling to worldly advantage. Charlotte the wife of Mr.Collins, was a most humiliating picture ! - And to the pang of a friend disgracing herself and sunk in her esteem, was added the distressing conviction that it was impossible for that friend

to be tolerably happy in the lot she has chosen. (Austen.

1967 : 96)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คอลลินส์เป็นผู้ชายที่เยโสและใจแคบ ดังนั้นผู้หญิงที่แต่งงานกับเขาจึงคงจะไม่มีความสุข ดังที่เธอได้คุยกับเจนว่า "Mr.Collins is a conceited, pampous, narrow-minded, silly man ; ... the woman who marries him cannot have a proper way of thinking." (Austen. 1967 : 102)

จากทัศนะดังกล่าวของอลิซาเบธได้สะท้อนให้เห็นทัศนะของออสเตนในชีวประวัติของเธอด้วย กล่าวคือ เธอได้ปฏิเสธบิวกีธเธอร์ ชายหนุ่มฐานะดีผู้ขอเธอแต่งงานในตอน而她อายุ 29 ทั้ง ๆ ที่เป็นโอกาสสุดท้ายในการที่จะพ้นสถานภาพโสดแล้ว ทั้งนี้เพราะเธอไม่ได้รับรักเขา เธอจึงเลือกที่จะเผชิญโลกเพียงลำพัง โดยไม่ยินยอมให้แรงกดดันของสังคมมาทำลายความเป็นตัวของเธอเองลงไปได้ (Cecil. 1985 : 98 - 99)

อลิซาเบธยังแสดงความเป็นเอกเทศของเธออย่างชัดเจนอีกครั้งในตอนที่ได้พบกับเธอที่บ้านหลังจากความยุ่งยากผ่านไป และเขาก็ได้พิสูจน์ความจริงใจให้เธอเห็น เมื่อเธอตระหนักความจริงและอคติของเธอได้เปลี่ยนแปลงเป็นความรัก เธอก็ไม่ลังเลที่จะบอกให้เขารู้เมื่อมีโอกาส ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่สวนทางกับความคาดหวังของสังคมที่วางไว้ว่าผู้หญิงจะต้องเป็นฝ่ายสนองตอบและยอมรับการกระทำของผู้ชายเท่านั้น

Elizabeth, feeling all the more than common awkwardness, and anxiety of his situation, now forced herself to speak ; and immediately, though not very fluently, gave him to understand, that her sentiments had undergone so material a change, since the period to which he alluded, as to make her receive with gratitude and pleasure his present assurances. (Austen.

1967 : 272)

ความกล้าที่จะเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง ทั้ง ๆ ที่เป็นการกระทำอันไม่สอดคล้องกับลักษณะของกุลสตรีตามประเพณีนั้น สมิธ (LeRoy W. Smith) ได้กล่าวว่า เป็นสิ่งที่แสดงวิญญานอิสระของอลิซาเบธ ซึ่งวิญญานอิสระนี้ไม่ได้หมายถึงการไม่ยอมอยู่ภายใต้กฎระเบียบของสังคม หากหมายถึงความสามารถวิเคราะห์สรรพสิ่งรอบ ๆ ตัวได้ด้วยสายตาที่กว้างไกล และยังหมายถึงจิตใจที่ไม่ถูกพันธนาการด้วยค่านิยมของสังคมที่ทากิเธอสามารถเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงออกมาได้เมื่อมีโอกาส (Smith. 1983 : 92)

2.2 ความเคารพตนเอง

จากความคิดที่เป็นเอกเทศ ซึ่งแสดงออกอย่างเด่นชัดในเรื่องทัศนคติความรักและการแต่งงานนั้น ทากิที่อลิซาเบธไม่สามารถยอมจำนนต่อการดำรงชีวิตที่ต้องขึ้นต่อเพศชายได้ ดังนั้น เธอจึงไม่ยอมรับสภาพการแต่งงานที่ไม่มีพื้นฐานจากความรักเนื่องจากสภาพดังกล่าวเท่ากับเป็นการยอมรับว่าผู้ชายเป็นเพศที่เหนือกว่า ปฏิกริยาของอลิซาเบธจึงเป็นการปฏิเสธค่านิยมที่ผิดของสังคมซึ่งจำกัดบทบาทของสตรีไว้เพียงแคบ ๆ รวมทั้งเป็นการตอบโต้ต่อแรงกดดันของสังคมที่บีบบังคับให้ผู้หญิงต้องยินยอมแต่งงานทั้ง ๆ ที่ไม่ได้รับรัก ทั้งนี้แรงกดดันที่อลิซาเบธได้รับก็คือจากมารดา มิลลิสเบน เนธพยายามบังคับให้อลิซาเบธแต่งงานกับคอลลินส์ รวมทั้งขู่ว่าจะอาจหาสามีไม่ได้ และจะไม่มีใครเลี้ยงดูเมื่อสูญเสียบิดา

"...if you take it into your head to go on refusing every offer of marriage in this way, you will never get a husband at all - and I am sure I do not know who is to maintain you when your father is dead - I shall not be able to keep you - and so I warn you. ..." (Austen. 1967 : 86)

ดังนั้นการที่อลิซาเบธปฏิเสธชายที่เธอไม่รัก จึงเท่ากับเป็นการตอบโต้แรงกดดันทางสังคมดังกล่าวด้วย

ในตอนที่ยอดลิลลี่ของอลิซาเบธแต่งงาน เธอตอบปฏิเสธทันทีเพราะ เธอไม่ได้อักรหรือ
ศรัทธาในตัวเขาแม้แต่น้อย แต่เขากลับคิดว่าเธอปฏิเสธตามลักษณะของกุลสตรีที่พึงกระทำ
เมื่อถูกขอแต่งงานเป็นครั้งแรก เธอจึงยืนยันกับเขาว่าเธอคิดเช่นนั้นจริง ๆ เพราะเธอทราบ
ดีว่าทั้งเขาและเธอไม่สามารถอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขได้

"...I do assure you that I am not one of those young ladies...
I am perfectly serious in my refusal. - You could not make me
happy, and I am convinced that I am the last woman in the world
who would make you so..." (Asuten. 1967 : 81)

และ เขาก็ยังคงมั่นใจว่าเธอปฏิเสธเพื่อให้เขาขออีกเป็นครั้งที่สอง เธอจึงยืนยันความรู้สึกของ
เธอพร้อมกับเรียกร้องให้เขาปฏิบัติต่อเธอในฐานะของมนุษย์ผู้มีเหตุผล มิใช่เห็นเธอเป็นผู้หญิง
ที่ไร้ความคิด

"...I thank you again and again for the honour you have done
me in your proposals, but to accept them is absolutely
impossible. My feelings in every respect forbid it. Can I
speak plainer ? Do not consider me now as an elegant female
intending to plague you, but as a rational creature speaking
the truth from her heart." (Austen. 1967 : 83)

ในตอนที่ยอดปฏิเสธดาร์ซี่ และขณะที่เขาสารภาพความรักต่อเธอนั้น เขามีได้ถาม
เธอเลยว่าเธอรู้สึกต่อเขาอย่างไร จากการเงี่ยบของอลิซาเบธ ดาร์ซี่เข้าใจว่าเธอคงจะ
อายและมิได้คาดว่าเขาจะไม่รับข้อเสนอของเขา ซึ่งเธอก็ทราบว่าเขาคิดเช่นนั้น "As he
said this, she could easily see that he had no doubt of a favourable
answer." แต่แล้วเธอก็พลิกความคาดหมายของดาร์ซี่ด้วยการตอบปฏิเสธพร้อมกับทำให้เหตุผล

ที่แท้จริงว่าเธอไม่ชอบการกระทำของเธอ ในกรณีของบิวเลย์กับเจน รวมทั้งกรณีของวิกแฮมด้วย

"I have every reason in the world to think ill of you. No motive can excuse the unjust and ungenerous part you acted there... you cannot deny that you have been the principle, if not the only means of dividing them from each other... Your character was unfolded in the recital which I received many months ago from Mr. Wickham... You have reduced him to his present state of poverty... You have done all this ! "

(Austen. 1967 : 143)

เนื่องจากอลิซาเบธเป็นคนใส่ใจกับความทุกข์สุขของผู้อื่น เธอจึงพิจารณาว่าคาร์ธที่กระทำผิด เพราะ เป็นต้นเหตุให้ผู้อื่นต้องตกอยู่ในความทุกข์ เธอจึงถือเป็นเหตุผลสำคัญที่จะปฏิเสธการแต่งงานกับเขา จะเห็นได้ว่าทั้งคอลลินส์และคาร์ธที่ต่างไม่คิดว่าตนจะได้รับการปฏิเสธ ทั้งนี้เพราะสตรีส่วนใหญ่ต่างก็แข่งขันกันเพื่อให้ได้แต่งงานทั้งสิ้น เพราะนั่นหมายถึงหลักประกันความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ดังนั้นการปฏิเสธของอลิซาเบธทั้งสองครั้งโดยมีเหตุผลของตนดังกล่าวจึงเป็นการสะท้อนความเคารพในตนเอง เพราะเธอยินยอมหากต้องเผชิญกับปัญหาที่เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเอง แต่เธอไม่ยินยอมเลือกวิถีชีวิตที่สบายแต่ต้องสูญเสียศักดิ์ศรีของตนเองลงไปเป็นเพศที่ด้อยกว่าและเป็นผู้ตามไปตลอด

2.3 สำรวจตนเอง ยอมรับข้อผิดพลาดและแก้ไข

แม้ว่าอลิซาเบธจะเป็นสตรีที่มีความคิดและเหตุผล แต่บางครั้งเธอก็อาจตัดสินใจหรือพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใดผิดพลาดได้หากเธอถูกชักจูงโดยไม่รู้ตัว และเธอเองก็ตระหนักความจริงข้อนี้ ดังที่เธอได้พูดกับมิสซิงการ์ดิเนอร์ ในตอนที่นางเตือนเธอเรื่องของวิกแฮมว่า เธอไม่สามารถให้สัญญาว่าจะทำทุกอย่างได้อย่างฉลาดและถูกต้อง แต่เธอสัญญาว่าจะทำดีที่สุด

"...how can I promise to be wiser than so many of my fellow - creatures, if I am tempted, or how am I even to know that it would be wisdom to resist ? All that I can promise you, therefore, is not to be in a hurry... In short, I will do my best." (Austen. 1967 : 109)

คำพูดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แม้เธอจะมีความเคารพตนเองสูง แต่เธอก็ไม่เคยคิดว่าเธอจะฉลาดกว่าผู้อื่นเสมอ หรือจะไม่มีทางกระทำสิ่งใดผิดพลาด ดังนั้นเมื่อตระหนักความจริงว่า เธอได้ตัดสินใจผิดพลาดด้วยอคติส่วนตัวรวมทั้งข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เธอก็สามารถยอมรับและพร้อมที่จะแก้ไข ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอลิซาเบธเป็นตัวละครที่มีคุณลักษณะที่พอดี สำหรับความเป็นมนุษย์ที่จะพบด้านชีวิตจริง มีข้อดีเพียงแค่นวนิยาย คือเธอจะมีทั้งคุณสมบัติที่เด่น รวมทั้งข้อผิดพลาดได้ด้วยเช่นกัน หากแต่ความยิ่งใหญ่ของเธอยังคงความกล้าที่จะลุกขึ้นมายอมรับข้อผิดพลาดของตน และนำไปแก้ไข กล่าวคือ หลังจากคาร์ธได้เรียนรู้บุคลิกลักษณะที่แท้จริงของอลิซาเบธ เขายินยอมลดความเย่อหยิ่งของตนเองลงด้วยการเขียนจดหมายอธิบาย ตลอดจนนำใช้การกระทำเป็นข้อพิสูจน์ตนเอง ผลก็คือเธอพิจารณาเหตุการณ์ใหม่และตระหนักข้อผิดพลาดของตน อคติของเธอจึงค่อย ๆ ลดลงและเปลี่ยนเป็นความเข้าใจ

"In this perturbed state of mind, with thoughts that could rest on nothing, she walked on ; in half a minute the letter was unfolded again,... and commanded herself so far as to examine the meaning of every sentence. ... Again she read on. But every line proved more clearly that the affair, which she had believed it impossible that any contrivance could so represent, as to render Mr.Darcy's conduct in it less than infamous, was capable of a turn which must make him entirely blameless throughout the whole." (Austen. 1967 : 152)

อย่างไรก็ตามความรู้สึกที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีแรงผลักดันจากปฏิกิริยาที่เปลี่ยนแปลงไปของดาร์ซี่ด้วย กล่าวคือเขาเรียนรู้ที่จะปฏิบัติต่อเธออย่างเท่าเทียมในฐานะมนุษย์เช่นเดียวกัน มีฐานะของสตรีผู้ด้วยความคิดว่า ดาร์ซี่รอให้อลิซาเบธได้มีเวลาพิจารณาเรื่องราวทั้งหมดใหม่ ด้วยความเคารพในเหตุผลและวิจารณ์ของเธอ เมื่อเขาปฏิบัติต่อเธออย่างให้เกียรติ และให้อภัยในความกราดเกรี้ยวที่เธอเคยกระทำกับเขา เธอจึงเริ่มเข้าใจ ซาบซึ้งใจ และรักเขาในที่สุด

"...above all, above respect and esteem, there was a motive within her of good will which could not be overlooked. It was gratitude. Gratitude, not merely for having once loved her, but for loving her still... She respected, she esteemed, she was grateful to him..." (Austen. 1967 : 235)

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงของดาร์ซี่ก็ได้รับการผลักดันจากการกระทำของอลิซาเบธด้วย เขาได้เรียนรู้จากการปฏิเสธของเธ่ว่าเขาจะปฏิบัติต่อเธอเช่นสตรีส่วนใหญ่มักได้ เพราะเธอมีความคิด เหตุผลและการตัดสินใจเป็นของตนเอง ดังนั้น หากเขารักและต้องการเธอ เขาจะต้องเคารพความคิดเธอเช่นเดียวกับที่เขาเคารพตัวเองด้วย ดังที่เขาได้เปิดเผยให้เธอทราบภายหลังว่า

"I have been a selfish being all of my life, in practice, though not in principle... I was given good principles, but left to follow them in pride and conceit... I was allowed, encourage, almost taught... to care for none beyond my own family circle, to think meanly of all the rest of the world... such I might still have been but for you, dearest, loveliest Elizabeth ! What do I not owe you ? You taught me a lesson,

hard indeed at first, but most advantageous. By you, I was properly humbled. I came to you without a doubt of my reception. You shewed me how insufficient were all my pretensions to please a woman worthy of being pleased."

(Austen. 1967 : 274)

ดังนั้น จะ เห็นได้ว่าทั้งสองต่าง เรียนรู้ที่จะปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม โดยอลิซาเบธได้เริ่มต้น แสดงความเป็นตัวของ เธอเองที่แท้จริงก่อนด้วยการปฏิเสธการแต่งงานกับเขาเพราะเหตุผล ของเธอ จากนั้นคาร์ธิจจึงขอให้เธอพิจารณาตัวเขาใหม่ด้วยการพิสูจน์ตนเอง ในที่สุดอลิซาเบธ จึงหันมาสำรวจตนเองและยอมรับในความเข้าใจผิดของตน เมื่อทั้งสองต่างหลุดพ้นจากกรอบ ของสังคมด้วยการกระทำและการเปิดเผยตัวตนต่อกันและกันดังกล่าว เขาและเธอก็ได้พบ อิสรภาพในตัวของกันและกัน ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ของทั้งคู่เท่าเทียมกันอย่างแท้จริง และ จากความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนะความรักและการแต่งงานของ ออสเตนด้วย กล่าวคือ จะต้องเป็นการผสมผสานระหว่างความเป็นตัวเองที่แท้จริงของทั้งสอง ฝ่าย ซึ่งสอดคล้องและไปกันได้ ตลอดจนความพึงพอใจในบุคลิกลักษณะของกันและกัน ความ ซาบซึ้งใจที่มีต่อกัน และความเคารพทั้งต่อตนเองและต่อกันและกันด้วย ฮาลเพอรินกล่าวว่า ความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวจะทำให้เกิด "ความสบายใจและความสุขสดชื่น" อันเป็น ความต้องการตามธรรมชาติแท้จริงของมนุษย์ที่ปรารถนาจะได้รับจากการมีชีวิตคู่ และออสเตน ก็ได้ค้นพบความจริงข้อนี้ เธอจึงถ่ายทอดแนวคิดดังกล่าวลงไปในบุคลิกลักษณะของอลิซาเบธ และในขณะเดียวกันเธอก็แสวงหาสิ่งนี้ในชีวิตจริงของตนเองด้วย แต่ทัศนะเช่นนี้ยังเป็นสิ่งแปลก ใหม่มากเนื่องจากสังคมสมัยนั้นมิได้ให้ความสำคัญกับความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิงเลย ดังนั้นเมื่อ ออสเตนไม่สามารถค้นพบความสัมพันธ์ตามอุดมคติในชีวิตจริงได้ เธอจึงยินดีที่จะอยู่เป็นโสด จนตลอดชีวิต (Halperin. 1983 : 72) ดังนั้น โอลีฟ เซอรินเนอร์ (Olive Shoreiner) นักวิจารณ์ปลายศตวรรษที่ 19 ผู้หนึ่งจึงได้พิจารณาทัศนะและพฤติกรรมของ ออสเตนว่าเป็น "การปฏิวัติ" เพื่อความสัมพันธ์อันถูกต้องเท่าเทียมกันระหว่างมนุษย์ทั้งชาย และหญิง (Smith. 1983 : 108)

2.4 ความฉลาดและมีไหวพริบปฏิภาณ

จากอุปนิสัยที่ช่างคิดและมีเหตุผล ได้พัฒนาให้อลิซาเบธเป็นสตรีที่ฉลาดและทันคน เธอสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้คนรอบข้าง รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างฉับไวด้วยไหวพริบและปฏิภาณ ดังจะเห็นได้ชัดจากการตอบโต้คำถามที่สลับประมาทของเลดี้แคเธอรีนทั้งสองครั้ง กล่าวคือ ในครั้งแรกที่เธอและครอบครัวคอลลินส์ได้รับเชิญไปที่คฤหาสน์โรซิง อลิซาเบธถูกเลดี้แคเธอรีนตั้งคำถามเชิงดูถูกครอบครัวและตัวเธอมากมาย แต่เนื่องจากเธอพิจารณาการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องไร้สาระ เธอจึงตอบโต้ทุกคำถามด้วยคำตอบที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างมั่นคง ทำให้เลดี้แคเธอรีนกลายเป็นตัวตลกในสายตาของเธอ เช่น เมื่อนางทราบว่าเขาและพี่น้องไม่เคยจ้างครูมาสอนที่บ้าน นางจึงกล่าวดูถูกว่าพวกเขาคงจะเติบโตมาอย่างไรการศึกษา แต่อลิซาเบธมิได้ใส่ใจกับคำพูดนั้น เธอตอบนางอย่างอารมณ์ดีว่า ครูจำเป็นสำหรับผู้ที่ไม่ใส่ใจกับการศึกษาเท่านั้น แต่สำหรับเธอและพี่น้องรักการศึกษากันทุกคน จึงสามารถศึกษาด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องมีครูเลย

"Then, who taught you ? Who attended you ? Without a governess you must have been neglected."

"Compared with some families, I believe we were; but such of us as wished to learn, never wanted the means. We were always encouraged to read, and had all the masters that were necessary. Those who chose to be idle, certainly might." (Austen. 1967 : 124)

ในชีวิตจริงของออสเตน เธอได้ศึกษาในโรงเรียนเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ในวัยเด็กเท่านั้น หลังจากที่ยี่สิบห้าเธอและพี่สาวกลับมาอยู่ที่บ้านในสติเวตัน ทั้งคู่ก็ได้กลับไปโรงเรียนอีกครั้ง รวมทั้งมิได้จ้างครูมาสอนด้วย ออสเตนและพี่น้องของเธอทุกคนทั้งหญิงและชายจะได้รับการสนับสนุนให้รักการอ่านและศึกษาด้วยตนเองจากห้องสมุดที่อยู่ในบ้านซึ่งเต็มไปด้วยหนังสือที่มีคุณค่าและ

ประเทืองปัญญา ดังนั้น ความคิดของเธอจึงพัฒนาขึ้นมาได้อย่างมีอิสระและไม่ถูกกรอบของสังคมครอบงำจากการศึกษาที่ผิดในโรงเรียน ศาสนาของออลิซาเบธจึงสะท้อนถึงความคิดของออสเตนว่าเธอไม่เห็นด้วยกับการศึกษาตามค่านิยมของสังคมที่อบรมให้สตรีเป็นเพศที่ยอมตามและไม่มีความคิด และในที่สุดเมื่อแต่งงานก็จะกลายเป็นมารดาที่ไม่สามารถแนะนำบุตรหลานทางที่ถูกได้ เช่นเดียวกับแม่ของออลิซาเบธที่สอนให้ลูกสาวคิดแต่เรื่องผู้ชาย ออสเตนจึงให้ออลิซาเบธกล่าวว่า เธอสามารถศึกษาด้วยตนเองได้จากการอ่าน และเธอก็มีความรู้ทุกด้านที่เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าการศึกษาที่สังคมจัดให้สตรีมีค่าสิ่งที่เหมาะสม เคิร์กแฮม (Margaret Kirkham) กล่าวว่า ทักษะของออสเตนที่สะท้อนในนวนิยายของเธอดังกล่าว สะท้อนว่าเธอไม่เห็นด้วยกับระบบการศึกษาที่ครอบงำให้ผู้หญิงเชื่อว่าตนเป็นเพศที่ด้อยกว่า ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกับบูลสโตนคราฟท์ที่กล่าวไว้ใน *A Vindication of the Rights of Woman* ว่า "...ระบบการศึกษาที่วางไว้สำหรับผู้หญิง เช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากผู้ชายซึ่งเป็นผู้วางระบบนั้นมีทักษะที่กดขี่สตรี ดังนั้นเขาจึงต้องการอบรมให้เธอเป็นภรรยาที่มีเสน่ห์อันเข้ายวนมากกว่าจะเป็นภรรยาผู้มีความคิดหรือมารดาผู้มีเหตุผล" ข้อเขียนของเธอจึงชี้ให้เห็นทักษะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของออสเตนอย่างดีด้วย (Kirkham. 1983 : 42)

จากนั้นเลดี้แคเธอรีนเปลี่ยนมาซักถามออลิซาเบธว่านอกจากเธอและเจมมีใครใดพอที่จะออกงานแล้วบ้าง และนางก็ต้องตกใจตอบที่ว่าทุกคนได้ออกงานพร้อมกันหมด ทั้งนี้เพราะครอบครัวส่วนใหญ่จะปล่อยให้ลูกสาวคนโตได้เข้าสังคมจนกระทั่งหาคู่และได้แต่งงานเรียบร้อยแล้วเสียก่อนเพื่อไม่ให้เกิดการแข่งขันกันเอง ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์ในการเข้าสังคมของพวกเขาคือเพื่อหาคู่กันเอง และเมื่อเลดี้แคเธอรีนวิจารณ์ว่าครอบครัวของเธอแปลกประหลาดมากที่ทำได้เช่นนั้น เธอก็แสดงความเห็นตอบกลับว่า ถ้าพี่สาวคนโตไม่ยากแต่งงานเร็ว น้องคนสุดท้องก็คงจะหมดโอกาสได้พบความบันเทิงในชีวิตซึ่งไม่ยุติธรรมสำหรับเธอ

"What ! all five out at once ? Very odd ! - And you only the second. - The younger ones out before the elder are married !..."

"...But really ma'am, I think it would be very hard upon younger sisters, that they should not have their share of society and

amusement, because the elder may not have the means or inclination to marry early. The last born has as good a right to the pleasures of youth as the first. - And to be kept back on such a motive ! - I think it would not be very likely to promote sisterly affection or delicacy of mind." (Austen. 1967 : 124)

จากคำพูดดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าอลิซาเบธเป็นคนฉลาดและทันคน เธอสามารถตอบโต้ได้ด้วยไหวพริบปฏิภาณอย่างรวดเร็ว อันที่จริงสิ่งที่ทำให้เลดี้แคเธอรีนตกใจมากกว่าก็คือการตอบโต้และแสดงความคิดเห็นของเธอเองอย่างไม่เกรงกลัว ทั้งนี้เพราะสตรีส่วนใหญ่ในวัยเดียวกับเธอจะได้รับการอบรมให้เป็นผู้ตามและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น โดยเฉพาะกับผู้อาวุโสที่สังคมถือว่าสูงศักดิ์กว่าเช่นนี้ ดังนั้นการกระทำของอลิซาเบธจึงเป็นสิ่งที่เลดี้แคเธอรีนคาดไม่ถึงว่าจะเกิดขึ้น นางเปลี่ยนหัวข้อมาตำหนิเธอทันทีด้วยการถามอายุ แต่อลิซาเบธไม่ยอมรับการตำหนิของนาง เธอจึงตอบความจริงเสมือนเป็นคำถามธรรมดา ๆ ว่าเธอยังไม่ครบ 21 ปี

"You give opinion very decidedly for so young a person. Pray, what is your age ?"

"... I am not one and twenty." (Austen. 1967 : 124 - 5)

จากนั้น เลดี้แคเธอรีนจึงต้องจำยอมต่อปฏิภาณของเธอด้วยการเจียบไบบานที่สุด

การแก้ปัญหาด้วยไหวพริบของอลิซาเบธในครั้งที่สองต่างจากครั้งแรก เพราะในครั้งแรกนั้นเธอปฏิบัติต่อเลดี้แคเธอรีนเสมือนนางเป็นตัวตลก แต่ในครั้งนี้อลิซาเบธถูกนางชมช้อย่างก้าวร้าว เธอจึงตอบโต้ด้วยกิริยาเช่นเดียวกันเพื่อสอนให้นางได้รับรู้ความรู้สึกของผู้ที่ถูกก้าวร้าว ทั้งยังเป็นการปกป้องเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเองด้วย ทันทีที่นางเริ่มคุกคามอลิซาเบธว่านางต้องการถามเรื่องความสัมพันธ์ของเธอกับคาร์ซี เพราะนางเป็นป้าของเขา

จึงต้องรู้เรื่องของเขาให้ได้ เธอจึงตอบว่านางอาจถามได้ แต่เธออาจไม่ตอบเพราะนางไม่มีสิทธิ์มารู้เรื่องของเธอ ถ้าเธอไม่ต้องการ

"You may ask questions, which I shall not choose to answer...
But you are not entitled to know mine ; nor will such
behavior as this induce me to be explicit." (Austen. 1967 :
266)

อันที่จริง เลดี้แคเธอรีนมีจุดประสงค์จะให้คาร์ซีแต่งงานกับลูกสาวของนาง ดังนั้นนางจึงได้
แกล้งพูดถูกอลิซาเบธว่าที่นางมาหาเธอเพราะจำเป็นต้องกำจัดผู้หญิงชั้นต่ำออกไปจากคาร์ซี
เธอจึงตอบกลับไปว่า "...he is a gentleman ; I am a gentleman's daughter :
so far we are equal." เมื่อไม่สามารถเอาชนะเธอได้ด้วยวิธีการดังกล่าว นางจึง
เปลี่ยนมาใช้วิธีข่มขู่แทนด้วยการบังคับให้เธอสัญญาว่าจะไม่แต่งงานกับคาร์ซี และอลิซาเบธ
ก็พลิกความคาดหมายของนางอีกครั้งด้วยการปฏิเสธอย่างแข็งกร้าว เพราะเธอต้องการให้
นางรับรู้ว่าเธอไม่ยินยอมให้นางมาก้าวล่วงสิทธิและข่มขู่เธออย่างไรมารยาท

"I will make no promise of the kind. And I certainly never
shall give it. ... How far your nephew might approve of
your interference in his affairs, I cannot tell ; but you
haven certainly no right to concern yourself in mine."
(Austen. 1967 : 264 - 65)

ในที่สุด เลดี้แคเธอรีนก็ย้อนกลับมาใช้วิธีเก่าคือ การคุกคามครอบครัวยุเธอ และในครั้งนี้
นางหวังว่าจะได้ผลเนื่องจากนางกล่าวว่าหากเธอแต่งงานกับคาร์ซี เขาก็จะได้รับการคุกคาม
จากสังคมเพราะน้องสาวของเธอหนีตามผู้ชาย แต่อลิซาเบธก็สามารถตอบกลับไปได้อย่าง
สวยงามว่า หากการคุกคามนั้นจะมาจากญาติของคาร์ซี เธอจะไม่เสียเวลาใส่ใจเลยและใน
สายตาของสังคมทั่วไปย่อมจะมีเหตุผลพอที่จะตัดสินว่าเธอไม่มีความผิดในเรื่องนี้

"...Neither duty, nor honour, nor gratitude have any possible claim on me, ... No Principle of either would be violated by my marriage with Mr.Darcy. And with regard to the resentment of his family, or the indignation of the world, if the former were excited by his marrying me, it would not give me one moment's concern - and the world in general would have too much sense to join in the scorn." (Austen. 1967 : 266)

จะเห็นว่าอลิซาเบธจะไม่จมมกกับปัญหา เธอสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ด้วยไหวพริบปฏิภาณ โดยเลือกใช้ชีวิตที่เหมาะสม การกระทำดังกล่าวยังชี้ให้เห็นถึงความเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งเธอปกป้องมันไว้ได้ด้วยสติปัญญาอันชาญฉลาดของเธอนั่นเอง

2.5 ความมีคุณธรรม

คุณสมบัติที่โดดเด่นอีกประการหนึ่งของอลิซาเบธก็คือ ความมีคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เธอสามารถหือภัยผู้อื่นได้ แม้ว่าผู้อื่นจะเคยกระทำผิดหรือตั้งตัวเป็นศัตรูกับเธอก็ตาม เช่นในกรณีของวิกแฮม ภายหลังจากการที่เขาได้แต่งงานกับลิเดียอย่างถูกต้อง และมีโอกาสได้พูดคุยกับเธออีกครั้งนั้น วิกแฮมรู้สึกตกใจเล็กน้อยเมื่อรู้ว่าอลิซาเบธทราบความจริงหมดแล้ว แม้ว่าเขาจะมีได้แสดงความสํานึกผิดอย่างลูกผู้ชาย แต่เพื่อเห็นแก่ลิเดีย อลิซาเบธจึงไม่ต้องการรื้อฟื้นความผิดของเขา เธอกล่าวกับเขาอย่างให้อภัยว่าให้ลืมสิ่งที่ผ่านมาเพราะปัจจุบันก็นับได้ว่าเป็นพี่น้องกันแล้ว

"...She had walked fast to get rid of him, and unwilling for her sister's sake, to provoke him, she only said in reply, with good-humoured smile, Come, Mr.Wickham, we are brother and sister, you know. Do not let us quarrel about the past. In future, I hope we shall be always of one mind." (Austen. 1967 : 243)

นอกจากนี้ อลิซาเบธยังได้ให้อภัยเลดี้แคเธอรีนอีกด้วย กล่าวคือ หลังจากที่เธอแต่งงานกับดาร์ซี่ นางได้ส่งจดหมายถึงทั้งสองและชี้ว่าจากคุณอลิซาเบธอย่างหยาบคาย จนกระทั่งดาร์ซี่ต้องตัดความสัมพันธ์กับนาง แต่ในที่สุดอลิซาเบธก็โน้มน้าวให้ดาร์ซี่ให้อภัยนาง เนื่องจากความเป็นญาติ ซึ่งเขาก็กินยอม

"...She sent him language so very abusive, especially of Elizabeth, that for some time all intercourse was at an end. But at length, by Elizabeth's persuasion, he was prevailed on to overlook the offence, and seek a reconciliation ;..."
(Austen. 1967 : 288)

จากการวิเคราะห์บุคลิกลักษณะของอลิซาเบธ จะเห็นได้ว่าเธอมีคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากสตรีส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นตัวของตัวเองและความเคารพในตนเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ตรงกันข้ามกับความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสตรีเช่นเดียวกับเจน ออสเตน ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์ อลิซาเบธ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไม่แปลกแยก และในขณะที่เดียวกันเธอก็ไม่ถูกกลืนไปกับค่านิยมที่ผิด ซึ่งการกระทำดังกล่าวมิใช่เรื่องง่าย เนื่องจากสภาพความบีบคั้น และแรงกดดันจากสังคมเป็นสิ่งที่รุนแรงมากในยุคนั้น ดังนั้นการที่อลิซาเบธเลือกที่จะอยู่บนจุดยืนของตนเองอย่างเด็ดเดี่ยวจึงนับว่าเธอเป็นผู้หญิงที่มีจิตใจเข้มแข็งอย่างยิ่ง

สมิธ (Smith W. LeRoy) กล่าวว่า ออสเตนพยายามเรียกร้องความเท่าเทียมกันระหว่างเพศจากพัฒนาการของความรักและการแต่งงานระหว่างดาร์ซี่กับอลิซาเบธ ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดที่สนับสนุนสิทธิสตรีของผู้ประพันธ์ แต่อย่างไรก็ตาม ทักษะของออสเตนยังมีข้อจำกัด เนื่องจากเธอมิได้เสนอภาพที่ชัดเจนของสตรีภายหลังการแต่งงานว่า นอกจากความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกันแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาในด้านเศรษฐกิจ หรือสถานภาพทางสังคมควรจะเป็นในรูปใด (Smith. 1983 : 27 - 28) และชาร์ลอต บรอนเต ก็กล่าวถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่ามีเนื้อหาที่จำกัดอยู่แต่ในวงสังคมของพวกผู้ดีเสมือนหนึ่ง เป็นเรื่องของ

"มวลดอกไม้อันสวยงาม ที่ล้อมรอบด้วยรั้วไวไวในสวนที่ตกแต่งอย่างประณีต" ชาร์ลอตต์ กล่าวว่า เธอไม่นิยมนงานของออสเตนเนื่องจากเป็นนวนิยายที่มีเพียง เรื่องของตัวละครในสังคมชนชั้นกลาง ที่ไม่มีเหตุการณ์อันน่าสนใจ และยังมีแค่บทสนทนาที่ไม่ติดดินทั้งสิ้น (Showalter. 1978 : 102) ในนวนิยายเรื่องหลัง ๆ ออสเตนได้พัฒนาโครงเรื่องให้มีเนื้อหากว้างไกลออกไป จากสังคมแคบ ๆ ของชนชั้นกลาง เนื่องจากเธอเองก็ตระหนักเช่นกันว่า โครงเรื่องของ Pride and Prejudice นั้น ยังคง "too light and bright and sparkeling" (Kirkham. 1983 : 92) อย่างไรก็ตาม เธอก็ได้กล่าวถึงตัวละครเอกหญิงของเรื่องไว้ในจดหมายที่เขียนถึงคาซานคราไว้ว่าเป็นตัวละครที่เธอรักที่สุดเสมือนหนึ่งเป็น "my own darling child" เพราะเธอเห็นว่าบุคลิกลักษณะที่เธอสร้างขึ้นมาจากห่อลิซาเบธกลายเป็น ตัวละครที่ทักให้เกิดความสำราญใจและประทับใจได้มากที่สุดเท่าที่เคยมีมาในนวนิยาย ซึ่งออสเตน ก็คาดว่าทุกคนควรจะชอบตัวละครของเธอด้วย (Crak. 1968 : 62) เมื่อพิจารณาจาก ทักษะต่าง ๆ ข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าแม้โครงเรื่องของนวนิยายเรื่องดังกล่าวจะวนอยู่ในสังคม ชนชั้นกลางและสูง แต่กลับสะท้อนให้เห็นทัศนะแบบประเพณีนิยมที่มีต่อสตรี ตลอดจนสะท้อนภาพ ของสตรีที่ยอมรับการถูกกดขี่จากสังคมอย่างไม่มีเงื่อนไขได้อย่างดี ภาพดังกล่าวจึงช่วยให้เห็น ความแตกต่างของอลิซาเบธกับสตรีส่วนใหญ่ได้ชัดเจนขึ้น และคุณสมบัติที่แตกต่างนั้น ๆ ได้ทักให้ ผู้อ่านตระหนักและยอมรับความจริงว่าผู้หญิงและผู้ชายต่างก็เป็นมนุษย์ซึ่งมีความคิดและมีเหตุผล ดังนั้นจึงควรได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกัน จากโครงเรื่องเพียงเบา ๆ ที่ไม่ ซับซ้อน และคุณสมบัติของตัวละครเอกที่แสดงออกอย่างสมเหตุผล กลับทักให้นวนิยายเรื่อง ดังกล่าวได้รับการกล่าวขวัญในฐานะของงานวรรณกรรมอันยิ่งใหญ่ และบุคลิกลักษณะส่วนใหญ่ ของอลิซาเบธก็เป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จะพบเห็นได้ในตัวละครเอกหญิงของผู้ประพันธ์ที่มีทัศนะ สันนิบาสนุนิธิสตรีในเวลาต่อมา

Jane Eyre

สังเขปเรื่อง

Jane Eyre เป็นนวนิยายที่เกี่ยวกับชีวิตของเด็กหญิงกำพร้าผู้หนึ่งซึ่งเติบโตขึ้นท่ามกลางความยากลำบากนานับการในสังคมอังกฤษสมัยศตวรรษที่ 19 ดังนั้นเรื่องราวและชีวิตของเจนนวนิยายจึงแบ่งออกเป็นสี่ช่วงตอน คือ ตอนที่หนึ่งในวัยเด็ก ณ บ้านของมิสซิสรีด ในเกตส์เฮด (Gateshead) ตอนที่สอง เป็นช่วงวัยเรียนจนกระทั่งเจนเติบโตเป็นหญิงสาว ต่อด้วยการทพานานในระยะสั้นหลังจากเรียนจบแล้วที่โรงเรียนโลวูด (Lewood Institution) ตอนที่สาม เป็นตอนที่เธอออกไปประกอบอาชีพเป็นครูอิสระที่ธอร์นฟีลด์ ฮอลล์ (Thornfield Hall) ซึ่งเป็นบ้านของโรเชสเตอร์ และในตอนที่เป็นตอนที่เจนนอกจากบ้านของโรเชสเตอร์ไปเป็นครูที่โรงเรียนเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในหมู่บ้านมอร์ตัน (Morton)

ชีวิตในวัยเด็กของเจนที่เกตส์เฮด จนกระทั่งอายุ 10 ปี นับเป็นวันเวลาแห่งความขมขื่นและไม่มีความสุขที่สุดสำหรับเธอ เนื่องจากเธอต้องอาศัยอยู่กับป้าคือมิสซิสรีด ผู้ซึ่งไม่เคยให้ความรักหรือความอบอุ่นกับเธอแม้แต่ด้อย นอกจากนี้ อิไลซา จอห์น และ จอร์เจียนา ลูก ๆ ของมิสซิสรีด ต่างก็คอยกลั่นแกล้งเธอเมื่อมีโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จอห์น บุตรชายของมิสซิสรีด จะชอบแกล้งและใช้กำลังข่มเธอเสมอ จึงเป็นเหตุให้เจนต้องถูกลงโทษอย่างไม่เป็นธรรมในวันหนึ่งโดยถูกจับขังไว้ในห้องสี่แดง ซึ่งเป็นห้องที่ลุงของเธอเสียชีวิต เมื่อถูกพา กลับออกมา เจนจึงล้มป่วยลงด้วยความตกใจกลัวเป็นอย่างมาก หลังจากนั้นมิสซิสรีดจึงตัดสินใจส่งเธอไปอยู่ที่โรงเรียนโลวูด โดยให้เหตุผลกับครูใหญ่ของโรงเรียนคือ มิสเตอร์บรอกเคิลเฮิร์ส (Mr. Brocklehurst) ว่า เจนเป็นเด็กไม่ดีและชอบพูดโกหก จากคำกล่าวหาของมิสซิสรีด ทำให้เจนโกรธแค้นมากจนต้องลุกขึ้นมาโต้ตอบคำพูดที่ก้าวร้าว ซึ่งเป็นเป็นการกระทำที่รุนแรงและกล้าหาญมากสำหรับเด็กหญิงวัยสิบปีที่อยู่ในสถานภาพเช่นนั้น เจนไปอยู่ที่โรงเรียนโลวูดด้วยความเต็มใจเนื่องจากความหวังที่จะได้หนีไปจากมิสซิสรีดซึ่งเป็นคนใจร้าย ไม่มีความเป็นธรรมและที่สำคัญคือเป็นคนพูดปด แต่เธอกลับพบว่าสถานที่ใหม่มักกลับมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีโดยเฉพาะ

โภชนาการที่ไม่ถูกต้องเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ทำให้เด็ก ๆ มีสุขภาพที่ไม่แข็งแรง นอกจากนี้เธอก็ยังต้องพบสภาพความกดดันทางจิตใจที่ได้รับจากกฎระเบียบที่เคร่งครัดของโรงเรียน และจากครูผู้เข้มงวดและดุร้าย อย่างไรก็ตาม ชีวิตของเจนในระยะนี้ก็ยังมีความสุขกว่าชีวิตวัยเด็กที่บ้านมิสซิสตีดามากนัก เพราะอย่างน้อยเธอก็ยังได้รับมิตรภาพและความจริงใจจากเฮเลน เบิร์น นักเรียนรุ่นพี่ที่มีทัศนคติในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างสุขุมเยือกเย็นและเต็มใจด้วยการให้อภัย ซึ่งเป็นทัศนคติที่แตกต่างไปจากเจนในตอนแรก แต่จะมีอิทธิพลต่อเธอในเวลาต่อมา รวมทั้งความอบอุ่นที่ได้รับจากครูผู้มีจิตใจเมตตากรุณา คือ มิสเทมเบิล ซึ่งสิ่งที่เธอได้รับดังกล่าวทำให้เจนมีความสุขอย่างที่ไม่เคยได้รับมาก่อน แต่ความสุขของเจนก็ถูกทำลายลงอย่างเจ็บปวด เมื่อเฮเลนเสียชีวิตด้วยโรคไข้รากสาคนใหญ่ (Typhus) ซึ่งระบาดอย่างหนักในระยะนั้น และ 8 ปีต่อมา เมื่อมิสเทมเบิล ผู้เปรียบเสมือนแม่หรือญาติสนิทที่สุดของเธอแต่งงานและจากโลวุดไป เธอจึงรู้สึกถึงความผูกพันที่มีต่อโลวุดหมดลง เจนเริ่มรู้สึกถึงเสียงเรียกร้องแห่งชีวิตเสรีที่ขานเรียกอยู่ในจิตใจของเธอนานที่สุด เธอจึงตัดสินใจที่จะออกจากโลวุดเพื่อไปเผชิญชีวิตในโลกภายนอกตามลำพังอย่างอิสระ ด้วยการประกาศหางานโดยรับสอนหนังสือตามบ้าน พื้นที่ที่ได้รับการตอบรับจากมิสซิสแพร่แพชชีให้ไปสอนเด็กหญิงอเดล (Adele) บุตรบุญธรรมของโรเชสเตอร์ที่ธอร์นฟีลด์ ฮอลล์ เจนจึงย้ายออกไปอย่างรวดเร็ว

เจนเริ่มชีวิตการทำงานอย่างอิสระเป็นครั้งแรกเมื่ออายุ 18 ปี ที่ธอร์นฟีลด์ และ ณ ที่นี้ เธอได้ตกหลุมรักนายจ้างของเธอเองคือ โรเชสเตอร์ และในขณะที่เดียวกัน เธอก็ได้พบกับสถานการณ์ที่ไม่ปกติหลายอย่างในบ้านของเขาด้วย เช่น เธอมักได้ยินเสียงหัวเราะแปลก ๆ และบางครั้งก็เป็นเสียงร้องที่ดังมาจากตึกชั้นบนซึ่งเป็นห้องนอนของคนรับใช้ที่ชื่อ เกรซพูล นอกจากนี้ก็ยังได้เกิดไฟไหม้ขึ้นในคืนหนึ่งที่ห้องนอนของโรเชสเตอร์ด้วย และหลังจากที่เธอได้ช่วยให้เขาพ้นจากอันตรายเรียบร้อยแล้ว เขากลับขอร้องไม่ให้เธอเล่าเรื่องนี้ให้ใครฟัง รวมทั้งมิได้ให้เหตุผลที่กระจ่างชัดแก่เธอ เธอจึงได้แต่เก็บความสงสัยนี้เอาไว้ในใจตลอดมา ในระยะแรกนั้นโรเชสเตอร์มีแนวโน้มว่าจะแต่งงานกับสุภาพสตรีผู้หนึ่งคือ มิสบลอนซ์ อินแกรม เขาได้จัดงานเลี้ยงขึ้นที่บ้านโดยเชิญแขกมากมาย รวมทั้งสุภาพสตรีผู้นี้ด้วย และในงานเลี้ยงนี้เอง เจนสังเกตเห็นว่าโรเชสเตอร์ไม่ได้อารมณ์ดีและชื่นชมมิสอินแกรมเลย ทั้งนี้เพราะเธอเป็น

สตรีที่มีแต่ความสวยงามภายนอกเท่านั้น ในบ่ายวันหนึ่ง โรเชสเตอร์ได้ออกอุบายว่าเขาไปธุระที่อื่นและปลอมตัวเป็นหมอดูยิบซิม่าที่บ้านธอร์นฟิลด์ เพื่อต้องการทำนายอนาคตของเจน เหตุผลของเขาก็คือเขาต้องการทราบความรู้สึกที่แท้จริงของเธอที่มีต่อเขาโดยเขาได้ใช้คำถามและคำพูดต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความรู้สึกของเธอ เช่น คำถามที่เกี่ยวกับการแต่งงานของโรเชสเตอร์ตลอดจนทัศนคติโดยทั่วไปในเรื่องการแต่งงาน แต่สิ่งที่เขาได้เรียนรู้ก็คือบุคลิกอันเข้มแข็งและเด็ดเดี่ยว เมื่อเธอตอบเขาว่าเธอจะไม่ขายวิญญาณของตนเพื่อซื้อความสุขสบาย ซึ่งหมายความว่าเธอจะไม่แต่งงานกับคนที่เธอไม่รักนั่นเอง จากนั้นเขาจึงเปิดเผยความจริงให้เธอทราบ และในคืนนั้นก็เกิดเหตุการณ์ประหลาดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง คือเจนได้ยินเสียงร้องเช่นเคย และเธอก็ติดตามไปพบว่ามิสเตอร์เมสัน แขนงของบ้านธอร์นฟิลด์บาดเจ็บ เจนได้ช่วยโรเชสเตอร์จัดการความยุ่งยากต่าง ๆ จนเรียบร้อย แต่เธอก็ยังไม่รู้ถึงสาเหตุที่แน่นอนอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้เธอยังสังเกตเห็นว่าเขามีอาการเจ็บผิบบกติ หลังจากนั้นไม่นาน เจนได้รับข่าวจากบ้านเกลส์เฮดที่เธอเคยอยู่เมื่อตอนเด็กว่า จอห์น รีด ลูกชายของมิสซิสรีดฆ่าตัวตาย นอกจากนี้เธอยังได้รับจดหมายจากมิสซิสรีดผู้กำลังป่วยหนัก เขียนมาสารภาพว่า ในตอนที่ลูกของเจนคิดต่อมาเพื่อจะยกมรดกให้กับเจนนั้น เธอได้โกหกว่าเจนเสียชีวิตจากการป่วยด้วยโรคระบาดแล้ว ซึ่งเจนก็สามารถให้อภัยมิสซิสรีด รวมทั้งลูก ๆ ของเธอทุกคนได้ ในวันที่เธอเดินทางไปเยี่ยมอาการของมิสซิสรีดก่อนสิ้นใจ

หลังจากที่เจนกลับมาธอร์นฟิลด์ ข่าวการหมั้นของโรเชสเตอร์ก็เงียบหายไป และในวันหนึ่ง โรเชสเตอร์ได้ขอเธอแต่งงาน ซึ่งเจนก็ได้ตอบตกลงเมื่อได้พูดคุยจนมั่นใจว่าเขาจะแต่งงานกับเธอด้วยความรัก ในคืนก่อนวันแต่งงาน เหตุการณ์ประหลาดก็เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีผู้หญิงบุกเข้ามาในห้องนอนของเธอและทำลายผ้าคลุมหน้าที่เธอต้องใช้ในพิธี แต่โรเชสเตอร์ก็พยายามทำให้เจนเข้าใจว่าเป็นการกระทำของ เกรซ พูล สาวาใช้ อย่างไรก็ตามในวันรุ่งขึ้นเจนจึงได้ทราบความจริงทั้งหมดเมื่อพิธีของเธอมิใช่ของโรเชสเตอร์ถูกขัดขวาง โดยมีสโตนเมสันที่มีอาการวิกลจริต และอยู่ใต้การดูแลของ เกรซ พูล ที่ธอร์นฟิลด์นั่นเอง ดังนั้นเจนจึงตัดสินใจจากธอร์นฟิลด์ไป แม้ว่าเธอจะยังคงรักโรเชสเตอร์และให้อภัยเขาทุกอย่าง แต่เจนพบว่าเธอมีได้ปฏิบัติต่อเธออย่างเท่าเทียม เนื่องจากเขาไม่เคยบอกความจริงกับเธอก่อน

และเมื่อความจริงเปิดเผย เขาก็กลับขอร้องให้เธออยู่กับเขาโดยไม่ต้องแต่งงาน ซึ่งเจนไม่สามารถยอมรับการปฏิบัติเช่นนี้ได้ ในที่สุดเธอจึงตัดสินใจจากไปทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความหมายปลายทางด้วยเงินติดตัวเพียงเล็กน้อย

เจนประสบกับความยากลำบากมาก แต่เธอก็ได้รับความช่วยเหลือจากเซนต์จอห์น และน้องสาว คือ แมรีและไดแอนา ซึ่งเขาได้จัดการให้เธอได้ไปเป็นครูที่โรงเรียนนานหมู่บ้านมอร์ตัน ภายหลังทั้งหมดได้พบความจริงโดยบังเอิญว่าเป็นญาติกัน และเธอก็ยังได้รับส่วนแบ่งมรดกอีกจำนวนหนึ่งด้วย ซึ่งเจนก็ปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมในเงินจำนวนนี้ จากนั้นไม่นานนัก เซนต์จอห์นก็ได้ขอเธอแต่งงาน เนื่องจากเขาต้องการให้เธอร่วมเดินทางไปช่วยงานทางด้านศาสนาที่อินเดีย โดยพยายามครอบงำความคิดของเธอด้วยเหตุผลส่วนตัวของเขาว่าเป็นหน้าที่ที่เธอและเขาจะต้องปฏิบัติร่วมกัน ดังนั้นจึงเป็นการแต่งงานด้วยเหตุผลและหน้าที่ มิใช่ด้วยความรัก เจนได้ปฏิเสธเซนต์จอห์นเนื่องจากเธอไม่ได้รักเขา แต่เธอก็ยินดีที่จะช่วยเหลือเขาโดยร่วมเดินทางไปอินเดียในฐานะของน้องสาว ซึ่งเซนต์จอห์นก็ปฏิเสธและยืนยันความคิดเดิมโดยให้เวลาเธอตัดสินใจ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะตัดสินใจนั้น เธอรู้สึกกลัวกับว่าได้ยินเสียงโรเซสเตอร์ร้องเรียกชื่อเธออยู่ในความมืด เธอจึงตัดสินใจกลับไปหาเขาที่ธอร์นฟิลด์ทันที

ในวันต่อมา เมื่อเจนไปถึงที่หมาย ปรากฏว่าเธอได้พบสภาพของบ้านที่ถูกไฟเผา และเธอก็ได้รู้ความจริงว่าภรรยาผู้วิกลจริตของโรเซสเตอร์คัมคั้งและเผาบ้าน โรเซสเตอร์ได้พยายามช่วยเธอออกมาจากกองไฟ แต่เธอก็เสียชีวิตเสียก่อน และตัวเขาเองก็ตาบอดทั้งสองข้าง จากความรัก ความเห็นอกเห็นใจ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ทำให้เจนตัดสินใจแต่งงานกับโรเซสเตอร์ และทั้งสองก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การวิเคราะห์ตัวละคร

เจน แอร์ ตัวละครเอกหญิงของเรื่อง เป็นสตรีชนชั้นกลางที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากมากมายในสังคม เนื่องจากเจนเป็นเด็กกำพร้าและต้องอยู่ในความอุปการะของข้าผู้ไม่มีความเป็นธรรม จึงทำให้เธอไม่ได้รับความอบอุ่นและการเลี้ยงดูที่ดีตามที่ควรจะเป็น นอกจากนี้เธอยังเกิดมาในสังคมที่มีการกดขี่ทางเพศซึ่งให้คุณค่าและความสำคัญต่อเพศชายมากกว่า ทำให้เจนต้องต่อสู้ทั้งกับปัญหาทางเศรษฐกิจและกับค่านิยมอันมีอคติต่อเพศหญิง จากการวิเคราะห์บุคลิกลักษณะของเจนโดยการสังเกตและศึกษาจากอุปนิสัยใจคอและอารมณ์ความรู้สึกอย่างกว้าง ๆ จากบทสนทนากับตัวละครอื่น ๆ จากปฏิกิริยาและการแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ ตลอดจนสถานภาพทางสังคมของเธอ จะเห็นได้ว่าเธอเป็นสตรีที่มีบุคลิกภาพที่โดดเด่นและแตกต่างไปจากลักษณะของสตรีส่วนใหญ่ในสังคมในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น เพื่อให้เป็นการง่ายต่อการทำความเข้าใจบุคลิกลักษณะของเจน แอร์ ผู้วิจัยจึงจะกล่าวถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครอย่างกว้าง ๆ ก่อน หลังจากนั้นจะวิเคราะห์คุณลักษณะออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ โดยจะ เสนอรายละเอียดของการวิเคราะห์ไว้ภายใต้หัวข้อนั้น ๆ

1. อุปนิสัยส่วนตัวของตัวละคร

อุปนิสัยและอารมณ์ความรู้สึกอันเป็นธรรมชาติของเจน แอร์ สามารถแยกได้กว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การเป็นคนรักความจริง

เจนเป็นคนที่มีนิสัยรักความจริงมาตั้งแต่ยังเด็ก เธอจะไม่ชอบการโกหก และจะไม่ชอบทุกคนที่พูดโกหก นิสัยดังกล่าวแสดงออกอย่างชัดเจนตั้งแต่เธออายุได้เพียงสิบปี กล่าวคือในตอนที่ถูก จอห์น รีด แกล้ง และมิสซิสรีดได้ลงโทษเธออย่างไม่เป็นธรรมโดยจับขังในห้องสีแดง แต่มิสซิสรีดกลับบอกครูใหญ่ของโรงเรียนโลวูดว่าเจนเป็นเด็กชอบพูดโกหกด้วยเกรงว่าเจนจะบอกความจริงที่เธอกระทำอย่างไร้ความเมตตา ดังนั้นเจนจึงลุกขึ้นมา

ตอบโต้ด้วยกิริยาและคำพูดที่รุนแรงมาก สำหรับเด็กหญิงวัยขนาดเธอที่จะปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากเธอถูกปรักปรำในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง เธอจึงต้องต่อสู้ด้วยคำพูดที่ตรงไปมาว่า

"...You told Mr.Brocklehurst I had a bad character, a deceitful disposition ; and I'll let everybody at Lowood know what you are, and what you have done." (Bronte. 1966 : 69)

จากนั้นเธอก็ได้ประกาศความรู้สึกที่แท้จริงอย่างไม่เกรงกลัว

"I am not deceitful : If I were, I should say I loved you; but I declare I do not love you : I dislike you the worst of anybody in the world... I will never call you aunt again as long as I live ... How dare I, Mrs.Reed ? Because it is the truth... People think you a good woman, but you are bad, hard-hearted. You are deceitful !" (Bronte. 1966 : 63 - 69)

จากคำพูดของเจนแสดงให้เห็นว่าเธอเป็นคนที่เคารพความจริงเหนือสิ่งใด ดังนั้นหากมีใครกล่าวหาเธอหรือพูดในสิ่งที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เธอจะต้องลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อความถูกต้อง แม้ว่าวาจาและการกระทำดังกล่าวจะทำให้เธอดูราวกับเป็นเด็กก้าวร้าวที่ไม่มีความเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ก็ตาม

1.2 ความช่างคิดและมีเหตุผล

นิสัยช่างคิดและชอบใช้เหตุผลนั้นเป็นอีกประการหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนตลอดเรื่อง และอุปนิสัยดังกล่าวก็เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาคุณสมบัติของเจนด้วย นับตั้งแต่ที่เจนยังอยู่ภายใต้การดูแลของมิสซิสรีดที่เกสท์เฮด เธอจะถูกลูก ๆ ของนางแกล้ง

อยู่เสมอ แต่เธอกลับเป็นฝ่ายถูกลงโทษทั้งที่ไม่ผิด นอกจากนี้ยังไม่มีใครในบ้านชอบเธอ อีกด้วย เจนเรียนรู้ถึงความไม่เป็นธรรมจากประสบการณ์ที่เธอได้นำกลับมาครุ่นคิดกับตัวเองโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมของตนเองกับลูก ๆ ของมิสซิสตีย์ว่า

"...Eliza, who was headstrong and selfish, was respected. Georgianan, who had a spoiled temper..., was universally indulged. Her beauty, her pink cheeks,... seemed to give delight to all who looked at her and to purchase indemnity for every fault. John..., though he twisted the necks of the pigeons..., he called his mother 'old girl', too ;... he was still her own darling. ... I strove to fulfil every duty ; and I was termed naughty and tiresome, sullen and sncaking..." (Bronte. 1967 : 46 - 47)

เจนรู้สึกว่าการที่เด็ก ๆ เหล่านั้นประพฤติตนไม่ดีแต่ได้รับความรัก ในขณะที่เธอไม่เคยทำ ความผิด และยังพยายามทำหน้าที่ของเธออย่างไม่บกพร่อง แต่เธอกลับไม่ได้รับความรัก และการปฏิบัติที่ดีตอบแทน จากความคิดและการใช้เหตุผลได้ทำให้เจนตระหนักถึงความไม่ถูกต้องดังที่เธอกล่าวกับตนเองอย่างคับแค้นว่า "Unjust ! - unjust !" (Bronte. 1967 : 47) จากกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจนเป็นคนมีนิสัยช่างคิดมาตั้งแต่เด็กและเหตุผลที่เธอมาใช้ไตร่ตรองนั้นก็เป็นเหตุผลง่าย ๆ ที่มีจุดยืนอยู่บนหลักแห่งความเป็นจริง และเจนจะยึดหลักดังกล่าวในการคิดและไตร่ตรอง เสมอมานับตั้งแต่เล็กจนเติบโต

1.3 การกล่าวต่อผู้กับอบสรรคและความไม่เป็นธรรม

จากสภาพของชีวิตวัยเด็กที่เจนได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ได้บีบคั้นให้เธอต้องมีปฏิกิริยาตอบโต้ นับตั้งแต่ที่เธอถูกมิสซิสตีย์ดล่าวหาว่าเป็นเด็กชอบพูดโกหก สภาพดังกล่าวได้บ่มเพาะอุปนิสัยของเธอกให้เป็นคนกล่าวต่อผู้ ดังนั้นแนวโน้มในการแก้ปัญหา ตลอดจน

ทัศนะในการดำเนินชีวิตของเธอจึงเป็นไปในลักษณะของนักสู้เสมอ ดังจะเห็นได้จากบทสนทนา
ระหว่างเฮเลนและเจนที่โรงเรียนโลวูด ในตอนที่เฮเลนถูกครูคุหลายเรื่อง เช่น การที่เธอ
ไม่ก้มหน้าระหว่างฟังครูพูดหรือการที่เธอไม่ได้ทำความสะอาดเล็บมือให้เรียบร้อย เป็นต้น
เจนรู้สึกสงสัยว่าทำไมเฮเลนจึงไม่อธิบายให้ครูฟังว่าเธอไม่สามารถทำความสะอาดเล็บหรือ
แม้กระทั่งล้างหน้าได้เพราะน้ำกลายเป็นน้ำแข็งแล้ว "I wondered at her silence.
Why... does she not explain that she could neither clean her nails
nor wash her face, as the water was frozen ?" (Bronte. 1967 : 86)
เจนได้เข้าไปคุยกับเฮเลนในภายหลังพร้อมกับแสดงทัศนะส่วนตัวว่าถ้าเธอเป็นเฮเลน เธอจะ
ต้องไม่ชอบครู และจะต้องสู้ถ้าถูกครูตีด้วยไม้

"And if I were in your place I should dislike her ; I should
resist her ; if she struck me with that rod, I should get
it from her hand ; I should break it under her nose."
(Bronte. 1967 : 88)

คำพูดดังกล่าวสะท้อนถึงอุปนิสัยของเจนที่มักจะมีแนวโน้มของการแก้ปัญหาในรูปของการต่อสู้
แม้เธอจะอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าเช่นเป็นนักเรียน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม วิธีการของเฮเลน
ที่ใช้ความเจ็บและความอดทนนั้น ก็เป็นสิ่งที่ให้ข้อคิดกับเจน และมีอิทธิพลต่อทัศนะของเธอ
ในภายหลังด้วย

อุปนิสัยส่วนตัวของเจนดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคลิกลักษณะ
ของเธอตลอดมาจนกระทั่งเติบโตเป็นหญิงสาว และคุณลักษณะทุกประการจะมีความเกี่ยวข้อง
สัมพันธ์กันโดยตลอด กล่าวคือ จากอุปนิสัยที่รักความจริง ช่างคิด และชอบใช้เหตุผล ทำให้
เจนมองสรรพสิ่งรอบตัวโดยยึดหลักแห่งความจริง ดังนั้นเธอจึงสามารถมองเห็นความไม่ถูกต้อง
เป็นธรรมในสังคมได้อย่างกระจ่าง โดยเฉพาะในเรื่องค่านิยมต่อสตรี และด้วยนิสัยที่กล้าต่อสู้
จึงทำให้เจนไม่ยอมรับสภาพภาพที่สังคมหยิบนินทาให้ เมื่อเติบโตขึ้นคุณลักษณะของเจนจึงได้พัฒนา
ขึ้นมาเป็นผู้ที่มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างสูง มีการตัดสินใจด้วยเหตุผลของตนเอง และมี

ความเคารพในศักดิ์ศรีของตนด้วย ดังที่ มาร์ติน (Robert Bernard Martin) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเจน แอร์ ไว้ว่า จะค่อย ๆ มีการพัฒนาจากความเป็นผู้มีเหตุผลและการตัดสินใจของตนเองสู่ความเป็นเอกเทศ จวบจนเป็นความเคารพตนเองในที่สุด ทั้งนี้ขั้นตอนของมันจะเป็นไปตามวัยและประสบการณ์ของชีวิต (Martin. 1984 : 58)

เพื่อให้เห็นคุณสมบัติของตัวละครได้ชัดเจน ผู้วิจัยจะแยกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

2. คุณสมบัติของตัวละคร

2.1 เป็นผู้มีการตัดสินใจด้วยเหตุผลของตนเอง

การตัดสินใจด้วยเหตุผลของตนเองเริ่มปรากฏชัดเจนหลังจากใช้ชีวิตในการเรียนและการทำงานที่โรงเรียนโวลูคเป็นเวลา 8 ปี สภาพความเป็นอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์อันเข้มงวดของที่นี่ ตลอดจนสภาพชีวิตเมื่อวัยเด็กที่เกสท์เฮดมิได้แตกต่างจากสถานกักกันเท่าใดนัก นอกจากนี้ จากความเป็นเด็กกำพร้าที่ต้องพึ่งพามิสซิสรีดทางด้านเศรษฐกิจ และจากความเป็นผู้หญิงที่ถูกปิดกั้นโอกาสต่าง ๆ ในสังคมมากมายทำให้เจนมีความรู้สึกไม่เป็นอิสระตลอดมา ดังนั้นในจิตใจได้สำนึกของเธอจึงโหยหาเสรีภาพอยู่เสมอ

"...all within their boundary of rock and health seemed prison-ground, exile limits. ... I desire liberty ; for liberty I gasped ; for liberty I uttered a prayer ; it seemed scattered on the wind then faintly blowing."

(Bronte. 1967 : 117)

เจนตระหนักว่าประสบการณ์ของเธอนั้นน้อยมาก และในโลกกว้างยังมีสิ่งที่จะต้องเรียนรู้อีกมากมาย แต่เนื่องจากสังคมมิได้สนับสนุนให้สตรีชนชั้นกลางต้องออกไปทำงานเพื่อเลี้ยงตนเอง ดังนั้นสตรีที่จะหนีกรอบของสังคมดังกล่าวจึงต้องมีความกล้าพอที่จะเสี่ยงกับปัญหาที่ตามมา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสายตาของสังคมซึ่งกล่าวหาสตรีที่ออกทำงานหาเงินว่าเป็นความอัปอายของสังคม

หรือทางด้านเศรษฐกิจเพราะ โอกาสการทํางานที่เปิดให้สตรีมีน้อยมาก ตลอดจนรายได้ก็เพียง
แค่พอประทังชีวิตเท่านั้น เจนตระหนักความจริงข้อนี้ได้ว่าเธอต้องเผชิญกับความลำบาก แต่เธอ
ก็พร้อมทั้งนี้เพื่อแลกกับประสบการณ์ชีวิตที่เธอจะได้รับจากการฝ่าฟันกับอุปสรรค

"... now I remembered that the real world was wide, and that a
varied field of hopes and fears, of sensations and excitements,
awaited those who had courage to go forth into its expanse,
to seek real knowledge of life amidst its perils." (Bronte.
1966 : 116)

การตัดสินใจครั้งนี้ นอกจากจะแสดงคุณสมบัติประการหนึ่งของเธอแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็น
ถึงวิญาณอิสระและความเป็นนักสู้ อันเป็นปัจจัยชี้ขาดของการตัดสินใจด้วย ดังที่เธอได้กล่าว
กับตนเองว่าเธอปรารถนาที่จะได้กระทำตามความตั้งใจของเธอ และแม้ว่าจะต้องเผชิญกับ
ความลำบาก แต่เธอก็มิได้หวาดกลัว และเชื่อว่าตนสามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้ด้วยปัญญา
ของตน

"... Can I not get so much of my own will ! Is not the thing
feasible ! Yes - yes the end is not so difficult, if I had
only a brain active enough to ferret out the means of attaining
it." (Bronte. 1966 : 118)

พฤติกรรมของเจนที่กระทำในครั้งนี้ นับเป็นการท้าทายประเพณีและความคิดของผู้คนส่วนใหญ่ และ
การกระทำของเธอก็ถูกนักวิจารณ์บางกลุ่มกล่าวหาว่าเป็นสิ่งที่ไร้คุณธรรม เนื่องจากทั้ง ๆ ที่
เจนรู้ว่าเธอกำลังกระทำผิดและจะถูกตำหนิ แต่เธอก็ยังยินยอมให้สำนักที่ผิคนำวิญาณของ
เธอไปสู่วิถีชีวิตที่ไม่ถูกต้องตามทํานองคลองธรรม ดังที่เธอได้กล่าวกับตนเองว่า

"Who blames me ? Many, no doubt ; and I shall be called discontented. I could not help it ; the restlessness was in my nature ; ..." (Bronte. 1966 : 141)

ชาร์ลอตต์จึงเขียนอธิบายไว้ในตอนที่ Jene Eyre ตีพิมพ์ครั้งที่สองว่า "ประเพณีนิยมไม่ใช่คุณธรรม การกระทำอันชอบธรรมเพื่อตนเองก็มีได้เกี่ยวข้องกับศาสนา ดังนั้นหากจะคัดค้านประเพณีนิยมก็ได้หมายความว่าจะไม่โจมตีศาสนา" ชาร์ลอตต์ต้องการชี้ให้เห็นว่าปฏิกิริยาของเจน รวมทั้งของเธอเองในชีวิตจริง เมื่อตอนที่เธอออกจากโรงเรียนไปเป็นครูอิสระนั้น เป็นการกระทำที่เธอต้องการคัดค้านค่านิยมที่ผิดที่วางกรอบไว้ให้ผู้หญิงเพียงแค่ว่า เธอต้องการให้สตรีตระหนักถึงสิ่งนี้ และยืนยันที่จะกระทำในสิ่งที่ชอบธรรมเพื่อต่อต้านสิ่งที่ผิด แม้จะทราบดีว่าชีวิตต้องพบกับความยากลำบาก หรือความเจ็บปวดที่สังคมหยิบนำให้ก็ตาม (Macpherson. 1989 : 90)

การตัดสินใจด้วยตนเองของเจนนั้น เธอจะยึดหลักความจริงและใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ดังนั้นแม้ว่าในบางครั้งเธอจะต้องเจ็บปวดจากการตัดสินใจของตนเอง แต่เธอก็ยอมที่จะเจ็บปวดกับเหตุผลนั้น ดังจะเห็นได้ในตอนที่เธอตัดสินใจไปจากครุสเซเตอร์เมื่อทราบความจริงว่าเขามีภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายอยู่แล้ว ทั้งนี้เธอมิได้ไปจากเขาเพราะคิดว่าเขามีความผิดหรือหลอกลวงเธอ แต่เป็นเพราะการอยู่กับเขาโดยมิได้แต่งงานจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเขาและเธอเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียม เพราะในความรู้สึกของเธอ การเป็นภรรยาลับมิได้แตกต่างไปจากการเป็นทาส และสภาพเช่นนั้นจะทำให้เธอเปรียบเสมือนเป็นสมบัติของเขาไปตลอด

"It was a groveling fashion of existence : I should never like to return to it. Hiring a mistress is the next worse thing to buying a slave : both are often by nature, and always by position, inferior ; and to live familiarly with inferiors is degrading." (Bronte. 1966 : 339)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จะเห็นว่าเจนมีได้ปฏิเสธการเป็นภรรยาลับของโรเชสเตอร์ตามที่เสนอของสตรีส่วนใหญ่นับว่าสิ่งนี้ทำให้ความสัมพันธ์กับครอบครัวเพิ่มขึ้นเพื่อความรัก หากแต่เธอไม่สามารถยอมรับสถานภาพเช่นเดียวกับการเป็นทาสอันปราศจากศักดิ์ศรีในความเป็นตัวเอง ดังนั้นเจนจึงคิดว่าเธอรักโรเชสเตอร์เพียงใด ก็ยังเป็นเหตุผลสมควรที่เธอจะไปจากเขามากเท่านั้น เพราะการไปของเธอจะทำให้เขาไม่มีโอกาสกระทำผิดจากการทำลายศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเธอได้ ดังนั้น เจนจึงเลือกปฏิบัติตามเหตุผลของเธอ โดยไม่ยอมถูกครอบครองด้วยอารมณ์แห่งความหลงใหล

"... Not a human being that ever lived could wish to be loved better than I was loved ; and him who thus loved me I absolutely worshipped : and I must renounce love and idol. One drear word comprised my intolerable duty - 'Depart !'"
(Bronte. 1966 : 342)

และเธอก็ได้อธิบายให้โรเชสเตอร์ทราบว่าเธอและเขาคงก็ต้องคงอยู่ในสถานภาพแห่งความเจ็บปวดตลอดจนความอดทนที่เท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม เธอก็ยินดีและปรารถนาที่จะให้เขาและเธอดำเนินชีวิตอยู่บนวิถีทางที่ถูกต้อง และยอมรับความเจ็บปวดอย่างอดทน

"I advise you to live sinless, and I wish you to die tranquil. ... Do as I do : trust in God and yourself. Believe in heaven... Mr.Rochester, I no more assign this fate to you than I grasp at it for myself. We were born to strive and endure - you as well as I : do so ..."
(Bronte. 1966 : 343)

นอกจากนี้การตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวของเจนยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมของเธออีกด้วย เนื่องจากเธอเห็นว่าภรรยาของโรเชสเตอร์ยังมีชีวิตอยู่ แม้จะวิกลจริต แต่เขาก็ควรรับผิดชอบต่อเธอต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากมันมีชื่อเสียงของเธอสืบติดมาไม่สมประกอบเช่นนั้น ดังที่เจนได้พูดกับโรเชสเตอร์ว่า "Sir, you are inexorable for that unfortunate lady : you speak of her with hate = with vindictive antipathy. It is cruel - she cannot help being mad." (Bronte. 1966 : 328) คุณธรรมดังกล่าวเป็นการแสดงออกของความเห็นอกเห็นใจในเพื่อนมนุษย์ ที่มีมาตรฐานของการตัดสินใจบนหลักแห่งความเป็นจริงซึ่งมาจากอุปนิสัยส่วนตัวของเจนนั่นเอง

จอร์จ เอเลียต กล่าวว่า เธอไม่เห็นด้วยกับการที่เจนต้องเสียสละความรักของตนโดยการจากชายที่ตนรักไปเพียงเพื่อให้เขาได้รับผิดชอบภรรยาวิกลจริตที่ยังมีชีวิตอยู่ เธอกล่าวว่าการเสียสละเป็นสิ่งที่ดี แต่ควรกระทำด้วยความพอใจและความสุข มิใช่กระทำเนื่องจากถูกบังคับตามประเพณี จากทัศนะของเอเลียตดังกล่าว โรเชสเตอร์ (Elaine Showalter) ชี้แจงว่าเอเลียตสับสนระหว่างการเสียสละกับการรักษาลิทธิของตนเอง กล่าวคือ แม้เจนจะทรمانกับการต้องจากโรเชสเตอร์ แต่เธอมิได้ยอมเสียสละเพียงเพื่อให้เขาได้รับผิดชอบภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่เธอกระทำเพื่อปกป้องสิทธิของตน แม้จะเริ่มต้นด้วยการหนี แต่ก็เป็นการก้าวแรกของการไปสู่อิสรภาพและความเป็นตัวของตัวเอง (Showalter. 1978 : 124) และแมคเฟอร์สัน (Pat Macpherson) ยังได้กล่าวถึงปฏิกิริยาดังกล่าวของเจนว่าเป็นการสลัดตนเองให้หลุดพ้นจากความเป็นทาสแห่งอารมณ์รัก กล่าวสุดท้ายที่เจนบอกโรเชสเตอร์ว่า เธอจะไปจากเขานั้น จึงเปรียบเสมือนเป็นคำประกาศแห่งเสรีภาพของสตรีที่เธอตัดสินใจเลือกหนทางชีวิตของตนเอง (Macpherson. 1989 : 53)

หลังจากที่เจนไปจากโรเชสเตอร์ เธอต้องประสบความลำบากมากโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะเธอมีเงินติดตัวเพียงเล็กน้อย และเธอก็ยังไม่สามารถหางานทำได้ในระยะเวลาอันสั้น เนื่องจากข้อจำกัดทางเพศดังกล่าว ในภายหลังเจนได้รับความช่วยเหลือจากเซนต์จอห์นให้ไปเป็นครูที่โรงเรียนในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งซึ่งจะทำให้เธอมีรายได้สำหรับเลี้ยงตัวเองบ้าง แม้จะต้องตกอยู่ในสภาพเศรษฐกิจที่ยากลำบาก ตลอดจนสถานภาพทางสังคมที่ไม่ได้รับการยกย่อง แต่เจนก็มั่นใจว่าสิ่งที่เธอเลือกในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดังที่เธอได้เปรียบเทียบสถานภาพปัจจุบันกับการเป็นภรรยาของโรเชสเตอร์ตามที่เขาขอร้อง

"... let me ask myself one question : Which is better ? To have surrendered to temptation ; ... to have been now living in France, Mr.Rochester's Mistress ; ... or to be a village school mistress, free and honest, ... yes ; I feel now that I was right when I adhered to principle and law,... God directed me to a correct choice : I thank His providence for the guidance !" (Bronte. 1966 : 386)

จากการตัดสินใจดังกล่าว เจนได้ค้นพบสิ่งที่ทำให้เธอมีความสุขยิ่งกว่าการยินยอมตามความต้องการของคนที่เธอรัก นั่นก็คือความสุขจากการเอาชนะอารมณ์ของตนได้ด้วยเหตุผล ทำให้เธอได้พบกับอิสระภาพและความเป็นตัวเองอย่างแท้จริง

ในตอนท้ายของเรื่อง เจนได้ตัดสินใจกลับไปแต่งงานกับโรเชสเตอร์ในที่สุด กล่าวคือ จากเคราะห์ร้ายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของภรรยาผู้วิกลจริตของเขา ทำให้ตัวเธอเองต้องเสียชีวิต และเขาต้องดาบอดทั้งสองข้าง จึงทำให้สถานภาพของเขาเปลี่ยนแปลงไปเป็นชายโสด หากแต่อยู่ในสภาพจิตใจซึ่งต้องการที่พักพิง รวมทั้งร่างกายที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในขณะที่สถานภาพของเจนก็เปลี่ยนไปเช่นกัน เนื่องจากเธอได้รับมรดกจากลุงจำนวนหนึ่ง จึงเป็นปัจจัยอำนวยให้เธอสามารถกระทำในสิ่งที่เธอต้องการได้อย่างอิสระมากขึ้น ดังนั้นความสัมพันธ์ของเธอกับโรเชสเตอร์จึงเปลี่ยนไปในลักษณะการสลับที่กัน กล่าวคือ เจนจะไม่อยู่ในสถานภาพที่เป็นสมบัติของเขหรือพึ่งพาเขาไม่ว่าจะในด้านใด ๆ หากโรเชสเตอร์กลับต้องเป็นฝ่ายพึ่งพาเธอทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ แต่เจนกลับรู้สึกพึงพอใจกับความสัมพันธ์เช่นนี้มากกว่า เพราะมันทำให้เธอรู้สึกว่าเธอสามารถเป็นผู้นำและให้ความช่วยเหลือต่อชายที่เธอรักได้ ดังที่เธอได้บอกกับเขาว่า "I love you better now, when I can really be useful to you, than I did in your state of proud independence, when you disdained every part but that of the giver and protector." (Bronte. 1966 : 470)

2.2 การมีความเคารพในตนเอง

จากอุปนิสัยที่ช่างคิดและมีเหตุผลที่อยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริงนั้น ทำให้เจนมองเห็นความไม่เป็นธรรมในสังคม โดยเฉพาะในเรื่องค่านิยมที่มีต่อสตรี และการตระหนักความจริงในข้อนี้ ทำให้เธอไม่สามารถยอมรับค่านิยมดังกล่าวได้ ดังนั้น พฤติกรรมที่เธอแสดงออกจึงเป็นไปในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม และเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความเคารพตนเองของเธอด้วย

หลังจากที่เจนออกจากโรงเรียน และไปสอนหนังสือที่บ้านธอร์นฟีลด์ เธอครุ่นคิดถึงการตัดสินใจของตนเองและรู้ว่าเธอจะไม่ได้รับการยกย่องเนื่องจากไม่กระทำตามกรอบของสังคม แต่เธอก็มิได้เสียใจ หากแต่เธอรู้สึกว่าการที่สังคมไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงเท่าเทียมกับผู้ชายเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้หญิงก็มีความรู้สึกและความต้องการเช่นเดียวกับผู้ชาย เนื่องจากเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน

"... Woman are supposed to be very calm generally : but women feel just as men feel ; they need exercise for their faculties, and a field for their efforts as much as their brothers do ;... it is narrow-minded in their more privileged fellow - creatures to say that they ought to confine themselves to making puddings and knitting stockings... It is thoughtless to condemn them, or laugh at them, if they seek to do more or learn more than custom has pronounced necessary for their sex." (Bronte. 1966 : 114)

จากเหตุผลตามหลักความจริงดังกล่าว เจนจึงเชื่อว่าผู้หญิงก็มีศักดิ์ศรีของความเป็นคนเท่าเทียมกับผู้ชาย ดังนั้นเธอจึงมีความเคารพตนเองอย่างสูง และไม่สามารถยอมรับทัศนะที่กดขี่สตรีให้เป็นเพศที่ด้อยกว่าได้ เจนปฏิเสธค่านิยมของสังคมที่กล่าวว่าคุณค่าของสตรีประการแรกก็คือความงาม เนื่องจากเธอเชื่อว่าคุณค่าที่แท้จริงของผู้หญิงมิใช่เรื่องของความงามภายนอก

หากแต่เป็นความงามในจิตใจและความเป็นตัวของตัวเอง ดังที่ ชาร์ลอต บรอนเต ได้กล่าวกับ แอน และ เอมีลี ว่ามันเป็นทัศนะที่ผิดอย่างร้ายแรงสำหรับนักเขียนที่จะสร้างตัวละครเอกหญิงให้เป็นคนสวย เพราะเท่ากับเป็นการยอมรับค่านิยมที่กดขี่สตรี เมื่อแอนและเอมีลีสกล่าวว่ามันเป็นไปไม่ได้ที่จะสร้างนางเอกที่ไม่สวยให้ผู้อ่านชื่นชอบ ชาร์ลอตจึงกล่าวว่าเธอจะพิสูจน์ให้เห็น "I will prove to you that you are wrong ; I will show you a heroine as plain and as small as myself, who shall be as interesting as any of yours." (Moglen. 1976 : 106) ดังนั้น เจนจึงเป็นตัวละครเอกหญิงคนแรกที่มีบุคลิกไม่เน้นถึงลักษณะเด่นภายนอก หากแต่เน้นถึงความเฉลียวฉลาดซึ่งเป็นคุณสมบัติภายใน

ในตอนที่เจนตกลงแต่งงานกับโรเชสเตอร์ เขาตั้งใจจะซื้อเครื่องประดับราคาแพงให้เธอสวมใส่ แต่เจนมิได้พึงพอใจ เพราะเธอรู้สึกว่ามันจะทำให้เธอสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง "... I shall not be your Jane Eyre any longer, but an ape in a halloween's jacket - a joy in borrowed plumes." (Bronte. 1966 : 288) ทั้งนี้ เจนต้องการให้เขายอมรับในความเป็นตัวของเธอเองว่าเธอไม่ใช่คนสวย เธอต้องการให้เขารักเธอด้วยคุณสมบัติที่เธอมีอยู่จริงขณะนี้

"... I am not an angel, and I will not be one till I die :
I will be myself Mr.Rochester, you must neither expect
nor exact anything celestial of me - for you will not get
it,..." (Bronte. 1966 : 288)

และเหตุผลสำคัญที่สุดก็คือ เจนรู้สึกทรมานไม่ได้หากต้องถูกโรเชสเตอร์จับแต่งตัวคล้ายกับเป็นตุ๊กตาหรือของเล่นที่ไม่มีชีวิต ทั้งนี้เพราะเธอมีความเคารพตนเองเกินกว่าจะยอมรับการปฏิบัติเช่นนั้นได้

"... If I had ever so small an independency ; I never can bear being dressed like a doll by Mr. Rochester, or sitting like a second Danae with the golden shower falling daily round me." (Bronte. 1966 : 297)

นอกจากการปฏิเสธคำนิยมของสังคมดังกล่าว เจนยังแสดงความเคารพตนเองอย่างชัดเจนในอีกหลายเหตุการณ์ เช่น ก่อนที่โรเชสเตอร์จะขอเธอแต่งงานนั้น เขามีแนวโน้มที่จะแต่งงานกับมิสอินแกรม ดังนั้นเจนจึงตัดสินใจที่จะไปจากบ้านธอร์นฟีลด์ เพราะเมื่อเธอไม่สามารถแต่งงานกับชายที่เธอรักได้ เธอก็พร้อมที่จะเผชิญโลกเพียงลำพังโดยไม่ปรารถนาจะแต่งงานกับใคร แม้ว่าเธอจะต้องพบกับแรงกดดันจากสังคมที่มีต่อสตรีในขณะนั้น แต่เธอก็จะไม่ยอมขายวิญญาณของเธอเพื่อแลกกับความสบาย ซึ่งก็คือเธอจะไม่แต่งงานกับคนที่เธอไม่รัก ดังที่ได้กล่าวกับโรเชสเตอร์ซึ่งปลอมตัวมาเป็นหมอกว่า

"I can live alone, if self - respect and circumstances require me so to do. I need not sell my soul to buy bliss. I have an inward treasure born with me, which can keep me alive if all extraneous delights should be withheld, or offered only at a price I cannot afford to give." (Bronte. 1966 : 230)

และในตอนที่โรเชสเตอร์ขอร้องให้เธออยู่ที่ธอร์นฟีลด์ต่อไปแม้ว่าเขาจะแต่งงานนั้น เจนกล่าวว่า แสดงความรู้สึกของคนอย่างไม่ปิดบังว่าเธอไม่สามารถจะทนต่อความเจ็บปวดได้เพราะเธอมีความรู้สึกพิเศษต่อเขา

"Do you think I can stay to become nothing to you ? Do you think I am automaton ? - a machine without feelings ? ... Do you think, because I am poor, obscure, plain and little, I

am soulless and heartless ? You think wrong ! - I have as much soul as you - and full as much heart ! ..." (Bronte. 1966 : 281)

จากการที่เธอกล้าเปิดเผยความรู้สึกของตนเองโดยไม่สนใจว่าเธอจะคิดเช่นไรนั้น ได้สะท้อนว่าเจนเป็นสตรีที่เคารพต่อตนเอง เพราะแม้ว่าสังคมจะวางกรอบให้สตรีต้องเป็นฝ่ายสนองความรู้สึกเพศชายโดยไม่ต้องเปิดเผยความรู้สึกตนเองก่อน แต่เจนก็ไม่ต้องการปิดบัง ทั้งนี้เพราะเธอไม่มีเจตนาที่ไม่ดีต่อผู้ใด เช่นเดียวกับเจนในชีวิตจริงของชาร์ลอตต์ ตอนที่เธอตกหลุมรักมิสเตอร์เฮเกอร์นั้น เธอก็ได้เขียนจดหมายแสดงความรู้สึกของเธอที่มีต่อเขาอย่างไม่มีปิดบัง ทั้งนี้เธอเพียงต้องการให้เขาได้รับรู้ว่าเธอรักและชื่นชมเขาเพียงใดโดยมิได้คาดหวังสิ่งใดตอบแทนแม้แต่หน่อย

2.3 การมีวิญญานอิสระและเป็นตัวของตัวเอง

คุณสมบัติข้อนี้ของเจนจะมีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติด้านอื่น ๆ โดยตลอด หากแต่ถ้าพิจารณาถึงทัศนะเกี่ยวกับการแต่งงานของเธอแล้วจะทักให้เห็นถึงความเป็นตัวของตัวเองและวิญญานอิสระของเธอได้อย่างกระจ่าง กล่าวคือ ในความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายจะต้องมีความเท่าเทียมกัน เพราะทั้งสองจะต้องเป็นเพื่อนร่วมชีวิตกัน และก่อนที่จะแต่งงาน ทั้งคู่ควรรู้จักและเข้าใจกันอย่างดี เพื่อจะได้รู้ว่าสามารถยอมรับความเป็นตัวของตัวเองซึ่งกันและกันได้เพียงใด ดังที่เธอได้ให้โอกาสโรเชสเตอร์รู้จักความเป็นตัวเธอที่แท้จริง เพื่อให้เขาได้ตัดสินใจอีกครั้งว่าจะยอมรับเธอได้หรือไม่

"I assured him I was naturally hard - very flinty, and that he would often find me so ;... I was determined to show him divers rugged points in my character before the ensuring four weeks elapsed : he should know fully what sort of a bargain he had made, while there was yet time to rescind it."

(Bronte. 1966 : 301)

จะเห็นว่าทัศนคติในการแต่งงานของ เจน เป็นทัศนคติที่แตกต่างจากค่านิยมของสังคมซึ่งให้คุณค่ากับการแต่งงานเป็นทางออกสำหรับสตรีในการหาความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคม ดังนั้นสตรีส่วนใหญ่จึงพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ตนได้แต่งงาน โดยมีได้ให้ความสำคัญกับเรื่องความรักนึก แต่เนื่องจากเจนมีทัศนคติที่เป็นเอกเทศ เธอจึงไม่ยินยอมเพียงเพื่อให้ได้แต่งงาน ในทางตรงข้าม เธอตั้งใจจะใช้ชีวิตเพียงลำพังด้วย หากมิได้แต่งงานกับชายที่เธอรัก หรือหากชายที่เธอรักไม่สามารถปฏิบัติต่อเธออย่างเท่าเทียม หรือยอมรับในความเป็นตัวเธอเองได้

ในตอนที่เซนต์จอห์นขอเธอแต่งงานทั้ง ๆ ที่ไม่ได้รักนั้น เจนก็ได้ยืนยันทัศนคติเช่นนี้ อย่าได้คิดเสียอีกครั้ง ด้วยการปฏิเสธเขาพร้อมทั้งกล่าวว่าเธอไม่เห็นด้วยกับทัศนคติความรักของเขาเลย เพราะหากต้องแต่งงานโดยปราศจากความรักแล้วในชีวิตจริงจะปฏิบัติต่อกันในลักษณะใด

"I scorn your idea of love... the very name of love is an apple of discord between us. If the reality were required, what should we do ? How should we feel ? My dear causin, abandon your scheme of marriage - forget it." (Bronte. 1966 : 434)

การปฏิเสธของเจน อันที่จริงมิใช่เป็นเพียงการปฏิเสธการแต่งงานที่ปราศจากความรักเท่านั้น หากแต่เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสังคมที่ปกครองโดยเพศชายอีกด้วย ทั้งนี้เพราะเซนต์จอห์นแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเขามีได้สนใจความรู้สึกของเธอเลย การขอแต่งงานของเขาเสมือนเป็นคำบัญชาที่เจนไม่สามารถปฏิเสธได้

"It is what I want... We must be married - I repeat it : there is no other way ; and undoubtedly enough of love would follow upon marriage to render the union right even in your eyes." (Bronte. 1966 : 433)

เจนตระหนักได้จากคำพูดของเข่ว่า หากเธอแต่งงานกับเขา เธอจะถูกเขาครอบงำทางความคิดตลอดไป ตลอดจนต้องกลายเป็นภรรยาผู้ติดตามสามีโดยไม่มีอิสระในตัวเอง ดังนั้นการปฏิเสธของเธอจึงเป็นการไม่ยินยอมรับสภาพของผู้หญิงที่ต้องเชื่อฟังคำสั่งเผด็จชาย

2.4 ความมีคุณธรรม และการให้อภัย

แม้ว่าเจนจะมีอุปนิสัยที่ค่อนข้างแข็งแกร่งและมักแก้ปัญหาด้วยการตอบโต้อย่างรุนแรง แต่เธอก็เป็นผู้มีคุณธรรม เห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ และพร้อมที่จะให้อภัย ดังจะเห็นได้จากกรณีที่มีลชีส์รีดผู้เคยโหดร้ายกับเธอเมื่อตอนเด็กได้กล่าวสารภาพกับเธอ ก่อนสิ้นชีวิตว่า นางได้โกหกหลอกลวงของเจนว่าเธอเสียชีวิตจากโรคระบาดแล้ว เพราะลุงของเธอต้องการจะยกมรดกให้ แม้ว่าการกระทำของมิลชีส์รีดจะมีผลกระทบต่อชีวิตเธออย่างรุนแรง แต่เมื่อนางสำนึกผิด เจนก็สามารถให้อภัยได้อย่างไม่มีสิ่งใดติดค้าง

"... think no more of all this, let it pass away from your mind. Forgive me for my passionate language ; I was a child then ; ... Love me, there, or hate me as you will ... you have my full and free forgiveness : ask now for God's and be at peace." (Bronte. 1966 : 267 - 268)

จะเห็นได้ว่าเจนมีได้ปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวด้วยความแข็งแกร่ง ดังที่เคยเป็น ตรงข้ามเธอ สุขุม อ่อน และเปี่ยมด้วยคุณธรรม ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่เธอเรียนรู้จากเฮเลนเมื่อวัยเด็ก ซึ่งในระยะนั้นเธอยังไม่สามารถปฏิบัติตามความคิดของเฮเลนที่กล่าวว่าต้องให้อภัยแก่ผู้อื่น และให้ความรักแก่ศัตรู

"... the Bible bids us return good for evil... Love your enemies ; bless them that curse you ; do good to them that hate you and despitefully use you." (Bronte. 1966 : 88, 90)

แต่เจนก็รู้สึกว้าวุ่นน้อย ศพุดของเฮเลนก็ให้ข้อคิดกับเธอ เพียงแต่เธอยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ในตอนนั้น เธอจึงคิดว่าผลดีออกไปก่อนจนกว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องคิดเช่นนั้น

"Still I felt that Helen Burns considered things by a light invisible to my eyes. I suspected she might be right and I wrong : but I would not ponder the matter deeply : ... I put it off to a more convenient season." (Bronte. 1966 : 88)

และในที่สุดเธอก็สามารถให้อภัยแก่ผู้ที่เคยเป็นศัตรูกับเธอได้เมื่อสถานการณ์นั้นมาถึง

2.5 ความฉลาดและมีไหวพริบ

จากความช่างคิดและมองสรรพสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุผลเป็นหลักแห่งความจริง ทำให้เจนเป็นสตรีที่ฉลาดและทันคน นอกจากนี้เธอยังสามารถเข้าใจผู้คนรอบข้างตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และเมื่ออยู่ในสถานการณ์คับขัน เธอก็สามารถใช้ไหวพริบปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อีกด้วย ความฉลาดและทันคน ตลอดจนการใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้านั้น จะเห็นได้จากบทสนทนาที่เธอได้ตอบกับตัวละครหลาย ๆ คนในเรื่อง เช่นในตอนที่ได้ตอบกับหมอดูซึ่งอ้างที่จริงคือ โรเชสเตอร์นั้น เจนมีความรู้สึกไม่เชื่อถือ ทั้งนี้เพราะเธอสังเกตว่าหมอดูตัวจริงจะไม่เปิดเผยตนเองมากเช่นนี้ ดังนั้น แม้จะถูกหลอกล่อเพื่อให้พูดความรู้สึกต่าง ๆ เธอก็ไม่หลงกลและใช้ปฏิภาณแก้ไขได้อย่างทันที เช่นตอบหมอดูกล่าวว่าเธอรู้สึกเยือกเย็นเพราะอ้างว้าง เธอรู้สึกเจ็บป่วยจากการขาดรักและเธอโง่เขลาเพราะไม่ยอมมาขอความช่วยเหลือที่ลี้ภัยนั้นที่รอคอยอยู่ เธอรู้ตัวทันทีว่ากำลังถูกหลอกล่อ เธอจึงตอบไปอย่างตรง ๆ ว่าในสถานภาพเช่นที่เธอเป็นอยู่นั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นเช่นนี้ ดังนั้น ศพุดของหมอดูจึงไม่แปลกแต่อย่างใด เพราะสามารถพูดเช่นเดียวกันกับคนหลาย ๆ คนได้

"You might say all that to almost any one who, you knew, lived as a solitary dependant in a great house." (Bronte. 1966 : 226)

และเมื่อโรเชสเตอร์เปิดเผยตัวเองและถามเจนว่าเธอจะยกโทษให้เขาได้หรือไม่ เธอตอบ
 เขามันเป็นสิ่งที่ยุติธรรมแล้ว เพราะเขาพูดไร้สาระเพื่อทำให้เธอต้องพูดไร้สาระไปด้วย
 แต่เธอจะเก็บไปคิดอีกครั้งหนึ่ง และถ้าเธอคิดว่าเธอไม่ได้ถูกผลักดันให้พูดเหลวไหลเกินไป
 เธอก็จะพยายามยกโทษให้เขา

"... you have been talking nonsense to make me talk nonsense.
 It is scarcely fair, sir... I cannot tell till I have thought
 it over. If , on reflection, I find I have fallen into no
 great absurdity, I shall try to forgive you ; but it was not
 right." (Bronte. 1966 : 231)

ซึ่งการตอบคำถามในลักษณะนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ถ้อยคำที่จะทำให้ผู้ฟังรู้ว่า
 ำให้กระทบกันสิ่งไม่สมควร และยังแสดงให้เห็นถึงปฏิภาณอันฉับไวที่เธอได้ตอบเขาได้ทันการณ
 อีกด้วย

ในการตอบปฏิเสธการแต่งงานกับเซนต์จอห์น เจนก็สามารถใช้ไหวพริบในการแก้ไข
 สถานการณ์ได้เช่นกัน เนื่องจากเขาให้เหตุผลว่าต้องการให้เธอไปช่วยงานเขาที่อินเดีย ดังนั้น
 เจนจึงตอบรับว่าจะร่วมเดินทางไปด้วย แต่ต้องอยู่ในฐานะน้องสาว เพราะเธอและเขาไม่ได้
 รักกันฉันคนรัก จึงไม่สามารถแต่งงานกันได้ ไม่ว่าในกรณีใด ๆ

"I am ready to go to India, if I may go free. ... We did not
 love each other as man and wife should : and therefore it
 inferred we ought not to marry." (Bronte. 1966 : 431)

จากไหวพริบการโต้ตอบเหตุผลได้อย่างฉับพลัน ทำให้เซนต์จอห์นไม่สามารถหาเหตุผลมา
 โต้เถียงกับเธอได้ ดังนั้นเขาจึงเปลี่ยนมาใช้อธิบายบังคับ ซึ่งเขาก็ไม่สามารถหาสำเร็จได้
 เนื่องจากคุณสมบัติแห่งการเคารพตนเองของเธอนั่นเอง

จากการวิเคราะห์บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติของ เจน จะเห็นว่าคุณสมบัติทุกข้อ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และเป็นสิ่งที่พัฒนามาจากอุปนิสัยส่วนตัวตามธรรมชาติของเธอ ด้วย ส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ ของเธอก็คือ มิสเทมเปิ้ล กล่าวคือ เธอเป็นคนแรกที่เชื่อว่าเจนไม่โกหกในเรื่องที่เธอไม่ได้รับความเป็นธรรมจากมิสซิสรีด เธอได้สนับสนุนให้เจนกล้าต่อสู้เมื่อถูกกล่าวหาในสิ่งที่เธอไม่ได้กระทำผิด โดยต้องลุกขึ้นมาพูดความจริงเพื่อปกป้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง

"... when a criminal is accused, he is always allowed to speak in his own defence. You have been charged with false hood ; defend yourself to me as well as you can. ..." (Bronte. 1966 : 102)

การสนับสนุนดังกล่าวจึง เป็นการกระตุ้นให้เจนมั่นใจยิ่งขึ้น ในการที่จะกล้าลุกขึ้นมาปกป้องและต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมให้กับตนเอง แม้ว่าสังคมจะไม่เปิดโอกาสให้ก็ตาม ดังนั้นคุณสมบัติต่าง ๆ ของเจนจึงพัฒนาขึ้นมาบนพื้นฐานแห่งความถูกต้อง และทำให้เธอแตกต่างไปจากสตรีส่วนใหญ่อยู่นอกกรอบของสังคม เจนจึงเป็นตัวแทนของผู้หญิงแนวหน้า ผู้มีวิญญานอิสระและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ ดังที่ มอแกลน (Halene Moglen) กล่าวถึงเจนไว้ว่าเธอเป็นผู้หญิงคนแรกที่ต่อต้านรูปแบบประเพณีนิยมทั้งในนวนิยายและในสังคม เพราะเธอเป็นนางเอกคนแรกที่ไม่สวยและปฏิกิริยาของเธอก็ยัง เป็นการท้าทายกรอบของสังคมที่วางไว้ให้กับสตรีอย่าง ไม่เป็นธรรมอีกด้วย (Moglen. 1976 : 106)

3.2 ตัวละครที่อยู่ในสังคมชนบทหรือในชนชั้นผู้ใช้แรงงาน

Middlemarch

สังเขปเรื่อง

ชื่อเต็มของนวนิยายเรื่องนี้ คือ Middlemarch, a Study of Provincial Life ซึ่งผู้ประพันธ์จะสะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของผู้คนในชนบทเล็ก ๆ แห่งหนึ่งคือ มิดเดิลมาร์ช โดยจะ เน้นถึงแรงกดดันของสังคมที่มีต่อบุคคล แต่ละคนในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนแสดงให้เห็นปฏิกิริยาของพวกเขาก่อนที่จะโต้ตอบสังคมด้วย

หลังจากสูญเสียบิดามารดา โดโรธี (Dorothea) และ ซีเลีย บรู๊ค (Celia Brooke) น้องสาว ได้มาอยู่ในความอุปการะของลุง คือ มิสเตอร์ อาร์เธอร์ บรู๊ค (Mr. Arthur Brooke) ที่ทิปตัน แกรนจ์ (Tipton Grange) ในมิดเดิลมาร์ช วันหนึ่ง เซอร์ เจมส์ แชตแทม (Sir James Chattam) สุภาพบุรุษหนุ่มพร้อมทั้งนักวิชาการ วัยกลางคนคือ เอ็ดเวิร์ด คาสาบอน (Edward Casaubon) มาคุยกับมิสเตอร์บรู๊คที่บ้าน เซอร์เจมส์ชื่นชมความสวยและฉลาดของโดโรธี แต่เธอกลับสนใจคาสาบอน เนื่องจากเธอ มีความใฝ่ฝันที่จะได้แต่งงานกับนักวิชาการผู้มีความรู้สูง ทั้งนี้เพราะเธอต้องการได้ศึกษาความรู้ จากเขาและจะ ได้ช่วยเหลือเขาในการค้นคว้างานวิชาการที่มีประโยชน์ด้วย โดโรธีตกลงแต่งงาน กับคาสาบอนทันทีที่เขายื่นข้อเสนอแม้จะถูกคัดค้านจากลุง น้องสาว และเพื่อนบ้านก็ตาม หลังจาก การแต่งงาน โดโรธีค่อย ๆ ตระหนักว่าเธอตัดสินใจผิดเพราะความคาดหวังเธอและเขาแตกต่างกัน ทั้งนี้คาสาบอนต้องการให้เธอเป็นภรรยาผู้คอยยกย่อง และมีหน้าที่ติดตามสามีเท่านั้น เขาไม่เคย สนใจอุดมคติที่เธออยากทำ เช่น สร้างกระท่อมให้ชาวนาได้อาศัย หรือความตั้งใจที่จะเป็น ผู้ช่วยในการค้นคว้าเอกสารที่คาสาบอนต้องใช้สำหรับหนังสือที่เขาจะมีโครงการจะเขียน คือ "Key to All Mythologies" ระหว่างการท่องเที่ยวที่กรุงโรม โดโรธีถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียวใน ที่พัก ขณะที่คาสาบอนไปใช้เวลาในห้องสมุดทั้งวัน วิล ลาดิสโลว์ (Will Ladislaw) ศิลปินหนุ่มผู้เป็นญาติในความอุปการะของคาสาบอนมาเยี่ยม เมื่อทราบโดยบังเอิญว่าคาสาบอน

และภรรยาที่โรม วิลและโดโรธีคุยกันอย่างสนุกสนานและเข้าใจกัน เมื่อวิลค้นพบสาเหตุที่เธอแต่งงานกับคาสบอน เขาจึงตระหนักว่าเธอเป็นสตรีที่มีอุดมคติสูงส่ง วิลจึงชื่นชมในตัวโดโรธีจากนั้นเป็นต้นมา คาสบอนไม่พอใจ เมื่อทราบว่าวิลมาพบภรรยาของคนอื่นเมื่อเขาไม่อยู่ เขาจึงไม่เชิญให้วิลมาพักอีก จากนั้นเขาและภรรยาก็เดินทางกลับ

ทิมมิติลมาร์ช นายแพทย์หนุ่มผู้มีอุดมคติ คือ เทอร์เทียส ลิดเกท (Tertius Lydgate) ได้ย้ายเข้ามาใหม่ เขาปรารถนาจะค้นคว้าวิธีการรักษาที่ทันสมัยขึ้น แต่แพทย์คนอื่น ๆ ไม่ชอบเขาเนื่องจากไปกระทบวิธีการรักษาแบบเก่าที่ไม่รับผิดชอบต่อคนไข้ วันหนึ่งโรซามอน วินซี (Rosamond Vincy) สาวสวยผู้แอบรักลิดเกท ได้เชิญให้เขาไปรักษาพ่อของเธอซึ่งป่วยอยู่ที่บ้าน และแพทย์คนเก่ารักษาไม่หาย หลังจากที่เขารักษาพ่อของเธอหาย ทั้งคู่จึงได้แต่งงานกัน โดยลิดเกทหวังว่าภรรยาผู้อ่อนหวานคงจะช่วยให้ความรู้สึกท้อแท้ในการทำงานของเขาดีขึ้น ส่วนโรซามอนไม่เคยเข้าใจอุดมคติของสามี เธอเพียงแต่คิดว่าเขามาจากตระกูลที่ดีและคงจะช่วยให้ความเป็นอยู่ของเธอดีขึ้นกว่าชาวบ้านคนอื่น ๆ ในมิดเดิลมาร์ชเท่านั้น ลิดเกทเอาใจภรรยาด้วยการซื้อบ้านพร้อมเครื่องตกแต่งสวยงาม จึงเป็นเหตุให้ภายหลังเขาต้องตกอยู่ในภาวะหนี้สินจนในที่สุดต้องขายเครื่องตกแต่งบ้านไป ในขณะที่เดียวกัน ซีเลียได้แต่งงานกับเซอร์เจมส์และมีบุตรชายหนึ่งคน ส่วนวิลเลิกรับความอุปการะจากคาสบอนและเดินทางกลับมายังมิดเดิลมาร์ช คาสบอนสุขภาพแย่มากจากโรคหัวใจ ซึ่งลิดเกทได้กำชับให้โดโรธีระมัดระวังไม่ให้เขาสะเพีใจเพราะอาจทำให้หัวใจวาย ดังนั้นเธอจึงขอร้องมิสเตอร์บูคักให้ไปบอกวิลว่าอย่าแวะมาเยี่ยมสามีของเธอเนื่องจากเธอทราบว่าเขาไม่ชอบวิล เพียงแต่ไม่รู้เหตุผลเท่านั้น ขณะนั้นมิสเตอร์บูคักกำลังจะพาหนังสือพิมพ์ เขาจึงชวนให้วิลมาเป็นบรรณาธิการ ซึ่งวิลก็ตกลงเพราะเขาต้องการมีโอกาสดูพบโดโรธี เมื่อคาสบอนทราบว่าวิลมาอยู่ที่มิดเดิลมาร์ช เขาจึงทำพิธีกรรมไว้ว่าหากโดโรธีแต่งงานใหม่กับวิล เธอจะไม่ได้รับสมบัติของเขา ก่อนเสียชีวิตเพียงหนึ่งวันเขาได้ขอร้องให้โดโรธีรับปากว่าจะทำตามของเขาต่อให้เสร็จ ซึ่งในความเป็นจริง งานของเขาเป็นสิ่งที่เขาไปไม่ได้ เธอยังไม่กล้าตกลงทั้งนี้เพราะเธอไม่แน่ใจว่าเธอจะทำได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามเขาก็เสียชีวิตไปในวันที่เธอตั้งใจจะรับปากเขา โดโรธีเสียใจมากเมื่อทราบข้อความในพิธีกรรม ทั้งนี้เพราะเธอไม่เคยประหลาดหรือแม้กระทั่งคิดนอกใจสามีเลย

จากสภาพหนี้สินของลิตเกท ทำให้เขาต้องไปยืมเงินมิสเตอร์บัลสโตรด (Nicholas Bulstrode) นายธนาคารผู้ร่ำรวย ซึ่งเขาก็ยินยอมเพราะแรฟเฟิลส์ (Raffales) คนใช้ของลิตเกทซึ่งป่วยอยู่ในบ้านเขานั้น เป็นผู้มีความลับในอดีตของเขาไว้ และเขาเกรงว่าแรฟเฟิลส์จะเปิดเผยความจริงให้ลิตเกททราบและจะทำให้เขาเสียชื่อ เพราะในอดีต บัลสโตรดเคยแต่งงานกับภรรยาคนแรกคือ มิสซิส ดันเคิร์ก (Mrs. Dunkirk) ซึ่งเป็นสตรีหม้าย ทำให้ลูกสาวของนางหนีไป แม้ว่าเขาจะทราบว่าลูกสาวของนางหนีไปแต่เขาก็ไม่บอกเนื่องจากเขาทราบว่านางต้องการยกสมบัติให้ลูกสาว ดังนั้นเมื่อนางตาย เขาก็ถือครองสมบัตินั้นเป็นของคนทำให้เขาร่ำรวยขึ้นมา และลูกสาวของนางก็ได้ไปแต่งงานกับชายผู้ลี้ภัยมาจากโบแลนด์ ซึ่งก็เป็นบิดาและมารดาของวิล ลาดิสโลว์ นั่นเอง หลังจากที่บิดาของวิลเสียชีวิต คาสาบอนจึงได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ ด้วยความรู้สึกรับผิดชอบว่ามารดาของวิลซึ่งเป็นน้องของมารดาของเขาถูกตัดออกจากกองมรดก เพราะไปแต่งงานกับคนยากจน บัลสโตรดจึงเกรงว่าถ้าแรฟเฟิลส์เปิดเผยกับลิตเกท อาจทราบถึงภรรยาคนปัจจุบันหรือถึงวิล ซึ่งจะทำให้ชื่อเสียงของเขาเสียไป เขาจึงต้องการมีบุญคุณกับลิตเกท อย่างไรก็ตามแรฟเฟิลส์ได้เสียชีวิตจากอาการช็อค ทั้งนี้เพราะบัลสโตรดไม่ดูแลเขาอย่างดี จึงทำให้เกิดข่าวลือว่าลิตเกทรับเงินสินบนจากบัลสโตรดเพื่อทำให้แรฟเฟิลส์ตาย ในขณะเดียวกันก็มีข่าวลือว่าวิลมีความสัมพันธ์ชู้สาวกับโรซามอน เพราะชาวบ้านมักเห็นวิลไปอยู่ที่บ้านลิตเกทบ่อย ๆ เวลาที่เขาไม่อยู่ บัลสโตรดชอบบิล และเล่าความจริงให้ฟังพร้อมทั้งเสนอจะให้เงินเขาเพื่อได้โทษที่เขาเคยกระทำในอดีต แต่วิลปฏิเสธไม่ต้องการเกี่ยวข้องกับเขา จากนั้นเขาก็ออกจากเมืองไป

โคโรธีทราบข่าวลือทั้งสองเรื่องและเธอไม่เชื่อว่าเป็นความจริง หลังจากลิตเกทมาพบ เธอให้กำลังใจเขาพร้อมกับรับปากว่าจะให้เงินช่วยเหลือโรงพยาบาล พร้อมกับจะช่วยเหลือกับโรซามอน ให้เธอมีกำลังใจที่จะสู้ความจริงเคียงข้างสามี แต่ขณะนั้นโรซามอนได้เขียนจดหมายถึงวิลและขอร้องให้เขามาที่บ้าน ทั้งนี้เธอคิดว่าวิลแอบชอบเธอ เธอจึงต้องการให้เขามาบอบบิลเธอพร้อมกับแนะนำว่าให้ลิตเกทพาเธอไปจากมิดเดิลมาร์ช บังเอิญโคโรธีมาเห็นภาพโรซามอนกำลังร้องไห้และวิลกำลังบอบบิล เธอจึงตกใจและรีบออกจากบ้านไป วิลโกรธโรซามอนที่ทำให้โรโรธีเข้าใจเขาผิด โรซามอนจึงทราบว่าวิลรักโคโรธี

ไม่ช้าเธอ วันรุ่งขึ้น โดโรธีกลับมาพบโรซามอนและช่วยให้กำลังใจเธอ พร้อมกับให้ความช่วยเหลือเรื่องการเงินโดยไม่เอ่ยถึงวันที่ผ่านมา โรซามอนจึงประทับใจและเล่าความจริงให้โดโรธีทราบ จากนั้นเธอก็ส่งจดหมายบอกวิลเช่นกัน

วิล ไปขอพบโดโรธีเพื่อปรับความเข้าใจก่อนที่จะจากไป ทั้งนี้เขาไม่ต้องการให้เธอเข้าใจเขาผิด และไม่ต้องการให้เธอทิ้งสมบัติของศาสนาอนมาอยู่กับเขา แต่ขณะนั้นโดโรธีตระหนักว่าเธอรักเขาเช่นกัน จึงได้ตัดสินใจแต่งงานกับเขา แม้จะต้องอยู่ในสภาพที่ยากจน และถูกคัดค้านจากครอบครัวและเพื่อนบ้านเป็นจำนวนมากก็ตาม ทั้งคู่ย้ายไปอยู่ลอนดอน ภายหลังวิลได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา และโดโรธีคลอดบุตรชาย จึงได้กลับมาประสานความสัมพันธ์กับครอบครัวของซีเลีย และครอบครัวของลิดเกทกับโรซามอนก็มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

วิเคราะห์ตัวละคร

โดโรธี บรีค ตัวละครเอกหญิงของเรื่อง เป็นหญิงสาววัย 19 ปี ที่มีชีวิตอยู่ในชนบทเล็ก ๆ ที่มีผู้คนอาศัยอยู่ไม่มากนัก สังคมที่เธออยู่จึงค่อนข้างแคบ กล่าวคือ เพื่อนบ้านจะรู้จักกันและมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ พวกเขายังมีความสนใจและอยากรู้อยากเห็นในเรื่องราวของสมาชิกของสังคม จึงเป็นเหตุให้เกิดลักษณะของการซุบซิบ นินทาอยู่บ่อยครั้ง ชาวเมืองมิดเดิลมาร์ชส่วนใหญ่จะเข้มงวดกับการปฏิบัติตามประเพณี ผู้ที่ปฏิบัติแตกต่างออกไปได้รับแรงกดดันสูง และโดโรธีก็เป็นหนึ่งในจำนวนของผู้ได้รับแรงกดดันดังกล่าว เนื่องจากเธอเป็นสตรีที่ไม่เหมือนกับผู้หญิงคนอื่นในสังคม ผู้วิจัยจะกล่าวถึงอุปนิสัยของเธอย่างกว้าง ๆ ก่อนที่จะวิเคราะห์บุคลิกลักษณะของเธอต่อไป

1. อุปนิสัยของตัวละคร

1.1 ความเป็นผู้มีเหตุผลและความสามารถในการแสดงออก

โครธรี เป็นหญิงสาวที่ช่างคิดและมักจะหาเหตุผลให้กับทุกเรื่องที่ได้รับรู้ นอกจากนี้เธอยังชอบที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของเธออีกด้วย ในตอนที่เซอร์เจมส์ และศาสตราจารย์คุยกับมิสเตอร์บูธนั้น เซอร์เจมส์บอกว่าเขากำลังศึกษาหนังสือเกี่ยวกับการเกษตรอยู่ เพราะเขาต้องการจะทำให้ฟาร์มของเขาใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด ในขณะที่โครธรีฟังคำอธิบายของลุงอย่างตั้งใจจนจบ เธอจึงร่วมแสดงความคิดเห็นว่า เธอเห็นด้วยที่จะนำที่ดินมาใช้ประโยชน์ต่อคนให้มากที่สุด ซึ่งดีกว่าจะทิ้งไว้ให้สุนัขหรือม้าวิ่งไปมา เธอยังสนับสนุนอีกด้วยว่าจะยังเป็นสิ่งดีหากได้ช่วยทำประโยชน์ให้ผู้อื่น แม้ตัวเองต้องเสียสละบ้างก็ตาม

"Surely, it is better to spend more money in finding out how men can make the most of the land which supports them all, than in keeping dogs and horses only to gallop over it. It is not a sin to make yourself poor in performing experiments for the good of all." (Eliot. 1987 : 19)

การแสดงความคิดเห็นของโครธรี ทำให้ศาสตราจารย์และเซอร์เจมส์แปลกใจมากเนื่องจากสังคมมิได้คาดหวังให้หญิงสาวมีความคิดเห็นในเรื่องใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นเรื่องของผู้ชายเท่านั้น

ในตอนทีวิลเลียมเล่าให้เธอฟังว่าแม่ของเธอถูกตัดจากกองมรดกเนื่องจากไปแต่งงานกับคนจน โครธรีรู้สึกว่าเป็นสิ่งไม่ยุติธรรม และไม่มีเหตุผล "What a wrong, to cut off the girl from the family protection and inheritance only because she has chosen a man who was poor !" จากความรู้สึกของเธอ ทำให้เธอคิดไปถึงความไม่เป็นธรรมของสังคมที่ทำให้ความสำคัญต่อผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง

"Dorothea, early troubling her elders with questions about the facts around her, had wrought herself into some independent clearness as to the historical, political reasons why eldest sons had superior rights, and why land should be entailed : ..." (Eliot. 1987 : 358)

ใคร่ได้นำเรื่องนี้ไปคุยกับศาสบอน พร้อมกับกล่าวว่าเธอไม่เห็นด้วยที่แม่ของวิลถูกปฏิบัติเช่นนั้น แม้ว่าศาสบอนจะรับผิดชอบด้วยการส่งให้วิลได้รับการศึกษา แต่เธอก็คิดว่ายังไม่พอและไม่ยุติธรรมที่วิลไม่มีสมบัติใดเลย ในขณะที่เธอและสามีกลับมั่งมีศรีสุข "It is not right that he should be in the dependence of poverty while we are rich." อนึ่ง เหตุผลที่ทำให้เธอต้องพูดกับสามีของเธอเรื่องนี้ เพราะเธอคิดว่าเงินที่เธอได้รับจากเขาขณะนั้นมากเกินไปจนเกินไป และเธอคิดว่าควรจะมีการจัดการใหม่ให้เหมาะสม

"... you have done everything you thought to be right. But it seems to me clear that more than that is right ; and I must speak about it, since I am the person who would get what is called benefit by that 'more' not being done."
(Eliot. 1987 : 360)

การที่ใคร่ชอบคิดหาเหตุผลและชอบแสดงความเห็นไม่ว่าจะเป็นในกรณีใด เธอมิได้มีเจตนาที่จะโอ้อวดและคิดว่าตนเองถูกต้องเสมอไป ในทางตรงกันข้ามเธอต้องการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นเพื่อหาข้อสรุปที่ดีที่สุด ดังที่เธอพูดกับเซอร์เจมส์ว่า "I cannot imagine myself living without some opinions, but I should wish to have good reasons for them..." (Eliot. 1987 : 41) ดังนั้นแม้เธอจะชอบแสดงความเห็น แต่ก็ยังเป็นไปด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์และปราศจากความก้าวร้าว

1.2 ความสนใจสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากโดโรธีเพิ่งย้ายมาอยู่กับมิสเตอร์บรีคหลังจากสูญเสียบิดามารดา เธอจึงเปรียบเสมือนสมาชิกใหม่ของมิดเดิลมาร์ช โดโรธีให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมของสังคมที่เธออยู่ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิต สภาพความเป็นอยู่ หรือความทุกข์สุขของเพื่อนบ้าน ทั้งนี้เพราะเธอต้องการเรียนรู้และเข้าใจพวกเขา มิใช่เพราะต้องการเข้าไปก้าวก่ายในเรื่องส่วนตัวของเพื่อนบ้าน เช่น ในงานศพของมิสเตอร์เฟเธอร์สโตน (Mr. Featherstone) ซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ของโรซามอน โดโรธีจะเฝ้าดูจากหน้าต่างด้วยความสนใจและอยากรู้อยากเห็น ในขณะที่ซีเลียไม่สนใจและพูดล้อปี่สาวว่าชอบดูเรื่องเศร้า ๆ โดโรธีอธิบายในขณะที่ยืนดูพระสงฆ์ประกอบพิธี ดังนี้

"I am fond of knowing something about the people I live among, it seems to me we know nothing of our neighbours, unless we are cottagers. One is constantly wondering what sort of lives other people lead, and how they take things..." (Eliot. 1987 : 313)

จะเห็นได้ว่าเธอยังแสดงความเห็นว่าเพื่อนบ้านควรมาอาศัยและทำงานรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อที่จะมีโอกาสได้รู้จักกัน นอกจากนี้โดโรธียังรู้สึกขอบคุณมิสซิสแคดวอลล์แลคเตอร์ (Mrs. Cadwallader) เพื่อนบ้านคนหนึ่งที่มาหาเธอไปรู้จักห้องสมุดของเมือง ทำให้เธอได้มีโอกาสพบปะผู้คนมากขึ้น โดโรธียังต้องการพูดคุยกับมิสเตอร์เฟเธอร์สโตน (Mr. Featherstone) ซึ่งเป็นพระในมิดเดิลมาร์ชเพื่อต้องการทราบว่าเขามีความคิดที่จะพัฒนาบ้านเมืองอย่างไร เธอบอกกับซีเลียว่า "I wish to know the Farebrothers better, and to talk to Mr. Ferebrother about what there is to be done in Middlemarch." (Eliot. 1987 : 511) อย่างไรก็ตาม แม้ส่วนหนึ่งของความรู้สึก เธอคาดว่าจะได้พบกับวิลด้วย แต่โดโรธีก็มีความตั้งใจจริงที่จะได้ศึกษาความคิดของมิสเตอร์แฟร์บราเธอร์ ทั้งนี้เพราะเธอปรารถนาที่จะเห็นคนในสังคมเล็ก ๆ ที่เธออาศัยอยู่มีความสุขและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

"It was true that Dorothea wanted to know the Farebrothers better, and especially to talk to the new rector..., she counted on Will's coming to Lowick to see the Farebrother family." (Eliot. 1987 : 514)

โดโรธีได้ให้เงินช่วยเหลือโรงพยาบาล พร้อมกับบอกลิดเกทว่า สิ่งที่ทำให้เธอมีความสุขก็คือการได้เห็นผู้อื่นมีความสุขด้วย

"So you see that what I should most rejoice at would be to have something good to do with my money : I should like it to make other people's live better to them. ..."
(Eliot. 1987 : 727)

จะเห็นว่า โดโรธีเป็นผู้ที่มีความสนใจในสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทุกข์สุขของเพื่อนบ้าน หากเธอพบว่าสิ่งใดที่เธอสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุขได้ เธอจะทำทันที ทั้งนี้เนื่องจากเห็นสิ่งอื่นใด โดโรธีเป็นผู้ที่มีความเสียสละและมีอุดมการณ์นั่นเอง

1.3 ความกระตือรือร้นและรักการศึกษา

นอกจากอุปนิสัยที่ช่างคิด และสนใจในทุกข์สุขของเพื่อนบ้าน โดโรธียังมีความกระตือรือร้นที่จะทำทุกอย่างให้เป็นจริงตามที่เธอตั้งใจโดยพยายามศึกษาเพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดจากความรู้ที่เห็นชาวบ้านได้อยู่ร่วมกันและช่วยเหลือกันในการทำการเกษตร โดโรธีวางแผนที่จะสร้างชุมชนโดยปลูกกระท่อมให้ชาวบ้านได้อาศัยอยู่บนที่ดินของลุงและช่วยกันทำนาเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เธอทำการศึกษจากหนังสือโดยแก้ไขตัดแปลงบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพของสังคม แต่เธอยังไม่มีโอกาสทำให้เป็นจริงได้เนื่องจากมีสเตอร์บริวคยังไม่นับว่าให้ความสำคัญมากนัก และเมื่อเซอร์เจมส์สนใจความคิดของเธอพร้อมกับดูโครงสร้างที่เธอเขียนไว้ โดโรธีดีใจมากและรีบนำมาให้เขาดูพร้อมกับอธิบายอย่างกระตือรือร้นโดยลืมความไม่พอใจที่มีต่อเขาสักครู่หนึ่ง

"Worth doing ! yes, indeed. ... Life in cottages might be happier than ours, if they were real houses fit for human beings from whom we expect dutie and affaction. ... I have been examining all the plans for cottages in London's books, and picked out what seem the best things. Oh what a happiness it would be to set the pattern about here ! I think, instead of Lazarus at the gate, we should put the pig-sty cottages outside the park-gate." (Eliot. 1987 : 32)

ก่อนแต่งงานกับคาสบอน โดโรธีเสนอที่จะเป็นผู้ช่วยเขาในการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ อย่างตั้งใจ โดยถามเขาว่าเธอควรเตรียมตัวให้เป็นประโยชน์ต่อเขาด้วยการศึกษาภาษากรีกและลาตินเพื่อช่วยอ่านตำราที่เขาฟังหรือไม่ ทั้งนี้ โดโรธีต้องการเรียนภาษาทั้งสองเพื่อทำให้สามารถอ่านหนังสือและศึกษาวิชาการต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่เพศชายมีโอกาสดำศึกษา

"... it was not entirely out of devotion to her future husband that she wished to know Lation and Greek. Those provinces of musculine knowledge seemed to her a standing-ground from which all truth could be seen more truly." (Eliot. 1987 : 64)

แม้ว่าคาสบอนจะไม่ให้โอกาสที่เธอต้องการ แต่โดโรธีก็ยังยืนยันให้เขาทราบว่าเธอปรารถนาที่จะช่วยงานเขาจริง ๆ ด้วยการจดบันทึกข้อความที่เขาต้องการ

"All of those rows of volumns - will you not now do what you used to speak of ? - will you not make up your mind what part of them you will use, and begin to write the book which will make your vast knowledge useful to the world ? I will write

to your dictation, or I will copy and extract what you tell me. ..." (Eliot. 1987 : 194)

และในที่สุดเมื่อศาสตราจารย์ยอมให้เธอช่วยจดบันทึกเนื่องจากเห็นว่าเพียงแค่การจดตามคำบอก
ไม่ใช่งานที่ยากเกินไปสำหรับผู้หญิง เธอก็เริ่มทำงานที่ด้วยความตั้งใจ

"She began to work at once, and her hand did not trembel ;
on the contrary, in writing out the quations which had
been given to her the day before, she felt that she was
forming her letters beautifully and it seemed to her that
she saw the construction of the Latin she was copying,
and which she was beginning to understand, more clearly
than usual. In her indignation there was a sense of
superiority,..." (Eliot. 1987 : 274)

ชาวลเตอร์ (Elaine Showalter) กล่าวว่า สตรีที่เฝาคความรู้อยู่ในช่วง
ทศวรรษที่ 1880 ต่างก็ต้องการศึกษาภาษาคลาสสิกคือ กรีกและลาตินทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะ
ภาษาดังกล่าวจะช่วย "เปิดประตูสู่โลกแห่งปัญญาที่ถูกเพศชายครอบครองไว้เพียงผู้เดียว"
เอเลียตจึงสร้างตัวละครเอกของเธอให้เป็นสตรีที่รักการศึกษาและเฝาคความรู้ เช่นเดียวกับ
ชีวิตจริงของเธอ เอเลียตศึกษาภาษาเยอรมัน อิตาลี กรีกและลาติน และเธอก็ได้
เฝาคความรู้ภาษาดังกล่าวไปศึกษาต่อวิชาต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น เทววิทยา ประวัติศาสตร์
วิทยาศาสตร์ และวรรณคดี เธอสามารถอ่านมหากาพย์ Iliad และ Odyssey อ่าน
บทละคร (trilogy) เรื่อง Oedipus Electra Philoctetes และบทละครของ
Aeschylus เป็นภาษากรีกได้ และนอกจากนี้เอเลียตยังสามารถอ่านบทละครที่เขียนเป็น
ภาษาลาตินของ Horace Virgil Cicero Persins Livy Tacitus Plautus
Quintilian และ Pliny ได้อีกด้วย (Showalter. 1977 : 42 - 43)

1.4 ความจริงใจและเปิดเผย

อุปนิสัยอีกข้อหนึ่งของโคโรธีที่เห็นได้ชัดเจนก็คือความเรียบง่าย ตรงไปตรงมา และเปิดเผย เธอมักจะพูดหรือแสดงออกตามที่เธอคิดและรู้สึกจริง ๆ โดยมีได้เสแสร้ง ดังนั้นจึงทำให้คู่สนทนาเกิดความสับสนและไม่เสแสร้งตอบเธอเช่นกัน เช่นในตอนที่วิลมาพบเธอที่ห้องสมุด เขาบอกเธอว่ามาวาดรูป แต่ฝนตกจึงต้องหลบฝนทำให้ได้พบกับเธอโดยบังเอิญ โคโรธีตอบเขาอย่างตรง ๆ ว่าเธอเป็นหนี้ต่อสายฝน เพราะทำให้เธอได้พบกับเขาและเธอก็ตั้งใจที่ได้มีโอกาสพบเขาด้วย

"I am indebted to the rain, then. I am so glad to see you." Dorothea uttered these common words with the simple sincerity of an unhappy child, visited at schools." (Eliot. 1987 : 349)

ความตรงไปตรงมาของเธอ จึงทำให้วิลต้องบอกความจริงว่าเขาตั้งใจหาโอกาสมาพบเธอเมื่อเธออยู่ลำพัง "I really came for the chance of seeing you alone," said Will, mysteriously forced to be just as simple as she was. (Eliot. 1987 : 349) วิลเล่าให้เธอฟังว่า มิสเตอร์บริคเสนขอให้เขาทำงานอยู่ที่มิดเดิลมาร์ช และถามความเห็นว่าเขาควรจะอยู่หรือไม่ เธอตอบเขาทันทีตามความบริสุทธิ์ใจว่าเธอต้องการให้เขาอยู่

"I should like you to stay very much," said Dorothea, at once, as simply and readily as she had spoken at Rome. There was not the shadow of a reason in her mind at the moment why she should not say so." (Eliot. 1987 : 354)

ในตอนที่เกิดข่าวลือว่าลิดเกทรับสินบทบัลสโตรทเพื่อฆ่าแรฟเฟิลส์ ในขณะที่ไม่มีผู้ใดกล้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับตัว แต่โดโรธีบอกว่าเธอจะคุยกับลิดเกทอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่กลัวสิ่งใดทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเธอเชื่อในความจริงใจของตัวเองที่ต้องการจะช่วยเหลือเขา

"I should not be afraid of asking Mr. Lydgate to tell me the truth, that I might help him. Why should I be afraid ?... There is the best opportunity in the world for me to ask for his confidence ; and he would be able to tell me things which might make all the circumstances clear. Then we would all stand by him and bring him out of his trouble. ..."

(Eliot. 1987 : 699)

และความจริงใจที่แสดงออกอย่างตรงไปตรงมาก็ทำให้ลิดเกทกล้าคุยกับเธอ และในที่สุดปัญหาของเขาก็ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง

"... he told her everything, from the time when, under the pressure of his difficulties, he unwillingly made his first application to Bulstrode ; gradually, in the relief of speaking, getting into a more through utterance of what had gone in his mind..." (Eliot. 1987 : 725)

อย่างไรก็ตาม เอเลียตก็ได้แสดงให้เห็นถึงอันตรายของความตรงไปตรงมาของโดโรธีที่เกิดขึ้นในกรณีของคาสบอนเช่นกัน เพราะการที่เธอแสดงความรู้สึกตรง ๆ ต่อเขาในการที่จะช่วยเขาทำมานั้นกลับทำให้เขาคิดว่าเธอกำลังจับผิดเขา ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับสามีจึงดำเนินไปอย่างไม่ราบรื่น

"Dorothea was as virtuous and lovely a young lady as he could have obtained for a wife ; but a young lady turned out to be something more trouble some than he had conceived. She nursed him, she read to him, she anticipated his wants, and was solicitous about his feelings ; but there had entered into the husband's mind the certainty that she judged him,..." (Eliot. 1987 : 402)

ดังนั้นอุปนิสัยที่ตรงไปตรงมาซึ่งแสดงถึงความจริงใจของใคร่ที่นั้น แม้ว่าส่วนใหญ่มักจะทำให้เกิดผลดีก็ตาม แต่บางครั้งก็ทำให้เกิดผลในด้านลบได้ในบางสถานการณ์ดังกล่าวเช่นกัน

1.5 การก่อกวนและความไม่หลงตัวเอง

แม้ว่าใคร่ที่จะเป็นสตรีที่สวยงามและมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เสมอ แต่อุปนิสัยอันชัดเจนอีกประการหนึ่งก็คือ เธอจะไม่คิดว่าตัวเองเด่นกว่าผู้อื่น หรือความคิดของตนต้องถูกเสมอไป เช่น หากมีชายหนุ่มมาที่บ้านและมีท่าทีว่ามีเหตุผลอื่นนอกจากมาพบมิสเตอร์บรูก เธอจะคิดว่าเขามาสนใจน้องสาวมากกว่าตนเอง เช่น เซอร์เจมส์ เป็นต้น

"... it was pretty to see how her imagination adorned her sister Celia with attractions altogether superior to her own, and if any gentleman appeared to come to the Grange from some other motive than that of seeing Mr. Brooke, she concluded that he must be in love with Celia : Sir James Chattam, for example,..." (Eliot. 1987 : 12)

ในตอนก่อนที่เธอจะแต่งงานกับศาสบอน เธอขย่องเขาด้วยความรู้สึกแท้จริงว่า เขาเป็นผู้มีความรู้สูง ดังนั้นเธอจึงคิดว่าตัวเธอไม่มีความรู้อะไร และบอกเขาว่าคงต้องให้เขาช่วยแนะนำให้เธอด้วย ซึ่งคำพูดและการกระทำดังกล่าว โดโรธีแสดงออกจากความรู้สึกที่แท้จริงของความไม่หลงตัวเอง แต่กลับทำให้ศาสบอนเข้าใจผิดว่าเธอเป็นผู้หญิงที่เชื่องช้า เธอจึงพึงพอใจที่ได้แต่งงานกับเธอ

"I am very ignorant - you will quite wonder of my ignorance,... I have so many thoughts that may be quite mistaken ; and now I shall be able to tell them all to you, and ask you about them. But I will not trouble you too much ; only when you are inclined to listen to me.

อุปนิสัยทั้งหมดของเธอก็กล่าวมาข้างต้นนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานสำคัญของคุณสมบัติของโดโรธี ดังที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงต่อไป

2. คุณสมบัติของตัวละคร

2.1 ความมีอุดมคติสูง

คุณสมบัติที่โดดเด่นประการแรกของโดโรธี คือความเป็นผู้มีอุดมคติสูง เธอมีความปรารถนาที่จะให้แต่ละสิ่งที่ดีแก่ผู้อื่น โดยเริ่มตั้งแต่การทักตัวเองให้เป็นประโยชน์ การสร้างสรรค์สังคมให้มีผู้คนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังใจหรือทรัพย์สินสมบัติที่เธอพร้อมจะหยิบยื่นให้เมื่อมีผู้ได้รับความเดือดร้อน โดโรธีมีความใฝ่ฝันเช่นนี้ตั้งแต่ยัง เด็ก ดังที่เธอบอกกับวิลว่าเธออยากจะช่วยใครสักคนในการสร้างสรรค์ผลงานที่ยิ่งใหญ่อันจะ เป็นประโยชน์แก่มนุษย์

"... those who have great thoughts get too much worn in working them out. I used to feel about that, even when I was a little girl ; and it always seemed to me that the use I should like to make of my life would be to help someone who did great works, so that his burthen might be lighter." (Eliot. 1987 : 350)

ดังนั้น จากอุดมคติที่สูงส่งของเธอจึงทำให้เธอมีทัศนะ เกี่ยวกับการแต่งงานที่เป็นอุดมคติไปด้วย โดยเธอคิดว่าการแต่งงานไม่ใช่เรื่องส่วนตัว หากเป็นภาระหน้าที่อันสูงส่ง "Marriage is a state of higher duties. I never thought of it as mere personal ease." (Eliot. 1987 : 42) โดโรธีจึงต้องการแต่งงานกับคาสาบอนด้วยเข้าใจว่าเขาเป็นบุคคลที่อยู่ในอุดมคติของเธอผู้กำลังจะสร้างผลงานที่ยิ่งใหญ่ให้กับโลก เธอจึงตอบตกลงแต่งงานกับเขาทันทีที่เขาเสนอ และเธอก็ผันถึงชีวิตแต่งงานเอาไว้ว่าจะมีแต่เรื่องราวที่เป็นสาระทุก ๆ วัน นอกจากนี้ ในขณะที่เธอช่วยเขาทำงาน เธอก็จะได้ศึกษาความรู้จากเขาด้วย

"It would be my duty to study that I might help him the better in his great works. There would be nothing trivial about our lives. Everyday-things with us would mean the greatest things. It would be like marrying Pascal. I should learn to see the truth by the same light as great men have seen it by..." (Eliot. 1987 : 30)

นิวตัน (K.M. Newton) กล่าวว่าอุดมคติในเรื่องการแต่งงานของโดโรธีนั้น เป็นการปฏิเสธการแต่งงานในลักษณะประเพณีนิยมด้วย เนื่องจากเธอเป็นผู้ที่เฝ้าการศึกษา มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง รวมทั้งมีความต้องการสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม ดังนั้น

การแต่งงานกับเซอร์เจมส์ซึ่งเป็นความเหมาะสมตามประเพณีนิยมจึงไม่น่าสนใจสำหรับโดโรธี เพราะเธอไม่ต้องการมีบทบาทเป็นผู้ตาม ซึ่งเป็นบทบาทของภรรยาตามความคาดหวังของสังคม (Newton. 1981 : 128)

นอกจากความใฝ่ฝันในชีวิตแต่งงานที่ยิ่งใหญ่ โดโรธียังต้องการสร้างหมู่บ้านเกษตรกร และให้ชาวบ้านได้มาอยู่รวมกันเป็นชุมชนเพื่อช่วยกันทำงาน เธอกล่าวถึงความใฝ่ฝันของเธอว่า "I hope I should be able to get the people well housed in Lowick ! I will draw plenty of plans while I have time." (Eliot. 1987 : 30) และเธอก็ได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อทำสิ่งที่เธอใฝ่ฝันให้เป็นจริง ซึ่งภายหลังความใฝ่ฝันที่จะได้เห็นชีวิตของชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็สามารถเป็นจริงขึ้นมาได้ในที่สุด

เมื่อใดก็ตามที่โดโรธีทราบว่ามิได้ได้รับความเดือดร้อน เธอจะยินดีช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังใจ หรือทุนทรัพย์ เช่นในตอนที่เราทราบว่าลิดเกทได้รับเงินจากบัลสโตรด เธอรู้ว่าเขากำลังเสียใจและท้อแท้ โดโรธีไม่รู้ว่าจะช่วยพูดให้กำลังใจเพื่อให้เขาลุกขึ้นมาสู้กับความเป็นจริง โดยเธอจะช่วยทำให้เพื่อนบ้านคนอื่น ๆ เข้าใจความเป็นจริง และเธอมั่นใจว่าทุกคนจะต้องเชื่อ

"It is wicked to let people think evil of any one falsely, when it can be hindered. ... I could say that you have made all the circumstances clear to me, and that I know you are not in anyway guilty. Mr. Farebrother would believe me, and my uncle, and Sir James ... I would take any pains to clear you. ..." (Eliot. 1987 : 725)

นอกจากนี้เธอยังรับอาสาที่จะช่วยพูดกับโรซามอนภรรยาของเขานี้ เพราะเธอเชื่อว่าถ้าโรซามอนทราบว่าเพื่อน ๆ ให้ความเชื่อถือสามีมองเธอ อย่างน้อยเธอก็คงจะมีกำลังใจมากขึ้น

"May I go to see her ? ... I would tell her that you have not been blamable before any one's judgement but your own. I would tell her that you shall be cleared in every fair mind. ... And if Mrs. Lydgate knew that there were friends who would believe in you and support you, she might then be glad that you should stay in your place and recover your hopes...." (Eliot. 1987 : 728)

นอกจากการให้กำลังใจซึ่งโคโรธีพยายามช่วยเหลือลิดเกต เธอยังให้เงินช่วยสนับสนุนโรงพยาบาล และส่งเงินที่ลิดเกตขอยืมคืนให้บัลสโตรด ทั้งนี้เพื่อให้เขาหลุดพ้นจากการอยู่ใต้อิทธิพลของบัลสโตรด และพ้นจากคำครหาของเพื่อนบ้าน การที่โคโรธีทำเช่นนี้ เธอมีได้หวังสิ่งใดตอบแทนนอกจากความสุขที่จะได้ช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งได้นำเงินที่เธอมีอยู่มาใช้งานสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่สุดเท่านั้น และเธอก็บอกเขาว่า

"It hurts me very much to hear you speak so hopelessly. ... It would be a happiness to your friends, who believe in your future, in your power to do great things ; if you would let them save you from that. Think how much money I have ; it would be like taking a burden from me if you took some of it every year till you got free from this fettering want of income..." (Eliot. 1987 : 729)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าโคโรธีเป็นสตรีที่มีอุดมคติอันสูงส่ง ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างไปจากสตรีส่วนใหญ่ในสมัยนั้นเป็นอันมาก

2.2 ความเป็นตัวของตัวเอง

จากอุปนิสัยข้างคิดและสนใจในสภาพแวดล้อมของสังคมที่เธออาศัยอยู่นั้น ทำให้ใคร่ใฝ่มอง เห็นข้อจำกัดบางประการของค่านิยมในสังคมตลอดจนความเชื่อทางศาสนา ซึ่งทำให้ความศรัทธาของเธอลดลงไป อย่างไรก็ตามใคร่ใฝ่ใฝ่ให้ฟังว่าเธอมีความเชื่อของตนเองอยู่เสมอ และเป็นสิ่งที่ทำให้เธอพบวิถีชีวิตที่มีความสุข ซึ่งก็คือความปรารถนาที่จะทำในสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต แม้ว่าบางครั้งจะไม่ว่าคืออะไร และจะทำได้หรือไม่ แต่หากเพียงได้กระทำที่เท่ากับได้เป็นส่วนหนึ่งของพลังที่ต่อสู้กับสิ่งที่เลวร้าย

"... I have a belief of my own, and it comforts me ...

That by desiring what is perfectly good, even when we don't quite know what it is and cannot do what we would, we are part of the divine power against evil - widening the skirts of light and making the struggle with darkness narrower." (Eliot. 1987 : 376)

นอกจากนี้ ใคร่ใฝ่ยังได้บอกอีกด้วยว่าสิ่งที่เธอกล่าวไปก็คือศาสนาที่เธอค้นพบด้วยตนเอง และยึดถือเสมอมา แม้ว่าเมื่อก่อนเธอจะเคยสวดมนต์เป็นประจำ ซึ่งเป็นการแสดงความศรัทธาในคริสต์ศาสนา แต่ปัจจุบันเธอแทบจะไม่ได้สวดอีกเลย

"It is my life. I have found it out, and cannot part with it. I have always been finding out my religion since I was a little girl. I used to pray so much - now I hardly ever pray. I try not to have desires merely for myself, because they may not be good for others, and I have too much already." (Eliot. 1987 : 377)

คำพูดของโดโรธีแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าปัจจุบันเธอได้มีความศรัทธาในศาสนาอีกต่อไป และคำพูดดังกล่าวนับเป็นปฏิกริยาที่รุนแรงอย่างยิ่ง เพราะในสมัยศตวรรษที่ 19 ผู้คนต่างให้ความสำคัญกับศาสนามากในฐานะที่เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตผู้คนในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น การที่โดโรธียอมรับอย่างไม่สะทกสะท้านว่าเธอไม่ศรัทธา ทั้งยังมีความเชื่อซึ่งเธอถึงเป็นศาสนาของตนเองนั้น จึงนับว่าเป็นการปฏิเสธทั้งกรอบประเพณีที่ไม่ต้องการให้สตรีมีความคิดเป็นของตนเอง และยังเป็นการคัดค้านทัศนะทางศาสนาที่เธอไม่เห็นด้วยอีกด้วย คำพูดของโดโรธีจึงเท่ากับเป็นคำประกาศอิสรภาพทางความคิด และเป็นการแสดงความเป็นตัวของตัวเองในรูปแบบที่ง่าย ๆ หากมันคงและเด็ดเดี่ยว

ในชีวิตของเอเลียตก็เช่นกัน เธอหยุดบาโบสก์และแทบจะไม่ได้สวดมนต์อีกเลย หลังจากที่เธอพบว่าความศรัทธาต่อศาสนาของเธอไม่มีอีกต่อไปแล้ว ทั้งนี้เอเลียตมิได้ต้องการโจมตีศาสนา หากแต่เธอต้องการค้นหาหลักค่านิยมที่สอดคล้องกับธรรมชาติที่แท้จริงของมนุษย์เท่านั้น ดังที่เธอได้สะท้อนไว้ในคำพูดของโดโรธีว่า เธอยังคงต้องการพึ่งการเทศน์อยู่เสมอ เพื่อค้นหาแนวคิดที่ถูกต้องที่จะเป็นประโยชน์กับคนส่วนใหญ่มากที่สุดจริง ๆ เธอก็ยินดีที่จะยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

"I have always been thinking of the different ways in which Christianity is taught, and whenever I find one way that makes it a wider blessing than any other, I cling to that as the truest - I mean that which takes in the most good of all kinds, and brings in the most people as shares in it. ..." (Eliot. 1987 : 475)

อย่างไรก็ตาม แม้โดโรธีจะกล่าวว่าเธอยังคงแสวงหาความถูกต้อง และพร้อมที่จะยอมรับ แต่เธอก็มีหลักการเป็นของตนเองอย่างมั่นคงว่า แนวคิดดังกล่าวต้องยืนอยู่ในผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่มากกว่า เพื่อคนเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งดังที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นการยืนยันว่าเธอเป็นผู้มีอุดมการณ์สูงส่งตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมาก

เอเลียตได้กล่าวถึงทัศนะทางศาสนาของเธอไว้ว่า เธอไม่สนใจศาสนาในรูปของการเฝ้าหน้าให้ยอมรับระเบียบปฏิบัติ หรือพิธีการที่มีพื้นฐานจากสิ่งที่เหนือธรรมชาติ หากแต่เธอแสวงหาหลักธรรมที่จะนำมาปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติได้อย่างแท้จริง และเธอก็ได้ค้นพบว่าหลักธรรมดังกล่าวก็คือคุณสมบัติที่ดีที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคนอยู่แล้วนั่นเอง นิวตันได้สรุปทัศนะของเอเลียตว่าเป็นการแสดงความรักมั่นในความดีงามของมนุษย์ และเป็นการคัดค้านมิให้มนุษย์ไปยึดติดกับระเบียบปฏิบัติอันปราศจากเหตุผล หากแต่ให้ยึดมั่นในคุณธรรมของคนเท่านั้น ซึ่งทัศนะดังกล่าวของเอเลียตจึงเป็นการสนับสนุนให้ทุกคนมีความเป็นตัวของตัวเอง และไม่ผูกมัดกับกฎเกณฑ์ (Newton. 1981 : 4)

นอกจากนี้ เอเลียตยังได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการสร้างโดโรธีให้มีคุณสมบัติข้อนี้ไว้อย่างชัดเจนในจดหมายฉบับหนึ่งซึ่งตีพิมพ์รวมไว้ใน The George Eliot Letters ว่า เธอต้องการช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นภาพที่ชัดเจนของผู้ที่ผูกติดอยู่กับกฎระเบียบทางศาสนา และเพื่อช่วยให้ผู้อ่านค่อย ๆ กอนตัวออกมาจากข้อปฏิบัตินั้น ๆ เพื่อบรรลุความเป็นเอกเทศแห่งคนในที่สุด เช่นเดียวกับโดโรธี (Ashton. 1983 : 4)

นอกจากการแสดงออกในเรื่องศาสนาแล้ว ความเป็นตัวของตัวเองของโดโรธียังสะท้อนให้เห็นได้อีกในการตัดสินใจที่ยืนอยู่บนเหตุผลของตนเอง เช่น ตอนก่อนที่คาสาบอนเสียชีวิต เขาได้ขอร้องให้เธอทำงานของเขาต่อให้เสร็จ แต่เธอยังไม่ยอมรับปากทั้ง ๆ ที่เธอไม่ต้องการให้เขาสะเทือนใจ ด้วยเหตุว่าเธอคิดว่าเธอไม่ควรให้คำสัญญาผูกมัดตนเองในขณะที่เธอยังไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่

"I think it is not right - to make a promise when I am ignorant what it will bind me to whatever affection prompted I would do without promising." (Eliot. 1987 : 457)

อย่างไรก็ตาม เธอตัดสินใจว่าจะรับปากเขาในวันรุ่งขึ้น หลังจากที่เธอได้ข้อสรุปกับตนเองว่ามันเป็นความต้องการของเธอตั้งแต่แรกที่จะช่วยเขาทำงาน แม้ว่าสิ่งที่เขาค้นคว้าอยู่นั้น

จะมีใช้สิ่งที่ยิ่งใหญ่ดังที่เธอคาดคิด แต่เธอเชื่อใจสามีว่ามีได้มีเจตนาจะผลักดันให้เธอตก
อยู่ในความทุกข์ และเธอเชื่อว่าเขาห่วงเพียงเรื่องงานของเขาเท่านั้น

"... And had she not wished to marry him that she might
help him in his life's labour ? - But she had thought the
work was to be something greater, which she could serve
in devoutly for its own sake. Was it right, ... - would
it be possible,... - to work as in a treadmill fruitlessly ?
... But the thought passed through her mind more than once,
though she could not believe in it - might he not mean to
demand something more from her than she had been able to
imagine, since he wanted her pledge to carry out his
wishes without telling her exactly what they were ? No ;
his heart was bound up in his work only : that was the
end for which his failing life was to be eked out by
hers." (Eliot. 1987 : 459)

แต่แล้ว คาสาบอนก็เสียชีวิตไปก่อนที่จะได้บอกความตั้งใจของเธอต่อเขา ใคร่ครวญคิดว่า
สามีของเธอคงจะเขียนคำสั่งหรือคำแนะนำเพื่อให้เธอเข้าใจแนวคิดและความปรารถนาของเขา
ซึ่งปรากฏว่าเขาไม่ได้หึงหวั่นถึงเธอไว้เลยนอกจากตารางที่สรุปเค้าโครงของเขา
(Synoptical Tabulation) และภายหลังเมื่อใคร่ครวญข้อความในพันธกรรมที่สามของเธอ
เธอเขียนไว้ว่าจะไม่ยกสมบัติให้เธอ หากเธอแต่งงานใหม่กับวิล เธอจึงตกใจและเสียใจมาก
เพราะเธอไม่เคยสร้างความสัมพันธ์กับวิลในแง่ผู้สาวเลย

"... it was a violent shock of repulsion from her departed
husband, ... It had never before entered her mind that he

could, under any circumstances, be her lover : ..."

(Eliot. 1987 : 470)

นอกจากนี้ โดโรธียังค้นพบว่าเอกสารที่สามของเธอค้นคว้าไว้เป็นสิ่งที่เขาไม่สามารถจะทำได้สำเร็จได้เนื่องจากเขาเองก็ยังไม่ทราบจะเริ่มต้นทำค เขาจึงปลุกภาระอันไม่รู้จบนี้มาให้อเธอจึงได้ตระหนักว่าศาสนาต้องการศรัทธาเพื่อผูกมัดชีวิตเธอไว้กับงานซึ่ง เปรียบเสมือนหลุมศพของเขาเท่านั้น

"... he willingly imagined her toiling under the fetters of a promise to erect a tomb with his name upon it.

(Not that Mr.Cassaubon called the future volume : a tomb ; he called them the Key to all Mythologies.) but the months gained on him and left his plans belated : he had only had time to ask for that promise by which he sought to keep his cold grasp on Dorothes's life." (Eliot. 1987 : 473)

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้โดโรธีตระหนักว่าเธอเข้าใจผิดพลาดมาตลอด ดังนั้นเธอจึงตัดสินใจที่จะ ไม่ทุ่มเทชีวิตของเธอให้กับสิ่งที่เธอไม่เชื่อถือ เธอเขียนจดตัดสินใจของเธอลงไปในกระดาษและผนึกซองจดหมาย ราวกับต้องการจะส่งถึงศาสนาบนเพื่อต้องการให้เขาได้รับรู้ "I could not use it. Do you not see now that I could not submit my soul to yours, by working hopelessly at what I have not believe in ?" (Eliot. 1983 : 514) การตัดสินใจของโดโรธีครั้งนี้ได้สะท้อนถึงความยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนเองและความกล้าที่จะแสงให้ผู้อื่นได้รับรู้ความรู้สึกของเธอด้วยการไม่ยินยอมกระทำในสิ่งที่เธอไม่ศรัทธาและไม่เชื่อถือ นิวตันกล่าวว่าในครั้งแรกที่โดโรธีตัดสินใจแต่งงานกับศาสนาบนนั้น เนื่องจากเธอเข้าใจว่างานค้นคว้าของศาสนาบนจะสามารถตอบคำถามที่เธอต้องการเข้าใจในเรื่องของศาสนาได้ เพราะโดโรธีไม่ศรัทธา

ในการสอนศาสนาที่เน้นในระเบียบปฏิบัติที่ไม่มีเหตุผล เธอจึงเชื่อว่า "Key to All Mythologies" จะเป็นสิ่งที่นำเธอไปสู่ความรู้ทุกสาขาได้จริง และความรู้ในสาขาค่าง ๆ จะสามารถตอบคำถามที่เธอแสวงหาได้ เพราะความรู้ในทุกสาขาจะมีโครงสร้างที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล แต่เมื่อโดโรธีค้นพบว่า คำโครงสร้างที่ศาสนาเขียนไว้ยังสับสนอยู่มากและยังไม่มีจุดเริ่มต้น เธอจึงตัดสินใจไม่ทำงานของเขาต่อ เพราะนั่นไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริงของเธอ (Newton. 1981 : 128 - 9)

ในตอนที่มีซิสแควอลแลตเตอร์แนะนำให้โดโรธีแต่งงานใหม่ด้วยเกรงว่าเธอจะเหงาและไม่มีอะไรทำ รวมทั้งความเห็นของมิสเตอร์บรูคที่อยาก让她แต่งงานใหม่จะได้มีคนมาช่วยจัดการเรื่องเงินนั้น โดโรธีแสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง จากการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวว่า เธอจะไม่แต่งงานใหม่ โดยเธอได้อธิบายให้ซีเลียฟังว่า เธอไม่กลัวเหงาเพราะเธอมีแผนการที่จะสร้างชุมชนที่เธอเคยคิดว่ามันเป็นจริงขึ้นมา

"I have delightful plans. I should like to take a great deal of land, and drain it, and make a little colony, where everybody should work, and all the work should be done well. ..." (Eliot. 1987 : 524)

คำแนะนำของมิสเตอร์บรูค เธอให้คำตอบลงของเธอกับเธอว่าเธอไม่ต้องการให้ใครมาช่วยจัดการเรื่องทรัพย์สิน เพราะเธอต้องการจัดการเอง ขอเพียงให้เธอรู้ว่าจะใช้เงินไปทำอะไรบ้างเท่านั้น "I should like to manage it myself, if I knew what to do with it." (Eliot. 1987 : 735) การตัดสินใจไม่แต่งงานใหม่ของโดโรธีในตอนแรกนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ที่จะแต่งงานเพื่อสังคมที่เธอต้องการประสบเพียงลำพังอย่างกล้าหาญ แต่เมื่อผิดพลาด เธอจึงพร้อมที่จะเผชิญชะตากรรม เนื่องจากชีวิตของผู้หญิงสมัยก่อนจะขึ้นอยู่กับสามี ดังนั้นเมื่อสามีเสียชีวิตไป ชีวิตของผู้หญิงก็จะมีที่พึ่ง เพื่อนบ้านจึงแนะนำให้เธอแต่งงานใหม่ แต่โดโรธีก็แสดงให้เห็นว่าชีวิตเธอไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับสามี เธอสามารถที่จะหาสิ่งที่ เป็นประโยชน์ทำได้ด้วยตนเอง ทั้งยังสามารถจัดการทรัพย์สินที่เธอมีอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพา

ช่วยเหลือจากผู้ใด แม้ว่าผู้หนึ่งจะยังไม่ได้รับการยอมรับจากสายตาของสังคมในเรื่องของความสามารถก็ตาม

ในภายหลัง เมื่อเธอตัดสินใจแต่งงานกับวิล โดโรธีถูกคัดค้านอย่างมากทั้งจากเพื่อนบ้านและจากครอบครัว ทั้งนี้เพราะพ่อของวิลเป็นผู้อพยพมาจากโบแลนด์จึงไม่มีทรัพย์สินสมบัติใด ๆ นอกจากนี้โดโรธียังต้องสูญเสียทรัพย์สินทั้งหมดที่คาสาบอนทิ้งไว้ให้ด้วย แต่เธอก็ยืนยันการตัดสินใจของเธอ ทั้งนี้เพราะเธอได้ค้นพบว่าชีวิตแต่งงานครั้งแรกของเธอผิดพลาดเนื่องจากการมีอุดมคติที่สูงส่งและด้อยประสบการณ์ จึงทำให้เธอมีทัศนคติในการแต่งงานที่บกพร่อง และเมื่อเธอค้นพบตัวเองว่าเธอรักวิล เธอก็ปรารถนาที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดในอดีตด้วยการแต่งงานกับเขา ซึ่งเหตุผลของโดโรธีเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม เธอจึงถูกคัดค้าน ดังนั้นปฏิกิริยาของโดโรธีที่กระสวนทางกับสังคมจึงชี้ให้เห็นถึงความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญในตัวโดโรธี

ในตอนที่เราเฝ้าดูเธอไปอยู่กับลูวิสโดยมิได้แต่งงานนั้น เธอก็ถูกคัดค้านอย่างหนักโดยเฉพาะจากครอบครัวซึ่งเธอถูกขัดขวางนับแต่นั้นมา การที่เธอเสียศรัทธาเช่นนั้น เนื่องจากทั้งสองรักและเข้าใจกันหากแต่เลวิสมีอาชีพขาดจากภรรยาเก่าได้ตามกฎหมาย แม้ในทางปฏิบัติจะแยกกันอยู่นานแล้วก็ตาม เธอเลยทศกล่าวว่า "การแต่งงานต้องขึ้นอยู่กับ "กฎธรรมชาติ" ซึ่งก็คือความรัก อันเป็นสิ่งผูกพันคนสองคนไว้ด้วยกัน มิใช่ตัวบทกฎหมาย" ดังนั้นเธอจึงยอมสูญเสียชื่อเสียงในสายตาของสังคม และประกาศความเป็นตัวของตัวเองเพื่อคัดค้านกรอบประเพณีอันเคร่งครัด ซึ่งเธอเลยได้แสดงการคัดค้านดังกล่าวโดยการสร้างให้โดโรธีเป็นตัวแทนความคิดของเธอด้วย (Ashton, 1983 : 10)

หนังสือชื่อ George Eliot ได้กล่าวถึงนักวิจารณ์มากมายที่ไม่เห็นด้วยกับการที่โดโรธีแต่งงานกับวิล เนื่องจากพวกเขามองเห็นว่าเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดไม่ต่างไปจากครั้งแรก โดยเฉพาะในตอนจบซึ่งโดโรธีเป็นได้เพียงภรรยา และแม้ที่ต้องเลี้ยงดูบุตรชายหนึ่งคน และเธอเลยก็มิได้ตอบคำถามเกี่ยวกับสตรีที่มีอยู่ในขณะนั้นว่าสตรีควรจะมีบทบาทอย่างไร หรือทำอะไรได้บ้าง (Ashton, 1983 : 69, 76) ผู้วิจัยเห็นว่าโดโรธีตัดสินใจครั้งนี้ได้ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะเธอค้นพบว่าวิลเป็นผู้ชายคนแรกที่ทำให้กว้างและรับฟังเธอ ในขณะที่สามีของเธอไม่เคยรับฟังเธอในเรื่องใด ๆ เลย นอกจากนี้ เธอยังค้นพบว่าวิลเป็นผู้ที่สนใจการเมือง สังคม และรักความเป็นธรรมเช่นเดียวกับเธอด้วย

"You have so many talents. ... And you care that justice should be done to everyone. I am so glad. When we were in Rome, I thought you only cared for poetry and art, and the things that adorn life for us who are well off. But now you think about the rest of the world." (Eliot. 1987 : 517)

ดังนั้น ทั้งสองจึงเกิดความผูกพันและเข้าใจกันโดยที่โครธีไม่รู้ตัวเลย และเมื่อเธอค้นพบความรู้สึกตนเองภายหลังว่าเธอรักวิล เธอจึงตัดสินใจแต่งงานกับเขา เพราะแม้จะต้องอยู่ยากยากจน แต่ทั้งสองก็มีความสุขจากความรักและความเข้าใจที่มีให้แก่มาตลอด วิลเลียมส์ได้กล่าวถึงการตัดสินใจของโครธีว่าเป็นการแสดงถึงสิทธิของผู้หญิงที่จะเลือกวิถีชีวิตตามที่ตัวเองต้องการ กล่าวคือ แม้ว่าศาสนาคงต้องการให้เธอทำพันธกิจของเธอให้สำเร็จ และไม่ต้องการให้เขาแต่งงานกับวิล แต่เธอก็ปฏิเสธทั้งสองกรณี และเลือกวิถีชีวิตอันเรียบง่ายกับชายที่เธอรักและเข้าใจ โดยหันหลังให้กับกรอบประเพณีอันจำกัดของสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้คือสิ่งที่เธอเลือกต้องการให้ผู้อ่านตระหนัก (Williams. 1984 : 148)

สำหรับบทบาทของสตรี แม้ว่าเธอเลือกมิได้ให้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมหลังจากที่โครธีแต่งงานกับวิลว่าสตรีควรจะทำอะไรได้บ้าง แต่หากพิจารณาจากคุณสมบัติและการกระทำที่โครธีได้ทำมาตลอด รวมทั้งในบทสรุปตอนท้าย จะเห็นได้ว่าเธอเลือกกล่าวหาไว้อย่างกว้าง ๆ ว่าโครธีได้ใช้ชีวิตที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นร่วมกับสามีของเธอ กล่าวคือ วิลเป็นนักการเมืองที่ทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างแข็งขัน และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ส่วนโครธีจะเคียงข้างวิลต่อสู้เพื่อความถูกต้อง เป็นธรรมในสังคมเท่าที่ภรรยาจะช่วยสามีได้ แต่ในขณะเดียวกัน เนื่องจากเธอมีภาระหน้าที่ทางธรรมชาติเพิ่มขึ้นมาอีกหน้าที่หนึ่งคือ ความเป็นแม่ ดังนั้นเธอจึงต้องรับผิดชอบหน้าที่นั้นด้วยเช่นกัน จึงทำให้ภาพที่ปรากฏแก่คนทั่วไปไม่ชัดเจนว่าเธอมีบทบาทอื่นใดอีก แต่จากอุปนิสัยของโครธี และความสัมพันธ์ของคนทั้งสอง ผู้อ่านจะตระหนักได้เองว่า เธอมิได้เป็นภรรยาที่เป็นเพียงผู้ตามอย่างแน่นอน

"They were bound to each other by a love stronger than any impulses which could have marred it. ... Will became an ardent public man, working well in those times when reforms were begun..., and getting at last returned to Parliament... Dorothea could have liked nothing better, since wrongs existed, than that her husband should be in the thick of struggle against them, and that she should give him wifely help. Many who knew her, thought it a pity that so substantive and rare a creature should have been absorbed into the life of another, and be known in a certain circle as a wife and mother. But no one stated exactly what else that was in her power she ought rather to have done..."

(Eliot. 1987 : 793 - 4)

และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดโรธีเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยก้มตัวและไม่เคยต้องการได้รับคำกล่าวชมว่าเธอเหนือผู้หญิงคนอื่น "Dorothea herself had no dreams of being praised above another woman, feeling that there was always something better which she might have done..." ดังนั้นไม่ว่าเธอจะอยู่ที่ไหน ในฐานะและสถานภาพเช่นไร เธอจะสามารถทำสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดได้ในทุก ๆ ที่ ดังนั้นสิ่งที่เธอเสียสละต้องการจะชี้ให้เห็นก็คือ ผู้หญิงจะต้องมีความเป็นตัวของตัวเองและไม่ถูกครอบงำทางความคิดจากกรอบประเพณี และหลังจากนั้นเธอมีสิทธิที่จะเลือกกระทำการตามหาความในสังคมตามที่เธอต้องการ

2.3 ความเคารพตัวเองและผู้อื่น

โดโรธีเป็นผู้ที่มีความเคารพในเกียรติของตนเองรวมทั้งของผู้อื่นด้วย เธอจะปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไรให้เกียรติและให้ความเคารพในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่นในตอนที่เกิดข่าวลือว่าลิตเกทรับสินบนจากบัลลัสโตรดนั้น โดโรธีไม่เชื่อว่าจะเป็นความจริง ทั้งนี้เพราะ เธอคิดว่าคนเรามากจะถูกพูดให้ร้ายเกินจริง โดยที่เขามักไม่ได้เลวร้ายเท่าที่ผู้อื่นพูด

"I feel convinced that his conduct has not been guilty :
I believe that people are almost always better than their
neighbours think they are, "said Dorothea. Some of her
interest experience in the last two years had set her mind
strongly in opposition to any unfavourable construction of
others ;... (Eliot. 1987 : 697)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เธอรู้จักลิดเกทและรู้ว่าเขาเป็นคนดี เธอจึงเชื่อมั่นความดีของเขาว่า
จะต้องมีบางสิ่งบางอย่างที่ทักให้ชาวบ้านเข้าใจผิด ดังนั้นเธอจึงยื่นมือเข้าไปเกี่ยวข้อง
เธอเข้าไปคุยกับลิดเกทด้วยความเคารพในเกียรติของเขา รวมทั้งเคารพในความจริงของ
ตัวเธอเอง จากคำพูดที่แสดงถึงความเชื่อดังกล่าว ทักให้ลิดเกทเกิดความมั่นใจในตัวเอง
และเล่าความจริงให้เธอฟัง จึงทักให้เขาแก้ไขปัญหาคได้

"I know the unhappy mistakes about you. I knew them from
the first moment to be mistakes. You have never done
anything vile. You would not do anything dishonourable."
It was the first assurance of belief in him that had
fallen on Lydgate's ears... it was something every new
and strange in his life that these few words of trust
from a woman should be so much to him. (Eliot. 1987 :
724)

2.4 คุณธรรมและความมีเมตตา

อุปนิสัยของโคโรธี่นั้นคือความสนใจในทุกข์สุขของเพื่อนบ้านและชอบช่วยเหลือผู้อื่น และการช่วยเหลือของโคโรธี่นั้นจะเห็นได้ชัดเจนว่าเธอจะกระทำด้วยความรู้สึกของเพื่อนมนุษย์ที่มีความอาร์ตต่อกัน โดยเธอจะมีได้คำนึงว่าผู้นั้นจะเป็นใคร และจะเป็นหญิงหรือชาย ดังจะเห็นได้ชัดในตอนที่เธอคุยกับลัดเกทเมื่อมีข่าวลือ เธอสามารถพูดที่เขาสบายใจและรู้สึกถึงความเป็นเพื่อนได้โดยไม่มี ความคลางแคลงใจ จึงนับเป็นเรื่องแปลกและหายากมากเนื่องจากสังคมมิได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงและผู้ชายสร้างความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อนได้อย่างเสรี ดังจะสังเกตได้จากคำพูดของลัดเกทที่แม้กระทั่งตัวเขาเองก็แปลกใจในคุณสมบัติข้อนี้ของโคโรธี่

"This young creature has a heart large enough for the Virgin Mary. She evidently thinks nothing of her own future, ... She seems to have what I never saw in any woman before - a fountain of friendship towards men - a man can make a friend of her. ..." (Eliot. 1987 : 730)

และแม้แต่ตอนที่โคโรธี่ไปพบกับโรซามอน เธอก็สามารถทำให้โรซามอนเข้าใจเจตนาที่บริสุทธิ์ของเธอด้วยคำพูดที่ชัดเจน ว่าการที่ลัดเกทไม่กล้าพูดกับโรซามอนเองนั้นเพราะเขารักและไม่ต้องการให้เธอเสียใจ แต่การที่เขากล้าพูดกับโคโรธี่เพราะเป็นเพื่อนซึ่งความรู้สึกจะต่างกัน

"... It was because he feels so much more about your happiness than anything else - he feels his life bound into one with yours, and it hurts him more than anything, that his misfortunes must hurt you. He could speak to me because I am an indifferent person. And I asked him if I might come to see you ; ..." (Eliot. 1987 : 756)

มิตรภาพที่ใคร่ใคร่สามารถให้กับเพื่อนมนุษย์ทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกันนั้น เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นสตรีที่มีจิตใจสูง เพราะ เธอมิได้มีเจตนาอันใดเคลือบแฝงอยู่ในความสัมพันธ์นั้น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าใคร่ใคร่เป็นผู้หญิงที่มีความแตกต่างจากสตรีส่วนใหญ่มากในหลาย ๆ ด้าน คุณสมบัติส่วนใหญ่ของเธอเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับกรอบประเพณีที่วางไว้ให้ผู้หญิงปฏิบัติตาม แต่คุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้กลับเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้เกิดผลงานทางสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นต่อสังคมที่เธออาศัยอยู่ ต่อเพื่อนมนุษย์ รวมทั้งต่อตัวของเธอเองด้วย

Tess of the d'Urbervilles

สังเขปเรื่อง

เทสส์ เดอร์บีฟีลด์ (Tess Derbeyfield) เป็นเด็กสาววัยสิบหกปี อาศัยอยู่กับพ่อแม่ผู้ยากจนคือ จอห์น และ โจอัน ในหมู่บ้านบริเวณหุบเขาแบล็คมัวร์ (Blackmoor) ซึ่งเป็นชนบทแห่งหนึ่งในเวสเซกซ์ (Wessex) ครอบครัวเดอร์บีฟีลด์มีลูกทั้งหมด 5 คน คือ เทสส์ อลิซา - ลุยซา อับราฮัม และ โยบ กับ โทมัสตี้ ซึ่งยังเป็นเด็กทารก เนื่องจากเป็นที่สาวคนโตและมีพ่อที่ขี้เมา เทสส์จึงต้องรับภาระในครอบครัวสูง วันหนึ่ง จอห์นทราบข่าวลือจากเพื่อนบ้านว่าครอบครัวเดอร์บีฟีลด์ของเขาสืบเชื้อสายมาจากตระกูลเดอร์เบอร์วิลล์ ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่โตในอดีต โจอันจึงวางแผนให้เทสส์ไปแสดงตัวว่าเป็นญาติกับมิลซิสเตอร์เบอร์วิลล์ ซึ่งอาศัยอยู่ที่ทรานทริดจ์ (Trantridge) ทั้งนี้นางหวังจะให้ลูกสาวมีโอกาสพบสุภาพบุรุษผู้ร่ำรวยและได้แต่งงานดี ๆ เพื่อที่จะช่วยยกฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวขึ้นมาด้วย เทสส์จะต้องไปตามคำขอของแม่ เนื่องจากเธอรู้สึกผิดและคิดว่าตนเองเป็นต้นเหตุให้มาตายในอุบัติเหตุขณะเดินทางไปขายของในตลาด อย่างไรก็ตาม เธอยินยอมที่จะไปแสดงตัวเท่านั้น แต่เธอปฏิเสธการขอความช่วยเหลือจากมิลซิสเตอร์เบอร์วิลล์ตามความต้องการของแม่ที่ทรานทริดจ์ เทสส์ได้พบกับอเล็กซ์ (Alec) บุตรชายของมิลซิสเตอร์เบอร์วิลล์ ผู้มีนิสัยเจ้าชู้และชำนาญเรื่องผู้หญิง เธอบอกจุดประสงค์ของการมาตามความจริงและกลับไปโดยมิได้พบกับ

แม่ของเขา อเล็กซ์คิดใจเทสส์ เนื่องจากเธอเป็นเด็กสาวที่สวยงามสะอาดตา ดังนั้นเขาจึงเขียนจดหมายไปบอกให้เทสส์มาทำงานที่บ้านของเขาโดยมีหน้าที่ดูแลมัสซิดอร์ เบอร์วิลล์และสัตว์เลี้ยงของนาง โจอันตีใจมากเนื่องจากเข้าใจว่าอเล็กซ์จะตกหลุมรักเทสส์ และต้องการจะแต่งงานกับเธอ นางจึงสนับสนุนให้ลูกสาวไป ระหว่างการเดินทาง อเล็กซ์ชวนเทสส์ซึ่งทำให้เธอไม่พอใจอย่างยิ่ง แต่จากความไร้เดียงสา ทำให้เธอตามเล่ห์เหลี่ยมของอเล็กซ์ไม่ทัน และเริ่มไว้ว่างใจเขา เมื่อเขาพยายามสุภาพกับเธอ วันหนึ่ง เทสส์ถูกหญิงคนงานซึ่งเคยมีสัมพันธ์กับอเล็กซ์หาเรื่อง ทำให้เธอตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก อเล็กซ์เข้ามาช่วยได้ทัน และรับอาสาจะไปส่งเธอ เทสส์ไม่ยินยอมในตอนแรก แต่จากเล่ห์เหลี่ยมของเขาก็กินใจเธอตกลง และในที่สุด แทนที่เขาจะไปส่ง อเล็กซ์กลับข่มขืนเธอ จากนั้นไม่นานเทสส์ตัดสินใจกลับไปอยู่กับพ่อแม่ โดยไม่ยอมรับความช่วยเหลือใด ๆ จากอเล็กซ์ รวมทั้งไม่เรียกร้องให้เขาแต่งงานกับเธอทั้ง ๆ ที่เธอเริ่มตั้งท้อง ทั้งนี้เพราะเธอไม่รักเขา

หลังจากกลับบ้าน เทสส์ถูกแม่ตำหนิอย่างแรงที่ไม่ยอมมาให้อเล็กซ์รับผิดชอบและปล่อยให้เกิดการตั้งครรภ์เกิดขึ้น เธอให้กำเนิดบุตรชายซึ่งมีชีวิตเพียงไม่นานก็ตาย เทสส์ประกอบพิธีทางศาสนาให้ลูกด้วยตนเอง และจากนั้นเธอก็เดินทางไปทำงานในฟาร์มโคนมแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ไกลจากบ้าน ทั้งนี้เพื่อหลบหนีไปจากภาพอดีตอันเจ็บปวด และเพื่อหาเงินจุนเจือครอบครัวที่ฟาร์มโคนมแห่งนี้ เทสส์ได้พบกับเองเจ็ล แคลร์ (Angel Clare) ชายหนุ่มเจ้าของฟาร์มซึ่งเป็นคนเดียวกับที่เธอเคยพบในงานประจำปีที่บ้าน เมื่อครั้งที่เธอยังเป็นเด็กสาวบริสุทธิ์ ในคืนนั้นทั้งสองต่างก็มองและสนใจซึ่งกันและกัน แต่เนื่องจากเองเจ็ลต้องรีบกลับ เขาจึงไม่ได้ขอคืนรักกับเธอ ซึ่งทำให้เทสส์รู้สึกเสียใจมากในคืนนั้น เมื่อได้มาพบกันอีกครั้งหนึ่ง เทสส์กับเองเจ็ลจึงได้มีโอกาสพูดคุยและศึกษากัน ทั้งสองรักและเข้าใจกันในเวลาไม่นาน เองเจ็ลขอเทสส์แต่งงาน แต่เธอปฏิเสธเนื่องจากอิทธิพลของประเพณีที่ไม่ยอมรับผู้หญิงไม่บริสุทธิ์ เธอให้เหตุผลว่าเธอไม่ดีพอ และพยายามเบนความสนใจของเขาไปยังเพื่อนคนงานในฟาร์มสามคนซึ่งหลงรักเองเจ็ลทั้งหมด คือ อีส แมเรียน และเรดดี แต่เองเจ็ลยืนยันความตั้งใจของเขาต่อเธอ ในที่สุดเทสส์จึงยอมตกลงโดยเขียนจดหมายสารภาพอดีตของเธอทั้งไว้ที่ใต้ประตูห้อง โดยเธอคาดว่าเขาจะให้อภัยเธอเมื่อได้อ่าน เมื่อทราบว่าเองเจ็ลไม่พบจดหมาย เทสส์จึงพยายามจะเล่าความจริงด้วยตนเอง แต่เองเจ็ลก็ปฏิเสธที่จะฟัง จนกระทั่งแต่งงาน

ในคืนแรกเอง แจ็กกลับสารภาพกับเธอว่าเขาเคยมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนหนึ่งโดยไม่ได้แต่งงาน และขอร้องให้เธอให้อภัยเขา เทสส์ยกโทษให้เอง แจ็ก และเล่าเรื่องของเธอให้เขาฟัง รวมทั้งขอให้เขาให้อภัยเธอเช่นกัน แต่เขากลับปฏิเสธ และทอดทิ้งเธอไป

เทสส์กลับมาอยู่กับครอบครัวอีกครั้งหนึ่ง เธอถูกแม่ต้อนอย่างรุนแรงที่บอกความจริงกับเอง แจ็ก และพ่อก็ตำหนิเธอที่ทำให้อับอายเพื่อนบ้านเนื่องจากจอห์นได้ประกาศให้ทุกคนทราบหมดแล้วว่าเทสส์แต่งงานกับคนรักร้าย ในที่สุดเธอนอนอยู่ที่บ้านไม่ได้จึงจากไปทำงานในไร่แห่งหนึ่ง ซึ่งแม่เรียนทอยู่ด้วย ส่วนเอง แจ็กไปอยู่ที่บราซิล และเขาได้พบอิสระระหว่างทาง จึงชวนเธอไปกับเขาในฐานะภรรยาลับ อิสตกลงไป แต่เขากลับเปลี่ยนใจเมื่อเธอบอกเขาว่าแม้เธอจะโกหก แต่ก็ไม่เท่ากับที่เทสส์รัก อิสจึงเดินทางไปทำงานที่ไร่และพบกับเทสส์ที่นั่น วันหนึ่งเทสส์พบเล็คโดยบังเอิญ เขาจึงกลับมาติดตามเธออีกครั้ง แต่เธอไม่ยินยอมแต่งงานหรือแม้กระทั่งรับความช่วยเหลือจากอเล็ค ทั้ง ๆ ที่เขาพยายามยกปัญหาทางการเงินของครอบครัวเธอมาพูดเพื่อให้เธอใจอ่อน เธอบอกเขาว่าเธอไม่ได้รักเขา รวมทั้งเธอได้แต่งงานกับชายที่เธอรักแล้ว เทสส์พยายามติดต่อเอง แจ็กและอ้อนวอนให้เขากลับมาหาเธอ แต่เอง แจ็กก็ไม่เคยติดต่อกลับมา ขณะนั้นปัญหาเศรษฐกิจบีบรัดตัวเธอและครอบครัวอย่างหนักเนื่องจากพ่อเสียชีวิต เทสส์จึงต้องพาแม่และน้อง ๆ อพยพไปคิงส์เบรอ (Kingsbere) เพื่อหาที่ทำงานใหม่โดยไม่บอกกล่าวอเล็ค อย่างไรก็ตาม เขาติดตามเธอจนพบในขณะที่เธอและครอบครัวไม่มีที่ที่จะพักอาศัย ในที่สุดเทสส์จึงจำต้องยอมเสียสละเพื่อให้ครอบครัวได้มีบ้านอยู่โดยรับความช่วยเหลือจากอเล็ค และกลับไปอยู่กับเขาลับๆสามปีภรรยา ในขณะนั้นเองแจ็กตัดสินใจกลับมาหาเทสส์เพราะเขาเริ่มตระหนักความจริงว่าเธอไม่มีความผิด แต่ทุกอย่างก็สายเกินไป เทสส์ตัดสินใจแทงอเล็คด้วยมีดจนเสียชีวิต และไปอยู่กับเอง แจ็กอย่างมีความสุขเพียงไม่กี่วัน จากนั้นเธอก็ถูกจับและถูกแขวนคอ ก่อนตายเทสส์ได้ขอร้องให้เอง แจ็กแต่งงานกับอลิซา - ลุยซา เมื่อเธอโตขึ้น และทั้งสองเดินเกาะกุ่มมือซึ่งกันและกันออกไปจากหลักประหาร

การวิเคราะห์ตัวละคร

เนื่องจากเทสส์เป็นเด็กสาวที่เกิดในครอบครัวชนชั้นผู้ใช้แรงงาน เธอจึงจัดอยู่ในกลุ่มของผู้ที่มีสถานภาพต่ำที่สุดในสังคมซึ่งจะได้รับแรงกดดันทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และจากความเป็นเพศหญิงที่สังคมได้กำหนดไว้ให้เป็นผู้ต้องเสียสละเพื่อครอบครัวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของตนเอง เธอจึงต้องแบกรับภาระหนักแทบทั้งหมดทั้ง ๆ ที่เธอมีอายุเพียงสิบหกปี จากแรงกดดันดังกล่าวทำให้เทสส์ต้องตกอยู่ในสถานภาพที่ยอมจำนนในหลาย ๆ ครั้ง โดยแทบไม่มีโอกาสได้กระทำตามความต้องการของตนเองเลย เทสส์ได้รับการศึกษาเพียงเล็กน้อย และมารดาของเธอก็เป็นเพียงหญิงผู้ใช้แรงงานคนหนึ่งที่ถูกภาวะเศรษฐกิจบีบคั้นอย่างหนัก นางจึงไม่ลังเลที่จะสนับสนุนให้ลูกสาวได้สามีที่ร่ำรวยเพื่อช่วยจนเจือครอบครัวหากเป็นไปได้ เทสส์เป็นเด็กสาวที่เติบโตขึ้นมาในชนบทเล็ก ๆ จึงทำให้เธอขาดประสบการณ์และอ่อนต่อโลก นอกจากนี้เธอยังต้องเผชิญกับความเห็นแก่ตัวอันเนื่องมาจากทัศนคติที่กดขี่สตรีของผู้ชายถึงสองคน จากเงื่อนไขดังกล่าว ชีวิตของเทสส์จึงถูกผลักดันให้ประสบชะตากรรมอันโหดร้ายอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงและต้องตกเป็น "เหยื่อ" ของสังคมที่กระทำต่อผู้ด้อยโอกาส (Pinion, 1977 : 125) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเทสส์จะต้องตกเป็นฝ่ายยอมจำนนต่อแรงกดดันทางด้านเศรษฐกิจ แต่ในด้านจิตใจนั้นเธอไม่เคยยินยอมต่อแรงบีบคั้นดังกล่าวเลย ดังนั้นในการวิเคราะห์คุณสมบัติของเทสส์ จึงจำเป็นต้องพิจารณาลักษณะความกดดันที่มีต่อเธอควบคู่กันไปด้วย จึงจะทำให้เข้าใจคุณสมบัติที่แท้จริงของเธอได้ ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

1. อุปนิสัยส่วนตัวของแต่ละคน

1.1 ความช่างคิดและมีเหตุผล

แม้ว่าเทสส์จะได้รับการศึกษาน้อยและเติบโตมาในสังคมชนบทแคบ ๆ แต่เธอก็เป็นคนช่างคิดและมีเหตุผลเป็นของตนเอง ซึ่งมักจะเป็นความคิดที่แตกต่างจากผู้อื่น เช่นในตอนที่แม่ของเธอต้องการให้เธอไปแสดงตัวว่าเป็นญาติกับตระกูลเดอร์เบอร์วิลล์เพื่อขอความช่วยเหลือ เทสส์ทราบว่ามันนอกจากเหตุผลดังกล่าว มารดาของเธอยังหวังให้เธอมีโอกาสได้พบและได้แต่งงานกับสุภาพบุรุษฐานะดีสักคนหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่เธอไม่เห็นด้วย เทสส์กล่าวกับแม่ว่าเธอยินดีไปแสดงตัวกับตระกูลเดอร์เบอร์วิลล์ แต่เธอจะพิจารณาเองว่าสมควรจะขอความช่วยเหลือจากเขาหรือไม่ รวมทั้งได้เตือนนางว่าอย่าฝันว่าจะหาคู่ให้กับเธอด้วยวิธีเช่นนั้น เพราะเธอไม่เคยคิดจะแต่งงานด้วยวิธีการดังกล่าว

"I don't mind going and seeing her, but you must leave it to me about asking for help. And don't go thinking about her making a match for me - it is silly."

(Hardy. 1981 : 47)

สำหรับเทสส์ แม้ว่าเธอจะยากจนแต่เธอก็ไม่เคยคิดที่จะใช้การแต่งงานมายกระดับฐานะของตนเองดังที่หญิงยากจนทั่วไปมักกระทำ ซึ่งความคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่เสริมสร้างบุคลิกลักษณะอันเข้มแข็งของเทสส์ให้โดดเด่นและแตกต่างไปจากสตรีส่วนใหญ่มากนัก

นอกจากนี้ เทสส์ยังแสดงความเป็นเหตุผลเป็นของตนเองให้เห็นอย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่งในตอนที่เธอตัดสินใจประกอบพิธีมอบตัวเป็นคริสตศาสนิกชน (baptism) ให้กับลูกของเธอด้วยตนเอง ซึ่งโดยปกติแล้วการกระทำดังกล่าวถือเป็นหน้าที่ของพระเท่านั้น และคริสตศาสนิกชนที่ดีจะไม่จะต้องพิธีอันศักดิ์สิทธิ์นี้ แต่เนื่องจากพระได้ปฏิเสธที่จะประกอบพิธีให้ลูกของเธอ ด้วยเหตุว่าลูกของเธอเป็นบุตรนอกสมรส ดังนั้นเทสส์จึงตัดสินใจลงมือกระทำโดยไม่ยอมปล่อยให้ลูกชายของตนซึ่งป่วยอย่างหนักต้องตายไปต่อหน้าโดยมีบาปติดตัว เนื่องจากยังมีได้ผ่านพิธีดังกล่าว

Tess then stood erect with the infant on her arm beside the basin, the next sister held the Prayer Book open before her, as the clerk at church held it before the parson ; and thus the girl set about baptizing her child.

"Sorrow, I baptize thee in the name of the Father, and of the Son and of the Holy Ghost."

she sprinkled the water, and there were silence.

"Say 'Amen', children."

The tiny voices piped in obedient response "Amen !"

(Hardy. 1981 : 112)

หลังจากที่ลูกของเธอเสียชีวิต เธอได้ขอให้บาทหลวงช่วยประกอบพิธีทางศาสนาในการฝังลูกชายของเธอ ซึ่งแม้ว่าท่านจะเห็นใจแต่ก็ไม่กล้าฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติทางศาสนา เมื่อถูกปฏิเสธ เทลส์จึงคิดว่าเธอจะประกอบพิธีนั้นด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง เพราะไม่ว่าใครจะเป็นผู้กระทำหากมีเจตนาและจิตใจที่บริสุทธิ์ ผลของการกระทำก็ควรจะไม่ต่างกัน เธอจึงขอร้องบาทหลวงให้ตอบคำถามนี้แก่เธอ ในฐานะของมนุษย์สองคน มิใช่ในฐานะของนักบุญกับคนบาป จากเหตุผลส่วนตัวของเทลส์ทำให้บาทหลวงไม่สามารถปฏิเสธความจริงได้อีกต่อไป ท่านจึงต้องยอมรับและให้คำตอบแก่เธอว่า ใครจะเป็นผู้ประกอบพิธีก็ไม่ต่างกัน

"Perhaps it will be just the same to him if you don't ?...

Will it be just the same ? Don't for God's sake speak as saint to sinner, but as you yourself to me myself - poor me !"... Yet the dignity of the girl, the strange tenderness in her voice, combined to affect his nobler impulse - ...

Some what moved, he said in this case also -

"It will be just the same."

(Hardy. 1981 : 114 - 5)

จากการกระทำดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเทสส์เป็นผู้มีความคิดและ เหตุผลเป็นของตนเอง ซึ่งความคิดและ เหตุผลดังกล่าวแม้ว่าจะขัดแย้งกับกฎหมายทางศาสนา แต่ก็มิได้หมายความว่า เธอเจตนาจะต่อต้านศาสนา ในทางตรงข้ามเธอยอมรับกฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติเยี่ยงคริสต์ศาสนิกชนที่ดีจึงพยายามทุกวิถีทางที่จะปฏิบัติตาม แต่เธอกลับถูกปฏิเสธอย่างไร้ความเป็นธรรม ดังนั้น เธอจึงถือเจตนาอันบริสุทธิ์ของตนลุกขึ้นมากระทำการดังกล่าว ซึ่งในสายตาของสังคมและ ศาสนจักรจะถือเป็นการกระทำที่เป็นบาบอย่างยิ่ง แต่ด้วยเหตุผลของเทสส์นั้น เธอได้กระทำในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อลูกของเธอ

ในตอนนี้อเล็กได้พบเธออีกครั้งหลังจากที่เธอต้องมาพำนอย่างหนักในไร่เพราะถูกเองเจ็ลทอดทิ้ง อเล็กได้ตกอยู่ในห้วงแห่งความบรารณานในตัวเธออย่างรุนแรงอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งขณะนั้นเขาได้เป็นนักเทศน์แล้ว เขาได้ขอให้เทสส์ช่วยสวดอ้อนวอนพระเจ้าเพื่อให้เขาหลุดพ้นจากเสน่ห์ของเธอ แต่เทสส์กลับปฏิเสธ เพราะเธอไม่เชื่อว่าการกระทำเช่นนั้นจะสัมฤทธิ์ผลได้ เขาจึงกล่าวหาว่าเธอไม่เชื่อในศาสนา ซึ่งเธอก็ได้ชี้แจงเหตุผลส่วนตัวว่า เธอเพียงแต่ไม่เชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ รวมทั้งหลักปฏิบัติทางศาสนาที่ไม่สอดคล้องกับความ เป็นจริงของธรรมชาติมนุษย์เท่านั้น

"You seem to have no religion - perhaps owing to me."

"But I have. Though I don't believe in anything supernatural..."

He (Angel) never forced my judgement ! ... But I looked at it in this way ; what he believed, after inquiring deep into doctrines, was much more likely to be right than what I might believe, who hadn't looked into doctrines at all." (Hardy.

1981 : 350 -1)

ฮักแมน (Bruce Hugman) กล่าวว่า ฮาร์ดี้ ต้องการแสดงให้เห็นผู้อ่านตระหนักว่าทัศนคติทางศาสนาแบบประเพณีนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติสำหรับบางสถานการณ์ เช่นในการ์ตูนของเทสส์ แม้ว่าเธอจะมีเหตุผลของตนเองและสามารถหาทาง

ออกให้กับตนเองได้อย่างกล้าหาญ ดังเช่นการประกอบพิธีต่าง ๆ ให้ลูกเป็นต้น แต่ก็จะมีผู้คอยรับการกระทำของเธอ ดังนั้นจุดประสงค์ที่สำคัญของฮาร์ดีก็คือ เขาต้องการเรียกร้องให้มีการพิจารณาทัศนคติทางศาสนาตลอดจนระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เสียใหม่ด้วยว่า สิ่งใดคือแก่นแท้ที่ผู้คนควรยึดถือในคริสตศาสนา (Hugman. 1970 : 34 - 5) ส่วน วิลเลียมส์ (Merryn Williams) ก็ได้ให้ความเห็นว่าเจตนาที่แท้จริงของฮาร์ดีก็คือ เขาต้องการจะชี้ให้เห็นว่าความผิดพลาดในชีวิตของเทสส์นั้น เป็นความผิดของค่านิยมของสังคม ตลอดจนระเบียบปฏิบัติทางศาสนาที่ไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง ดังนั้นเทสส์จึงเป็นเหยื่อผู้บริสุทธิ์ของความผิดพลาดทางโครงสร้างของสังคมดังกล่าว (Williams. 1979 : 90) ดังนั้นเหตุผลในการกระทำของเทสส์จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติทางศาสนาของผู้ประพันธ์ ซึ่งเป็นทัศนะที่แตกต่างจากลักษณะประเพณีนิยมด้วย

1.2 ความตรงไปตรงมาและรักความจริง

เทสส์เป็นผู้ที่มักจะแสดงออกตามความรู้สึกที่แท้จริงโดยไม่มีมารยาทหรือการเสแสร้ง ทั้งนี้ไม่ว่าเธอจะคิดหรือรู้สึกอย่างไร ตลอดจนไม่ว่าผู้ฟังจะเป็นใคร เช่น ในตอนที่เธอถูกบังคับให้ไปแสดงตัวว่าเป็นญาติกับตระกูลเดอร์เบอร์วิลล์นั้น เธอจะต้องไปทั้ง ๆ ที่ไม่เห็นด้วย ดังนั้นเมื่อเธอได้พบเจ้าของบ้าน คือ อเล็ก และเมื่อเขาถามจุดประสงค์ในการมาของเธอ เธอจึงตอบเขาไปตามความจริงทั้งหมดว่าเธอถูกมารดาบังคับให้มาหาความรู้จักในฐานะญาติ ซึ่งตัวเธอเองก็ไม่น่าจะนึกว่าจะเป็นเรื่องจริง

"It isn't business - it is - I can hardly say what !"

"Pleasure ?"

"Oh no. Why, sir, if I tell you, it will seem - It is very foolish, ... Mother asked me to come... But I did not think it would be like this. I come to, sir, to tell you that we are of the same family as you... And so mother said we ought to make ourselves beknown to you -

as we've lost our horse by a bad accident, and are the oldest branch o' the family" (Hardy. 1981 : 51 - 2)

และเมื่อเธอถูกอเล็คซานดรา เขากถามเธอว่าทำไมจึงปฏิเสธ เธอก็ตอบเขาตรง ๆ ว่า เพราะเธอไม่ได้รักเขา และเธอก็มั่นใจว่าจริงเนื่องจากเธอรู้สึกโกรธเขาซึ่งเป็นคำตอบที่ตรงไปตรงมาและไร้มารยา

"Tess, Why do you always dislike my kissing you ?"

"I suppose - because I don't love you."

"You are quite sure ?"

"I am angry with you sometimes !"

ในตอนทีเผลอสื่อสภาพความจริงต่อเองเจ็ลว่าเธอไม่ใช่สาวบริสุทธิ์ รวมทั้งเล่าอดีตที่เธอถูกข่มขืนให้เขาฟังทั้งหมดนั้น เองเจ็ลทนรับความจริงไม่ได้และขอให้เธอพูดว่านั่นไม่เป็นความจริง แต่เผลอสื่อก็ยังคงยืนยันกับเขา ทั้ง ๆ ที่หากเผลอสื่อบอกเขาว่าที่เธอกล่าวมาทั้งหมดไม่ใช่เรื่องจริง หรือหากเธอปิดบังเขาไว้แต่แรก เองเจ็ลก็จะไม่ทอดทิ้งเขาไป

"Tess ! Say it is not true ! No, it is not true !"

"It is true."

"Every word ?"

"Every word ?" (Hardy. 1981 : 262)

และเมื่อเธอแยกกับเขาและกลับมาอยู่ที่บ้าน เธอโดนแม่ต่อว่า ว่าเป็นคนโง่ที่ไปบอกความจริงกับเขา ซึ่งแม่ก็ได้เตือนเธอไว้แล้วว่าให้ปิดบังเอาไว้ แต่เธอก็บอกแม่ว่าเธอไม่สามารถที่จะโกหกเขาได้

"... Oh myn mother, I could not help it ! He was so good - and I felt the wickedness of trying to blind him as to what has happened ! If - if - it were to be done again - I should do the same. ..." (Hardy. 1981 : 283)

1.3 การปกป้องความรักของคนด้วยความรุนแรง

ในนิยายบทคดี เทลส์จะเป็นคนเก็บอารมณ์และมักไม่แสดงออกเนื่องจากสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ อันเป็นแรงกดดันที่ทำให้เธอชินต่อการยินยอม อย่างไรก็ตาม เทลส์จะมีปฏิกิริยาที่รุนแรงหากได้รับความบีบคั้น หรือถูกสบประมาท เช่น ในตอนที่เธอพบกับเธอที่ทรานทริดจ์ (Trantridge) และใช้คำพูดยั่วโทษเธอโดยมีความหมายเป็นนัยว่าเธอมาเพราะรักเขา เทลส์จึงโกรธมากและตอบกลับไปอย่างรุนแรงว่า

"How can you dare to use such words !" she cried, turning impetuously upon him, her eyes flashing as the latent spirit (of which he was to see more some day) awoke in her. "My God ! I could be knock you out of the gig ! Did it never strike your mind that what every woman says some women may feel ?" (Hardy. 1981 : 94)

และในตอนที่เขาพยายามโน้มน้าวให้เธอลืมสามีและไปอยู่กับเขา เธอก็ถึงกับกลัวยืนหน้าเขา ด้วยถุมือหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่สถานภาพของเธอขณะนั้นเป็นรองเขาในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะเทลส์เป็นผู้ยึดมั่นในความรัก และเมื่อคำพูดของอเล็กนั้นแสดงให้เห็นว่าเขากำลังสบประมาทเธอและคนรัก เธอจึงปกป้องอย่างไม่มีวันเกรงแม้แต่น้อย

"One of her leather gloves, which she had taken off to eat her skimmed - cake, lay in her lap, and without the

slightest warning she passionately swung the glove by the gauntlet directly in his face. It was heavy and thick as a warrior's and it struck him flat on the mouth.

(Hardy. 1981 : 360 - 1)

จากความขมขื่นที่เองเจ็ลทอดทิ้งเธอไป และจากคำพูดในมโนของอเล็กซ์ที่พยายามหลอกล่อให้เธอเชื่อว่าเองเจ็ลจะไม่มีวันกลับมา เทลส์จึงไม่คิดที่จะรอเขาอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเธอยังคงยึดมั่นในความรักที่มีต่อเขา รวมทั้งเธอได้ตระหนักว่าความสวามิภักดิ์ของคนเป็นสิ่งที่ดูดีให้เพศตรงข้ามต้องการเข้ามาใกล้ชิดเธอและนำพาชีวิตเธอให้ประสบกับชะตากรรมอันโหดร้าย เทลส์จึงไม่ปรารถนาให้ผู้ชายคนใดเข้ามาในชีวิตเธออีก เธอพยายามทำลายความงามของตนเองอย่างเจ็บแค้น ด้วยความรักและความปวดร้าวที่กดดันอยู่ในจิตใจของเธอ

To this end Tess resolved to run no further risks from her appearance.

"But I don't care !" She said. "O no - I don't care !

I'll always be ugly now, because Angel is not here, and I have nobody to take care of me. My husband that was is gone away, and never will love me any more ; but I love him just the same, and hate all other men, and like to make 'ee think scornfully of me !"

Thus Tess walks on ; a figure which is part of the landscape ; a faded woman pure and simple..., the burn of sunbeams, and the stress of winds. There is no sign of young passion in her now - ... (Hardy. 1981 : 307 - 8)

การกระทำดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าเทสส์เป็นผู้ที่ยึดมั่นในความรักอย่างมั่นคง แม้ว่าชายที่เธอรัก จะทอดทิ้งเธอไป เธอก็ยังคงไม่เปลี่ยนใจและพร้อมที่จะปกป้องความรู้สึกอันเป็นสิทธิของเธอ นี้ว่าอย่างหาทางแทน แม้จะรู้สึกขมขื่นจากความไม่สนใจดีของคนรัก แต่เธอก็ไม่ปรารถนา จะใช้รูปสมบัติเป็นสิ่งดึงดูดใจชายอื่นเข้ามาสนใจเธอได้อีก เธอจึงทำลายความงามของเธอ เพื่อปกป้องตนเองให้พ้นจากชายอื่นที่เธอไม่ปรารถนา

2. คุณสมบัติของตัวละคร

2.1 ความหยิ่งในเกียรติและศักดิ์ศรีของตน

แม้จะเป็นคนยากจนที่ถูกแรงกดดันจากหลายด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ เทสส์ยังไม่ยินยอมร้องขอความช่วยเหลือ หรือแม้กระทั่งความเห็นใจจากใครง่าย ๆ ทั้งนี้ไม่ใช่ เพราะเธอเป็นคนจองหอง หากแต่เธอหยิ่งในเกียรติของตนเอง และไม่ต้องการให้ชีวิตของเธอไปขึ้นต่อผู้ใดโดยเธอยอมที่จะลำบากทุกประการเพียงเพื่อรักษาศักดิ์ศรีของเธอไว้ ไม่ให้ผู้ใด มาเหยียบย่ำได้ ทั้ง ๆ ที่สถานภาพของเทสส์หลังจากถูกอเล็คซันดร์จะตกอยู่ในลักษณะของผู้แพ้ แต่เธอก็ไม่ยอมรับความพ่ายแพ้ นั้น และยังคงความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้อย่างมั่นคง กล่าวคือ อเล็คซันดร์ยื่นข้อเสนอจะรับเธอเป็นภรรยาเพื่อไม่ให้เธอต้องทำงานหนัก และจะให้ เธอมีเงินใช้จ่ายอย่างสบาย แต่เธอก็ปฏิเสธอย่างเด็ดเดี่ยว

Her lip lifted slightly, though there was little scorn, as a rule, in her large and impulsive nature.

"I have said I will not take anything more from you, and I will not - I cannot ! I should be your creature to go on doing that, and I won't !" (Hardy. 1981 : 94)

จากสถานการณ์ดังกล่าวหากเกิดขึ้นกับหญิงที่ไม่มีฐานะคนอื่น เธออาจเรียกร้องให้เขาแต่งงาน ด้วยหรืออย่างน้อยก็อาจรับข้อเสนอ แต่เนื่องจากเทสส์หยิ่งในเกียรติของตนเอง เธอจึงไม่

ยอมรับข้อเสนอของอเล็ก อย่างไรก็ตาม เทลส์โดนแม่ต่อว่าที่เธอไม่รีบฉวยโอกาสเพราะผู้หญิงคนไหนก็ทำเช่นนั้นทั้งนั้น เธอตอบแม่ว่า "Perhaps any woman would except me." (Hardy. 1981 : 98) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทลส์รักในเกียรติของตนมากกว่าจะยอมให้เศรษฐกิจที่บีบคั้นมาผลักดันให้เธอต้องทำตามในสิ่งที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ยากจนและไร้การศึกษากระทำ และแม้กระทั่งในตอนที่เธอถูกเองเจ็ลลทอดทิ้งให้ต้องทำมาหากินอย่างหนักเพื่อเลี้ยงตัวเอง อเล็กได้ตามไปแนะนำว่าให้เธอมาอยู่กับเขาโดยให้ข้อเสนอว่าจะเลี้ยงดูเธอและครอบครัว เทลส์ก็ยังคงปฏิเสธและบอกว่าเธอมีเงินมากมาย เพียงแค่ขอไปที่แม่ของสามีเธอก็จะได้รับเงินช่วยเหลือโดยไม่ต้องยุ่งกับเขา อเล็กตอบเธอด้วยความที่รู้จักนิสัยของเธอดีว่าคนอย่างเธอคงจะยอมตายก่อนที่จะไปขอใคร

"I shall not come - I have plenty of money !" She cried.

"Where ?"

"At my father - in law's, if I ask for it."

"If you ask for it. But you won't Tess ; I know you ;
you'll never ask for it - you'll starve first !"

(Hardy. 1981 : 386)

ในตอนทีเทลส์เล่าความจริงในอดีตของเธอที่เองเจ็ลลฟัง เธอขอร้องไห้เขายกโทษให้เธอเช่นเดียวกับที่เธอก็ได้ยกโทษให้กับความผิดของเขานอดีต "Forgive me as you are forgiven ! I forgive you, Angel." แต่เองเจ็ลลไม่สามารถยอมรับได้ทั้ง ๆ ที่เรื่องที่เกิดขึ้นในอดีตนั้นเทลส์เป็นผู้ถูกข่มขืนโดยที่เธอมิได้สมัครใจ เธอขอร้องไห้เขาเข้าใจเธอ แต่เองเจ็ลลกลับตอบเธอเย็นชาว่า เขาไม่รักเธออีกต่อไป

"I repeat, the woman I have been loving is not you."

"But who ?"

"Another woman in your shape."

(Hardy. 1981 : 253 - 4)

เมื่อได้รับการปฏิบัติตอบที่ตัดรอนเช่นนั้น เทลส์จึงไม่ขอร้องสิ่งใดจากเขาอีก เธอเสนอให้เขาหย่ากับเธอ "You can get rid of me... By divorcing me." (Hardy. 1981 : 263) และเมื่อเองเจ็ลบอกว่ากฎหมายไม่อนุญาตให้หย่า เทลส์จึงเสนอให้แยกทางกันโดยที่เธอจะกลับไปอยู่บ้าน "...You must go away from me... I can go home. We ought to part, and we may as well get it past and done... I don't complain, Angel. I - I think it best." (Hardy. 1981 : 270) การที่เทลส์ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมที่ไม่ให้ออกาสแก่สตรีผู้มีความผิดพลาดในชีวิตได้นั้น ก็เพราะเธอเทอดทูนในความรัก อย่างไรก็ตาม เธอก็พร้อมที่จะเผชิญกับความยากลำบากเพียงลำพังโดยไม่ปรารถนาความช่วยเหลือจากใคร แม้กระทั่งอเล็กซ์ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งรอยมลทินในชีวิตของเธอ ซะดากรรมของเทลส์จึงสะท้อนให้เห็นถึงทัศนะของผู้ประพันธ์ว่าเธอต้องการให้ผู้อ่านตระหนักถึงค่านิยมและกฎเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้องของสังคมดังกล่าวที่ได้ผลักดันให้ผู้หญิงต้องตกเป็นเหยื่อผู้จนตรอก ดังที่เขาได้ให้เทลส์กล่าวอย่างคับแค้นว่า "one victim, always victim." (Hardy. 1981 : 361) ฮาร์ดี้ ได้ลุกขึ้นมาเป็นปากเสียงให้กับสตรีผู้ถูกตราว่าเป็นเพศ "อ่อนแอ" ทั้ง ๆ ที่เธอต้องแบกรับภาระหน้าที่มากมายโดยไม่คำนึงถึงความสุขตัวเอง นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบกับความผิดพลาดทุกอย่างที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเกิดขึ้นจากตัวเธอเองหรือไม่ ซึ่งเป็นลักษณะของการกดขี่ทางเพศที่ฮาร์ดี้ไม่เห็นด้วย (Williams. 1984 : 183)

2.2 ความเข้มแข็งและกล้าหาญ

เทลส์เป็นตัวละครที่มีธรรมชาติของความเข้มแข็งและกล้าหาญอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าเธอจะต้องเผชิญกับแรงกดดันหรือสภาพที่บีบคั้นจิตใจเพียงใด เธอก็จะต่อสู้กับมันอย่างไม่ท้อถอย เช่น จากการที่เธอถูกข่มขืน จนต้องให้กำเนิดลูกไม่มีพ่อ เทลส์จะต้องเผชิญกับคำตำหนิจากแม่ที่ถือว่า ว่าทำไมเธอจึงปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้ หรือเมื่อมันเกิดขึ้นแล้ว ทำไมเธอจึงไม่เรียกร้องให้อเล็กซ์แต่งงานกับเธอ แทนที่แม่ของเธอจะเข้าใจและเห็นใจลูกสาว นางกลับเพิ่มความบีบคั้นทางจิตใจ และทำให้เธอรู้สึกผิดว่าเธอนึกถึงแต่ตัวเอง

"Why didn't ye think of doing some good for your family instead o' thinking only of yourself ? See how I've got to toeave and slave, and your poor weak father with his heart clogged like a dripping-pan. I did hope for something to come out o' this ! ... it must have been done because of his love for 'ee . And yet you've not got him to marry !" (Hardy. 1981 : 90 - 9)

นอกจากนี้ นางยังต่อว่าลูกสาวที่ไม่คิดจะแต่งงานเพื่อยกฐานะครอบครัว รวมทั้งตำหนิว่าเธอน่าจะระวังตัวให้มากกว่านี้ ถ้าไม่ต้องการแต่งงานกับอเล็ก เทสส์จึงรู้สึกเสียใจที่ไม่มีโอกาสได้รู้เรื่องเหล่านี้จากมารดาหรือจากการศึกษาเช่นสตรีชั้นสูง

"How could I be expected to know ? I was a child when I left this house four months ago. Why didn't you tell me there was danger in men folk ? Why didn't you warn me ? Ladies know what to fend hands against, because they read novels that tell them of this tricks ; but I never had the chance o' learning in that way, and you did not help me !" (Hardy. 1981 : 99)

และแม้ว่าแม่ของเธอยอมรับว่านางมีส่วนผิดที่ไม่ได้สอนลูกก่อน แต่เทสส์ก็ยังคงเพิกเฉยให้กับแรงกดดันจากค่านิยมสังคมอีกประการหนึ่ง ก็คือเพื่อนบ้านที่ต่างพากันซุบซิบนินทาเรื่องของเธอ แม้ในขณะที่เธอไปโบสถ์และเลือกที่นั่งหลังสุด ชาวบ้านที่นั่งอยู่แถวหน้าก็ยังหันมามองและซุบซิบเรื่องของเธอ ดังนั้น เมื่อไม่สามารถหาความสงบใจได้แม้กระทั่งอยู่ในโบสถ์ เทสส์จึงตัดสินใจไม่มาอีก

The people who had turned their heads turned them again as the service proceeded ; and at last observing her they whispered to each other. She knew what their whispers were about, grew sick at heart, and felt that she could come to church no more. (Hardy. 1981 : 102)

นอกจากแรงกดดันจากสายตาของสังคมที่เทสส์จะต้องเผชิญแล้ว เธอยังต้องพบกับความยากจนซึ่งเป็นความบีบคั้นทางเศรษฐกิจอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ลัพพังส่วนตัวเธอผู้เดียว นั้น เทสส์สามารถต่อสู้กับความยากลำบากได้อย่างเข้มแข็ง นับตั้งแต่เองเจ็ลทอดทิ้งเธอไป เธอต้องจากบ้านเพื่อหนีสังคม และต้องไปทำงานอย่างหนักเพื่อช่วยเหลือภาวะการเงินที่บ้านซึ่งขาดแคลน

Tess slaved in the morning frosts and in the afternoon rains. When it was not swede - grobbing it was swede - trimming, in which process they sliced off the earth and the fibres with a bill - hook before storing the roots for future use. At this occupation they could shelter themselves by a thatched hurdle if it-rained ; but if it was frosty even their thick leather gloves could not prevent the frozen masses they handled from biting their fingers. (Hardy. 1981 : 315)

ตลอดเวลาที่เธอทำงานอย่างหนัก และมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก อเล็กซ์จะคอยติดตามมา ยืนข้อเสนอที่จะรับเลี้ยงดูเธอ แต่เทสส์ก็ยืนยันคำปฏิเสธเรื่อยมา โดยยินดีที่จะเผชิญกับความยากลำบากจากความขาดแคลนด้านการเงิน แม้ว่าเขาจะพยายามใช้ครอบครัวของเธอมาบีบคั้นความรับผิดชอบในจิตใจเพื่อให้เธอนิยมน แต่เทสส์ก็ยังทนสู้เรื่อยมาอย่างเข้มแข็ง

"Tess,... trust me ! I have enough and more than enough to put you out of anxiety, both for yourself and your parents and sisters. I can make them all comfortable if you will only show confidence in me."

"Don't mention my little brothers and sisters - don't make me break down quite !" she said. "If you want to help them - God knows they need it - do it without telling me. But, no, no !" she cried. "I will take nothing from you, either for them or for me !" (Hardy. 1981 : 365)

เธอปฏิเสธอเล็ก และยอมทํานานหนักโดยไม่ยอมให้เขายื่นมือมาช่วยเหลือ แม้กระทั่งเมื่อพ่อของเธอเสียชีวิตและทำให้ครอบครัวของเธอต้องอพยพออกจากบ้านและที่ดินเนื่องจากลัทธิเข้าหมดลง เทสลีย์ก็ก้าวขึ้นมารับผิดชอบครอบครัวแทนพ่ออย่างเข้มแข็ง เธอพาแม่และน้อง ๆ อพยพไปคิงส์เบอร์ (Kingsbere) โดยไม่บอกอเล็ก ทั้งนี้เพราะเธอไม่ต้องการให้เขาเข้ามาเสนอความช่วยเหลืออีก

ความเข้มแข็งและกล้าหาญของเทสลีย์ ยังแสดงออกให้เห็นในตอนที่เธอกำลังเปิดเผยความจริงในอดีตให้เองเจ็ลล์ด้วย เพราะเท่ากับเป็นการท้าทายต่อทัศนคติแบบประเพณีนิยมที่อยู่ ความคิดของเองเจ็ลล์ ถึงแม้ว่าเทสลีย์จะยอมรับความจริงว่าเธอไม่สามารถรักษาความบริสุทธิ์ทางกายไว้ได้ แต่เธอก็รู้ว่าเธอมีได้สูญเสียความบริสุทธิ์ทางวิญญาณของเธอเลย เนื่องจากเธอไม่ได้ยินยอมพร้อมใจกับอเล็ก แต่แม้กระนั้นสังคมก็ยังคงประนามว่าเธอเป็นผู้ผิด เทสลีย์กล้าบอกความจริงกับเองเจ็ลล์ด้วยหวังว่าเขาจะเข้าใจและให้อภัยในความผิดที่เธอมีได้เป็นผู้อ่อน แต่เมื่อเขาตัดสินเธอด้วยค่านิยมของสังคมว่าเธอผิด เธอจึงเรียกร้องให้เขามองเห็นความเป็นจริงในตัวเธอ

"I am the same woman, Angel, as you fell in love with ;
yes the every same ! - not the one you disliked but never

saw. What was the past to me as soon as I met you ?
It was a dead thing altogether. I became another woman,
filled full of new life from you. How could I be the
early one ? Why do you not see this ?" (Hardy. 1981 :
366)

คำพูดของเทสส์แสดงให้เห็นว่าเธอหวังที่จะให้เองเจ็บหลุดพ้นจากกรอบประเพณีที่จำกัดและมา
มองเธอด้วยสายตาแห่งความเป็นจริง ซึ่งนับว่าเป็นการกระทำที่กล้าหาญเพราะ เหตุการณ์ที่
เกิดกับเทสส์ตามสายตาของสังคมถือเป็นบาปและความผิดอันร้ายแรง และหากเกิดขึ้นกับใคร
ก็จะมีผู้ใดกล้าลุกขึ้นมาเรียกร้องและต่อสู้เพื่อความถูกต้อง เช่นเธอ แต่จะพยายามปิดบังและ
ปกป้องตนเองจากความผิด ดังนั้นการกระทำอันกล้าหาญของเทสส์จึงเป็นการกระทำที่ต่อสู้
เพื่อความเป็นธรรมให้กับเพศของตนด้วย แต่กลับเป็นการกระทำที่โง่เขลาในสายตาของผู้หญิง
ทั่วไป ดังที่แม่ของเธอได้เขียนจดหมายเตือนไว้ตั้งแต่แรกว่า "... No girl would be
such a fool, specially as it is so long ago, and not your fault at
all." (Hardy. 1981 : 215)

2.3 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและความเสียสละ

จากการที่เทสส์เป็นลูกผู้หญิงคนโตในบ้านของครอบครัวผู้ใช้แรงงาน
ภาระหน้าที่ต่าง ๆ จึงมาตกอยู่ที่เธอเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความรู้สึกรับผิดชอบและความเสียสละ
เพื่อครอบครัวจึงอยู่ในจิตสำนึกของเทสส์แทบตลอดเวลา เช่นในตอนที่ได้รับอาสาสมัครฝัง
ใบขายที่ตลาดแทนพ่อซึ่งได้เกิดอุบัติเหตุกลางทางทำให้ม้าที่เธอขี่มาบาดเจ็บจนตาย เทสส์รู้สึก
ทันทีว่าเป็นความผิดของเธอ "Tis all my doing - all mine ! ... No excuse
for me - none. What will mother and father live on now ?" (Hardy.
1981 : 43) และจากความรู้สึกผิดนี้ทำให้เทสส์คิดว่าเธอต้องรับผิดชอบ และทำสิ่งใดทดแทน
ให้กับครอบครัว ดังนั้นเมื่อแม่ต้องการให้เธอไปแสดงตัวว่าเป็นญาติกับตระกูลเดอร์เบอร์วิลล์
เธอจึงยอมไปทั้ง ๆ ที่เธอไม่ต้องการทำ "Well, as I kill the horse, mother,

I suppose I ought to do something. I don't mind going and seeing her..." (Hardy, 1981 : 47)

ความเสียสละต่อครอบครัวที่อยู่ในจิตสำนึกของเทสส์นั้นจะแสดงออกในรูปของความห่วงกังวลที่มีต่อพ่อ แม่และน้อง ๆ เมื่อใดก็ตามที่พวกเขามีความทุกข์หรือเดือดร้อน เทสส์จะรู้สึกทันทีว่าเธอจะต้องทำอะไรเพื่อพวกเขา หลังจากที่เองเจ็บจากเธอไป และเธอออกจากบ้านมาทำงานในไร่ เธอได้แบ่งเงินจำนวนหนึ่งที่เองเจ็ลทำให้ไว้ให้กับพ่อแม่ และตลอดเวลาที่ทำงานเธอจะประหยัดเงินเพื่อส่งไปช่วยทางบ้านเสมอ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อลิซา - ลูกน้องสาวมาตามหาเธอและบอกว่าพ่อกับแม่ไม่สบายมาก เทสส์จึงตัดสินใจกลับบ้านทันที ความเสียสละที่เธอมีต่อครอบครัวสูงนี้จึงทำให้เธอสามารถนำมาเป็นแรงกดดันเพื่อบีบบังคับให้เธอกลับไปหาเขา

"About the children - your brothers and sister," he resumed. "I've been thinking of them."

Tess's heart quivered - he was touching her in a weak place. He had divined her chief anxiety. Since returning home her soul had gone out to those children with an affection that was passionate." (Hardy, 1981 : 380)

ในภายหลัง เมื่อพ่อของเทสส์เสียชีวิต สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวก็ยิ่งแย่ลง เนื่องจากไม่มีบ้านอยู่ และไม่มีที่ดินจะทำมาหากิน ในขณะที่ทุกคนกำลังจะอดตาย เธอจึงยินยอมเสียสละตนเองไปอยู่กับอเล็กซานเดอร์กรรยาบเพื่อให้พี่น้อง ๆ และแม่ได้มีบ้านอยู่ตามข้อเสนอของเขา

"Now why not come to my garden - house at Trantridge ? There are hardly any poultry now, since my mother's death ;

but there's the house, as you know it, and the garden. It can be whitewashed in a day, and your mother can live there quite comfortably ; and I will put the children to a good school. Really I ought to do something for you !"

(Hardy. 1981 : 385)

ความเสียสละของเทสส์ในครั้งนี้ นับเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่มาก เนื่องจากเทสส์ต้องต่อสู้กับความรู้สึกคับแค้นต่อเล็กเป็นผู้ทำลายชีวิตเธอตั้งแต่เริ่มต้น ดังนั้นการกลับไปอยู่กับเขา หากเป็นสำหรับผู้หญิงชาวไร่ชาวนาทั่วไปคงหมายถึงความพึงพอใจที่จะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้น แต่สำหรับเทสส์แล้วนั้นหมายถึงความเจ็บปวดอันสาหัส

ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนหลังจากที่เทสส์ได้ฆาตกรรมอเล็ก เมื่อเองใจกลับมาหาเธอ เธอรู้ว่าจากนั้นไม่นานผลของการกระทำดังกล่าวจะตามมา และเธอก็จะต้องได้รับโทษ แต่เธอก็ไม่คิดที่จะหลบหนี หรือเพื่อหนีไปว่าจะไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้น ตรงข้าม เทสส์รู้ตัวและยอมรับผลของการกระทำของตนอย่างสงบ "What must come will come." และเมื่อตำรวจตามตัวมาพบ เธอก็ลุกขึ้นเดินไปรับโทษทันทีอย่างกล้าหาญ พร้อมกับบอกเองใจว่า "I am ready." (Hardy. 1981 : 420)

4. ความเป็นตัวของตัวเองและการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม

เทสส์เป็นตัวละครที่ได้รับแรงกดดันจากสังคมและ เศรษฐกิจเป็นอย่างสูง เนื่องจากเธอเกิดในชนชั้นที่อยู่ระดับต่ำที่สุดในสังคม นอกจากนี้เธอยังได้รับการศึกษาน้อยและแหว่ลอมไปด้วยผู้คนที่มีความคิดติดอยู่กับกรอบประเพณี อย่างไรก็ตามแม้เธอจะได้รับแรงกดดันจากสภาพดังกล่าว แต่เทสส์ก็มีความเป็นตัวของตัวเองสูงและมักแสดงออกในรูปความขัดแย้งภายในจิตใจเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะเธอไม่สามารถแสดงออกด้วยการกระทำได้เนื่องจากข้อจำกัดที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้คล้ายกับว่าเทสส์เป็นตัวละครที่ยอมจำนนและยอมปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม ความเป็นตัวของตัวเองของเทสส์แสดงให้เห็นตั้งแต่ครั้งแรกที่เธอถูกแม่บังคับให้ไปแสดง

ตัวว่าเป็นญาติกับตระกูลเดอร์เบอร์วิลล์ เธอไม่เห็นด้วย และรู้ว่าแม่มีเจตนาให้เธอไปแสดงตัว เพื่อจะได้มีโอกาสแต่งงานกับคนร่ำรวยและช่วยยกระดับฐานะครอบครัว ความคิดดังกล่าวของแม่ เทลส์อันที่จริงแล้ว ก็เป็นความคิดโดยทั่วไปของผู้หญิงในสมัยนั้น ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับความคิดของเทลส์โดยสิ้นเชิง แม้ว่าเทลส์จะยอมไปตามคำสั่งของแม่ แต่เธอก็รักษาความเป็นตัวของเธอเองไว้ด้วยการบอกว่า "... don't go thinking about her making a match for me - it is silly. ... I fancy it is in your mind, mother. But I'll go." (Hardy. 1981 : 47)

ในตอนนี้อเองเจ็ลขอเทลส์แต่งงาน โดยความรู้สึกส่วนตัวแล้วเธอรักเขาและต้องการใช้ชีวิตร่วมกับเขา แต่เนื่องจากกฎเกณฑ์ของสังคมที่ได้ตราหน้าผู้หญิงที่เสียความบริสุทธิ์ก่อนแต่งงานว่าเป็นคนไม่ดี รวมทั้งเธอก็เป็นเพียงหญิงผู้ใช้แรงงานคนหนึ่ง จึงทำให้เธอคิดว่าตัวเองไม่เหมาะสมกับเขาคำนิยามของสังคม ดังนั้นเธอจึงปฏิเสธเขาตลอดมาว่า เธอไม่สามารถแต่งงานกับเขาได้ "O Mr.Clare - I cannot be your wife - I cannot be !" แต่เมื่อเขาถามเธอถึงความรัก ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับกรอบประเพณีใด ๆ เทลส์จึงตอบเขาได้ทันทีว่า "O yes, yes ! And I would rather be yours than anybody's in the world..." (Hardy. 1981 : 194) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเองเจ็ลต้องการให้พิสูจน์ เธอก็ยินยอมที่จะเป็นฝ่ายแสดงออกก่อนด้วยการจูมกอดเขาด้วยความอ่อนโยน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่สตรีสมัยนั้นจะไม่กระทำ เทลส์ต้องต่อสู้ระหว่างความรักที่เธอมีต่อเองเจ็ล กับทัศนคติแบบประเพณีนิยมในด้านศาสนาที่กล่าวไว้ว่าเมื่อสตรีมีสัมพันธ์ทางเพศกับชายใดเธอก็จะต้องเป็นของเขาไปตลอดชีวิต (Butler. 1978 : 109) ซึ่งอันที่จริงแล้วในความรู้สึกของเธอนั้นมิได้มีความผูกพันกับอเล็กซ์แต่เพียงอย่างเดียว แม้ว่าจะเป็นสามีที่แท้จริงในทางปฏิบัติก็ตาม แต่ในที่สุด ความเป็นตัวของตัวเธอก็ชนะกฎเกณฑ์ของสังคม เทลส์ตัดสินใจแต่งงานกับเองเจ็ล ด้วยหวังว่าเขาจะปฏิบัติต่อเธออย่างยุติธรรมโดยไม่นำทัศนคติแบบประเพณีนิยมมาตัดสินเธอ

ชีวิตของเทลส์ต้องประสบชะตากรรมที่น่าเวทนามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพราะเธอต้องเผชิญกับทัศนคติที่กดขี่สตรี ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของความเห็นแก่ตัวของอเล็กซ์และเองเจ็ล กล่าวคือ การที่อเล็กซ์ข่มขืนเธอและพยายามครอบครองเธอโดยอาศัยความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ

มาเป็นเครื่องมือ รวมทั้งการที่เองเจ็ลทอดทิ้งเธอไปเนื่องจากไม่สามารถยอมรับความจริง
 ว่าเป็นสตรีที่มีมลทินได้ ทั้ง ๆ ที่เขาเองก็เคยมีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับสตรีอื่นมาก่อน
 จากลักษณะดังกล่าว จึงเป็นเหตุบังเอิญที่ผลักดันให้ชีวิตของเธอต้องประสบชะตาชีวิตที่โหดร้าย
 และไม่เป็นธรรม อย่างไรก็ตาม เทสส์ได้ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมอันหมายถึงความเท่าเทียม
 ทางเพศด้วยการเล่าความจริงเรื่องการเสียความบริสุทธิ์ให้เองเจ็ลทราบ การกระทำดังกล่าว
 ได้กลายเป็นคำถามให้ผู้อ่านคิดว่า เหตุใดสตรีจึงได้รับการประณามในขณะที่บุรุษไม่ได้รับ ทั้ง ๆ
 ที่เป็นการกระทำที่ไม่ต่างกัน นอกจากนี้ การที่เทสส์ปฏิเสธความช่วยเหลือจากอเล็ก แม้ว่า
 จะสูญเสียพรหมจรรย์ให้เขาแล้วก็แสดงถึงการไม่ยินยอมอยู่ใต้อำนาจเงินของอเล็ก ถึงแม้เธอ
 จะต้องยินยอมเสียสละตนเองเพื่อครอบครัวด้วยการยอมกลับไปอยู่กับเขาในภายหลังก็ตาม
 การต่อสู้ของเทสส์ได้รับชัยชนะในที่สุด เมื่อเองเจ็ลสามารถเอาชนะความคิดที่เห็นแก่ตัว
 และเอาเปรียบผู้หญิงของเขาได้ และกลับมาหาเทสส์อีกครั้งหนึ่ง แต่การกลับมาของเขา
 สายเกินไป เนื่องจากเทสส์ได้กลับไปอยู่กับอเล็กแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อเธอตระหนักว่า
 อเล็กหลอกลวงว่าคนรักของเธอจะไม่กลับมา เธอจึงโกรธแค้นอเล็กมากจนกระทำผิด
 กฎหมายด้วยการฆาตกรรมเขา การกระทำของเทสส์แม้ว่าจะไม่ถูกต้องและผิดกฎหมาย
 บ้านเมือง แต่ผู้อ่านกลับรู้สึกเห็นอกเห็นใจและสามารถให้อภัยเธอได้ด้วยการยอมรับว่า
 เธอไม่มีความผิด ดังความตั้งใจของผู้ประพันธ์ที่ได้กล่าวถึงตัวละครของเขาไว้ท้ายคำชื่อ
 เรื่องว่า Tess of the d'Urbervilles : A Pure Woman

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงทั้งสี่คือ อลิซาเบธ เบนเนต จากเรื่อง Pride and Prejudice เจน แอร์ จากเรื่อง Jane Eyre โคโรธี บรีค จากเรื่อง Middlemarch และเทสส์ เดอร์บีฟีลด์ จากเรื่อง Tess of the d'Urbervilles พบว่า ตัวละครทั้งสี่มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากผู้หญิงแบบประเพณีนิยมที่คล้อยคลึงกันหลายประการ และคุณสมบัติเหล่านี้ต่างก็สะท้อนถึงทัศนะที่สนับสนุนลัทธิสตรีของผู้ประพันธ์ด้วย ผู้วิจัยจะแยกสรุปเป็นหัวข้อเพื่อให้เห็นได้ชัดเจน โดยจะสรุปคุณสมบัติร่วมของตัวละครทั้งสี่ก่อน จากนั้นจึงจะสรุปปฏิกริยาที่ตัวละครแต่ละตัวกระทำตอบโต้ต่อแรงกดดันจากสังคมในสถานการณ์เฉพาะที่ตัวละครต่างได้เผชิญว่าเป็นการคัดค้านขีดจำกัดของสังคมอย่างไร และหลังจากนั้นจึงจะสรุปทัศนะที่สนับสนุนลัทธิสตรีของผู้ประพันธ์ในภายหลัง

1. คุณสมบัติร่วมของตัวละคร

ตัวละครทั้งสี่ คือ อลิซาเบธ เจน โคโรธี และเทสส์ นั้น เป็นตัวละครที่สร้างขึ้นในกลางปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ตามลำดับ ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางสังคมของตัวละครทั้งสี่จึงมีความแตกต่างกันบ้างเนื่องจากระยะเวลาที่ห่างกัน นอกจากนี้ก็ยังเป็นสภาพทางสังคมที่ต่างกันอีกด้วย กล่าวคือ ตัวละครสองตัวแรกจะมาจากสังคมในเมือง ส่วนสองตัวหลังจะมาจากสภาพแวดล้อมของสังคมชนบท อย่างไรก็ตาม ตัวละครทั้งสี่ก็มีคุณสมบัติร่วมกัน ซึ่งสรุปได้เป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1.1 การมีวิจาร์ณญาณเป็นของตนเอง

ตัวละครทั้งสี่จะเป็นผู้มีเหตุผลและมีวิจาร์ณญาณเป็นของตนเองโดยไม่ผูกติดอยู่กับค่านิยมของสังคม เช่นในสังคมชนชั้นกลางที่ตัดสินผู้คนด้วยฐานะ และลักษณะภายนอกเช่น รูปร่างหน้าตา เครื่องแต่งกาย หรือมารยาทแบบผู้ดีนั้น อลิซาเบธจะมองเห็นว่าเป็นสิ่งไร้สาระ เธอจะไม่สนใจเหล่านี้มาเป็นบรรทัดฐาน แต่จะพิจารณาวิจาร์ณญาณของเธอเองเพื่อรู้จักตัวคนที่แท้ของบุคคลนั้น ๆ เช่นการที่เธอสามารถมองเห็นความไม่จริงใจของมิสบีง เลย์หรือเลดี้แคเธอรีน เป็นต้น ในลักษณะเดียวกันนี้เจนก็สามารถตัดสินได้ว่ามิสซีส์รีดเป็นคนหลอกลวงและใจร้าย ในขณะที่สายตาของสังคมอาจมองว่านางเป็นคนดี เพราะรับอุปการะเงินรวมทั้งส่งเข้าโรงเรียนด้วย นอกจากนี้เธอก็ยังมองเห็นความไม่เป็นธรรมของสังคมที่ทำให้คุณค่ากับผู้มีฐานะหรือรูปร่างหน้าตาดี มากกว่าคนที่ขาดรูปสมบัติและทรัพย์สมบัติโดยไม่พิจารณาถึงจิตใจหรือการกระทำ ซึ่งปัญหานี้เจนได้เผชิญมาตั้งแต่เด็ก คือในขณะที่เธอพยายามประพฤติตัวดี แต่ก็ไม่มีใครเห็นคุณค่าของเธอเหมือนลูก ๆ ของมิสซีส์รีด ทั้ง ๆ ที่เด็ก ๆ พวกนั้นนิสัยไม่ดี และเมื่อโตขึ้น มิสซิสแฟร์แฟกซ์ ซึ่งเป็นแม่บ้านของโรเชสเตอร์ก็ไม่ได้เห็นด้วยที่เจนจะแต่งงานกับเขา ทั้งนี้เพราะเธอไม่สวยและไม่รวยเท่ามิสอินแกรม และจากค่านิยมของสังคมชนชั้นกลางที่ไม่สนับสนุนให้สตรีออกไปเผชิญโลกกว้างในขณะที่ผู้ชายมีสิทธิเต็มเท่านั้น เจนก็เห็นว่าไม่เป็นธรรม เธอจึงตัดสินใจออกไปหาประสบการณ์ด้วยการเป็นครู สำหรับโคโรธี เธอไม่เชื่อข่าวลือที่เกิดขึ้นกับลิตเกทและวิล ทั้งนี้เพราะเธอไม่ตัดสินการกระทำของเขาง่าย ๆ โดยมองจากปรากฏการณ์ภายนอกที่ผิวเผินเช่นชาวบ้านทั่วไป นอกจากนี้เธอยังมีวิจาร์ณญาณในการจัดการเรื่องการเงินไปใช้จ่ายในสิ่งที่เธอเป็นประโยชน์สูงสุดต่อคนส่วนใหญ่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้ง ๆ ที่สังคมขณะนั้นยังไม่ยอมรับการกระทำเช่นนี้ของผู้หญิง ความมีวิจาร์ณญาณของเทสส์นั้น จะเห็นได้ชัดเจนในตอนที่เธอประกอบพิธีมอบตัวเป็นคริสตศาสนิกชน รวมทั้งฝังลูกชายของเธอด้วยตนเอง เนื่องจากบาดหลวงที่วัดไม่ยอมทำให้ เทสส์จึงพิจารณาว่าหากเธอกระทำเองก็คงไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเธอมีเจตนาที่ดีในการกระทำนั้น

1.2 ความมีคุณธรรม

คุณสมบัติร่วมอีกประการหนึ่งของตัวละครทั้งสี่ก็คือ ความมีคุณธรรม ซึ่งในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการยึดถือตามหลักปฏิบัติทางศาสนา หมายถึงจริยธรรมและคุณงามความดีที่มีอยู่ในธรรมชาติของตัวละครเหล่านี้ เช่น การเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ การให้อภัยผู้อื่น และความพยายามที่จะทำสิ่งดี ๆ แก่ผู้อื่น เป็นต้น เช่น การที่อลิซาเบธให้อภัยเลดี้แคเธอรีนกับวิกแฮม การที่เจนให้อภัยมิสซีสรีด และลูก ๆ ของนาง หรือการที่อลิซาเบธไม่พอใจคาร์ที่เพราะเป็นเหตุให้พี่สาวของเธอ รวมทั้งวิกแฮมต้องเป็นทุกข์ และการที่เจนเห็นใจภรรยาที่วิกิลจิดของโรเชสเตอร์และเรียกร้องให้เขารับผิดชอบเธอต่อไป เป็นต้น สำหรับคุณธรรมของโตรีธี้ จะเห็นได้จากอุดมคติของเธอก็คือจะอุทิศและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีถวายประโยชน์ให้ส่วนร่วม เช่นการให้เงินสนับสนุนโรงพยาบาล หรือการสร้างหมู่บ้านชาวนานอกจากนี้เธอยังเห็นใจคนที่เดือดร้อนและเธอก็พร้อมที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ เช่น ปัญหาของลิดเกทและโรชามอน เป็นต้น ในกรณีของเทสส์นั้น คุณธรรมของเธออยู่ที่จิตใจอันบริสุทธิ์รวมทั้งความเคารพต่อความจริง ความซื่อตรงต่อความรัก ตลอดจนความไม่เห็นแก่ตัวของเธอ แต่เนื่องจากเธอต้องประสบการณ์ที่ยังมีการศึกษาน้อย จึงทำให้เธอตัดสินใจแก้ปัญหาชีวิตด้วยวิธีรุนแรงและผิดกฎหมาย การกระทำดังกล่าวจึงทำให้เทสส์ต้องจบชีวิตลงอย่างน่าเวทนา

1.3 ความมีจิตสำนึกในภราดรภาพ

จิตสำนึกในความเท่าเทียมระหว่างเพศของอลิซาเบธและเจนจะแสดงออกในเรื่องทัศนคติการแต่งงาน ตัวละครทั้งสองปฏิเสธการแต่งงานเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นลักษณะแบบประเพณีนิยม และเรียกร้องการแต่งงานที่มีพื้นฐานจากความรัก ความเข้าใจ และการยอมรับซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย อันเป็นสิ่งที่ชี้ถึงความสัมพันธ์ที่เท่าเทียม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจนพร้อมที่จะอยู่คนเดียวโดยลำพัง หากไม่ได้แต่งงานกับชายที่เธอรักหรือต้องแต่งงานเพราะเหตุผลอื่น เช่นเดียวกับเทสส์ เธอไม่ยอมรับความช่วยเหลือด้านการเงินจากอเล็กซ์ แม้ว่าเธอจะสูญเสียความบริสุทธิ์ให้แก่เขาแล้ว เช่นเดียวกับเทสส์ เธอได้สูญเสียความบริสุทธิ์

โดยมิได้สมัครใจให้กับอเล็ก และในขณะที่ตัวกันเองเจ็ลก็เคยมีความสัมพันธ์กับสตรีอื่นเช่นกัน ดังนั้นเทสส์จึงปรารถนาความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ โดยเธอคาดว่าเธอควรจะได้รับการศึกษาจากเองเจ็ลเช่นเดียวกับที่เธอก็กายกโทษให้เขา แต่แล้วเธอก็ต้องพบกับความผิดหวัง เมื่อเองเจ็ลไม่ยอมรับ ชีวิตของเทสส์จึงต้องเผชิญกับความยากลำบากนานับการจากความเห็นแก่ตัวของชายที่เธอรัก นอกจากนี้ เทสส์ยังแสดงให้เห็นว่าเงินไม่สามารถจะซื้อจิตใจของเธอ ได้ด้วยการปฏิเสธความช่วยเหลือจากอเล็กตลอดมา แม้ว่าเธอจะเสียความบริสุทธิ์ให้เขาแล้วก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากเธอมีความหยิ่งและมีสัจนิยมในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน เธอจึงไม่ปรารถนาจะตกเป็นสมบัติของเขา ทั้ง ๆ ที่เธอไม่ได้รักเขานั่นเอง สำหรับจิตสำนึกในภราดรภาพของโตรธี่ จะเห็นได้จากความกระตือรือร้นต่อการศึกษา เธอเฝ้านั้นที่จะมีความรู้ในเรื่องของวิชาการที่ผู้หญิงถูกปิดกั้นโอกาสจนเธอต้องหาทางออกด้วยการแต่งงานกับนักวิชาการอาวุโส การกระทำของโตรธี่ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า แม้เธอจะได้รับโอกาสทางการศึกษาเพียงเล็กน้อย แต่ความคิดอ่านของเธอกลับก้าวหน้ากว่าสามีผู้ทรงความรู้มากนัก ทั้งนี้เพราะโตรธี่สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตจริงและนำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้เธอยังไม่เพียงมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเท่านั้น หากแต่ยังสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าผู้ชายหลาย ๆ คนอีกด้วย

2. ลักษณะของปฏิกิริยาตอบโต้

ในการตอบโต้ต่อคำนิยามที่ไม่ถูกต้องในสังคมนั้น ตัวละครทั้งสองจะมีวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 ปฏิกิริยาของอลิซาเบธ

อลิซาเบธจะใช้วิธีการเผชิญหน้าปัญหาโดยตรง เมื่อได้รับแรงกดดันจากสังคม เช่นในตอนแรกที่คอลลินส์ขอแต่งงาน รวมทั้งตอนที่มารดาของเธอพยายามบังคับให้เธอรับข้อเสนอ อลิซาเบธจะเผชิญหน้าและอธิบายถึงเหตุผลตามตรง แต่เมื่อได้รับการยอมรับและ โดนแม่ของเธอใช้วิธีการบีบคั้นทางจิตใจ โดยการไม่ยอมพูดด้วย อลิซาเบธก็จะอดทนอย่างใจเย็นเพื่อ

าให้นางค่อย ๆ เข้าใจ และให้สถานการณ์คลี่คลายโดยเธอจะไม่ลุกขึ้นมาต่อต้านหรือคัดค้านอย่างก้าวร้าว นอกจากนี้เธอยังใช้วิธีตอบโต้ด้วยปัญญาและอารมณ์อย่างสนุกสนาน เช่นในกรณีที่ถูกเลดี้แคเธอรีนสบประมาทและนางต้องยอมสงบไปเอง แต่เมื่อได้รับการลบล้างศักดิ์ศรีและก้าวท้าวสิทธิอย่างไ้มารยาทเท่านั้น อลิซาเบธจึงจะลุกขึ้นมาปกป้องตนเอง กล่าวโดยสรุปก็คือ อลิซาเบธจะไม่ปฏิบัติตัวแปลกแยกหรือโดดเดี่ยวจากสังคม เธอสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืน และขณะเดียวกันก็มีจุดยืนที่มั่นคงของตนด้วย และลักษณะดังกล่าวก็เป็นการแสดงถึงจิตใจที่ไม่ยอมถูกครอบครองด้วยค่านิยมอันไร้เหตุผลของสังคม เป็นการแสดงความต้องการสิทธิอันพึงมีของผู้หญิงและสถานการณ์ที่เท่าเทียมกับเพศชายด้วย

2.2 ปฏิกริยาของ เจน

แนวโน้มการตอบโต้ของ เจนจะเป็นไปในลักษณะของความรุนแรง การต่อต้านหรือการคัดค้านที่เห็นได้ชัดเจนดัง เช่นตอนที่เธอเกลียดมิสซิสตร้อย่างก้าวร้าวเมื่ออายุสิบปี หรือในตอนที่เป็นเจนนอน เธอแต่งงานด้วยวิธีการบังคับจิตใจ นอกจากนี้เจนยังใช้วิธีการตัดปัญหาด้วยการหลีกหนี ทั้งนี้ได้หมายความว่าเธอท้อถอย หากแต่เป็นการโดดเดี่ยวตัวเองออกมาเพื่อแสดงถึงอิสรภาพและแสวงหาสิ่งที่ต้องการ เช่นการที่เธออยากมาอยู่โรงเรียนแล้วดูาให้เร็วที่สุดเพื่อจะได้พ้นจากบ้านของมิสซิสตริด การที่เธอหนีจากโรเชสเตอร์ไปเผชิญโชคชะตาด้วยตนเอง และแม้กระทั่งการหนีจากบ้านเซนต์จอห์นกลับมาหาโรเชสเตอร์ ทุกครั้งที่เธอหลีกหนีนั้น เจนจะแสดงเจตนาหมายว่าเธอจากไปเพราะ เธอไม่ได้รับการปฏิบัติที่ยุติธรรม หรือไปเพราะ เป็นความต้องการแสวงหาอิสรภาพและประสบการณ์ชีวิต ปฏิกริยาของเธอก็เป็น การแสดงออกถึงการปฏิเสธชีวิตจำกัดของกรอบประเพณีเพื่อแสวงหาสถานการณ์ที่ดีกว่า

2.3 ปฏิกิริยาของโดโรธี

โดโรธีมาได้ลุกขึ้นมาเรียกร้องสิทธิสตรีหรือคัดค้านต่อต้านค่านิยมของสังคมที่มีต่อผู้หญิงด้วยคำพูด แต่เธอจะกระทำทุกอย่างตามอุดมคติที่เธอมีอย่างอิสระและด้วยวิจาร์ญาณของคน ในฐานะของสมาชิกของสังคมผู้หนึ่ง โดยเธอจะไม่ให้ความสำคัญกับกรอบประเพณีที่จำกัดบทบาทของผู้หญิงไว้เลย โดโรธีจะกำหนดบทบาทของเธอเองตามความสามารถ วิจาร์ญาณ และประสบการณ์ตรง หากสิ่งใดที่เธอทำได้และคิดว่ามีประโยชน์ต่อผู้อื่น เธอจะกระทำทันที เช่น การคิดที่จะสร้างหมู่บ้านชาวนา การจัดสรรเงินด้วยตนเอง เพื่อนำไปช่วยเหลือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยเฉพาะการแสดงมิตรภาพต่อลิตเททโดยการให้ความช่วยเหลืออย่างบริสุทธิ์ใจ ซึ่งในสมัยนั้นความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนระหว่างหญิงและชายจะเป็นสิ่งที่หาได้ยาก นอกจากนี้ เธอยังตัดสินใจสละทรัพย์สินสมบัติของคาซาบอน และมาแต่งงานกับวิลทิง ๆ ที่ถูกคัดค้าน เนื่องจากการขัดต่อเจตนาของคาซาบอนและขัดต่อค่านิยมของสังคม เนื่องจากฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของวิลไมตี ปฏิกิริยาดังกล่าวของโดโรธีจึงเท่ากับเป็นการท้าทายขีดจำกัดของประเพณีนิยมทั้งมวลลงไป และยังเป็นการประกาศสิทธิสตรีไว้ด้วยว่าผู้หญิงควรมีสิทธิที่จะกำหนดบทบาทของตนเอง มิใช่ให้สังคมเป็นผู้กำหนด

2.4 ปฏิกิริยาของเทสส์

เทสส์เป็นตัวละครที่ได้รับแรงกดดันทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง นอกจากนี้เธอยังต้องเผชิญกับความไม่เป็นธรรมในสังคม ทั้งจากการกดขี่ทางเพศและจากระเบียบปฏิบัติทางศาสนา ซึ่งผู้เขียนได้ตั้งใจที่จะสะท้อนให้เห็นว่าศาสนาไม่ได้เป็นที่พึ่งของเธอในยามทุกข์ยาก แต่กลับกลายเป็นสิ่งกีดกันเธอออกไปจากสังคม และตราหน้าเธอว่าเป็นผู้มีมลทินโดยมิได้เปิดโอกาสให้เธอได้พิสูจน์ตัวเองแม้แต่น้อย เทสส์มีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อแรงกดดันที่ได้รับในลักษณะค่อนข้างรุนแรงและท้าทาย เช่น การที่เธอประกอบพิธีมอบตัวเป็นคริสต์ศาสนิกชน และประกอบพิธีทางศาสนาในการฝังศพให้ลูกด้วยตนเอง เพราะบาดหลวงไม่ยินยอมประกอบพิธี

ให้เพียงเพราะลูกของเธอไม่มีพ่อ การกระทำของเทสลัจึงสะท้อนให้เห็นถึงคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากสตรีคนอื่นๆ อีกทั้งยังเป็นการคัดค้านหลักปฏิบัติทางศาสนาที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงอีกด้วย นอกจากนี้เทสลยังต้องเผชิญกับความเห็นแก่ตัวของชายสองคน และเธอก็ได้ต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมให้กับตนเอง เช่น การที่เธอบอกความจริงแก่เองเจิ้ลเรื่องการสูญเสียความบริสุทธิ์ให้กับอเล็ก เธอบรรณนาจะให้เองเจิ้ลให้อภัยเธอ ทั้งนี้เพราะเธอเชื่อว่าความผิดพลาดในอดีตของเธอก็มิได้แตกต่างไปจากความผิดพลาดในอดีตของเองเจิ้ล ดังนั้นเมื่อเธอสามารถให้อภัยเขาได้ เขาก็น่าจะให้อภัยเธอได้เช่นกัน สำหรับอเล็ก เขาพยายามทุกทางที่จะทำให้เทสลกลับไปอยู่กับเขา ทั้งด้วยการใช้ภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้นของครอบครัวเธอมาบีบ รวมทั้งการพูดโน้มน้าวให้เธอเชื่อว่าเองเจิ้ลจะไม่กลับมาหาเธออีก เทสลจึงหลงเชื่ออเล็กเนื่องจากความด้อยประสบการณ์ของเธอเอง ตลอดจนความเห็นแก่ตัวของเองเจิ้ลที่ไม่ยอมยกโทษให้เธอ จึงทำให้ชีวิตของเทสลต้องประสบกับความยากลำบากอย่างสาหัส แต่เมื่อเองเจิ้ลยอมรับความจริงและกลับมาหาเธอเมื่อสายเกินไป เทสลจึงฆ่าอเล็กเพื่อต่อสู้ให้กับความรักแท้ของเธที่มีต่อเองเจิ้ล จึงทำให้ชีวิตของเทสลต้องจบลงอย่างน่าเสียดายตามกฎหมายบ้านเมือง อย่างไรก็ตาม การสูญเสียชีวิตของเทสลทำให้ผู้อ่านเกิดความเจ็บแค้นต่อทั้งอเล็กและเองเจิ้ล ซึ่งเป็นตัวแทนความคิดที่กดขี่สตรีในสังคม ดังนั้นผู้อ่านจึงยอมให้อภัยในการกระทำของเธอ แม้เธอจะตกอยู่ในฐานะฆาตกร และเป็นนักโทษประหาร แต่ผู้อ่านก็สามารถยอมรับในความบริสุทธิ์แห่งจิตใจของเธอได้

3. สรุปทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของผู้ประพันธ์

จากการศึกษานวนิยายชิ้นสำคัญทั้งสี่ ทักหัมมิง เห็นทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของผู้ประพันธ์ ได้สะท้อนไว้ในตัวละครเอกหญิง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ทัศนะของ เจน ออสเตน

แม้ว่าออสเตนจะ เกิดในครอบครัวของชนชั้นกลางและมีคุณสมบัติที่พร้อมสำหรับ ความเป็นกุลสตรี แต่เธอก็มองเห็นความคิดที่ไร้เหตุผลและการกระทำอันไร้สาระของผู้คนใน สังคมใกล้ตัวเธอ ตลอดจนทัศนะที่กดขี่สตรีอย่างไม่เป็นธรรมด้วย ออสเตนมักจะหัวเราะเยาะ กับคนที่หลงภาคภูมิใจกับลักษณะดังกล่าวว่าเป็นเครื่องบอกร่องถึงความเป็นผู้มีเกียรติ เธอกล่าวว่า เธอไม่มีความสามารถพอที่จะคิดเปลี่ยนทัศนะคนเหล่านี้ให้เขาตระหนักความจริงว่าแบบแผนที่ พวกเขายึดถือปฏิบัติกันนั้นเป็นเพียงแค่เปลือกนอก แต่เธอก็เชื่อว่า "เวลาจะฉีกทึ้งและ เปลี่ยนแปลงทุกสิ่ง" (Liddell, 1969 : 87) ดังนั้น สิ่งที่ออสเตนตั้งใจกระทำก็คือ แสดงภาพของพวกที่คิดว่าตนเป็นผู้ดีในลักษณะที่ขบขัน เสนอภาพแรงกดดันที่สตรีได้รับจากสังคม และถ่ายทอดทัศนะของเธอลงไปในปฏิกิริยาตอบโต้ของตัวละครเอกหญิงที่กระทำต่อสังคม ซึ่ง ผู้วิจัยจะแยกสรุปทัศนะ เกี่ยวกับสตรีของออสเตนเป็นประเด็น ดังนี้

3.1.1 ทัศนะด้านความรัก และการแต่งงาน

ออสเตนไม่เห็นด้วยกับทัศนะ เกี่ยวกับการแต่งงานแบบประเพณีนิยม ซึ่งไม่ให้ความสำคัญกับความรัก แต่เป็นการแสวงหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งทักให้ผู้หญิง ต้องขึ้นต่อผู้ชายไปตลอดชีวิต ออสเตนเห็นว่าการแต่งงานต้องมีพื้นฐานจากความรัก และ ความรักที่แท้จริงต้อง เป็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันของบุคคลสองคน แต่ในสังคมที่ผู้ชายมีสถานภาพ ทางสังคมสูงกว่าผู้หญิง จึงจำเป็นต้องตระหนักคุณค่าของตัวเองก่อนด้วยการไม่ยอม จำนนต่อแรงกดดันของสังคม ออสเตนชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงจะต้องยืนยันความปับตัวของตัวเองให้ เด่นชัด และในขณะที่เดียวกัน ผู้ชายก็ต้องยอมรับความจริงและหลุดพ้นจากกรอบของความคิด

อันจำกัดของสังคมด้วย และเมื่อทั้งคู่เป็นอิสระได้อย่างแท้จริง จึงจะทําให้ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน คือจะทําให้เกิดการยอมรับ ความเข้าใจ ความพึงพอใจ ความเข้ากันได้ในเรื่องของรสนิยมและบุคลิกลักษณะ ทั้งหมดนี้จะเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่าย มิใช่จากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้นการแต่งงานที่มีพื้นฐานดังกล่าวจึงจะทําให้เกิดความสุขได้อย่างแท้จริง

3.1.2 ทักษะต่อบทบาทของสตรี

ออสเตนชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่^{๕๕}เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดก็คือการตระหนักถึงศักดิ์ศรีของตนเองและการดำรงจุดยืนเอาไว้อย่างมั่นคงโดยไม่หลงยินยอมถูกค่านิยมที่ผิดครอบครองอย่างไร้เหตุผล ออสเตนแสดงให้เห็นถึงแรงกดดันของสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันว่ามีบทบาทต่อสตรีอย่างไร และในขณะที่ตัวละครหญิงตัวอื่นยอมจำนน เธอก็ปลุกจิตสำนึกของสตรีด้วยการให้ตัวละครเอกหญิงลุกขึ้นมาปฏิเสธและเอาชนะแรงกดดันจากสังคมได้มากที่สุด ออสเตนได้เสนอหนทางที่จะหลุดพ้นจากการกดขี่ทางเพศไว้ว่าจะต้องเป็นไปตามขั้นตอน โดยเริ่มต้นจากการตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงของตนเอง รวมทั้งสิทธิอันพึงมีของตนเสียก่อน เช่น สิทธิในการคิดหรือตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นต้น เมื่อตระหนักถึงคุณค่าของตนแล้ว ผู้หญิงจึงควรค้นหาความเป็นตัวของตัวเองและแสดงออกตามความต้องการแท้ ๆ ของตน ไม่ทำตามความคาดหวังของสังคม และท้ายที่สุด เธอควรคอยสำรวจหาความผิดพลาดเพื่อแก้ไขและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความคิดและมีเหตุผลอันที่จะได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างแท้จริง กล่าวโดยสรุปก็คือ ออสเตนปรารถนาที่จะให้สตรีได้ปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระจากกรอบประเพณีที่จำกัด ซึ่งในที่นี้หมายถึงอิสรภาพทางจิตใจ และเธอจะให้ความสำคัญกับการปกป้องความเป็นตัวเองเอาไว้อย่างเข้มแข็งโดยไม่ยอมเป็นผู้ตาม ดังนั้นออสเตนจึงไม่ได้เสนอแนะว่าสตรีควรจะมีบทบาทในด้านอื่น เช่น การเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมอย่างไร ซึ่งในจุดนี้ สมิธ กล่าวไว้ใน *Jane Austen and the "Drama of Woman"* ว่า มีนักวิจารณ์หลายคนเห็นว่าทักษะของออสเตนมิได้เป็นการจุดชนวนให้เกิดการเรียกร้องสิทธิสตรี แม้ว่าเธอจะสนใจปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงเท่า ๆ กับชาร์ลอตต์ บรอนเต และ จอร์จ เอลิยต ก็ตาม เช่น ฮาร์ดวิก (Elizabeth Hardwick) เห็นว่านวนิยายของออสเตนเป็นเพียง "เรื่องทีอ่านเพื่อความสนุกมากกว่าจะเป็นเรื่องทีอ่านเพื่อหาสาระ" ยิ่งไปกว่านั้น เบียร์ (Patricia Beer) กล่าวว่า ออสเตน "ไม่เพียงแต่ยอมรับ

ข้อจำกัดของผู้หญิงเท่านั้น แต่เธอจะมีความสุขกับสิ่งเหล่านี้ในชีวิตจริงด้วย" (Smith, 1983 : xi, 2)

อย่างไรก็ตาม มีนักวิจารณ์อีกเป็นจำนวนมากที่พิจารณาว่าแนวคิดของออสเตนเป็นลักษณะของทศวรรษที่สนับสนุนลัทธิสตรี เนื่องจากความสนใจต่อปัญหาดังกล่าวในต้นศตวรรษที่ 19 นั้นมีน้อยมาก แม้คโคเนลด์ (Susan MacDonald) ให้ความเห็นว่า แม้ว่าออสเตนจะไม่แสดงการเรียกร้องสิทธิสตรีชัดเจนเท่าซอร์ลอตและเอเลียต แต่เธอก็แสดงให้เห็นชัดเจนในนวนิยายเรื่อง Pride and Prejudice ว่าเธอไม่เห็นด้วยกับกรอบประเพณีที่กดขี่ผู้หญิง และฟว์เลอร์ (Marian Fowler) กล่าวไว้ในปี 1977 ว่า อลิซาเบธเป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของผู้หญิงที่เป็นเสรีชน เป็นตัวของตัวเอง และเป็นแบบอย่างของผู้หญิงแนวหน้าที่น่าประทับใจที่สุดนับจากนั้นจนถึงบัดนี้ (Smith, 1983 : 3) หากจะพิจารณาการเรียกร้องหรือสนับสนุนสิทธิสตรีในลักษณะของการเคลื่อนไหวนี้ อาจกล่าวได้ว่าออสเตนเป็นนักเขียนกลุ่มสนับสนุนสิทธิสตรีไม่ได้ เพราะการเคลื่อนไหวดังกล่าวได้เริ่มต้นเป็นกระบวนการ ประมาณปลายศตวรรษที่ 19 ซึ่งเธอเสียชีวิตไปแล้ว แต่หากจะพิจารณาการสนับสนุนสิทธิสตรีในลักษณะของแนวคิด ตามที่มิทเชลล์ (Juliet Mitchell) สรุปว่าหมายถึง "ความเชื่อหรือการเห็นความสำคัญของสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมระหว่างเพศ" นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าออสเตนเห็นความสำคัญของแง่มุมดังกล่าว และเป็นนักเขียนสตรีคนแรกของศตวรรษที่ 19 ที่ยกปัญหาผู้หญิงขึ้นมากล่าวในรูปนวนิยาย จึงอาจกล่าวได้ว่าออสเตนเป็นนักเขียนที่สนับสนุนสิทธิสตรีผู้บุกเบิกแห่งศตวรรษ

3.2 ทศวรรษของ ชาร์ลลอต บรอนเต

ชาร์ลลอต เป็นนักเขียนสตรีที่มีประสบการณ์ตรงจากการดิ้นรนต่อสู้กับสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัดตัว รวมทั้งอคติจากสายตาของสังคมที่มีต่อผู้หญิงที่ดิ้นรนหางานทำเลี้ยงตนเองโดยไม่พึ่งพาผู้ชาย นอกจากนี้เธอยังมีประสบการณ์เกี่ยวกับความรักที่เจ็บปวด รวมทั้งความรักที่สมหวังซึ่งเธอได้ค้นพบในวัยกลางคน ชาร์ลลอตพบเห็นความไม่เป็นธรรมในสังคมของเธอมามากมาย ดังนั้นเมื่อเธอตัดสินใจเขียนนวนิยาย เธอจึงเลือกเขียนในลักษณะของการ "เพ้อรารมณ์

ความรู้สึกออกมาทั้งหมดโดยไม่ต้องการปรุงแต่ง" (Showalter. 1977 : 104) จึงทำให้เห็นทัศนะของเธอได้ชัดเจนดังนี้

3.2.1 ทัศนะต่อการแต่งงาน

เช่นเดียวกับบอสเตน ชาร์ลอตต์ไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานที่ปราศจากความรัก นอกจากนี้ยังต้องประกอบด้วยความเข้าใจและการยอมรับในความเป็นตัวบุคคลของกันและกันอย่างแท้จริง ชาร์ลอตต์ยังไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงต้องพึ่งพาผู้ชายทางด้านเศรษฐกิจ แม้ว่าทั้งสองจะมีความรักต่อกันก็ตาม เธอมองเห็นว่าการที่ฝ่ายหญิงต้องพึ่งพาฝ่ายชายดังกล่าวจะทำให้เธอต้องลดความเป็นตัวของตัวเองลงไป และทำให้ฝ่ายชายมีสิทธิครอบครอง ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ชาร์ลอตต์เชื่อว่าภรรยายังสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวได้ ดังเช่นที่ เจน แอร์ ต้องเป็นผู้นำให้กับโรเชสเตอร์เนื่องจากสภาพร่างกายและจิตใจของเขายังไม่พร้อม หรือในชีวิตแต่งงานของชาร์ลอตต์สามีของเธอจะค่อยกว่า ทั้งในเรื่องอายุ สถานภาพสังคม หรือความรู้ความสามารถ แต่เขาก็ชื่นชมเธอ และทั้งสองก็ยอมรับซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี (Keefe. 1979 : 40) สำหรับการอยู่ด้วยกันโดยมิได้แต่งงานเนื่องจากฝ่ายชายมีภรรยาแล้วนั้น ชาร์ลอตต์ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้มีสาเหตุเพราะเธอให้ความสำคัญต่อการแต่งงานเหนือความรัก แต่เพราะเธอคิดว่าจะทำให้ผู้หญิงถูกครอบครองเสมือนเป็นสมบัติของเพศชาย ซึ่งจะมีฐานะไม่ต่างกับการเป็นทาส ชาร์ลอตต์กล่าวว่าจะทำให้สตรีต้องสูญเสียศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

3.2.2 ทัศนะต่อบทบาทของสตรี

ชาร์ลอตต์ แสดงทัศนะไว้ชัดเจนว่า การที่ผู้หญิงจะพ้นจากสภาพของเพศที่เป็นรอง หรือการขึ้นต่อเพศชายได้นั้น เธอจะต้องเริ่มต้นจากการตระหนักในความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ และจะต้องปกป้องมันไว้อย่างเข้มแข็ง ถึงแม้ว่าเธอจะต้องเจ็บปวดกับการดำรงอยู่บนจุดยืนของตัวเอง แต่เธอก็ต้องอดทนและไม่ปล่อยให้อารมณ์ของตนมาครอบงำเหตุผล และเพื่อที่จะรักษาสถานภาพนี้ไว้ให้ได้ ผู้หญิงจะต้องไม่พึ่งพาผู้ชายทางด้านเศรษฐกิจ เธอต้องพร้อมที่จะยืนอยู่ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตน ดังนั้นจึงต้องเปิดตัวเองสู่โลกกว้าง ต้องศึกษาหา

ความรู้ และต้องมึนงานท่า ซึ่งทัศนะดังกล่าวเป็นการคัดค้านทัศนะเกี่ยวกับสตรีแบบประเพณีนิยม โดยลิ้นเซิง ไซวอลเตอร์ จึงกล่าวว่าชาร์ลอตต์ได้เปิดเวทีการต่อสู้อันเข้มข้นระหว่างนางฟ้าในบ้าน (Angel in the House) กับปีศาจในร่างมนุษย์ (devil in the flesh) อันหมายถึงผู้หญิงอยู่ในทัศนะของชาร์ลอตต์นั่นเอง และตัวละครหญิงที่มีลักษณะใกล้เคียงกันนี้ ก็จะปรากฏมากขึ้นในนวนิยายระยะหลัง เช่น ในนวนิยายของ วูล์ฟ (Virginia Woolf) เลซซิง (Doris Lessing) สปาร์ค (Muriel Spark) และนักประพันธ์สตรีอื่น ๆ ในช่วงศตวรรษที่ 20 ซึ่ง Westminster Review บันทึกไว้ว่า ตัวละครเหล่านี้ต่างก็เป็น "บุตรสาวของ เจน แอ์" ทั้งสิ้น (Showalters. 1979 : 123) ชาร์ลอตต์จึงเป็น นักประพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อความคิดในเรื่องปัญหาของสตรีของนักเขียนยุคหลัง และตัวเธอเองก็มี ทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะ เธอเรียกร้องสิ่งที่สตรีถูกบิดเบือนอย่างไม่เป็น ธรรม เช่นโอกาสทางการศึกษาหรือการทำงาน นอกจากนี้เธอยังประกาศเสรีภาพทางความคิด และการเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งเรียกร้องให้ผู้ชายต้องยอมรับความจริงข้อนี้ด้วย (Macpherson. 1989 : 19)

3.3 ทัศนะของ จอร์จ เอเลียต

เอเลียต เป็นนักเขียนที่มีความรู้ในวิชาการหลายสาขานอกจากความ เชี่ยวชาญทางด้านภาษาหลายภาษาอีกด้วย จึงนับได้ว่าเธอไม่เพียงแต่เป็นนักประพันธ์เท่านั้น แต่ยังเป็นนักคิดที่ลึกซึ้งอีกด้วย นวนิยายของเธอจึงสะท้อนความคิดของผู้เขียนในหลาย ๆ แง่มุม ไม่ว่าจะเป็นปรัชญา การเมือง ศาสนา หรือทัศนะเกี่ยวกับสตรี ทัศนะเหล่านี้จะมีรากฐาน ส่วนใหญ่มาจาก Essence of Christianity ซึ่งเป็นปรัชญาทางด้านศาสนาของ โฟร์บาด (Feuerbach) ที่เอเลียตกล่าวว่าเธอเห็นด้วยทั้งหมด ในที่นี้ผู้วิจัยจะสรุปเฉพาะทัศนะ เกี่ยว กับสตรีของเอเลียต ดังนี้

3.3.1 ทัศนะเกี่ยวกับการแต่งงาน

จากปรัชญาของโพรบาคที่กล่าวถึงการแต่งงานว่าเป็นความผูกพันที่สมบูรณ์ของบุคคลสองคนที่มีความรักต่อกันนั้น คำว่า แต่งงานที่แท้จริงจึง เป็นความผูกพันด้วยความรักมีชกกฎหมาย ตลอดจนกฎระเบียบหรือกรอบประเพณีใด ๆ ทั้งสิ้น (Ashton, 1983 : 11) ดังนั้น เอเลียตจึงให้ความสำคัญกับความรัก ความเข้าใจ และความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติแท้ ๆ ของคนสองคนที่มีต่อกันมากกว่ากฎเกณฑ์ของสังคม เอเลียตจึงใช้โครธี่นำเสนอความคิดของเธอที่ว่ามนุษย์สามารถมีชีวิตที่ดีเป็นของตนเองได้ ถ้ามีความคิด สติปัญญา และเหตุผลที่เป็นของตนเองอย่างแท้จริง ดังเช่นที่เธอไปอยู่กับลูวิสโดยมิได้จดทะเบียนสมรสหรือในการแต่งงานหลังจากลูวิสเสียชีวิตซึ่งถูกคัดค้านอย่างมาก เพราะชายหนุ่มผู้นั้นอ่อนกว่าเธอร่วมสี่สิบปี เอเลียตเห็นว่าผู้หญิงควรมีสิทธิที่จะแต่งงานกับคนที่เธอรัก ดังนั้นแม้การแต่งงานของเธอจะ ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม เธอก็ไม่จำเป็นต้องยินยอมปฏิบัติตาม เอเลียตจึงให้โครธี่แต่งงานกับวิล แม้จะถูกคัดค้านอย่างหนักและถูกตัดจากครอบครัวเช่นเดียวกันที่ตัวเธอเองก็โดนกระทำก็ตาม

3.3.2 ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทสตรี

เอเลียตให้ความสำคัญกับผู้หญิงและผู้ชายเท่าเทียมกันในฐานะมนุษย์ ดังนั้นเธอจะ ไม่สนใจว่าสังคมกำหนดบทบาทให้สตรีอย่างไร แต่เธอจะสนใจว่าสตรีต้องการที่จะทำอะไรให้สังคม แม้เอเลียตจะ ไม่ได้ให้ภาพที่เป็นรูปธรรมว่าผู้หญิงควรมีบทบาทอย่างไรบ้าง เนื่องจากสตรีทุกคนจะต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง และบทบาทก็จะแตกต่างกันไปอย่างไม่จำกัด แต่จากชีวิตจริงของเธอ และบทบาทของโครธี่ในนวนิยาย จะ เห็นได้ว่าเอเลียตเปิดโลกของผู้หญิงให้กว้างขึ้นกว่าเก่าอย่างมาก คือก้าวสู่โลกแห่งการศึกษา การทำงานอาชีพ การเมือง และสู่โลกใด ๆ ก็ตามที่ปรารถนา ทั้ง ๆ ที่ในยุคนั้นผู้หญิงยัง ไม่ได้รับการยอมรับให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ ดังนั้นทัศนะของเอเลียตจึงเป็นสิ่งใหม่มาก และทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง แม้กระทั่งนักเขียนสตรีหลายคนในยุคนั้นเองก็ปฏิเสธเธอเนื่องจากพวกเธอเห็นว่าทัศนะ เช่นนั้นเป็นการผลักดันบทบาทของผู้หญิงไปสู่มาตรฐานที่สูงเกินไป เช่น โครธี่ ริตชาร์ดสัน (Dorothy Richardson) ปฏิเสธงานของเอเลียต

เพราะเธอรูสึกว่า เอเลียดเป็นผู้หญิงที่คิดและเขียนเหมือนผู้ชาย ส่วน โครกี (Pearl Craigie) และ เวอร์ด (Mrs. Humphry Ward) เห็นว่าทัศนะเกี่ยวกับสตรีของเอเลียดนั้นเป็นเรื่องจริงและเป็นไปไม่ได้ (Showalters. 1978 : 110) นอกจากนี้ บรูม (Frederick Napier Broom) ยังกล่าวไว้ในปี 1873 ว่า โครกีมิได้เป็นตัวแทนของตัวละครหญิง หากแต่เป็นตัวละครชายในร่างสตรี เนื่องจากความปรารถนาและความไม่ฝันของเธอมีอิทธิพลชาติที่แท้ของผู้หญิงแม้แต่ผู้น้อย ซึ่งคำวิจารณ์เหล่านี้ไม่มีผลกระทบต่อเอเลียด เธอกล่าวว่าเธอตั้งใจที่จะเสนอภาพบทบาทของสตรีในอุดมคติของเธอ หรือความคิดเกี่ยวกับสตรีของเธอเอง เธอต้องการเห็นผู้หญิงสนใจต่อการศึกษาที่สูงที่สุดและมากที่สุด เพื่อที่จะนำมาพัฒนาตนเองและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองให้ได้ นอกจากนี้การศึกษายังจะทาให้ผู้หญิงได้ก้าวไปสู่โลกอันกว้างใหญ่ ซึ่งเธอต้องการเห็นผู้หญิงสนใจสิ่งที่มีสาระในชีวิต ดังนั้นเธอจึงไม่ต้องการรู้ลึกเกี่ยวกับผู้หญิงที่ไม่ต้องการพัฒนาตนเอง (Williams. 1984 : 138) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเด็นดังกล่าวจะได้รับการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางมานานแล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันก็ยังคงมีความขัดแย้งกันทางความคิดเกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวในกลุ่มนักวิจารณ์ยุคนี้ เช่น ฮาลเพอริน (John Halperin) กล่าวไว้ในปี 1974 ว่า โครกีมิได้เป็นตัวแทนของผู้หญิงแนวหน้า อันที่จริงเธอเพียงปรารถนาจะมีความสามารถเยี่ยงเพศชาย แต่ในที่สุด เธอก็ค้นพบข้อจำกัดแห่งเพศของตนเอง และได้ตระหนักถึงความต้องการตามธรรมชาติที่แท้ของผู้หญิงในที่สุดว่าเป็นเพียงการได้มีครอบครัว มีสามีและลูก และบทบาทที่แท้ของเธอก็เป็นได้เพียงภรรยาและแม่ของลูกเท่านั้น (Blake. 1987 : 49) เบลค (Kathleen Blake) จึงได้ให้ทัศนะตอบโต้ว่า ฮาลเพอรินไม่เข้าใจบุคลิกลักษณะ ตลอดจนความคิดของโครกีเพียงพอ ซึ่งอันที่จริงแล้ว โครกีเป็นสตรีผู้มาก่อนกาล เธอเป็นสตรีที่ไม่เหมาะกับยุคสมัยนั้น หากแต่เธอเป็นผู้มาบอกกล่าวเพื่อให้สตรีอื่นได้ตระหนักถึงคุณภาพอันแท้จริงของเพศตน ซึ่งเราจะพบเห็นสตรีเช่นโครกีได้มากมายในปัจจุบัน กล่าวคือเป็นสตรีที่มีความสามารถอันไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเพศชาย และขณะเดียวกัน เธอก็แบกรับภาระหน้าที่ทางธรรมชาติ คือความเป็นภรรยาและแม่ได้อย่างไม่บกพร่องอีกด้วย (Blake. 1987 : 53) ไซวอลเตอร์ กล่าวว่า ในต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา ปรากฏว่าสตรีจำนวนมากมองเห็นว่าทัศนะของเอเลียดเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ พวกเธอได้ปฏิบัติตาม และได้ปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระจากกรอบประเพณี เฮนรี เจมส์

จึงยกย่อง เอเลียตว่าเป็นนักเขียนผู้มีทัศนะสนับสนุนลัทธิสตรีผู้ทำลายขีดจำกัดที่สังคมได้วางไว้
สำหรับผู้หญิงลงอย่างสิ้นเชิง

3.4 ทัศนะของ ทอมัส ฮาร์ดี

ฮาร์ดี เป็นนักเขียนชายที่มีความเข้าใจต่อความรู้สึกของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี
ทั้งนี้เพราะเขาได้คลุกคลีกับผู้หญิงในลักษณะต่าง ๆ มาตั้งแต่เล็กจนโต ฮาร์ดีจะไม่มองผู้หญิง
ตามลักษณะผู้ชายส่วนใหญ่วิบัตต่อผู้หญิงอย่างกดขี่ ตรงกันข้าม เขาจะเห็นใจต่อแรงกดดัน
ที่พวกเธอได้รับอย่างไม่เป็นธรรม ดังที่ฮาร์ดีได้กล่าวว่าเขาจะต้องลุกขึ้นมาพูดแทนผู้หญิง
ฮาร์ดีได้ชี้ให้เห็นร่วมสมัยของเขาได้เห็นข้อผิดพลาดของแนวคิดแบบประเพณีนิยมที่มีต่อสตรี พร้อมทั้ง
เสนอทัศนะใหม่ในการวัดคุณค่าผู้หญิงไว้ในเรื่อง *Tess of the d'Urbervilles* จากนั้น
เขาก็ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดของทัศนะเกี่ยวกับการกดขี่ทางเพศหรือการแต่งงานเพื่อความ
มั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความไม่เท่าเทียมในสังคมและความคิดทางศาสนา
รวมทั้งถ่ายทอดทัศนะของเขาต่อความผิดพลาดของการแต่งงานไว้อย่างละเอียดในนวนิยายเรื่อง
Jude the Obscure ดังนั้น ในการสรุปทัศนะของฮาร์ดี ในหัวข้อที่เป็นทัศนะเกี่ยวกับการ
แต่งงาน ผู้วิจัยจะสรุปเฉพาะที่ฮาร์ดีได้สะท้อนไว้ในเรื่อง *Tess* เท่านั้น

3.4.1 ทัศนะเกี่ยวกับการแต่งงาน

เช่นเดียวกับนักเขียนที่มีทัศนะสนับสนุนลัทธิสตรีทุกคนดังกล่าว ฮาร์ดี
ไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานที่ปราศจากความรัก และในความรักนั้นจะต้องประกอบไปด้วยความ
เข้าใจ การให้อภัย และการยอมรับทั้งข้อดีและข้อผิดพลาดซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย ฮาร์ดี
ยังแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของความรักที่อยู่บนพื้นฐานของความเห็นแก่ตัว เช่น ความรัก
ของเองเจ็ลและอเล็ก ฮาร์ดีกล่าวว่าทั้งหญิงและชายมีธรรมชาติที่เท่าเทียมกัน จึงควรได้รับ
การปฏิบัติต่อกันอย่างไม่แตกต่าง (Lerner and Holmstrom, 1968 : 95) ดังนั้นทั้งสอง
ฝ่ายจะต้องหลุดพ้นจากความคิดแบบประเพณีนิยมที่กดขี่สตรีและก้าวออกมาสู่ความเป็นจริง แต่หาก
ผู้ชายยังคงยึดมั่นในค่านิยมที่มีขีดจำกัดก็จะทำให้ไม่สามารถพบความสุขแท้ของการแต่งงานได้

3.4.2 ทศนะ เกี่ยวกับบทบาทสตรี

ฮาร์ดีได้คัดค้านการประเมินคุณค่าของผู้หญิง ตามทัศนะแบบประเพณีนิยมที่กล่าวไว้ว่า คุณค่าของเธออยู่ที่ความเป็นพรหมจรรย์และการเป็นกุลสตรี เขาได้เสนอทัศนะใหม่ที่ตรงกันข้ามกับทัศนะเดิมอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ฮาร์ดีเห็นว่าคุณค่าของผู้หญิงควรอยู่ที่คุณธรรมและความบริสุทธิ์แห่งจิตใจ รวมทั้งอยู่ที่การทำให้เป็นประโยชน์จากการทำงานมิใช่การอยู่เฉย ๆ และทำให้เป็นกุลสตรีเพื่อให้สามีต้องคอยดูแลเพียงอย่างเดียว ซึ่งทัศนะเช่นนี้เป็นการท้าทายความคิดของคนร่วมสมัยอย่างรุนแรง จนทำให้มีข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเขาทั้งในแง่ลบและบวก ภรรยาของเขาบอกว่า ฮาร์ดีได้รับจดหมายมากมายจากผู้่าน ที่ทั้งเขียนมาประนามและขอร้องว่าให้หยุดการเขียนนวนิยายในลักษณะนี้ หรือให้จบลงอย่างดีกว่านี้ และในนิตยสาร The Independent ก็ได้ลงบทวิจารณ์โจมตีว่า ฮาร์ดีเป็นคนไร้คุณธรรม รวมทั้งได้กล่าวว่าทัศนะของฮาร์ดีไม่ถูกต้องด้วย เพราะสตรีที่จิตใจบริสุทธิ์ ถึงแม้จะสูญเสียความบริสุทธิ์ทางร่างกายก็จะต้องไม่ช้กับชายที่เธอไม่ได้รัก เป็นต้น ในขณะที่บทบาทความที่ลงในนิตยสาร Pall Mall Gazette 1891 ได้ยกย่องฮาร์ดีว่าเป็นผู้ชี้ให้เห็นความเลวร้ายของสังคมที่กดขี่ผู้หญิง ได้อย่างชัดเจนโดยเสนอภาพโสกนาฏกรรมของ "เหยื่อ" ผู้ไร้ความผิด และในนิตยสาร The Spectator 1892 ก็ได้ลงบทความสนับสนุนทัศนะของฮาร์ดีว่า เป็นทัศนะที่เรียกร้องความเท่าเทียมกันให้กับสตรีอย่างแท้จริง (Lerner and Holmstrom. 1968 : 70)

จะเห็นได้ว่านักเขียนทั้งสี่ต่างก็มีทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีในแง่มุมที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ ออสเตนจะ เน้นให้สตรีมีจิตใจที่เป็นอิสระ และดำรงความเป็นตัวของตัวเองไว้เหนือกรอบประเพณีที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้หญิง ในขณะที่ชาร์ลสจะชี้ให้เห็นว่าสตรีควรหลุดพ้นจากการพึ่งพาเพศชายทางด้านเศรษฐกิจ จึงจะสามารถเป็นตัวของตัวเองได้อย่างแท้จริง ส่วนเอเลียตสนับสนุนให้สตรีได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกับชายในทุกด้านอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ด้วยการเสนอภาพตัวละครที่มีความสามารถ และสติปัญญาอันเฉียบคม และฮาร์ดีซึ่งเป็นนักเขียนชาย ได้เรียกร้องให้คนร่วมสมัยมองเห็นความไม่เป็นธรรมที่สังคมกระทำต่อเพศหญิง ด้วยการเสนอภาพตัวละครที่ต้องตกเป็นเหยื่อของสังคม จากทัศนะของนักเขียนทั้งสี่ จะเห็นได้ว่าเป็นทัศนะที่ค่อย ๆ กล่าวถึงสิทธิและความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ

นับจากนักเขียนที่มีชีวิตอยู่ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 คือ ออสเตน ไปจนถึงทัศนะของฮาร์ดี ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงต่อศตวรรษที่ 20

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาทัศนะที่สนับสนุนลัทธิสตรีของนักเขียนในศตวรรษที่ 19 ทั้งสี่ท่านนี้ ผู้วิจัย เชื่อว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจปัญหาเกี่ยวกับสตรีทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งผู้สนใจอาจ ทำการวิจัยในขอบเขตที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ควรจะมีการศึกษาทัศนะที่สนับสนุนลัทธิสตรีของนักเขียนในศตวรรษที่ 20 ซึ่งมี ผลงานที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นลักษณะของการต่อสู้เพื่อลัทธิสตรีอย่างชัดเจน เช่น มาร์กาเรต แดรบเบิล (Margaret Drabble) แอนิตา บรูคเนอร์ (Anita Brookner) ซารา เมทแลนด์ (Sara Maitland) และ ซู แฟร์เบอร์นส์ (Zoe Fairbarins) เป็นต้น
2. ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะที่สนับสนุนสตรีของนักเขียนในศตวรรษที่ 19 คนอื่น กับนักเขียนในศตวรรษที่ 20 ว่ามีความเหมือนและแตกต่างกัน ในแง่มุมใดบ้าง เพื่อจะ ได้มองเห็นการพัฒนาของทัศนะดังกล่าว
3. สำหรับผู้สนใจผลงานของนักเขียนทั้งสี่ที่ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ในปริญานีพนธ์ ฉบับนี้ อาจทำการศึกษเปรียบเทียบนักเขียนรุ่นใหม่ๆ เช่น Alice Walker, Maxin Kingston, Kate Chopin ซึ่งเขียนเกี่ยวกับปัญหาสตรีว่ามีแนวคิดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หรือไม่
4. ควรจะได้มีการศึกษาถึงผลงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับลัทธิสตรีว่ามีผลในทางปฏิบัติ ต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีอย่างไร
5. ควรจะมีการศึกษาว่าแนวคิดรวบยอดของค่านิยมเกี่ยวกับสตรีได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมในทางปฏิบัติในแง่ใดบ้าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จิระวิภา ทวีสวัสดิ์. เปรียบเทียบตัวละครเอกหญิงกับผู้หญิงในชีวิตจริงของ ทอมัส ฮาร์ดี และ
ผู้หญิงสมัยวิคตอเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. "ไม้ดอกนี้ชื่อจิระนันท์," ใน ใบไม้ที่หายไป. หน้า 9 - 15.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อ่านไทย, 2532.
- รมณี กอวัฒนา. งานประพันธ์ประเภทนวนิยาย และนวนิยายอเมริกัน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- สมศรี สุกวณิช. สตรีพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม่คำมั่ง, 2532
- เสริมจิตร สิงหนสิน. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีอังกฤษ และอเมริกัน. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- อภัยน (นามแฝง). "หม้อที่ขุดไม่ออก," ใน อภัยนแห่งชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 5.
หน้า 49 - 83. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คมบาง, 2534.
- Abrams, M.H. The Norton Anthology of English Literature. 5th ed.
New York and London : W.W. Norton & Company, 1987.
- Adams, Kimberly Van Esveld. "Gender, Religion and George Eliot's
Narratives of Development," Dissertation Abstract. 51 :
858 - A ; September, 1990.
- Alexander, Flora. Contemporary Women Novelists. London : Division
of Hodder & Stoughton Limited, 1989.
- Ashton, Rosemary. George Eliot. New York : Oxford University Press,
1983.
- Austen, Jane. Pride and Prejudice. London and Sydney : Pan Books
Ltd., 1967.
- Baker, William. Critics on George Eliot. London : George Allen &
Unwin Ltd., 1973.
- Batho C., Edith and Bonamy Dobree. The Victorians and After 1830 -
1914 : Introductions to English Literature Vol. IV. 3rd ed.,
London : the Cresset Press, 1962.

- Blake, Kathleen. "Middlemarch and the Woman Question," in George Eliot's Middlemarch : Modern Critical Interpretation. Bloom, Harold (editor). 49 - 70. New York : Chelsea House Publishers, 1987.
- Bradbrook, M.C. Women and Literature 1779 - 1982 : The Collected papers of Muriel Bradbrook Vol. III. Sussex : The Harvester Press, 1982.
- Bronte, Charlotte. Jane Eyre. Great Britain : Penguin Books Ltd., 1987.
- Butler, Lance St John. Thomas Hardy. London : Cambridge University Press, 1978.
- Butler, Marilyn. Jane Austen and the War of Ideas. London : Oxford University Press, 1976.
- Carroll, David. George Eliot : the Critical Heritage. London : Routledge & Kegan Paul Limited, 1971.
- Chesterton, C.K. The Victorian Age in Literature. London : Oxford University Press, 1962.
- Cook, Chris and John Stevenson. The Longman Handbook of Modern British History 1714 - 1987. 2nd ed. London and New York : Longman Group UK Limited, 1983.
- Craik, W.A. Jane Austen : The Six Novels. Great Britain : University Press Cambridge, 1986.
- Deal, Nancy Beth. "The Lady as Criminal : Anthony Trollope's Adaptation of the Victorian Sensation Novel," Dissertation Abstract. 49 : 2666 - A ; March, 1989.
- Dyhouse, Carol. "The Role of Women : from Self-Sacrifice to Self-Awareness," in The Victorians. Lerner, Laurence. 174 - 192. London : Methuen & Co. Ltd., 1978.
- Elton, Oliver. A Servey of English Literature 1830-1880 Vol. II. 7th ed. London : Edward Arnold Ltd., 1965.
- Eliot, George. Middlemarch. London : The Zodiac Press, 1987.
- Foster, Shirley. Victorian Women's Fiction : Marriage, Freedom and the Individual. London and Sydney : Billing & Sons Limited, 1985.
- Gilbert, Sandra M. and Susan Gubar. The Norton Anthology of Literature by Women : the tradition in English. New York and London : W.W. Norton & Company, 1985.
- Grant, Wilda Leslie. "Women's Search for Identity in Modern Fiction (1881-1927) : Self-Definition in Crisis," Dissertation Abstract. 49 : 510 A ; September, 1988.

- Halperin, John. The Life of Jane Austen. Bultimore : The Johns Hopkins University Press, 1984.
- Hardy, Barbar. The Novels of George Eliot : A Study in Form. London : The Athlone Press, 1959.
- Hardy, John. Jane Austen's Heroines : Intimacy in human relationships. London : Routledge & Kegan Paul, 1984.
- Hardy, Thomas. Tess of the d'Urbervilles. London : Pan Books Ltd., 1981.
- Harvey, W.J. Character and the Novel. 3rd ed. London : Chatto & Windus Ltd., 1970.
- Jambor - Smith, Carol Hope. "She Ain't Heavy : Female Bonds and the Search for Identity in Twentieth - Century British and American Novels by Women," Dissertation Abstract. 50 : 867 - A ; October, 1988.
- Johnson, Trevor. Thomas Hardy. London : Evans Brothers Limited, 1962.
- Kirkham, Margaret. Jane Austen, Feminism and Fiction. Sussex and New Jersey : The Harvester Press Limited and Barnes & Noble Books, 1983.
- Laski, Marghanita. George Eliot and her World. London : Thames and Hudson, 1973.
- Lerner, Laurence. Love and Marriage : Literature and its Social Context. London : Butler & Tanner Ltd., 1979.
- _____. The Victorians. London : Methuen & Co. Ltd., 1978.
- Liddell, Robert. The Novels of Jane Austen. London : Longmans, 1963.
- Macpherson, Pat. Reflecting on Jane Eyre. London : Witwel Ltd., 1989.
- Martin, Robert Bernard. The Accents of Persuasion : Charlotte Bronte's Novels. London : Faber, 1966.
- Maynard, John. Charlotte Bronte and Sexuality. London : Cambridge University Press, 1984.
- Mc Sweeney, Kerry. Middlemarch. London : George Allen & Unwin Ltd., 1984.
- Milligan, Ian. The Novel in English : An Introduction. Hong Kong : The Macmillan Press Ltd., 1983.
- Mingay, G.E. The Transformation of Britain 183 - 1939. Great Britain : The Thetford Press Ltd., 1986.

- Monaghan, David. Jane Austen : Structure and Social Vision. Hong Kong : The Macmillan Press Ltd., 1980.
- Moore, Patricia Ann. "Female Emancipated at the Turn of the Century," Dissertation Abstract. 50 : 958 - A ; October, 1989.
- Morrison, Ronald D. "Reading Hardy's Women," Dissertation Abstract. 49 : 3371 - A, May 1989.
- Newton, Judith Lowder. Women, Power and Subversion : Social Strategies in British Fiction 1778 - 1860. London : University of Georgia Press, 1981.
- Newton, K.M. George Eliot : Romantic Humanist : A Study of the Philosophical Structure of Her Novels. Houndmills : The Macmillan Press, 1981.
- Pearce, T.S. George Eliot : Literature in Perspective. London : Evans Brothers Limited, 1973.
- Prnion, F.B. Thomas Hardy : Art and Thought. London and Basingstoke : The Macmillan Press Ltd., 1977.
- Reader, Eric and Pamela Woods. Introducion The Novel : An Approach to Literature for GCSE. London : Unwin Hyman Limited, 1987.
- Showalter, Elaine. A Literature of Their Own : British Women Novelists from Bronte to Lessing. London : Princeton University Press, 1977.
- Shuttleworth, Sally. George Eliot and Nineteenth - Century Science. London : Cambridge University Press, 1984.
- Smith, LeRoy W. Jane Austen and the Drama of Woman. Hong Kong : The Mac Millan Press Ltd., 1983.
- Spacks, Patricia Mayer. The Female Imagination : a Literary and Psychological Investigation of Women's Writing. London : George Allen & Unwin Ltd., 1976.
- Speaight, Robert. George Eliot. 2nd ed. London : Lowe & Brudone (Printers) Ltd., 1968.
- Spear, Shelley. "The Disruption of Romantic Paradigms in the Novels of George Eliot," Dissertation Abstract. 51 : 1242 - A ; October, 1990.
- Sprechman, Ellen Dew. "Hardy's Heroines : A Reversal of Roles," Dissertation Abstract. 49 : 3037 - A ; April, 1989.
- Ty, Eleanor Rose. "Romantic Revolutionaries : Women Novelists of the 1970s," Dissertation Abstract. 49 : 2235 - A ; February, 1989.

Walbank, Christopher. Thomas Hardy. London : Blackie & son Limited, 1968.

Williams , Merryn. Women in the English Novel 1800-1900. Hong Kong : The Macmillan Press Ltd. , 1984 .

Walker, J. and C.W. Munn. British Economic and Social History 1700 - 1982. 4th ed. Great Britain : Macdonal and Evans Ltd., 1982.

Williams, Merryn. A Preface to Hardy. London and New York : Longman - Group Ltd., 1979.

Williams, Merryn. Women in The English Novel 1800 - 1900. Hong Kong : The Macmillan Press Ltd., 1984.

Wood, Anthony. Nineteenth Century Britian 1815 - 1914. 2nd ed. Singapore : Singapore Narional Printers (Pte) Limited, 1982.

การศึกษาทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของนักเขียนศตวรรษที่ 19
ในนวนิยายชิ้นสำคัญของอังกฤษ

บทคัดย่อ
ของ
รวรวดี วงศ์สง่า

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ
กรกฎาคม 2535

บริฎฎาณิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทัศนะที่สนับสนุนสิทธิสตรีของนักเขียนนวนิยายอังกฤษในศตวรรษที่ 19 สี่คน คือ เจน ออสเตน ชาร์ลอต บรอนเต จอร์จ เอเลียต และ ทอมัส ฮาร์ดี ผู้มีชีวิตอยู่ในช่วงต้น กลาง ปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ตามลำดับ โดยศึกษาจากการวิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงในนวนิยายชิ้นสำคัญของนักเขียนทั้งสี่ ผลของการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏว่า ทัศนะของนักเขียนทั้งสี่ได้สะท้อนแนวคิดสนับสนุนสิทธิสตรีอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิในการเลือกคู่ การแสดงความคิดเห็น การศึกษา การครอบครองทรัพย์สินส่วนตัว ตลอดจนเสรีภาพในการเลือกบทบาทของตนเองในสังคม ซึ่งแนวคิดนี้ได้มีการพัฒนาและปรากฏชัดเจนขึ้นเป็นลำดับ รวมทั้งได้มีอิทธิพลต่อความคิดของคนร่วมสมัยมาจนถึงนักเขียนในยุคปัจจุบัน ทัศนะของนักประพันธ์ทั้งสี่จึงมีส่วนในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ขึ้นในสังคมด้วย

ในเรื่อง Pride and Prejudice ออสเตนชี้ให้เห็นบทบาทอันจำกัดของสตรี และได้สนับสนุนให้สตรีมีจิตวิญญาณอิสระ โดยเลือกแต่งงานเพราะความรัก ไม่ใช่เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในเรื่อง Jane Eyre บรอนเตสนับสนุนแนวคิดของออสเตนว่าสตรีควรแต่งงานเพราะความรัก นอกจากนี้เธอยังแนะนำให้สตรีพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ รวมทั้งได้เสนอแนวคิดที่สตรีก็สามารถมีบทบาทเป็นผู้นำครอบครัวได้ ในเรื่อง Middlemarch เอเลียตได้เสนอโอกาสในสังคมหลายรูปแบบเพื่อให้สตรีได้เลือกปฏิบัติตามความสนใจ ทั้งบทบาทต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เอเลียตคิดว่าสตรีควรใส่ใจศึกษาหาความรู้ และนำสติปัญญาที่มีอยู่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในเรื่อง Tess of the d'Urbervilles ฮาร์ดีได้โจมตีผู้ชายว่าเป็นเพศผู้กดขี่ เขาได้วิจารณ์หลักปฏิบัติ และทัศนะเกี่ยวกับคุณธรรมทางศาสนาว่าควรได้รับปรับปรุงให้สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยจะเห็นได้จากการต่อสู้ของตัวละครเอกหญิง และชัยชนะที่เธอได้รับในตอนจบ

A STUDY OF 19th CENTURY WRITERS' ATTITUDES TOWARDS
FEMINISM IN SELECTED BRITISH NOVELS

AN ABSTRACT

BY

VARAVADI VONGSANGAH

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in English
at Srinakharinwirot University

June 1992

The purpose of this thesis is to study and analyse the attitudes towards feminism of four 19th century novelists whose careers spanned from the beginning of the 19th to the beginning of the 20th centuries. The study is focused on the analysis of the main female characters in Pride and Prejudice , Jane Eyre , Middlemarch and Tess of the d'Urbervilles. The analysis shows that the four novelists expressed strong and clear opinions concerning women's rights, particularly with reference to getting married, giving opinions, having education, owning property and choosing their roles in society. These attitudes have influenced both their own contemporaries and present writers ; the attitudes, therefore, have contributed to bringing about sexual equality in society.

In Pride and Prejudice, Austen pinpoints the social restraints on women and encourages women to have personal freedom. The struggle of the protagonist shows that women should get married for love, not for economic security. In Jane Eyre, Bronte's attitude supports Austen's notion that women should get married because of love. She also suggests women to be economically independent in order to have sexual equality. In Middlemarch, Eliot advocates women being able to choose according to their interests. They should also determine their roles in society, in the household, in terms of economics and politics. Furthermore, Eliot thinks that women should be encouraged to seek knowledge, and their innate intelligence should be productive. In Tess of the d'Urbervilles, Hardy attacks men as the oppressor of the weaker sex, and criticizes the attitude of Christianity. He shows that traditional Christianity and conventional concepts of

morality should be reformed. In this novel we see the protracted but finally triumphant struggle of the protagonist against a patriarchal society.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	น.ส.วราตี วงศ์สง่า
เกิด	30 กันยายน พ.ศ. 2504
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลหญิง กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนแวนต์
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างภาพ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ
พ.ศ. 2529	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2535	การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 276-1040 ต่อ 278